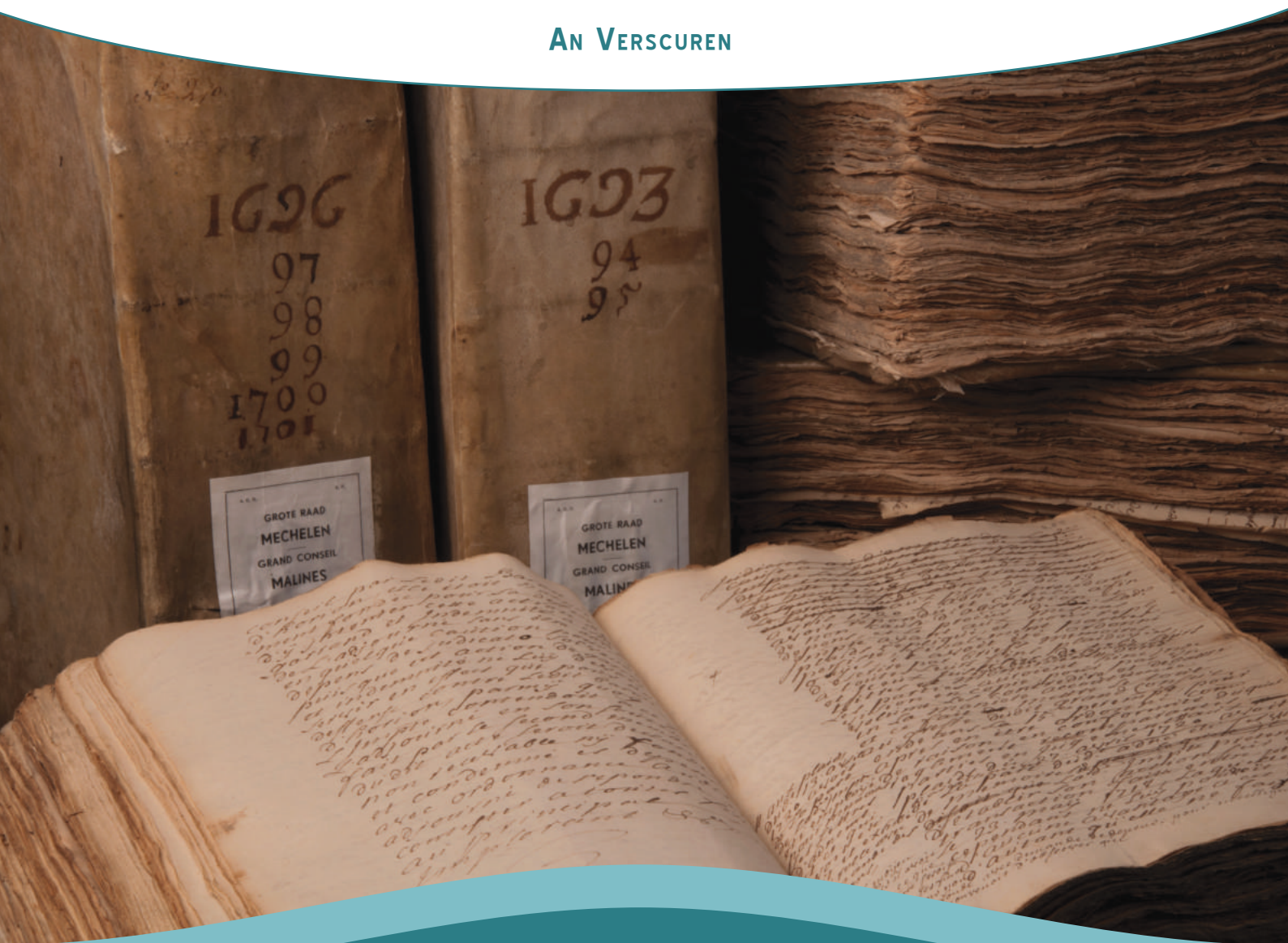

Nadere toegang op de geëxtendeerde sententies van de Grote Raad van Mechelen

1693-1772

AN VERSCUREN

NADERE TOEGANG OP DE
GEËXTENDEERDE SENTENTIES VAN DE
GROTE RAAD VAN MECHELEN

1693-1772

ALGEMEEN RIJKSARCHIEF
INVENTARISSEN

547

Naamsvermelding - Niet Commercieel - Geen Afgeleide Werken
CC BY-NC-ND

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl/>

Attribution - Pas d'Utilisation Commerciale - Pas de Modification
CC BY-NC-ND

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/fr/>

Deze studie kwam tot stand dankzij de financiële steun van
Federaal Wetenschapsbeleid (project 2 POL SC WI 59).

ISBN : 978 90 5746 579 6

Algemeen Rijksarchief

D/2013/531/021

Bestelnummer: Publ. 5217

Algemeen Rijksarchief
Ruisbroekstraat 2
1000 Brussel

De volledige lijst van onze publicaties kan u gratis bekomen op eenvoudig verzoek (publicat@arch.be)
of raadplegen op internet (<http://arch.arch.be>)

Nummer toegang: I 547

Nadere toegang op de
**geëxtendeerde sententies van de
Grote Raad van Mechelen**

1693-1772

door

An VERSCUREN

Brussel
2013

BEKNOPTE AANWIJZINGEN VOOR HET GEBRUIK

Wijze van aanvragen

Archiefstukken beschreven in deze nadere toegang, worden aangevraagd door het opgeven aan de terminal in de leeszaal van het nummer van de toegang van E. Van den Bussche, *Inventaire des registres du Grand Conseil de Malines*,

I 107

en door opgave van het archiefnummer van het register met geëxtendeerde sententies dat u wenst te raadplegen. De nummers die de beschrijvingen in deze toegang hebben gekregen zijn louter artificieel en wijzen niet op een bestaande realiteit in het archief. Het archiefnummer van het register is bij elke beschrijving weergegeven.

Beperkingen inzake raadpleging

De inventarisnummers zijn openbaar en vrij toegankelijk.

Voorkeurvorm voor het citeren van het archief

Het verdient aanbeveling om het archief de eerste maal te citeren met zijn volledige naam. Nadien kan worden volstaan met een verkorte referentie.

Volledig: ALGEMEEN RIJKSARCHIEF, *Grote Raad van Mechelen, Registers van de geëxtendeerde sententies*, nr. [archiefnummer], f. [folionummers]

Verkort: ARA, *GRM*, nr. [archiefnummer], f. [folionummers]

Inleiding

I. De Grote Raad: historiek, bevoegdheden en procedure¹

De Grote Raad van Mechelen als hoogste rechtbank voor de Nederlanden vond zijn ontstaan in de 15de eeuw. Zoals heel wat andere instellingen in het Ancien Régime is de Grote Raad organisch gegroeid binnen en later afgesplitst van een reeds bestaande instelling, *in casu* de *curia ducis* van de Bourgondische hertogen. Na een woelig begin – verbonden met de dood van Karel de Stoute in 1477 – werd de Grote Raad in 1504 definitief gehuisvest te Mechelen. Vanaf dat moment tot aan de *de facto* afschaffing door de Franse revolutionairen in 1794 heeft deze rechtbank bijna onafgebroken in Mechelen geresideerd. Slechts ten gevolge van oorlogsomstandigheden is de instelling tijdelijk naar een andere locatie verhuisd: tussen 1580 en 1585 verbleef de Grote Raad in Namen, tussen 1746 en 1749 eerst in Namen en vervolgens in Echternach en na de Franse inval van 1792 in Roermond. De Brabantse Omwenteling van 1789 leidde tot een tijdelijke afschaffing van de Grote Raad, maar met de restauratie van het Oostenrijkse gezag werd hij opnieuw geïnstalleerd. Na de Slag bij Fleurus (1794) hebben een aantal raadsleden de werkzaamheden nog verdergezet in Regensburg, maar daaraan werd definitief een einde gemaakt in 1797 door het Verdrag van Campo Formio.

Hoewel de Grote Raad vanaf zijn definitieve vestiging in 1504 expliciet was opgevat als een rechtbank voor alle Nederlandse gewesten, brokkelde zijn territoriale basis snel af. Reeds in de eerste helft van de 16de eeuw werden zowel de Raad van Henegouwen (1515) als de Raad van Brabant (1515/1530) soeverein. De afscheiding van de Noordelijke Nederlanden in de jaren 1580-1585 betekende opnieuw een grote inkrimping van het ressort. Oorlogen met de Franse koningen veroorzaakten in de 17de eeuw het verlies van Artesië en van een deel van het graafschap Vlaanderen. Toen in 1782 zowel de Raad van Luxemburg als de Raad van Doornik de status van soeverein hof verkregen, werd de territoriale competentie van de Grote Raad *de facto* beperkt tot Vlaanderen, Namen en de heerlijkheid Mechelen. Bij de lectuur en het gebruik van de 18de-eeuwse geëxtendeerde sententies is het dan ook belangrijk om in het achterhoofd te houden dat de Grote Raad op dat moment nog maar een fractie bezat van de territoriale bevoegdheden die de instelling bij zijn ontstaan had meegekregen.

De Grote Raad sprak recht in naam van de vorst. Zijn bevoegdheden in eerste – en daarmee ook laatste – aanleg staan nergens expliciet opgesomd; in principe was hij bevoegd voor alle zaken waarover geen enkele andere instelling mocht oordelen. Onvermijdelijk leidde deze vage bevoegdheidsomschrijving tot conflicten met andere rechtbanken. *Ratione personae* was de Grote Raad bevoegd voor personen of instellingen die onder de vorstelijke sauvegarde vielen en voor allen die zich omwille van hun functie op het *privilegium fori* konden beroepen: ridders van het Gulden Vlies, raadsheren en ander personeel van de Grote Raad en hun familie, leden van de hofhouding, hoge ambtenaren, vreemde gezanten, buitenlandse handelaren, enz. *Ratione materiae* sprak de Grote Raad recht in geschillen die vorstelijke beslissingen in ruime zin betroffen (ordonnanties en andere vormen van vorstelijke wetgeving, privileges, open brieven, mandementen, benoemingsbrieven,...), in betwistingen inzake de interpretatie van vonnissen van de Grote Raad zelf, in geschillen inzake vorstelijke rechten (beden en andere belastingen) en in bevoegdheidsgeschillen hetzij inzake rechtspraak hetzij inzake wetgeving en bestuur. Het waren echter bezitsvorderingen die het leeuwendeel van de rechtspraak in eerste aanleg

¹ Dit onderdeel is in belangrijke mate gebaseerd op: OOSTERBOSCH, M. *Grote Raad voor de Nederlanden te Mechelen: procesbundels beroepen uit Vlaanderen*, p. 7-23 en WIJFFELS, A., *Grote Raad voor de Nederlanden te Mechelen (ca.1445-1797)*. Voor meer info over de oorsprong en de geschiedenis van de Grote Raad, zie de beknopte bibliografie op p. 21-23.

vormden; verstoringen van bezit werden beschouwd als schending van de openbare orde en behoorden daarom tot de *cas royaux*.

Ten slotte was de Grote Raad ook bevoegd als beroepsrechtbank, enerzijds voor de provinciale justitieraden die onder zijn ressort vielen – in de 18de eeuw waren dat de Raad van Vlaanderen, de Raad van Namen en de Raad van Luxemburg (tot 1782) – en anderzijds voor een aantal schepenbanken die niet onder een provinciale justitieraad ressorteerden – zoals de schepenbank van Mechelen en de schepenbanken van het Debattenland (tot 1743). Over het algemeen wordt er van uitgegaan dat beroep alleen mogelijk was in burgerlijke zaken en dat tegen criminele vonnissen niet kon worden geappelleerd. Deze stelling moet echter genuanceerd worden – zeker in de 18de eeuw was er een vorm van cassatie mogelijk tegen criminele vonnissen van de Raad van Vlaanderen.²

Volledigheidshalve dienen nog een aantal andere rechtsmiddelen vernoemd te worden die een zaak bij de Grote Raad konden doen belanden. Evocatie, het onttrekken van een zaak aan de rechtbank waar ze aanhangig was gemaakt, was een privilege dat in principe alleen voorbehouden was aan de vorst. Hierdoor kon de Grote Raad processen te behandelen krijgen die oorspronkelijk bij een andere – vorstelijke of heerlijke – rechtbank, ingeleid waren. Bij willige rechtspraak lieten partijen zich vrijwillig veroordelen tot de naleving van een akkoord, al dan niet in het kader van een geschil. Deze willige condempnaties hadden dezelfde rechtskracht als een gewoon vonnis van de Grote Raad en werden vanaf 1559 in een apart register opgetekend. Ten slotte had de Grote Raad ook nog bevoegdheden op bestuurlijk vlak; daarop zal hier niet ingegaan worden.

De Grote Raad bestond in de 18de eeuw uit 16 raadsheren, verdeeld over twee kamers, een president, twee griffiers en een zestal secretarissen. Ook waren er een aantal deurwaarders verbonden aan de rechtbank, zowel ‘gewone’ – die resideerden in Mechelen – als ‘buitengewone’, met residentie buiten de stad. In de criminele processen of in die zaken waarbij de vorstelijke belangen op het spel stonden, traden advocaat-fiscaal en procureur-generaal op als aanklagers, al dan niet bijgestaan door een adjunct procureur-generaal. De eerste twee waren eveneens raadsheren van de Grote Raad en zetelden als gewone rechters in zaken waarin zij geen betrokken partij waren. Ten slotte waren er talrijke advocaten en procureurs verbonden aan de Grote Raad: hoewel zij geen officieel personeelslid waren, moesten zij wel erkend zijn door de Raad om er te mogen pleiten.

Aangezien het voor een goed begrip van de geëxtendeerde sententies belangrijk is een zeker inzicht te hebben in hoe de procesgang bij de Grote Raad *grosso modo* verliep, zal in het kort worden ingegaan op de procedures die bij deze rechtbank in voege waren. Een eerste onderscheid moet gemaakt worden tussen de procedure in eerste aanleg³ en de procedure in beroep. Een zaak in eerste aanleg kon gevoerd worden op twee verschillende manieren: de procedure op de rol en de communicatoire procedure.

Oorspronkelijk werden de meeste zaken gevoerd op de rol. In deze procedure werd de eiser aangeduid met de term *demandeur* of *impétrant* terwijl de verdedigende partij als *deffendeur* of *adjourné* werd gekwalificeerd. Bij deze procesgang diende de eiser een verzoek in met zijn vorderingen waarop de verdedigende partij vervolgens antwoordde. Daarop kon dan weer een repliek komen van de eiser, een dupliek van de verweerder enz. In principe waren het altijd de procureurs van de beide partijen die pleitstukken inleverden bij de twee raadsheren die op dat moment de rol voorzaten; eens besloten was

² MONBALLYU, J., *De Raad van Vlaanderen, een soevereine justitieraad in strafzaken?*

³ Voor een uitgebreide behandeling van de procedure in eerste aanleg, zie: VAN RHEE, C.H., *Litigation and Legislation*.

dat de zaak voldoende beargumenteerd was, werd opgeroepen om te ‘fourneren’. Hierbij bracht elk van beide partijen haar pleitstukken bijeen in een zak die vervolgens werd neergelegd bij de griffie. Op dat moment was het aan de president van de Grote Raad om te beslissen welke raadsheer zou optreden als rapporteur. Op basis van het zo gevormde dossier bracht de rapporteur verslag uit over het proces, waarna de raadsheren van de kamer waarin hij zetelde gezamenlijk een oordeel velden.

In de loop van de 18de eeuw won de communicatoire procedure steeds meer aan populariteit, vermoedelijk omdat deze veel sneller en efficiënter verliep. De procedure is gemakkelijk herkenbaar omdat de zaak in dit geval aangeduid werd met de term *different* en de partijen gekwalificeerd werden als *suppliant* en *rescribent*. Belangrijk hierbij is dat de communicatoire procedure uitsluitend schriftelijk werd gevoerd; de partijen werden nooit met elkaar geconfronteerd en de raadsheer die verantwoordelijk was voor het *different* trad op als een tussenpersoon, die de geschriften van zowel de suppliant als de rescribent ontving en doorstuurde. Eens de raadsheer meende dat de zaak volledig was, verliep de procedure zoals de procedure op de rol: het proces werd gefourneerd, gedistribueerd aan een rapporteur en vervolgens gevonnist door het hof. Ook criminele zaken werden behandeld volgens een eerste aanleg procedure: ofwel volgens de ‘gewone’ procedure als het ging om kleinere misdrijven ofwel volgens een buitengewone in het geval van zware misdrijven.⁴ Op de criminele procedure zullen we hier echter niet verder ingaan; van criminele zaken werden immers, voor zover bekend, geen geëxtendeerde sententies opgesteld.

Er waren twee mogelijke manieren om bij de Grote Raad een vonnis van een lagere rechtbank aan te klagen: via reformatie of via beroep. *De facto* was het enkel mogelijk om bij de Grote Raad in reformatie te gaan tegen vonnissen van de magistraat van Mechelen; tegen vonnissen van provinciale justitieraden was enkel appel mogelijk. Een ander verschil tussen beide procedures was dat appel binnen de 10 dagen moest worden ingediend, terwijl de partijen één jaar en één dag na het oorspronkelijke vonnis de tijd hadden om reformatie aan te vragen. Ten slotte verliep reformatie volgens de procedure in eerste aanleg, terwijl de appelprocedure zijn eigen *modus operandi* had.

Indien de Grote Raad besloot dat het verzoek om in beroep te gaan valabel was, kreeg de partij drie maanden de tijd om zijn beroep te ‘releveren’. In deze tijdsspanne moest zij de rechters van de vorige instantie – de gedaagden – dagvaarden en eveneens de tegenpartij – de geïntimeerde – oproepen. Ook moest zij al op voorhand een bedrag van 60 gulden consigneren als boete voor *fol appel* voor het geval het eerste vonnis werd bevestigd. Bovendien verschilde de procedure in beroepszaken ook nog eens naargelang de zaak in vorige instantie door de Grote Raad werd gekwalificeerd als een proces bij geschrifte of niet. In het laatste geval volgde het proces niet de klassieke procedure voor appel, maar werd naar analogie met reformatie de zaak opnieuw helemaal overgedaan. Werd de zaak wel ontvangen als een proces bij geschrifte, dan moest de appellant het dossier van de vorige instantie laten overbrengen; vervolgens beoordeelde de Grote Raad het appel op basis van dezelfde documenten als de ondergeschikte rechtbank (*ex eisdem actis*). Op deze manier werd beslist of het vonnis in de vorige aanleg al dan niet correct was geveld (*an bene vel male (judicatum)*). Het proces werd met andere woorden niet meer overgedaan.

De geëxtendeerde sententies laten zien dat vaak van deze procedure werd afgeweken. Door het indienen van rekestes civiel kon de appellant of de geïntimeerde nog de toestemming krijgen om bijkomende geschriften in te dienen of nieuwe argumenten voor te leggen. Wanneer het proces klaar

⁴ De criminele procedure is behandeld door Monballyu. Hoewel hij enkel over de criminele procedure bij de Raad van Vlaanderen spreekt, kunnen we ervan uitgaan dat de procedure bij de Grote Raad zeer gelijkaardig verliep: MONBALLYU, J., *De hoofdlijnen van de criminele strafprocedure in het graafschap Vlaanderen (16de tot 18de eeuw)*.

was om gevonnist te worden, werden de partijen – net zoals in eerste aanleg – opgeroepen om hun zaak te fourneren en hun zakken binnen te brengen bij de griffie; daarop distribueerde de president het proces aan een raadsheer-rapporteur, waarna uiteindelijk het vonnis volgde. Werd de oorspronkelijke sententie bevestigd, dan werd de appellant verplicht tot het betalen van de proceskosten en verloor hij zijn geconsigneerde 60 gulden. Werd het vonnis van de vorige instantie hervormd, dan was het meestal de geïntimeerde die moest opdraaien voor de proceskosten, zowel van het proces in eerste aanleg als van de zaak in beroep. Bij de Grote Raad was ook dubbel en zelfs drievoudig beroep mogelijk: de Grote Raad behandelde in dat geval bijvoorbeeld het beroep tegen een vonnis van de Raad van Vlaanderen, dat zelf was uitgesproken na reformatie van een vonnis van een lagere schepenbank.

Aangezien de Grote Raad een soevereine rechtbank was, was het niet mogelijk om in beroep te gaan tegen zijn vonnissen. Als laatste middel konden partijen wel in revisie gaan. Het verzoek tot revisie moest binnen de twee jaar na het vonnis worden ingediend en partijen werden verplicht om een som van 120 gulden te consigneren als boete voor frivole revisie. De Grote Raad zetelde bij revisies normaal gezien altijd met beide kamers tegelijkertijd en werd – in zogenaamde ‘grote revisies’ – uitgebreid met externe raadsheren, bijvoorbeeld van de Raad van Vlaanderen. Na revisie was er in principe geen verhaal meer mogelijk.

II. De geëxtendeerde sententies

A. Vorming en functie⁵

De geëxtendeerde sententies vormen binnen het archief van de Grote Raad een afzonderlijke reeks, die in tegenstelling tot heel wat andere reeksen bijzonder volledig is.⁶ De periode die omspannen wordt, bedraagt een 300-tal jaren; enkel voor de laatste 20 jaren van de 18de eeuw is er geen register meer overgebleven. Het ontbreken van deze laatste twee decennia heeft vermoedelijk te maken met de wijze waarop de registers ontstaan zijn. Terwijl bijvoorbeeld de dicta⁷ onmiddellijk in een specifiek register opgetekend werden, mogen we aannemen dat de geëxtendeerde sententies op aparte katernen werden geschreven die slechts na een bepaalde periode werden ingebonden.⁸ Dit valt ook op te maken uit het feit dat er grote verschillen zijn in formaat en gebruikt materiaal.

Zoals uit de inventaris⁹ blijkt, beslaan de meeste registers tot en met 1690 – met uitzondering van een beperkte periode in de eerste helft van de 17de eeuw¹⁰ – één enkel jaar; daarnaast ontbreken er ook een aantal jaren, hoofzakelijk in de 17de eeuw¹¹, al is het zeer goed mogelijk dat deze jaren wel degelijk opgetekend zijn, maar dat het archief deze registers niet meer bevat. Vanaf het einde van de 17de eeuw

⁵ Over de vorming en het statuut van de geëxtendeerde sententies bij de Grote Raad, zie: WIJFFELS, A., *Grand Conseil de Malines: la rédaction des sentences étendues*.; Ook over de geëxtendeerde sententies van het Parlement van Vlaanderen is een studie verschenen: MICHEL, S., *Les ‘arrêts étendus’ du Parlement de Flandre: étude d’une spécificité juridique locale*.

⁶ Algemeen Rijksarchief (ARA), Grote Raad van Mechelen (GRM), 790-976

⁷ Een dictum is een vonnis waarin enkel de namen van de partijen worden weergegeven en de beschikking van de rechtbank. In tegenstelling tot de geëxtendeerde sententies geven de dicta geen informatie over de aard van de zaak, de gebruikte argumenten enz. We mogen aannemen dat zowat elk gevonnist proces in de dicta registers terug te vinden is, al moet vermeld worden dat ook tussentijdse vonnissen tot een dictum leidden.

⁸ Ook Van Rhee maakt dezelfde bemerking : VAN RHEE, C.H., *Litigation and legislation*, p. 206.

⁹ VAN DEN BUSSCHE, E., *Inventaire des registres du Grand Conseil de Malines*.

¹⁰ De registers waarin meerdere jaren zijn opgetekend, zijn echter zeer omvangrijk.

¹¹ De ontbrekende jaren zijn: 1580, 1581, 1596, 1613, 1620, 1621, 1642, 1643, 1663, 1665, 1681 en 1687.

daalt de frequentie van het aantal geëxtendeerde sententies aanzienlijk, wat cumuleert in het laatste register dat een periode van meer dan 20 jaar omspant. We mogen dan ook veronderstellen dat de laatste twee decennia ontbreken omdat er nog niet voldoende geëxtendeerde sententies waren om tot een register samengevoegd te worden. Bij nader onderzoek in het archief zijn er dan ook een aantal losse uitgebreide vonnissen opgedoken uit de periode na 1772; ze zijn echter niet opgenomen in deze nadere toegang omdat ze vooralsnog niet in een inventaris zijn beschreven.

Zowel volgens de procedure-ordonnantie van 1559¹² als volgens een speciale ‘instructie’¹³ voor het opstellen van geëxtendeerde sententies behoorde de redactie van de vonnissen tot het takenpakket van de griffier (of zijn klerk). Op basis van (bepaalde) documenten in het dossier, reconstrueerde de griffier het volledige proces in de geëxtendeerde sententie.¹⁴ Het ging hier slechts in beperkte mate om ‘origineel’ werk: de griffier maakte een ‘collage’ van passages uit pleitstukken om op die manier te komen tot een gedetailleerd chronologisch overzicht van de rechtsgang. Deze tekst werd nagelezen door de raadsheer-rapporteur van de zaak, die hiervoor ook een zekere vergoeding kreeg; soms bevindt zich op het laatste folio van de sententie de vermelding: ‘*au conseiller, pour vacations...fls*’.¹⁵ De overgeleverde sententies zijn – althans in de 18de eeuw – minuten, waarvan een expeditie werd opgesteld voor de partij die erom gevraagd had. Dat het hier louter om een eerste redactie van het uiteindelijke uitgebreide vonnis gaat, is zichtbaar in de verschillende wijzigingen die duidelijk in een andere hand, vermoedelijk die van de raadsheer-rapporteur, zijn aangebracht. Bijwijlen zijn deze beperkt tot een aantal korte opmerkingen; op andere momenten zijn hele delen van de tekst van de griffier geschrapt en al dan niet herschreven. Allicht betekent de markering ‘ff’ in de marge dat de sententie is herzien door de rapporteur en dat de verzoekende partij haar kopie heeft verkregen.

In de 18de eeuw bevatten de geëxtendeerde sententies – opgesteld en uitgesproken in naam van de vorst – voornamelijk de volgende vijf elementen: 1°) de identificatie van de procespartijen, inclusief de eventuele wijzigingen die zich in de loop van het proces voordeden, bijvoorbeeld als gevolg van het overlijden van één van de partijen of de voeging van een bijkomende persoon of instelling, 2°) het onderwerp van het geschil, meestal in de vorm van het verzoek van de eisende partij, 3°) de uiteenzetting van het verloop van het proces waarbij de voornaamste rechtshandelingen van de partijen worden beschreven, 4°) de belangrijkste argumenten van de partijen en 5°) de beslissing. Bij een beroepszaak worden ook alle juridische handelingen in de vorige instantie(s) uitgebreid weergegeven met uiteraard het vonnis waartegen in beroep werd gegaan. In principe kon de behandeling van een beroepszaak bij de Grote Raad erg kort zijn: indien er geen rekestten civiel waren ingediend met het verzoek om af te wijken van de normale procedure werd het vonnis geveld op basis van het dossier uit de vorige aanleg.

Opvallend is dat zowel de proceshandelingen als de argumentatie van de partijen vanaf het midden van de 18de eeuw veel omstandiger beschreven worden dan voordien. Waar een vonnisboek op het einde van de 17de eeuw meer dan 40 vonnissen bevat van gemiddeld 15 folio’s, loopt dat aantal vanaf het

¹² *Style et manière de procéder du Grand Conseil de Malines*, Voor de tekst in het Nederlands, zie : BOLSEE, J., *L’ordonnance du 8 août 1559 réglant le statut, le style et la manière de procéder du Grand Conseil de Malines (Texte néerlandais)*.

¹³ Deze instructie is voor het eerst uitgegeven door KOSTER-VAN DIJK, J.M.I., *Instruction pour le greffier du Grand Conseil concernant la rédaction des sentences*.

¹⁴ Van Rhee heeft op basis van de instructie voor de griffier een overzicht gemaakt van zowel de documenten die behouden werden als diegene die irrelevant werden geacht voor de redactie van de geëxtendeerde sententies. De selectie die de griffiers maakten, bleek verschillend te zijn voor de dossiers van de aanklager en van de verdedigende partij. VAN RHEE, C.H., *Litigation and Legislation*, p. 209-210.

¹⁵ Een voorbeeld hiervan is te vinden in ARA, GRM 969, f.16v.

midden van de 18de eeuw terug tot een 25-tal vonnissen per register waarvan sommige meer dan 100 folio's lang zijn. De analyse van de geëxtendeerde sententies doet vermoeden dat dit niet zozeer te maken heeft met de complexiteit van de zaken als wel met de financiële bekommernissen van de griffiers en/of de raadsheren. Griffiers werden immers betaald per pagina en wanneer het aantal geëxtendeerde sententies terugliep, hadden zij er alle baat bij om in veel groter detail de processen te beschrijven.

Een essentieel verschil met hedendaagse vonnissen, is het volledige gebrek aan juridische motivering, zowel bij de uitspraken van de rechtbank in eerste aanleg, als bij de arresten van de Grote Raad.¹⁶ Wielant verklaarde de rechter die zijn vonnissen zou argumenteren zelfs voor gek.¹⁷ Deze stelling wordt intussen betwist: Wijffels meent dat er bij processen die handelen over de interpretatie of de draagwijdte van een rechtsbron – zoals bijvoorbeeld een ordonnantie – soms wel een zekere motivering in de vonnissen kon sluipen.¹⁸ De analyse van de 18de-eeuwse geëxtendeerde sententies lijkt deze stelling te bevestigen. Bovendien liet de griffier in de selectie van de argumenten die hij weergaf, zich mogelijk beïnvloeden door de argumentatie die van doorslaggevend belang was in de beslissing van de rechters.¹⁹ Hoe dan ook zijn het steeds louter indirecte aanwijzingen en is het nooit zeker op welke gronden de raadsheren tot hun oordeel kwamen. Daarbij moet ook de vraag gesteld worden in welke mate enkel juridische argumenten in overweging genomen werden.

Indien de geëxtendeerde sententies niet tot doel hadden om de juridische motieven te verwoorden noch om aan te geven welke argumentatie van de partijen van doorslaggevend belang was geweest, dan blijft de vraag welke functie deze uitgebreide vonnissen wel hadden. Dat het laten opstellen van dit document een relatief prijzige aangelegenheid was, lijkt geen twijfel. Zowel de griffier als de raadsheer waren verscheidene uren zo niet dagen bezig met het redigeren en corrigeren ervan. Michel stelt dat het bij het Parlement van Vlaanderen altijd de verliezende partij was die de kosten van het uitgebreide vonnis moest dragen, ook al had die natuurlijk geen enkel motief om zo'n geëxtendeerde sententie te vragen.²⁰ Een dergelijke situatie lijkt echter de deur open te zetten voor misbruiken – de partij die het proces won, kon op deze manier de verliezer nog meer op kosten jagen – en bij de Grote Raad was het zeker de gewoonte dat de partij die om een uitgebreid vonnis verzocht er ook voor betaalde²¹; *de facto* was dat altijd de winnende partij in het proces.

Zowel Wijffels als Michel stellen dat de geëxtendeerde sententie in de eerste plaats haar nut had als 'titel' voor de winnende partij, als een bewijsmiddel voor de toekomst. Een dictum – waarin enkel de namen van de partijen en het vonnis werden vermeld, zonder het voorwerp van geschil aan te duiden – kon deze functie immers niet vervullen. Opdat een vonnis effectief juridische zekerheid in de toekomst zou waarborgen, was het nodig dat de identiteit van de partijen exact werd aangeduid, evenals het voorwerp van het geschil en de gebruikte rechtsmiddelen. Op deze manier werd vermeden dat de verliezende partij opnieuw zou proberen om over dezelfde zaak te procederen; bovendien had de winnende partij een bewijsmiddel in handen om in dat geval een peremptoire exceptie te vragen. Om ervoor te zorgen dat voor de toekomstige generaties een geëxtendeerde sententie van nut kon zijn,

¹⁶ Voor meer informatie in verband met de motivering van arresten, zie: DAUCHY, S. en DEMARS-SION, V., *La non-motivation des décisions judiciaires dans l'ancien droit : principe ou usage ?*.

¹⁷ Practijke Civile, IX.VI.2: "in rechte de juge gehouden [is] voer sot die de cause expresseert."

¹⁸ WIJFFELS, A., *Grand Conseil de Malines: la rédaction des sentences étendues*, p.300.

¹⁹ Dat is de stelling verdedigd door C.L. Verkerk in *Een onderzoek naar de motivering van vonnissen van de Grote Raad van Mechelen*, p. 290.

²⁰ MICHEL, S., *Les 'arrêts étendus' du Parlement de Flandre*, p. 753.

²¹ *Style et manière de procéder du Grand Conseil de Malines*, III, titel 'greffiers'.

moest in het vonnis niet alleen de identiteit van de partijen gedetailleerd worden weergegeven, maar ook hun hoedanigheid (als echtgenoot, voogd, weduwe van...) en hun kwaliteit (appellant, geïntimeerde, ...). Enkel op deze manier was het mogelijk om te bepalen of de erfgenamen van de partijen eveneens gebonden waren door de beschikkingen van de rechtbank. In dezelfde zin was het belangrijk dat het voorwerp van het geschil uitgebreid werd beschreven, zodat daar evenmin twijfel over kon bestaan.²² Bijgevolg is het geen verrassing dat heel veel van de geëxtendeerde sententies een bezitsvordering in ruime zin als voorwerp hebben: bezit van land, van een titel, van een recht, ... In dat kader passen ook de veelvuldig voorkomende sententies van decreet.²³ Tenslotte werd door de uitgebreide beschrijving van de aangevoerde argumenten in de geëxtendeerde sententie vermeden dat partijen opnieuw dezelfde rechtsmiddelen zouden gebruiken in een volgend proces.²⁴

Volgens Michel werden geëxtendeerde sententies van het Parlement van Vlaanderen eveneens gebruikt als basis waarop een appel kon geoordeeld worden bij gebrek aan proces bij geschrifte.²⁵ Voor de Grote Raad, die bij arrest vonniste, geldt deze functie uiteraard niet. Buntinx catalogeert in zijn inventaris van de Raad van Vlaanderen²⁶ de 'decreten en sententiën libelleeën' onder de titel 'executie', hiermee suggererend dat een geëxtendeerde sententie een rol vervulde in de afdwingbaarheid en tenuitvoerlegging van een vonnis. Dit was zeker het geval bij de zogenaamde 'sententies van decreet' die in de registers van de geëxtendeerde sententies veelvuldig voorkomen. Inhoudelijk gezien is de waarde van deze 'sententies van decreet' vrij beperkt: ze gaan over de overdracht van onroerende goederen in het kader van een gedwongen gerechtelijke verkoop. Wanneer het over de verkoop van heerlijkheden gaat, hebben deze sententies van decreet wel een zekere historische waarde. Bovendien wordt ook in groot detail de procedure van deze openbare verkopen uit de doeken gedaan, te beginnen bij het omroepen op de markt en na de kerkdienst tot aan de uiteindelijke verkoop bij het 'doven van de kaars'.

Volgens Buntinx moesten bij de Raad van Vlaanderen deze gedwongen gerechtelijke verkopen per definitie gebeuren via een geëxtendeerde sententie.²⁷ Deze stelling is niet met volstrekte zekerheid vast te stellen voor de Grote Raad: in de distributieregisters bevinden zich verschillende gerechtelijke verkopen die niet in de geëxtendeerde sententies terug te vinden zijn. Hierbij kan het echter handelen om zaken waarbij de partijen uiteindelijk toch buiten de rechtbank om tot een overeenkomst kwamen over de verkoop en waarbij dus de zaak wel gedistribueerd is geweest maar nooit effectief gevonnist. Bijgevolg lijkt het plausibel dat een gedwongen verkoop bij voorkeur met een geëxtendeerde sententie werd beslecht: de koper had op deze manier een eigendomsbewijs in handen in geval van latere betwistingen door de schuldenaar.

Ten slotte is bij onze analyse van de 18de-eeuwse uitgebreide vonnissen van de Grote Raad het vermoeden ontstaan dat ze niet alleen als titel of als tenuitvoerlegging fungeerden, maar ook in bepaalde gevallen als een soort van 'interpretatiedecreet'. Zo zijn er verschillende geëxtendeerde sententies die bepalen bij welke instantie de staat van goed van een sterfhuis moet ingeleverd worden. *De facto* werd bij deze processen vaak de vraag gesteld naar het poorterschap en hoe men dit kon verkrijgen (bv. door huwelijk), en dus naar de interpretatie van de ordonnanties en decreten die het statuut van poorter van een bepaalde stad vastlegden. Eenzelfde fenomeen kan waargenomen worden

²² WIJFFELS, A., *Grand Conseil de Malines: la rédaction des sentences étendues*, p. 302.

²³ Cf. *infra*

²⁴ WIJFFELS, A., *Grand Conseil de Malines: la rédaction des sentences étendues*, p. 303.

²⁵ MICHEL, S., *Les 'arrêts étendus' du Parlement de Flandre*, p.757

²⁶ BUNTINX, J., *Inventaris van het Archief van de Raad van Vlaanderen*, dl.1, p. 261

²⁷ BUNTINX, J., *Inventaris van het Archief van de Raad van Vlaanderen*, dl.1, p. 66-67

bij die zaken die de bijdrage vaststelden die tiendheffers moesten leveren aan bijvoorbeeld het herstel van de kerk of de toelage van een nieuwe onderpastoor. Ook hier ging het om de interpretatie van de rechten en de plichten van tiendheffers. We kunnen veronderstellen dat met deze geëxtendeerde sententies de verzoekende partij een soort van ‘interpretatiedecreet’ in handen had om toekomstige gelijkaardige geschillen te beslechten of zelfs te vermijden. Het gaat hier echter louter om een hypothese die nog door nader onderzoek moet worden getoetst.

De discussie over het mogelijke nut van de geëxtendeerde sententies biedt weliswaar geen verklaring voor de drastische afname van het aantal geëxtendeerde sententies op het einde van de 17de en voornamelijk in de 18de eeuw. Ongetwijfeld vindt deze daling voor een deel haar oorsprong in de in heel Europa vastgestelde terugval van de litigiositeit bij de hogere rechtbanken in de 18de eeuw.²⁸ Toch kan dit niet volledig verklaren waarom er in de 18de eeuw verschillende jaren zijn waarin er geen enkele geëxtendeerde sententie werd opgesteld. Ook de suppoosten van de Grote Raad waren zich bewust van de zeldzaamheid van deze uitgebreide vonnissen. Al in 1712 vermeldde de zoon van raadsheer de Tombeur, in het kader van zijn verzoek voor een dispensatie om griffier te worden van de Grote Raad, dat het aantal uitgebreide vonnissen bij de Grote Raad zeer beperkt was.²⁹ Een mogelijke verklaring voor de daling van het aantal geëxtendeerde sententies in de 18de eeuw – wat eveneens een verklaring kan bieden voor de afname van het aantal processen bij de hogere justitieraden – is dat partijen verkozen om hun onenigheden via de willige rechtspraak te beslechten of om op een lager niveau te procederen in plaats van in een lang aanslepend en duur proces voor de Grote Raad te verzeilen. Om deze hypothese te bevestigen zou een analyse moeten gemaakt worden van de evolutie van het aantal willige condemnaties die door de Grote Raad geregistreerd werden³⁰, evenals van de litigiositeit bij lagere rechtbanken.

B. Gebruiksmogelijkheden

Alvorens een overzicht van de gebruiksmogelijkheden te geven, staan we even stil bij het bijzondere statuut van de geëxtendeerde sententies binnen de rechtspraak van de Grote Raad. Zoals reeds vermeld, leidden lang niet alle processen die in de 18de eeuw voor de Grote Raad gevoerd werden tot een geëxtendeerde sententie. Integendeel, de uitgebreide vonnissen vertegenwoordigen slechts het topje van de ijsberg. Dit wordt duidelijk wanneer we steekproefsgewijs het aantal geëxtendeerde sententies vergelijken met het aantal dicta: in de periode tussen 1701 en 1720 zijn er 1781 dicta opgetekend maar slechts 101 geëxtendeerde sententies.

Dat deze geëxtendeerde sententies enkel op vraag werden afgeleverd, dat ze vermoedelijk behoorlijk prijzig waren en dat de partijen het vonnis ook in handen konden krijgen met het dictum, betekent dat ze een bijzondere waarde moeten gehad hebben voor de rechtzoekende. Ook voor de huidige onderzoeker zijn ze erg waardevol. Hoewel de uitgebreide vonnissen grotendeels onder de noemer ‘bezitsvordering’ te catalogeren zijn, belichten ze de meest uiteenlopende onderwerpen. Tegelijkertijd kan in bepaalde periodes soms een zekere ‘clustering’ van processen met een sterk gelijkend

²⁸ LE BAILLY, M.C., *Langetermijntrends in de rechtspraak bij de gewestelijke hoven van justitie in de Noordelijke Nederlanden van ca. 1450 tot ca. 1800.*; KAISER, C., *The deflation in the volume of litigation at Paris in the Eighteenth Century.*

²⁹ ARA, Regentschapsraad van State, 285: “Charges du Grand Conseil de Malines”. *Mais quand le père du remontrant en seroit rapporteur de la cause en laquelle il echerait de faire une sentence extendue, ce qui est de rare contingent, il peut en laisser l’expedition a l’autre greffier pour faire cesser des suspicions si loing cherchées.*

³⁰ Ook tussen de geëxtendeerde sententiën zitten weliswaar een aantal willige veroordelingen, ook al horen zij daar in principe niet thuis.

onderwerp vastgesteld worden, wat doet vermoeden dat het hier over een belangrijke aangelegenheid in dat bepaalde tijdperk handelde. Andere thema's komen gedurende de gehele 18de eeuw aan bod, waardoor de indruk ontstaat dat bepaalde problemen altijd opnieuw terugkwamen en dat de waarde van precedentes eerder beperkt was. Een aantal voorbeelden zullen deze diversiteit aan vonnissen en hun gebruikswaarde illustreren.

Verscheidene geëxtendeerde sententies betreffen ambachten en hun rechten. Dat hieraan meerdere processen werden gewijd en dat er een uitgebreid vonnis werd gemaakt, doet vermoeden dat de ambachten in de loop van de late 17de en zeker in de 18de eeuw steeds meer problemen ervoeren bij het verdedigen van hun privileges. Hun aanspraken op protectionisme vonden een zeldzame keer nog wel gehoor bij de provinciale rechtbanken, maar liepen vaak spaak bij de Grote Raad. Zo beschuldigde het brouwersambacht van Gent in het begin van de jaren 1690 de schepenen van de Keure ervan om het bier al te streng te controleren en daarbij bovendien ook nog eens willekeurig te hanteren.³¹ De Raad van Vlaanderen gaf hen grotendeels gelijk. De schepenen legden zich daar echter niet bij neer en appeleerden tegen het vonnis van de Raad van Vlaanderen naar de Grote Raad, die alle eisen van de brouwers afwees. Het proces geeft niet alleen informatie over het brouwersambacht en de manier waarop controle op zijn producten werd uitgeoefend, maar ook over wat er gebeurde met het afgekeurde bier: dat werd niet zomaar weggegoten, maar wel naar de 'arme kloosters' gestuurd. Slecht bier was blijkbaar wel goed genoeg voor hun consumptie.

In een ander proces tussen twee ambachten, i.c. van de meesters van de vismijn van Gent en van de viskopers, zullen deze laatste aan het langste eind trekken en een einde maken aan het – althans door de mijnmeesters geclaimde – monopolie om vis, gekocht in zeehavens, in hun mijn te verkopen.³² Het vonnis geeft de lezer heel wat informatie over de gebruiken van de vismijn, maar getuigt ook van het bestaan van een zeker gebrek aan realiteitszin van de raadsheren: in 1701 bevestigde de Grote Raad de eerdere beslissing van de Raad van Vlaanderen dat de mijnmeester de vissen moest teruggeven die hij in 1691 uit het kraam van een visverkoper had meegenomen!³³

Hoewel geëxtendeerde sententies, voor zover wij hebben kunnen nagaan, enkel voor burgerlijke processen werden opgesteld, komen er ook een aantal 'semi-criminele' processen aan bod. Dat is onder andere het geval bij het onderzoek naar de bevoegdheid van de provoost en gezworenen van Doornik in het proces over de vermeende 'ontvoering' en het gedwongen huwelijk van een dertienjarige wees.³⁴ Niet alleen wordt hier de competentie van de rechtbank in twijfel getrokken, het hele criminele proces wordt eveneens uit de doeken gedaan. Een gelijkaardige kwestie vinden we in een vonnis waarbij een jonge dienstmeid met een 'onberispelijke reputatie' gedwongen werd tot een 'onderzoek' door vroedvrouwen in het kader van de zoektocht naar een vrouw die haar pasgeboren baby heeft vermoord.³⁵ Het 'onderzoek' door vroedvrouwen had haar wel van elke zwaarte van schuld bevrijd, maar de dienstmeid vond dat ze aangetast was in haar eerbaarheid en daagde de leden van de magistratuur van Mechelen voor de rechtbank met de eis om in het openbaar te verklaren dat haar gedrag onberispelijk was. Zo ver kwam het uiteindelijk niet, maar het proces legt – buiten de eigenlijke

³¹ Zie geëxtendeerde sententie nummer 39.

³² Zie geëxtendeerde sententie nummer 76.

³³ ARA, GRM 970, f.587v: "... *condemneerden oversulx de geinthimeerden aen Alexander Van Loo fs [filius] Alexander costeloos ende schaedeloos te restitueren den visch die sij hadde doen commen vanden haeven van Maeselants Sluijs, ende die sij op den 19en december 1691 van sijnen stal hadden doen afhaelen...*"

³⁴ Zie geëxtendeerde sententie nummer 207.

³⁵ Zie geëxtendeerde sententie nummer 239.

kwestie van het ‘grensoverschrijdend gedrag’ van de magistraat – wel tot in detail bloot hoe een onderzoek naar een babymoord werd gevoerd.

Het voorkomen van verschillende geëxtendeerde sententies met een gelijkaardig onderwerp is eveneens een opvallend gegeven. Zo betreffen meerdere uitgebreide vonnissen de vraag van een partij aan de rechtbank om te besluiten aan welke van de twee instanties waardoor zij aangemaand wordt, de staat van goed van het sterfhuis van een verwante moet worden overgedragen. Veelvoorkomend zijn ook processen waarbij parochies hun tiendheffers wilden dwingen om bij te dragen tot het herstel van hun kerk of pastorie of om de wedde van een tweede (onder)pastoor te betalen. Treffend hierbij is dat dergelijke geëxtendeerde sententies geen of slechts een beperkte precedentswaarde lijken te bezitten. Ongetwijfeld lagen de verschillende gewoontes en costuimen van de parochies hieraan grotendeels ten grondslag; toch lijkt de houding van de Grote Raad niet altijd even logisch en doorgrondelijk. Zeker in de processen afkomstig van de Raad van Vlaanderen, speelden bij de beslissing van de Grote Raad vermoedelijk ook al eens ‘politieke’ in plaats van louter juridische motieven een rol.

Dit wordt treffend geïllustreerd door twee zaken, één uit 1722 en één uit 1737, waarbij twee parochies – Melden en Ichtegem – een procedure startten voor de Raad van Vlaanderen met als doel vast te stellen welk deel van de tienden hun tiendheffers – respectievelijk het kathedraalkapittel van Kamerijk en de bisschop van Brugge – moesten afstaan voor het herstel van de kerk.³⁶ In 1722 oordeelde de Raad van Vlaanderen in het geval van Melden dat de tiendheffers twee jaren op zes hun inkomsten moesten afstaan zonder dat ze daarvoor de toelagen van de pastoor en koster mochten aftrekken. De Grote Raad hervormde het vonnis en veroordeelde het kathedraalkapittel van Kamerijk om inderdaad twee jaren op zes van zijn tienden aan Melden te schenken, maar dat bedrag mocht wel verminderd worden met de toelagen voor pastoor en koster. 15 jaar later, bij de betwisting tussen de bisschop van Brugge en de parochie Ichtegem, nam de Raad van Vlaanderen het vonnis van de Grote Raad uit 1722 bijna letterlijk over, om het vervolgens hervormd te zien in quasi exact dezelfde zin als het eigen vonnis uit 1722. We betwisten niet dat er in deze twee zaken mogelijk objectiveerbare verschillen vast te stellen waren – zo kon bijvoorbeeld de schade veroorzaakt zijn door jarenlange verwaarlozing in het geval van Melden en door overmacht in het geval van Ichtegem – maar het consequent reformeren van de Grote Raad van de uitspraken van de Raad van Vlaanderen in twee sterk gelijkaardige gevallen stemt alleszins tot nadenken.

De geëxtendeerde sententies zijn bijgevolg niet enkel interessant voor de inhoud, maar ook voor de studie van de relaties tussen de verschillende rechtbanken. Zonder te willen beweren dat de raadsheren zich helemaal niet lieten leiden door rechtsregels in hun vonnissen, kunnen we ons toch de vraag stellen of ook in zekere mate ‘institutionele spanningen’ een rol speelden. De Grote Raad en de Raad van Vlaanderen waren immers natuurlijke opponenten en het reformeren van vonnissen van de Raad van Vlaanderen zou voor de raadsheren van de Grote Raad wel eens een manier geweest kunnen zijn om hun suprematie tegenover hun Vlaamse collega’s uit te drukken.³⁷

Het onderzoek van de geëxtendeerde sententies levert eveneens nieuw en belangrijk materiaal op over de praktijk van het toenmalige recht, niet alleen in de Grote Raad van Mechelen, maar ook in de lagere rechtbanken waarvan vonnissen bij de Grote Raad in appel of reformatie betwist werden.³⁸ De

³⁶ Zie geëxtendeerde sententies nummers 174 en 235.

³⁷ Over de relaties tussen de Grote Raad en de Raad van Vlaanderen in de 18de eeuw, zie: VERSCUREN, A., *The interactions between the Council of Flanders and the Great Council of Malines in the 18th century*.

³⁸ Zie ook: MONBALLYU, J., *Chronologische Lijst van de Nederlandstalige geëxtendeerde sententiën van de Grote Raad van Mechelen (1581-1590)*.

uitgebreide vonnissen geven immers een beeld van de wijze waarop een rechtszaak bij verschillende rechtbanken verliep. Op deze manier kan de procedure gereconstrueerd worden zoals ze in de praktijk werd toegepast en niet louter zoals ze in theorie, volgens de procedure-ordonnantie, moest verlopen. Elke geëxtendeerde sententie herhaalt immers de (voornaamste) proceshandelingen, met uitgebreide beschrijving van eis, antwoord, repliek, dupliek, voorlegging van bewijzen, ondervraging van getuigen en hun wraking door de tegenpartij, instelling van een beroep, indiening van rekestten civiel enz. en dit zowel in de eerste aanleg zaak als in de verdere instantie(s) die het proces doorliep.

III. Verantwoording van de beschrijving

A. “Voorgangers” en hun aanpak

Deze nadere toegang op de 18de-eeuwse geëxtendeerde sententies van de Grote Raad staat niet op zichzelf, maar heeft zijn voorgangers in de zes volumes chronologische lijsten van de geëxtendeerde sententies voor de periode tussen 1470 en 1580, opgesteld onder leiding van de J.Th. De Smidt³⁹, in de chronologische lijst van de Nederlandstalige geëxtendeerde sententies voor de periode tussen 1581 en 1590 door J. Monballyu⁴⁰ en in diens Franstalige tegenhanger *Les sentences étendus du Grand Conseil de Malines, 1582-1590*.⁴¹ Deze laatste publicatie bevat echter louter een opsomming van de Franstalige sententies in de periode tussen 1582 en 1590, met enkel de vermelding van de datum van het vonnis, de namen van de partijen en de instantie. In 2001 heeft Ph. Godding, op basis van eerdere notities van R. Petit, een meer gedetailleerde toegang gemaakt op de geëxtendeerde sententies uit de periode 1582-1590 die betrekking hebben op het hertogdom Luxemburg.⁴² C. Douxchamps-Lefèvre heeft een gelijkaardige uitgave verzorgd voor de uitgebreide vonnissen die appels uit Namen behandelen.⁴³ Deze toegangen op de geëxtendeerde sententies van de Grote Raad verschillen enigszins qua aanpak.

De Smidt en zijn medewerkers zijn in de eerste reeks zes volumes, uitgegeven tussen 1966 en 1988, naar eigen zeggen vertrokken van de stelregel *le mieux est l'ennemi du bien*.⁴⁴ Bij de uitgave van het eerste volume gingen ze er van uit dat deze lijsten louter tijdelijk als ‘hulpconstructies’ zouden dienst doen totdat er een volledige uitgave zou komen van de rechtspraak van de Grote Raad.⁴⁵ Daarom hebben ze zich beperkt tot een zeer elementaire beschrijving, waarbij een compromis werd gezocht tussen de beschikbare tijd en de verlangens van de historicus.⁴⁶ Hoewel de beschrijvingsdiepte niet overall consistent is aangehouden, is het duidelijk dat de opeenvolgende ‘auteurs’ gewerkt hebben met een schema dat is samengesteld uit vijf alinea’s met achtereenvolgens de datum van de uitspraak, de

³⁹ De regesten van de geëxtendeerde sententiën gewezen tussen 1465 en 1580 werden opgesteld onder leiding van prof. J. Th. De Smidt en verschenen onder de titel *Chronologische lijsten van de geëxtendeerde sententiën berustende in het archief van de Grote Raad van Mechelen*.

⁴⁰ MONBALLYU, J., *Chronologische Lijst van de Nederlandstalige geëxtendeerde sententiën van de Grote Raad van Mechelen (1581-1590)*.

⁴¹ DOUXCHAMPS-LEFEVRE, C. en GODDING, Ph., *Les sentences étendues du Grand Conseil de Malines 1582-1590*.

⁴² GODDING, Ph. en PETIT, R., *Les sentences du Grand Conseil de Malines relatives au duché de Luxembourg (1582-1590)*.

⁴³ DOUXCHAMPS-LEFEVRE, C., *Les sentences du Grand Conseil de Malines en appel d’instances namuroises (1582-1590)*.

⁴⁴ *Chronologische lijsten van de geëxtendeerde sententiën berustende in het archief van de Grote Raad van Mechelen*, deel 1, p. XVI.

⁴⁵ *Chronologische lijsten van de geëxtendeerde sententiën*, deel 1, p. IX.

⁴⁶ *Chronologische lijsten van de geëxtendeerde sententiën*, deel 1, p. XVI

partijen, de aard van de betwisting, het vonnis en de vindplaats. Bij de beschrijving van de partijen is ervoor geopteerd om eerst de eisende en vervolgens de verwerende partij weer te geven. Bijzonderheden in verband met beroep of ambt worden slechts vermeld als dat voor de identiteit van de betrokkene of de aard van de betwisting nodig geacht werd. Ook de beschrijving van het voorwerp van het proces is erg beknopt gehouden en er is voor gekozen om verschillende procedures over één onderwerp of interlocutoire vonnissen niet te vermelden. Tenslotte heeft men het vonnis van de Grote Raad samengevat in één enkele zin. Eventuele vonnissen in vorige instanties daarentegen zijn niet opgenomen.⁴⁷

Waar De Smidt en zijn medewerkers ervoor gekozen hebben om een grote hoeveelheid aan vonnissen zeer beknopt te beschrijven, bevindt Monballyu zich met zijn toegang op Nederlandstalige geëxtendeerde sententies uit de periode 1581-1590 aan het andere uiterste van het spectrum. Ook al spreekt hij zelf nog steeds van een ‘chronologische lijst’, het is onmiddellijk duidelijk dat hij heeft geopteerd voor een ander format dan het louter oplijsten van de sententies met enkel de hoogstnoodzakelijke kwalificering van partijen en onderwerp. Zijn beschrijvingen laten toe om het proces reeds in grote lijnen te volgen zonder effectief het uitgebreide vonnis zelf te moeten lezen, iets wat bij De Smidt c.s. absoluut niet mogelijk is. Zijn keuze voor een radicaal andere aanpak vindt vermoedelijk haar oorsprong in het feit dat op het einde van de jaren '90 reeds duidelijk was geworden dat de uitgebreide vonnissen zelf niet (onmiddellijk) uitgegeven zouden worden; zijn nadere toegang moest dan ook meer zijn dan louter een ‘hulpconstructie’. Bovendien is vanuit pragmatisch oogpunt door de ‘opdrachtgever’ – de ‘Koninklijke Commissie voor de uitgave der oude Wetten en Verordeningen’ – besloten om de beschrijvingen te beperken tot de periode tussen 1581 en 1590. Daarnaast werd het werk verdeeld over verschillende medewerkers waarbij Monballyu enkel verantwoordelijk was voor de Nederlandstalige vonnissen. Door deze beperkingen bleven er ‘slechts’ 86 geëxtendeerde sententies over, waardoor een beschrijving in de diepte ook mogelijk werd.⁴⁸

In het schema van Monballyu wordt eerst de datum van het vonnis weergegeven, gevolgd door een opsomming van de partijen met hun kwalificatie voor de Grote Raad. Vervolgens vermeldt hij de ‘instantie’: eerste aanleg, appel of reformatie. Daarna volgen een – vaak zeer uitgebreide – beschrijving van het onderwerp van het proces in eerste aanleg en de eventuele eerdere vonnissen bij de rechtbank(en) *a quo (quibus)*. Ten slotte wordt het vonnis van de Grote Raad weergegeven, gevolgd door het inventarisnummer en de folio's. De beschrijving van Monballyu is zo gedetailleerd dat de onderzoeker onmiddellijk een zeer goed beeld heeft van het onderwerp van de vonnissen en van de onderzoekswaarde.

Godding sluit met zijn aanpak zeer dicht aan bij Monballyu. Ook hij geeft naast de elementen die bijdragen tot de identificatie van het proces – datum, instantie, opsomming van de partijen – een bijzonder uitgebreide beschrijving van het onderwerp van de zaak en een wat beknoptere schets van het vonnis zelf. In tegenstelling tot Monballyu neemt hij geen procedure-elementen op in zijn beschrijvingen van de geëxtendeerde sententies.⁴⁹ De ontsluiting door Douchamps-Lefèvre van de uitgebreide vonnissen uit Namen, is dan weer te vergelijken met die van De Smidt. Zij geeft, naast de datum en de instantie, wel een zeer uitgebreide opsomming van de partijen en hun hoedanigheid, maar vermeldt het onderwerp van het proces niet expliciet. In tegenstelling tot De Smidt beschrijft ze wel

⁴⁷ *Chronologische lijsten van de geëxtendeerde sententiën*, deel 1, p. XXXII

⁴⁸ MONBALLYU, J., *Chronologische Lijst van de Nederlandstalige geëxtendeerde sententiën van de Grote Raad van Mechelen (1581-1590)*, p. 79-80

⁴⁹ GODDING, Ph. en PETIT, R., *Les sentences du Grand Conseil de Malines relatives au duché de Luxembourg (1582-1590)*, p. 66.

het vonnis in eerste aanleg, waardoor het onderwerp van het proces wel enigszins duidelijk wordt. Tenslotte heeft ze het arrest van de Grote Raad kort samengevat.

B. Inrichting van de nadere toegang

De hier beschreven geëxtendeerde sententies beslaan de periode tussen 1693 en 1772, wat overeenkomt met de inventarisnummers 969-976, goed voor 280 uitgebreide vonnissen. Inzake beschrijvingsdiepte situeert deze nadere toegang zich ongeveer tussen die van Monballyu en De Smidt. Gezien de vaak technische aard van het materiaal is vooral de beschrijving van het onderwerp beperkter gehouden dan bij Monballyu. In de sententies komen immers bepaalde zeer specifieke kwesties aan bod – bijvoorbeeld over financiële instrumenten of over reglementering van ambachten – die enkel door specialisten in deze specifieke materies in detail beschreven kunnen worden. Het valt dan ook niet te ontkennen dat aan deze nadere toegang een soms lange ‘worsteling’ met het materiaal voorafgegaan is en dat het advies van verschillende experts in diverse vakgebieden is ingeroepen om tot een beter begrip van de vonnissen te komen.⁵⁰ Vanuit deze overweging is overigens ook geopteerd om relatief ‘dicht’ bij de bron te blijven, inclusief wat betreft bepaalde terminologie.⁵¹

De keuze voor een nadere toegang op de 18de-eeuwse geëxtendeerde sententies, in plaats van verder te werken vanaf het punt waar Monballyu is gestopt op het einde van de 16de eeuw, is enerzijds ingegeven door de eigen onderzoeksinteresse⁵² en anderzijds ook door het feit dat de 18de eeuw tot nu toe volledig braak lag. De Werkgroep Grote Raad heeft zich beperkt tot die periode waarin de Grote Raad jurisdictie had over grote delen van de Noordelijke Nederlanden. Na de afscheiding verloor de Grote Raad *de facto* zijn autoriteit over die gewesten, waardoor de waarde van de latere geëxtendeerde sententies voor onze noorderburen eerder gering is.

De beperking tot de nummers 969-976 is hoofdzakelijk ingegeven door pragmatische overwegingen, en meer bepaald door de afweging tussen beschikbare tijd en wat voor de onderzoeker een optimale beschrijvingsdiepte werd geacht. Het werk aan de geëxtendeerde sententies van de Grote Raad is dan ook nog lang niet afgerond. Hopelijk kan deze toegang een eerste stap zijn in de richting van de verdere ontsluiting van het 17de-eeuws materiaal; er blijven nog steeds bijna 80 vonnisboeken over, waarvoor nog geen enkele toegang bestaat.

Voor de nadere toegang op de vonnisboeken 969-976 is – met het oog op een uniforme beschrijving – uitgegaan van de volgende basisregels:

1. Identificatie van de geëxtendeerde sententie:

- a. Elk vonnis heeft een eigen nummer gekregen. In principe volgt deze nummering strikt de volgorde waarin de vonnissen in de registers zijn opgenomen, wat overigens ook overeenkomt

⁵⁰ Bij deze wil ik specifiek mijn dank uitdrukken aan Prof. Dr. Eric Aerts, Prof. Dr. Eddy Put, dr. Herman Van Isterdael, dr. Michel Oosterbosch en mevr. Lieve De Mecheleer.

⁵¹ Een concreet voorbeeld hiervan is de keuze om systematisch gebruik te maken van de zinsnede ‘burgemeester(s) en schepenen’ bij de benaming van de partijen in plaats van dit te vervangen door schepenbank, magistratuur of wet. Deze termen zijn immers geen synoniemen, aangezien ze in een verschillende context gebruikt worden, naar gelang de burgemeester en schepenen optreden als rechtbank dan wel als administratief orgaan. Aangezien dat niet altijd duidelijk was, hebben we ervoor gekozen om systematisch de oorspronkelijke benaming van de partijen te behouden.

⁵² Deze toegang maakt deel uit van een project gefinancierd door Federaal Wetenschapsbeleid, waarbij ook een doctoraat wordt voorbereid over de Grote Raad van Mechelen in de 18de eeuw.

met een chronologische ordening⁵³. Slechts één keer is hiervan afgeweken, met name bij de vonnissen met de nummers 21 en 22. Deze sententies hebben weliswaar dezelfde datum, maar logisch gezien moeten beide van plaats gewisseld worden: de inhoud van het laatst ingevoegde vonnis is nodig voor het goede begrip van het voorgaande vonnis.

- b. De partijen zijn zo gedetailleerd mogelijk geïdentificeerd. Voor particulieren betekent dit: voornaam en naam, functie of beroep, woonplaats, hoedanigheid (als man, voogd, weduwe van...) en hun kwaliteit (appellant, geïntimeerde...). Voor eventuele gevoegde partijen geldt – in de mate dat dit enig nut heeft – hetzelfde. Voor zover een exhaustieve opsomming niet zinvol was voor het begrijpen van het vonnis, is ervoor geopteerd om de identificatie te beperken tot ‘c.s.’ (*cum suis*). Bij langlopende procedures gebeurde het wel eens dat de oorspronkelijke partijen kwamen te overlijden tijdens het proces en vervangen werden door hun rechtsopvolgers. De uitdrukking ‘hervat door’ geeft aan wanneer dit het geval is.

De eerst vermelde partij is steeds de eisende partij, de tweede de verweerder. Indien er meerdere eisers of verweerders zijn die optreden in verschillende processen – die dan later bijvoorbeeld voor het vonnis samengevoegd zijn – zijn deze onder elkaar gerangschikt. De kwalificatie ‘eiser’ en ‘verweerder’ geldt echter steeds voor de zaken in eerste aanleg – en geeft dus niet noodzakelijk hun kwaliteit in de zaak voor de Grote Raad weer. Is de verweerder in eerste aanleg appellant in beroep bij de Grote Raad, zal hij toch als tweede vermeld worden.

Voor de orthografie van de persoonsnamen is voornamelijk uitgegaan van de in het dossier gebruikte spelling. Enkel bij de voornamen wordt hiervan soms afgeweken (‘Peeter’ wordt ‘Peter’, ‘Geeraerd’ wordt ‘Gerard’ enz). Komen er courant verschillende schrijfwijzen van eenzelfde naam in het vonnis voor, dan is de alternatieve schrijfwijze aangeduid tussen vierkante haken. Dat de Grote Raad zowel dossiers in het Nederlands als in het Frans behandelde, biedt althans een gedeeltelijke verklaring voor deze verschillen in spelling.

Waar identificatie mogelijk was, zijn plaatsnamen altijd omgezet in de moderne spelling. Voor zover die bestaat, is altijd gekozen voor de Nederlandstalige variant.

- c. Vervolgens zijn het inventarisnummer van het vonnisboek en de folio’s die het vonnis hierin beslaat weergegeven. Het foliëren hebben we zelf uitgevoerd, waarbij ook eventuele blanco’s meegerekend zijn. Indien er al een foliëring aanwezig was, is deze genegeerd; omdat de verschillende katernen achteraf zijn ingebonden, gaat het hier immers om de nummering van de folio’s binnen die specifieke geëxtendeerde sententie en heeft deze nummering geen zin of betekenis meer binnen het register.
- d. De vermelde datum is altijd die van het vonnis voor de Grote Raad. Indien er sprake is van twee procedures voor de Grote Raad – bijvoorbeeld eerst in beroep en vervolgens in revisie – dan zijn beide data weergegeven. Ook bij de sententies van decreet is ervoor gekozen om de datum van het vonnis weer te geven en niet van de executorialen. Daardoor kan de datum in deze toegang en de datum op het laatste folio van het vonnis bij sententies van decreet wel eens verschillen.
- e. De identificatie van de geëxtendeerde sententie eindigt met de vermelding van de instantie. Bij eerste aanleg is een onderscheid gemaakt tussen een *different* en een ‘gewoon’ geschil in eerste aanleg, omdat dat een verschil in procedure en eveneens in identificatie van de partijen met zich brengt. Gaat het om een beroepszaak, dan wordt altijd aangegeven uit welk gewest het beroep komt – wanneer de rechtbank niet specifiek benoemd wordt, gaat het steeds om de gewestelijke justitieraad. Indien de zaak al meerdere instanties doorlopen heeft – bijvoorbeeld

⁵³ Er zijn drie vonnissen die chronologisch gezien op de ‘verkeerde’ plaats in het register zijn opgenomen, i.e. geëxtendeerde sententies nrs. 10, 130 en 277.

eerst een schepenbank, vervolgens een provinciale justitieraad en dan pas de Grote Raad – dan wordt vermeld in hoeveelste aanleg het proces bij de Grote Raad gevoerd wordt en welke de rechtbanken in vorige instantie zijn (bijvoorbeeld: Schepenen van de Keure van Gent; Raad van Vlaanderen).

2. Het onderwerp van het geschil

Er is naar gestreefd om het onderwerp van het proces zo volledig en tevens zo beknopt mogelijk weer te geven. Hierin verschilt de beschrijvingsdiepte echter enigszins van vonnis tot vonnis. Sommige sententies laten zich gemakkelijk in één of twee zinnen samenvatten; andere behoeven meer uitleg. Procedurele details zijn in principe weggelaten. Hierbij moet ook opgemerkt worden dat het steeds om het onderwerp van het geschil in eerste aanleg gaat; indien er meerdere instanties zijn, behandelt de Grote Raad de zaak enkel in beroep en wordt er in principe niet meer over het oorspronkelijke onderwerp van het geschil geprocedeerd, enkel over de vraag of het vonnis in de vorige aanleg terecht is (*an bene vel male (judicatum)*).

3. Het vonnis in vorige instantie(s)

Vervolgens worden het vonnis in de vorige instantie(s) evenals de datum waarop dit uitgesproken is vermeld. Hierbij is getracht om de rechterlijke uitspraak, zoals die opgetekend staat in de geëxtendeerde sententies, zo getrouw mogelijk weer te geven. Als het vonnis in één van de vorige instanties slechts interlocutoir is of enkel van toepassing is op een onderdeel van het geschil, is dat eveneens vermeld. Zijn er meerdere rechtbanken geweest die het proces in behandeling hebben gehad, dan zijn de verschillende vonnissen in volgorde van uitspraak en met datum weergegeven. Op deze manier is het ook mogelijk om na te gaan hoe lang een proces bij de Grote Raad zelf in behandeling is geweest.

4. Het arrest van de Grote Raad van Mechelen

De beschrijving eindigt met de analyse van het arrest van de Grote Raad van Mechelen. Hierbij zijn we op dezelfde wijze tewerk gegaan als voor de vonnissen in de vorige instanties. De exacte datum is niet meer vermeld omdat deze al bij de identificatie is opgegeven.

5. Opmerking

Ten slotte is bij een beperkt aantal beschrijvingen nog een bijkomende opmerking toegevoegd, waar dat voor een goed begrip onontbeerlijk leek. Het kan hier bijvoorbeeld gaan over de specificering van de eisen in een appel *a minima*⁵⁴, of over het tijdstip waarop een bepaalde partij zich voegt, of over een langere beschrijving van de voorgeschiedenis die aan een proces voorafgaat enz. Af en toe wordt ook een opmerking gemaakt over een materiële kwestie, zoals het ontbreken van folio's.

⁵⁴ Bij een appel *a minima* gaat de geïntimeerde – i.e. de partij die gewonnen heeft in eerste instantie – in beroep tegen een deel van het vonnis dat voor haar nadelig is. In een appel *a minima* kan een extra schadevergoeding gevraagd worden of kan geprotesteerd worden tegen de veroordeling om een deel van de proceskosten te betalen enz.

Bibliografische oriëntatie

BOLSEE, J., *L'ordonnance du 8 août 1559 réglant le statut, le style et la manière de procéder du Grand Conseil de Malines (Texte néerlandais)* in *Handelingen van de Koninklijke commissie voor de uitgave der oude wetten en verordeningen van België*, 1969-1970, 24, p. 77-152.

BUNTINX, J., *Inventaris van het Archief van de Raad van Vlaanderen*, 8dln., Brussel, 1964-1977.

DAUCHY, S. en DEMARS-SION, V., *La non-motivation des décisions judiciaires dans l'ancien droit : principe ou usage ?* in *Tijdschrift voor Rechtsgeschiedenis*, april-juni 2004, 82, p. 223-239.

DE SCHEPPER, H.C., *De Grote Raad van Mechelen, hoogste rechtscollege in de Nederlanden?* in *Miscellanea Consilii Magni. Ter gelegenheid van twintig jaar Werkgroep Grote Raad van Mechelen (Verzamelen en bewerken van de Jurisprudentie van de Grote Raad. Nieuwe Reeks 4)*, Amsterdam, 1980, p. 171-193.

DE SMIDT, J.Th. e.a., *Chronologische lijsten van de geëxtendeerde sententiën berustende in het archief van de Grote Raad van Mechelen*, 6 dln., Brussel, 1966-1988.

DOUXCHAMPS-LEFEVRE, C. en GODDING, Ph., *Les sentences étendus du Grand Conseil de Malines 1582-1590*, in *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor de uitgave der Oude Wetten en Verordeningen van België*, 1998, 39, p. 9-77.

DOUXCHAMPS-LEFEVRE, C., *Les sentences du Grand Conseil de Malines en appel d'instances namuroises (1582-1590)*, in *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor de uitgave der Oude Wetten en Verordeningen van België*, 2003, 44, p. 59-136.

GILISSEN, J., *Oprichting en evolutie van het Parlement/de Grote Raad van Mechelen in Consilium Magnum*, Brussel, 1977, p. 11-24.

GILISSEN, J., *De Grote Raad van Mechelen: historisch overzicht* in *Miscellanea Consilii Magni. Ter gelegenheid van twintig jaar Werkgroep Grote Raad van Mechelen (Verzamelen en bewerken van de jurisprudentie van de Grote Raad. Nieuwe Reeks 4)*, Amsterdam, 1980, p. 13-43.

GODDING, Ph. en PETIT, R., *Les sentences du Grand Conseil de Malines relatives au duché de Luxembourg (1582-1590)*, in *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor de uitgave der Oude Wetten en Verordeningen van België*, 2001, 42, p. 63-201.

KAISER, C., *The deflation in the volume of litigation at Paris in the Eighteenth Century and the waning of the old judicial order*, in *European Studies Review*, 1980, 10:3, p. 309-336.

KERCKHOFFS-DE HEY, A.J.M., *De Grote Raad en zijn functionarissen 1477-1531*, 2dln., Amsterdam, 1980.

KOSTER-VAN DIJK, J.M.I., *Instruction pour le greffier du Grand Conseil concernant la rédaction des sentences (Introduction et édition du texte)* in WIJFFELS, A., *Miscellanea Consilii Magni III : études d'histoire judiciaire (Verzamelen en bewerken van de jurisprudentie van de Grote Raad. Nieuwe Reeks 12)*, Amsterdam 1988, p. 17-41

LE BAILLY, M.C., *Langetermijntrends in de rechtspraak bij de gewestelijke hoven van justitie in de Noordelijke Nederlanden van ca. 1450 tot ca. 1800*, in *Pro Memorie*, 2011, 13, p. 30-67.

LEYDER, D., *Les archives du Grand Conseil des Pays-Bas à Malines (vers 1445-1797)*, Brussel, 2010.

MICHEL, S., *Les 'arrêts étendus' du Parlement de Flandre: étude d'une spécificité juridique locale* in *Revue du Nord*, octobre-décembre 2009, 91, p. 745-761.

MONBALLYU, J., *De Raad van Vlaanderen, een soevereine justitierraad in strafzaken?*, in *Handelingen van het Tweede Hof van Holland Symposium gehouden op 14 november 1997 te Den Haag (Algemeen Rijksarchief publicatierreeks, 7)*, Den Haag, 1998, p. 76-90.

MONBALLYU, J., *Chronologische Lijst van de Nederlandstalige geëxtendeerde sententiën van de Grote Raad van Mechelen (1581-1590)* in *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor de uitgave der Oude Wetten en Verordeningen van België*, 1998, 39, p. 79-146.

MONBALLYU, J., *De hoofdlijnen van de criminele strafprocedure in het graafschap Vlaanderen (16de tot 18de eeuw)* in STEVENS, F., PERSOONS, E. en VAN RHEE, C.H., *Voortschrijdend procesrecht. Een historische verkenning*, Leuven, 2001, p. 63-108.

OOSTERBOSCH, M., *Grote Raad voor de Nederlanden te Mechelen: procesbundels beroepen uit Vlaanderen: ordinari processen (nr.1-1000) (Algemeen Rijksarchief. Toegangen in beperkte oplage, 494)*, Brussel, 1998.

OOSTERBOSCH, M., *Appelprocedure, dossierbehandeling en registervoering bij de Grote Raad van Mechelen*, in STEVENS, F., PERSOONS, E. en VAN RHEE, C.H., *Voortschrijdend procesrecht. Een historische verkenning*, Leuven, 2001, p.3-25.

VAN DEN BUSSCHE, E., *Inventaire des registres du Grand Conseil de Malines: avec un supplément pour les Nos 1186 à 1553 (Requêtes et varia en portefeuilles) (Algemeen Rijksarchief. Toegangen in beperkte oplage, 107)*, Brussel, 1992.

VAN RHEE, C.H., *Litigation and Legislation. Civil Procedure at First Instance in the Great Council for the Netherlands in Malines (1522-1559) (Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën. Studia, 66.)* Brussel, 1997.

VAN ROMPAEY, J., *De Grote Raad van de hertogen van Boergondië en het Parlement van Mechelen (Verhandelingen van de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België. Klasse der Letteren, 73)*, Brussel, 1973.

VAN ROMPAEY, J., *De procedure in beroep bij het Parlement van Mechelen in Consilium Magnum*, Brussel, 1997, p. 371-381.

VERKERK, C.L., *Een onderzoek naar de motivering van vonnissen van de Grote Raad van Mechelen in Consilium magnum: herdenking van de 500ste verjaardag van de oprichting van het Parlement en de Grote Raad van Mechelen (Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën. Studia, 27)*, Brussel, 1977, p. 287-291.

VERSCUREN, A., *The interactions between the Council of Flanders and the Great Council of Malines in the eighteenth century* in G. MARTYN, C. VANCOPPENOLLE and R. VERMEIR (eds.), *Intermediate institutions in the County of Flanders in the Late Middle Ages and the Early Modern Era* (Studia 135), Brussels, 2012, p.139-153.

WIJFFELS, A., *Grote Raad voor de Nederlanden te Mechelen (ca.1445-1797)* in AERTS, E., BAELDE, M. en COPPENS, H., *De centrale overheidsinstellingen in de Habsburgse Nederlanden (1482-1795)* (Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën. Studia 55), 2 dln., Brussel, 1994, p. 448-461.

WIJFFELS, A., *Grand Conseil de Malines: la rédaction des sentences étendues et le recueil de jurisprudence de Guillaume de Grysperre*, in WIJFFELS, A., *Case Law in the Making. The Techniques and Methods of judicial Records and Law Reports* (Comparative Studies in continental and Anglo-American Legal History 17), vol.1, Berlijn, 1997, p. 299-316.

Nadere Toegang

1.

Jan Noncle, appellant

De schepenen van de Keure van Gent, tussenkomen voor Philippe Dominic Papjeans – ontvanger van de rechten op de zeven speciën – en voor deurwaarder N. de Baets, geïntimeerden

Inv. nr. 969, f. 1-22

8 januari 1693

Beroep uit Vlaanderen

Betwisting – zowel naar vorm als naar inhoud – van de tenuitvoerlegging van een aanmaning tot betaling van achterstallige pacht.

De Raad van Vlaanderen verklaart op 13 augustus 1691 dat Jan Noncle de tenuitvoerlegging ongegrond aangevochten heeft en veroordeelt hem tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen, verklaart de arrestatie van de appellant ongefundeerd en beveelt de geïntimeerden om hem vrij te laten en de schade te herstellen. De Grote Raad besluit eveneens dat beide partijen in een afzonderlijk proces voor commissaris hun wederzijdse aanspraken moeten vereffenen, evoceert een andere zaak tussen dezelfde partijen hangende voor de Raad van Vlaanderen naar de Grote Raad en bepaalt dat ook hierin recht gesproken zal worden samen met of afzonderlijk van het genoemde proces voor commissaris. Ten slotte veroordeelt de Grote Raad de geïntimeerden tot de proceskosten van eerste instantie, tot de helft van de kosten van het proces in beroep en compenseert de andere helft over beide partijen.

2.

De baljuw, burgemeesters en schepenen van het Land van het Brugse Vrije, geïntimeerden

De sluismeesters, gecommiteerden en de ontvanger van het waterschap van Blankenberge, appellanten

Inv. nr. 969, f. 23-40

14 januari 1693

Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van de verantwoordelijkheid voor het toezicht op het waterschap van Blankenberge en – meer in het bijzonder – voor het bepalen van de dag voor het voorleggen van de rekeningen.

Op 29 juni 1692 beveelt de Raad van Vlaanderen de sluismeesters, gecommiteerden en de ontvanger van het waterschap van Blankenberge om zich te houden aan de dag en het uur zoals bepaald door de baljuw en de schepenbank van het Land van het Brugse Vrije; de opgelegde boete wordt in beraad gehouden. Bovendien verklaart de Raad van Vlaanderen dat de beschikking, op 22 juli 1692 verleend op het rekest van de sluismeesters, met dit vonnis wordt opgeschort zonder hiermee evenwel het nog hangende appel tegen het vonnis van commissarissen te beïnvloeden.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellanten tot de boete van frivool appel, tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

Opmerking: Reeds vóór de baljuw, burgemeesters en schepenen van het Land van het Brugse Vrije een verzoek indienden bij de Raad van Vlaanderen, hadden de sluismeesters c.s. een klacht neergelegd wegens wederrechtelijke inbezitting. Tegen het vonnis van commissaris op deze klacht hebben de baljuw en schepenbank van het Land van het Brugse Vrije geappelleerd. Het is deze beroepszaak waarnaar in het vonnis van de Raad van Vlaanderen wordt verwezen.

3.

Jean François de Baillencourt, kanunnik van het kathedraalkapittel van Brugge c.s., erfgenamen van wijlen François de Baillencourt, bisschop van Brugge, met hen gevoegd het officie-fiscaal van de Grote Raad, supplianten

Louis Lotijns, advocaat bij de Raad van Vlaanderen, rescribent

Inv. nr. 969, f. 41-54

28 januari 1693

Eerste aanleg – different

Protest tegen de belediging van de voormalige bisschop van Brugge in een geschrift, opgesteld door de rescribent, in het kader van een proces voor de Raad van Vlaanderen. In de marge van deze zaak wordt ook de vraag behandeld of een advocaat persoonlijk verantwoordelijk kan gesteld worden voor wat hij zegt of schrijft in opdracht van zijn cliënten. Bij rekest van 26 juni 1691 voegt het officie-fiscaal zich in deze zaak.

De Grote Raad voegt beide rekesten van de supplianten samen en beveelt dat pagina 148 van het gewraakte geschrift in het openbaar door een deurwaarder van het hof zal worden verscheurd en dat daarvan een nota zal gemaakt worden op de volgende pagina; advocaat Lotijns wordt veroordeeld tot een boete van 300 gulden. Bovendien is de rescribent verplicht de fiscalen alle exemplaren van het geschrift te bezorgen en krijgt hij het verbod opgelegd om in de toekomst nog dergelijke taal of terminologie te gebruiken. Ten slotte veroordeelt de Grote Raad hem tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

Opmerking: Oorspronkelijk was het proces ingeleid bij de Geheime Raad maar op 19 juni 1691 werd het doorgestuurd naar de Grote Raad. Het rekest tot renvoi naar de Raad van Vlaanderen, ingediend door de rescribent, werd bij vonnis van 26 juni 1691 afgewezen.

4.

Jonkheer Philippe Le Boeuf, zoon van wijlen jonkheer François Le Boeuf, heer van Watervliet, appellant

Jan Baptiste Herckelbault, advocaat bij de Raad van Vlaanderen, geïntimeerde

Inv. nr. 969, f. 55-68

28 februari 1693

Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van de geldigheid van een contract, aangegaan tussen beide partijen, waarbij Le Boeuf beweert dat Herckelbault moedwillig bepaalde informatie heeft achtergehouden.

De Raad van Vlaanderen verklaart op 1 juli 1690 dat het contract geldig is en veroordeelt Philippe Le Boeuf tot de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellant tot de boete van frivool appel, tot de boete van het rekest civiel en tot de proceskosten.

5.

Lorenzo del Marmol, ridder van de orde van Sint-Jacob, cavaleriekapitein in dienst van de vorst, suppliant

Philippe Dujardin, raadsheer bij de Grote Raad, en de graven van Arenberg en van Moeskroen, rescribenten

Inv. nr. 969, f. 69-76

2 maart 1693

Eerste aanleg - different

Wraking van raadsheer Philippe Dujardin als rechter in het proces tussen Lorenzo del Marmol en de graven van Arenberg en Moeskroen. De suppliant meent dat Dujardin niet volstrekt onafhankelijk kan zijn omdat hij reeds betrokken is in een ander proces tussen beide partijen.

De Grote Raad ontslaat Dujardin van zijn taken in het betreffende proces en veroordeelt de graven van Arenberg en Moeskroen tot de proceskosten.

6.

Jacob, graaf van Groesbeek, burggraaf van Aublain, grootbaljuw van het Land van Luik tussen Maas en Samber, impetrant en gedaagde

Marie Anne Eusebe, geboren gravin van Truxses zu Wolfegg, weduwe van de graaf van Rupelmonde, als moeder en voogd van haar zoon, impetrant en gedaagde

Inv. nr. 969, f. 77-98

20 maart 1693

Willige condemnatie

Overeenkomst tussen beide partijen over een aantal lenen, bestaande uit de heerlijkheden van Baarland, Hoedekenskerke en Wemmeling, met hun tienden.

Opmerking: Oorspronkelijk waren er twee processen: één ingeleid door de graaf van Groesbeek voor het Hof van Holland en één ingeleid door Marie Anne Eusebe voor de Grote Raad van Mechelen. Uiteindelijk wordt door beide partijen besloten om tot een gezamenlijk akkoord te komen voor de Grote Raad om op die manier al te langdurige en dure procedures te vermijden.

7.

Don Lorenzo Ulloa Zuniga y Velasco, graaf de la Puebla, broer van wijlen Marie de Cardenas, weduwe-prinses van Chimay, suppliant (bij rekest van 10 december 1691 en van 26 februari 1692) en rescribent

Lorenzo del Marmol, ridder van de orde van Sint-Jacob, cavaleriekapitein in dienst van de vorst, testamentuitvoerder van wijlen Marie de Cardenas, rescribent en suppliant (bij rekest van 31 augustus 1691)

Inv. nr. 969, f. 99-108

16 april 1693

Eerste aanleg – drie differenten

Betwisting van het testament van Marie de Cardenas, zowel naar geldigheid als naar uitvoering. In een eerste rekest van 31 augustus 1691 verzoekt Lorenzo del Marmol om het beslag op de goederen van Marie de Cardenas op te heffen en hem als enige testamentuitvoerder toegang te geven tot het sterfhuis. In een tweede verzoek op 10 december 1691 vraagt Lorenzo Ulloa Zuniga Y Velasco om een inventaris van het sterfhuis te laten opmaken. In een derde verzoek op 26 februari 1692 vraagt Zuniga Y Velasco inzage in het vorige testament van Marie de Cardenas.

De Grote Raad verklaart het verzoek van Zuniga Y Velasco om een inventaris van het sterfhuis te laten opmaken ongegrond. Wat betreft het rekest van Lorenzo del Marmol besluit de Grote Raad dat de goederen van Marie de Cardenas zullen vrijgegeven worden op voorwaarde dat hij binnen de zes maanden alle schulden betaalt en de in het testament vermelde legaten uitvoert. Indien hij hieraan niet voldoet binnen de zes maanden zullen de fiscalen de zaak overnemen. Een griffier zal een inventaris van de goederen opstellen, tenzij de suppliant verkiest om zelf een borg te betalen voor de schulden en de legaten. Ten slotte veroordeelt de Grote Raad de suppliant tot de helft van de proceskosten; de resterende helft wordt gecompenseerd over beide partijen.

Opmerking: De rekesten worden niet in chronologische volgorde beschreven. Eerst behandelt het vonnis het rekest van Zuniga Y Velasco van 10 december 1691, vervolgens het rekest van del Marmol van 31 augustus 1691 en ten slotte het rekest van Velasco van 26 februari 1692. Op dit laatste rekest, waarbij de Cardenas vraagt om een eerder testament van Marie de Cardenas openbaar te maken, komt geen beschikking in het eindvonnis. De suppliant verklaart zich immers tevreden met het voorstel van del Marmol om onder ede te verklaren dat Marie de Cardenas het eerste testament vernietigd heeft.

8.

Charles Antoine de Fourneau, ridder van de orde van Sint-Jan van Jeruzalem, geïntimeerde
Philippe François Baesbanck, appellant
Inv. nr. 969, f. 109-118
27 april 1693
Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van het pachtcontract van het Tempelhof te Gent. Baesbanck beweert dat hij in 1687 een contract met de Fourneau heeft afgesloten voor negen jaar, terwijl de laatste volhoudt dat het slechts om een zesjarig contract handelt.

Op 22 augustus 1692 verklaart de Raad van Vlaanderen dat de partijen zich moeten houden aan de overeenkomst gesloten te Rijsel op 30 april 1687, waarin wordt gestipuleerd dat Baesbanck het Tempelhof voor een periode van zes jaar pacht. De Raad beveelt Baesbanck om na afloop van deze termijn het Tempelhof te ontruimen en compenseert de proceskosten over beide partijen.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen, veroordeelt de appellant tot de boete van frivool appel, tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

9.

Jonkheer Fereolus de Gruttere, heer van Idegem, eiser
Jonkvrouw Catharina Van Beneden, weduwe van Melchior Van Eeckhaute, verweerster
Inv. nr. 969, f.119-127
9 mei 1693
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen te Geraardsbergen, in uitvoering van een vonnis van de Raad van Vlaanderen van 11 februari 1673 en van een arrest van de Grote Raad van 10 mei 1692.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerster tot het betalen van de proceskosten.

10.

Pieter Van Dun, eiser
Catharine Wouters, verweerster
Inv. nr. 969, f.128-140
1 december 1692
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van een huis te Mechelen, in uitvoering van een willige condemnatie van 25 februari 1686.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerster tot het betalen van twee boetes voor het indienen van rekesten civiel. Over de andere proceskosten wordt niets vermeld.

11.

De baljuw en leenmannen van het leenhof van de Burg te Brugge, tussenkomend voor Adriaan Raes, cipier van de gevangenis van Brugge, geïntimeerde

De burgemeesters en schepenen van Brugge, tussenkomend voor Jacob de Vendele, appellanten

Inv. nr. 969, f.141-155

9 mei 1693

Beroep uit Vlaanderen

Bevoegdheidsgeschil tussen de schepenbank van Brugge en het leenhof van de Burg te Brugge. Beiden achten zich bevoegd voor de criminele zaken die verband houden met de gevangenis en de cipier van Brugge. Daarnaast wordt ook de vraag behandeld of de cipier van Brugge – na zijn veroordeling door het leenhof voor de door brand volledig verwoeste gevangenis – het recht heeft om zijn functies opnieuw uit te oefenen in het tuchthuis waar de gevangenen tijdelijk zijn ondergebracht.

De Raad van Vlaanderen oordeelt op 1 juni 1691 dat het vonnis van het leenhof van de Burg te Brugge geldig is en beveelt de schepenbank van Brugge om Adriaan Raes de mogelijkheid te geven om zijn functies als cipier opnieuw uit te oefenen in het tuchthuis, ten nadele van Jacob de Vendele. Bovendien verklaart de Raad dat hiermee de criminele procedure, opgestart voor de schepenbank van Brugge tegen de cipier, beëindigd moet worden. Tot slotte veroordeelt de Raad van Vlaanderen de schepenbank van Brugge tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en verklaart dat Adriaan Raes niet het recht heeft om zijn functies van cipier opnieuw op te nemen. De Grote Raad veroordeelt hem tot de helft van de kosten van de eerste instantie evenals tot de helft van de kosten van het beroep tot en met het tussenvonnissen van 16 augustus 1692. De Raad compenseert de andere kosten over beide partijen en beveelt dat de geïntimeerde de helft van de kosten van het rapport zal betalen terwijl de schepenbank van Brugge en het leenhof van de Burg te Brugge elk één vierde voor hun rekening zullen nemen.

Opmerking: Het leenhof van de Burg komt slechts tussen in het proces in beroep na het tussenvonnissen van de Grote Raad van 16 augustus 1692

12.

Leonard Christiani, deurwaarder van de Grote Raad, eiser

Elisabeth Cerinx, weduwe van Pieter Hilleghem, met haar gevoegd haar kinderen Joos en Anna Hilleghem, verweerders

Inv. nr. 969, f.156-163

14 juli 1693

Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen te Vrasene, in uitvoering van een veroordeling tot het betalen van proceskosten van 27 april 1691.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en besluit dat de proceskosten zullen afgehouden worden van de verkoopsom.

13.

De procureur-generaal van de Raad van Vlaanderen, *ex officio* tussenkomend voor de inwoners van de heerlijkheid Nederbrakel, geïntimeerden (en appellanten a minima)

Antoine Van Cauteren [Vercauteren], heer van Nederbrakel, appellant

Inv. nr. 969, f.164-189

15 juli 1693

Beroep uit Vlaanderen

Fraude met de maten – genoemd ‘moken’ of ‘meuken’ – voor het afmeten van de rente op het graan in de heerlijkheid Nederbrakel. De procureur-generaal beschuldigt Antoine Van Cauteren ervan om bij het maken van een nieuw moken zich niet geconformeerd te hebben aan het standaardmodel, maar een veel grotere maat te hebben laten gieten.

Op 21 april 1689 beveelt de Raad van Vlaanderen de heer van Nederbrakel om een nieuw moken te laten maken volgens het model van Geraardsbergen of van Brakel en veroordeelt hem tot een boete van 5000 gulden ten voordele van de vorst. Van Cauteren wordt verplicht om naast dit ene nieuwe moken er nog twee andere te laten maken eveneens volgens het model van Geraardsbergen of van Brakel en deze te laten ijken in aanwezigheid van een commissaris en van de procureur-generaal. Eén van deze drie mokens moet neergelegd worden bij het Leenhof Ten Steene te Aalst. De twee andere zullen in het bezit van Van Cauteren blijven om hiermee de rente te ontvangen. Ten slotte moet de verweerder in het denombrement laten schrappen dat de cijnsmaat van Nederbrakel tweemaal zo groot is als die van Geraardsbergen en hiervan bewijs voorleggen aan de procureur-generaal binnen de zes weken na de uitspraak.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen met uitzondering van de veroordeling tot het betalen van 5000 gulden die aan de appellants zullen worden teruggegeven. Het appel a minima – waarbij de geïntimeerden een schadevergoeding verzochten – wordt afgewezen. De Grote Raad veroordeelt de appellants tot drie vierde van de boete van frivool appel, tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

14.

De erfgenamen van Jan Melis, tussenkomen voor de abdis van het klooster van Onze-Lieve-Vrouw-ter-Lazarije en de bestuurder van de armenscholen van Gent, geïntimeerden

Willem van Nassau, heer van Odijk, Antoon de Hubert, als vader en voogd van zijn minderjarige kinderen en Jan de Marignault, allen via hun echtgenotes erfgenamen van wijlen Cornelis en Gerard Van Nuflen, appellants

Inv. nr. 969, f.190-209

12 september 1693

Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van het eigendomsrecht van ingedijkt land te Zaamslag.

Op 18 december 1688 beveelt de Raad van Vlaanderen de erfgenamen van Cornelis en Gerard Van Nuflen om afstand te doen van 37 gemeten en 150 roeden land in kavel 36 ten voordele van de abdis van Onze-Lieve-Vrouw-ter-Lazarije en van de bestuurder van de armenscholen te Gent en veroordeelt hen tot het vergoeden van de geleden schade. Bovendien beveelt de Raad hen om de abdis en de bestuurder van de armenscholen te ontslaan van het betalen van de dijkbelasting op de kavels 28 en 41 voor de termijn van de verpachting. Tenslotte veroordeelt de Raad van Vlaanderen de erfgenamen van Van Nuflen tot de proceskosten. Indien zij niet aan dit vonnis voldoen, zullen alle goederen van de erfgenamen van Van Nuflen worden toegewezen aan de abdis en aan de bestuurder van de armenscholen.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen, maar verklaart wel dat de appellants aan de geïntimeerden slechts 36 gemeten van kavel 36 in de polder van Zaamslag moeten afstaan in plaats van de gevraagde 37 gemeten en 150 roeden. De appellants worden verplicht om afstand te doen van kavels 28 en 41 ten voordele van de geïntimeerden, met vergoeding van de schaden en de kosten. De Grote Raad staat de appellants toe om verder te procederen tegen de erfgenamen van Jan Melis. Ten slotte veroordeelt de Grote Raad de appellants tot de boete van frivool appel, tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

Opmerking: De erfgenamen van Jan Melis komen slechts tussen in beroep

15.

Jonkheer Charles Robert t'Serwouters, voor zijn moeder Jenne d'Embise, weduwe van jonkheer Christiaan t'Serwouters, en jonkheer Bartholomé de Meerbeke, voor zijn schoonmoeder Cornelia t'Serwouters, weduwe van jonkheer Charles Guillaume t'Serwouters, supplianten

Elisabet Verbiest, rescribente

Inv. nr. 969, f. 210-215

12 september 1693

Eerste aanleg - different

Kunnen de supplianten nog erkend worden als opposanten van de openbare verkoop van een huis in Mechelen nadat de sententie van decreet al verleend is?

De Grote Raad verklaart dat de supplianten niet meer aanvaard kunnen worden als opposanten en veroordeelt hen tot de proceskosten.

16.

Johanna Maria, Theresia Catharina en Marguerite Françoise Goubau, begijnen te Brussel, appellanten
Jan Baptiste d'Hammel, baron de Fresnay, gehuwd met de weduwe van baron de Mariensart, geïntimeerde

Inv. nr. 969, f. 216-228

10 oktober 1693

Beroep uit Vlaanderen

Voorrang van schuldeisers bij de vereffening van de goederen van Catharina Van Wachtendonck.

De Raad van Vlaanderen verklaart op 9 december 1690 dat beide partijen even veel aanspraak hebben op de opbrengsten van de vereffening en veroordeelt de zusters Goubau tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen, geeft de appellanten voorrang bij de vereffening van de goederen van Catharina van Wachtendonck en veroordeelt de geïntimeerden tot de proceskosten van beide instanties.

17.

De schepenen van de heerlijkheid Sint-Baafs, tussenkomend voor baljuw, pointers en zeters van Oostakker, appellanten

Jan Daneels, secretaris van de schepenen van de Keure van Gent, geïntimeerde

Inv. nr. 969, f. 229-236

17 oktober 1693

Beroep uit Vlaanderen

Verzoek tot renvooi van een proces, ingesteld voor de Raad van Vlaanderen, naar de schepenbank van de heerlijkheid Sint-Baafs.

De Raad van Vlaanderen wijst op 5 augustus 1692 het verzoek tot renvooi af, beveelt de baljuw, pointers en zeters van Oostakker om het proces voor de Raad te voeren en veroordeelt de schepenen van Sint-Baafs tot de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellanten tot de boete van frivool appel en tot de proceskosten.

Opmerking: Het proces dat in deze geëxtendeerde sententie behandeld wordt, is eigenlijk een debat in het proces dat oorspronkelijk door Jan Daneels is ingeleid voor de Raad van Vlaanderen tegen de baljuw, pointers en zeters van Oostakker in verband met tienden.

18.

Jan Walschaerts, geïntimeerde (en reformant a minima)

Peter Van Nieuwenhuysen, reformant

Inv. nr. 969, f. 237-253

17 oktober 1693

Derde instantie – Reformatie magistraat van Mechelen (appel meier en paalder van Mechelen)

Moet Peter Van Nieuwenhuysen zijn ramen afsluiten om de geuroverlast – veroorzaakt door zijn kaashandel – voor zijn buur Jan Walschaerts te beperken?

Op 7 september 1690 bevelen de meier en paalder van Mechelen dat Peter Van Nieuwenhuysen het keldergat van zijn huis moet dichtmaken met glas en dat beide partijen het gewoonterecht van de stad Mechelen moeten volgen wat betreft de bovenvensters. Op 15 februari 1692 bevestigt de magistraat van Mechelen het vonnis van meier en paalder en compenseert de proceskosten over beide partijen.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de magistraat van Mechelen en verklaart de klacht van Jan Walschaerts in verband met de geuroverlast van zijn buur ongegrond. De Grote Raad compenseert de proceskosten over beide partijen, met uitzondering van de kosten van het rapport die ten laste van de geïntimeerde zijn.

19.

Jonkheer Louis Van Colen en jonkheer Jan Hellincx, eisers

Jonkheer Ignace de Carena, heer van Burcht, verweerder

Inv. nr. 969, f.254-267

24 oktober 1693

Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen en een rente te Kruibeke, in uitvoering van een willige condemnatie van 6 oktober 1683.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder tot de proceskosten.

20.

Jacques François Leemands, impetrant van oorlof van hove

Jonkheer Daniël Guyot c.s., gedaagden

Inv. nr. 969, f. 268-271

14 november 1693

Eerste aanleg - debat

Verzoek tot oorlof van hove. De geëxtendeerde sententie heeft betrekking op het debat dat dit verzoek behandelt binnen het kader van een proces waarbij de gedaagden de goederen en renten van wijlen Thomas Courtois terugvorderen.

De Grote Raad verklaart het verzoek tot oorlof van hove gegrond en veroordeelt de gedaagden tot de kosten van het debat.

21.

Jan Van Daele, advocaat bij de Raad van Vlaanderen, geïntimeerde

François Van Huele, procureur bij de Raad van Vlaanderen, appellant

Inv. nr. 969, f. 280-287

14 november 1693

Beroep uit Vlaanderen

Mag een vonnis van de Raad Van Vlaanderen waartegen in beroep is gegaan bij de Grote Raad ten uitvoer gelegd worden zonder de betaling van een waarborg?

Op 19 februari 1693 verklaart de Raad van Vlaanderen dat de tenuitvoerlegging van het vonnis voorbarig is gebeurd en veroordeelt François Van Huele tot de proceskosten. Van Huele krijgt wel het recht om, na consignatie van een voldoende waarborg, de helft van het vonnis – i.e. het deel ten laste van Van Daele – ten uitvoer te leggen.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellant tot de boete van frivool appel en tot de proceskosten.

22.

François Van Huele, procureur bij de Raad van Vlaanderen, appellant
Bernard Van Overwaele, griffier van en Jan Van Daele, advocaat bij de Raad van Vlaanderen, geïntimeerden
Inv. nr. 969, f.272-279
14 november 1693
Derde instantie – beroep uit Vlaanderen (commissaris Raad van Vlaanderen)

Betwisting in verband met de waarborg voor de lichten door de winnaar van het proces van een som geld, geconsigneerd door de verliezer, wanneer tegen het vonnis in beroep gegaan wordt. *In concreto* wenst François Van Huele als winnaar van een proces voor de Raad van Vlaanderen de som geld te lichten die Jan Van Daele heeft geconsigneerd bij de griffie nadat hij – samen met griffier van Overwaele – als eiser een proces tegen François Van Huele heeft verloren. Van Overwaele echter heeft zijn deel niet geconsigneerd. Beiden zijn intussen ook in beroep gegaan tegen hun veroordeling. De betwisting handelt nu over de vraag of Van Huele verplicht is om zich borg te stellen voor het gehele bedrag van het vonnis – i.e. zowel het deel van Van Overwaele als van Van Daele – of dat het voldoende is dat hij een borg geeft voor het deel dat hij kan lichten, met name het deel van Van Daele.

De commissaris van de Raad van Vlaanderen beveelt François van Huele om een waarborg te stellen voor het volledige bedrag. Op 19 februari 1693 bevestigt de Raad van Vlaanderen het vonnis van commissaris en veroordeelt François Van Huele tot de boete van frivool appel en tot de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellant tot de boete van frivool appel en tot de proceskosten.

Opmerking: In het vonnisboek staat deze geëxtendeerde sententie voor de voorgaande. Aangezien chronologisch gezien dit vonnis na het voorgaande komt, hebben we ervoor gekozen om de logica te bewaren en af te wijken van de volgorde in het vonnisboek.

23.

De proost, de deken en het kapittel van de kathedraal van Sint-Rombout te Mechelen, supplianten
Jean François de Robaix, meier van Hombeek, Leest enz., rescribent
Inv. nr. 969, f. 288-293
5 december 1693
Eerste aanleg - different

Betwisting van de betaling van de rechten voor de uitvaart van de overleden echtgenote van Jean François de Robaix.

De Grote Raad verklaart dat de rescribent verantwoordelijk is voor de uitvaart van zijn vrouw – en niet, zoals hij zelf beweert, zijn zonen – en dat hij hiervoor de rechten moet betalen volgens het reglement van 24 december 1688. De Grote Raad veroordeelt de Robaix tot de proceskosten.

Opmerking: De rescribent verzoekt oorlof van hove – hij meent dat de magistraat van Mechelen en niet de Grote Raad in eerste aanleg voor hem bevoegd is – en beweert bovendien dat de supplianten zich niet tot hem als wel tot zijn zonen als erfgenamen van hun moeder moeten richten. De Grote Raad oordeelt nergens expliciet over deze excepties.

24.

Jan Baptiste en Isabelle Clare Snijers, erfgenamen van wijlen kanunnik Jan Baptiste Snijers langs vaderszijde, reformanten
Jacques Pansius c.s., erfgenamen van kanunnik Jan Baptiste Snijers langs moederszijde, geïntimeerden
Inv. nr. 969, f. 294-303
10 december 1693
Reformatie magistraat van Mechelen

Betwisting van de geldigheid van een testament waarbij de erflater na overlijden van de oorspronkelijke begunstigde eigenhandig wijzigingen heeft aangebracht. *In concreto* menen Jan Baptiste en Isabelle Clare Snijers dat zij in gelijke mate erfgenamen zijn van hun oom kanunnik als Jacques Pansius en zijn broers en zusters, hoewel de kanunnik oorspronkelijk alle goederen had toegewezen aan zijn beide zusters en slechts een legaat had toebedeeld aan zijn broer. Na de dood van zijn zusters en broer heeft de kanunnik echter met de hand een aantal wijzigingen toegebracht aan zijn oorspronkelijke testament, waardoor al zijn neven en nichten – zowel van vaderlijke als van moederlijke zijde – als gelijkwaardige erfgenamen worden vermeld.

Op 18 juni 1693 verklaart de magistraat van Mechelen het verzoek van Jan Baptiste en Isabelle Clare Snijers om een inventaris van het sterfhuis van kanunnik Jan Baptiste Snijers op te stellen ongegrond en veroordeelt hen tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de magistraat van Mechelen en beveelt de geïntimeerden om – in aanwezigheid van de reformanten – een inventaris op te stellen van de goederen en effecten van wijlen kanunnik Jan Baptiste Snijers. De Grote Raad compenseert de proceskosten over beide partijen.

25.

Pieter Foppens, surintendant-generaal van de Bergen van Barmhartigheid, eiser
Elisabeth de Backer, weduwe van Pieter Wicart, gewezen surintendant van de Berg van Barmhartigheid te Valenciennes, na haar dood hervat door haar kinderen Bernard en Louis Wicart, verweerders
Inv. nr. 969, f.304-311
23 januari 1694
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van twee huizen te Mechelen, in uitvoering van een vonnis van 13 september 1692

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop. Over de proceskosten wordt niets vermeld.

26.

Robert Mutlouw, koopman te Oostende, appellant
Jacques Lijnck, erfgenaam van zijn broer Dominicq Lijnck, koopman te Oostende, geïntimeerde
Inv. nr. 969, f. 312-321
13 maart 1694
Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van de geldigheid van een weddenschap over de verovering van Ierland door de Engelse koning. *In concreto* hadden Robert Mutlouw en Dominicq Lijnck op 3 maart 1690 een weddenschap aangegaan waarbij Mutlouw tien gouden munten had gegeven aan Lijnck op voorwaarde dat Lijnck deze munten zou teruggeven en er honderd bovenop leggen mocht de Engelse koning Ierland veroveren.

De Raad van Vlaanderen beveelt op 30 mei 1693 Jacques Lijnck om zijn aanbod na te komen en de tien gouden munten die zijn broer oorspronkelijk gekregen had van Robert Mutlouw terug te betalen. De proceskosten worden gecompenseerd over beide partijen.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellant tot de boete van frivool appel en tot de proceskosten.

27.

De Brede Raad van Mechelen, supplianten
Jacob Robbroeck, brouwer van ‘de Wildeman’ te Mechelen, rescribent
Inv. nr. 969, f.322-327
3 april 1694
Eerste aanleg – different

Betwisting van de geldigheid van de verplichting om 100 gulden te betalen bij de eerste aanvaarding van het ambt van schatbewaarder of rentmeester bij de zes grote ambachten van Mechelen

De Grote Raad veroordeelt de rescribent tot het betalen van de 100 gulden met achterstallige interest en tot de proceskosten.

28.

Passchier d’Heyne, geïntimeerde
Jonkheer Vincent Van Putten, heer van Sint-Martens-Lierde, appellant
Inv. nr. 969, f. 328-341
22 juni 1694
Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van de geldigheid van een wisselbrief. Van Putten erkent zijn schuld aan Passchier d’Heyne maar meent dat het document in kwestie geen wisselbrief is en dat hij bij de terugbetaling bijgevolg ook niet aan de voorwaarden van een wisselbrief moet voldoen.

Op 22 februari 1693 verklaart de Raad van Vlaanderen dat de wisselbrief beschouwd wordt als een ‘crouiserende obligatie’ en veroordeelt van Putten om aan d’Heyne de interest op de hoofdsom te betalen en dat sinds de datum van de wisselbrief. De Raad van Vlaanderen beveelt Passchier d’Heyne om binnen de veertien dagen het bewijs te leveren van het bezit van de obligatie en hiervan een voldoende eed af te leggen. Indien hij daarin niet slaagt, is hij verplicht om zijn eis op te geven en wordt hij veroordeeld tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen, verklaart de conclusies van de geïntimeerde uit eerste instantie onontvankelijk en beveelt de appellant om, zoals hij zelf voorstelt, de hoofdsom van de obligatie van 29 oktober 1679 – vermeld in de obligatie van 6 juli 1686 – terug te betalen. De Grote Raad veroordeelt de geïntimeerde tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten van beide instanties. Ten slotte besluit de Grote Raad dat de stukken van het proces aan de procureur-generaal zullen worden overgemaakt.

29.

Jan Baptiste Coolman, advocaat bij de Raad van Vlaanderen, Claire Françoise, Jacqueline Cecilie en Marie Jenne Coolman, en Jan Hendrick Dhamere, advocaat bij de Raad van Vlaanderen, ten gunste van zijn echtgenote, allen erfgenamen van wijlen procureur Coolman, supplianten

Anne Josine Le Poivre, weduwe van jonkheer Gerard de Villers, schuldeiser van wijlen procureur Coolman, rescribente

Inv. nr. 969, f. 342-356

14 juli 1694

Eerste aanleg - different

Betwisting van schulden en van de manier waarop deze over de erfgenamen van de schuldenaar moeten verdeeld worden. Zijn de erfgenamen gezamenlijk verantwoordelijk voor de schulden van de erflater – moeten ze dus in geval van insolventie van één van de erfgenamen voor die erfgenaam bijbetalen – of zijn zij enkel hoofdelijk verantwoordelijk voor hun eigen deel?

De Grote Raad verklaart dat de supplianten gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor het aandeel van hun broer Baudewijn Guiliam Coolman in het voorlopig slot van rekening gesloten op 18 februari 1693 en in alle andere vorderingen die de rescribente nog meent te hebben, weliswaar met aftrek van de reeds betaalde sommen. De Grote Raad verklaart dat de supplianten – wat betreft de schuld van hun moeder – verplicht zijn om zowel de onroerende als de roerende goederen van hun moeder aan te wijzen waarop de schuld kan verhaald worden. Indien zij dit niet doen of indien de opbrengst onvoldoende is, heeft de rescribente het recht om de supplianten gezamenlijk verantwoordelijk te houden voor de hele schuld van hun moeder of het resterende deel ervan. De Grote Raad veroordeelt de supplianten tot één derde van de proceskosten en compenseert de resterende delen over beide partijen.

30.

Jan Baptiste Bauwens, rechter van de Admiraliteit te Oostende, appellant

Catharine Libau, handelaarster te Brussel, echtgenote van Balthasar Goris, geïntimeerde

Inv. nr. 969, f. 357-368

20 september 1694

Beroep uit Vlaanderen (Commissarissen van de Raad van Vlaanderen; Raad van Vlaanderen)

Betwisting van het verzoek tot oorlof van hove. Heeft een rechter van de Admiraliteit het recht om een zaak, waarin hij zelf gedaagde is, in eerste aanleg voor zijn eigen rechtbank te brengen, zelfs als het om een privé aangelegenheid gaat?

Op 5 juni 1693 wijzen de commissarissen van de Raad van Vlaanderen het verzoek tot oorlof van hove af en verplichten Bauwens om het proces voor de Raad van Vlaanderen te voeren. Op 5 augustus 1693 bevestigt de Raad van Vlaanderen het vonnis van commissarissen en veroordeelt Bauwens tot de boete van frivool appel en tot de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellant tot de boete van frivool appel, tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

31.

Jacobus Maeille, appellant

Jonkvrouw Barbara Antoinette Augustine van der Heyden de la Bruyere, barones van Melden en Nukerke, tussenkomend voor baljuw, leenmannen en schepenen van Melden en Nukerke, geïntimeerde

Inv. nr. 969, f. 369-394

16 oktober 1694

Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van de benoeming van Jacobus Maeille tot griffier van Melden en Nukerke door de weduwe van Caspar van der Heyden de la Bruyere. De vraag is of deze benoeming nog geldig is nu de heerlijkheid is overgedragen aan haar dochter Barbara Antoinette van der Heyden de la Bruyere.

Op 16 april 1694 verklaart de Raad van Vlaanderen het verzoek van Jacobus Maeille om beëdigd te worden als griffier in de Melden en Nukerke ongegrond en veroordeelt hem tot de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellant tot de boete van frivool appel en tot de proceskosten.

32.

Jonkheer Jan Baptiste de Villegas, heer van Bloemendale en Andries Van den Bogaerde, zowel voor henzelf als in hun functie van gemachtigden van de crediteurs van de impost van het Land van Vlaanderen toegewezen aan het kwartier van Brugge, appellanten

De vier leden en de clerus van Vlaanderen, geïntimeerden

Inv. nr. 969, f. 395-401

15 januari 1695

Beroep uit Vlaanderen

Moeten de vier leden en clerus van Vlaanderen aan hetzelfde tempo rente uitbetalen aan het kwartier van Brugge als aan het kwartier van Gent? De crediteurs van Brugge beweren dat aan de crediteurs van Gent reeds de rente van de jaren 1686 en 1687 is uitbetaald, terwijl zij nog maar nauwelijks de rente van 1682 of 1683 hebben ontvangen.

Op 22 april 1694 verklaart de Raad van Vlaanderen dat dit proces wordt opgeschort tot in een gelijkaardige zaak voor de Grote Raad gerescribeerd is. Jan Baptiste de Villegas c.s. mogen intussen hun belangen in de zaak die hangende is voor de Grote Raad verdedigen. Over de kosten zal later uitspraak worden gedaan.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en beveelt de geïntimeerden ervoor te zorgen dat de schuldeisers van Brugge op gelijke wijze worden betaald als die van Gent. De Grote Raad veroordeelt de geïntimeerden tot de proceskosten van beide instanties.

Opmerking: De vier leden en clerus van Vlaanderen zullen in eerste instantie in hun verweer vragen om deze zaak te voegen bij een ander proces dat voor de Grote Raad wordt gevoerd. Jan Baptiste de Villegas c.s. zien hierin echter louter een verdragingsmanoeuvre. Het vonnis van de Raad van Vlaanderen heeft hierop betrekking.

33.

De deken en het kapittel van de kathedraal van Sint-Rombout te Mechelen, supplianten

Joannes de Munck en Cornelis de Drijver, priesters, rescribenten

Inv. nr. 969, f. 402-405

1 februari 1695

Eerste aanleg - different

Interpretatie van het plakkaat van 2 april 1690 dat bepaalt in welke munteenheid schulden moeten betaald worden. *In concreto* wordt betwist in welke munteenheid de vijfduizend gulden betaald moeten worden die volgens het testament van Jacobus Van Attevoort zijn toegewezen aan het kapittel van Sint-Rombout voor een wekelijks gezongen mis. De rescribenten willen deze som betalen in hooggeld of courant geld, wat volgens de supplianten ingaat tegen het plakkaat van 2 april 1690.

De Grote Raad beveelt Joannes de Munck en Cornelis de Drijver om de vijfduizend gulden in sterk geld of wisselgeld te betalen en veroordeelt hen tot de proceskosten.

34.

De baljuw, burgemeester en schepenen van Burst-Bambrugge, met hen gevoegd de gedeputeerden van het Land van Aalst, supplianten

Josse Vanden Wijngaerde, pastoor van Burst-Bambrugge, rescribent

Inv. nr. 969, f.406-409

12 februari 1695

Eerste aanleg - different

Is revisie nog mogelijk als de verzoekers van revisie niet binnen de drie maanden de nodige consignaties hebben gedaan en om bijzitters hebben verzocht?

De Grote Raad verklaart dat in deze zaak revisie niet meer mogelijk is en veroordeelt de supplianten tot de boete van frivole revisie en tot de proceskosten, zowel van de revisie als van het different.

35.

Hendrik Rijckaert, griffier van Moerbeke en ontvanger van de ridders van de orde van Malta, appellant
Jacques de Vliegheer, geïntimeerde

Inv. nr. 969, f. 410-433

26 maart 1695

Beroep uit Vlaanderen

Moet cijns betaald worden op overstroomde gronden?

De Raad van Vlaanderen verklaart op 21 juli 1690 dat de cijns niet moet betaald worden en veroordeelt Hendrik Rijckaert tot de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellant tot de boete van frivool appel, tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

Opmerking: Oorspronkelijk was het proces ingesteld voor de schepenen van Moerbeke, maar Jacques de Vliegheer zal bij de Raad van Vlaanderen een verzoek tot evocatie instellen. Met het vonnis van 22 maart 1689 evoceert de Raad van Vlaanderen het proces.

36.

Jan Seth c.s., pachters van de belasting op kalksteen, te Gent, appellanten

De schepenen van de Keure van Gent, geïntimeerden

Inv. nr. 969, f. 434-450

21 mei 1695

Beroep uit Vlaanderen

Kunnen belastingpachters ontlast worden van hun pachtverplichting wanneer in tijden van oorlog een verbod op de handel is ingesteld?

De Raad van Vlaanderen verklaart op 22 juni 1693 dat de belastingpachters de afgesproken verplichtingen moeten nakomen en veroordeelt hen tot de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellanten tot de boete van frivool appel, tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

37.

Louis Van Hecke, erfgenaam van wijlen Filips Vander Stricht, ontvanger van het issuerecht te Gent, appelland

Guislaine Françoise Hue, weduwe van Joos Pauwels, geïntimeerde

Inv. nr. 969, f. 451-498

18 juni 1695

Vierde instantie – Beroep uit Vlaanderen (Schepenen van Gedele van Gent in kamer; Schepenen van Gedele van Gent in vierschaar; Raad van Vlaanderen)

Is het mogelijk om tegelijkertijd poorter of poorteres te zijn van twee verschillende steden? *In concreto* meent Guislaine Françoise Hue dat ze zowel poorteres is van Béthune als van Gent en dat ze daarom geen issuerecht moet betalen op de goederen die ze erft van Anna de Scheppere, poorteres van Gent.

Op 23 maart 1686 verklaren de schepenen van Gedele in kamer dat Guislaine Hue verplicht is om aan Louis Van Hecke het achterstallige issuerecht te betalen met interest sinds het begin van het proces [in 1682]. Indien Hue hieraan niet voldoet, heeft Van Hecke het recht om geheel of gedeeltelijk beslag te leggen op een aantal van haar rentes. Ten slotte wordt Guislaine Hue veroordeeld tot de proceskosten. Op 27 oktober 1688 verklaren de schepenen van Gedele in vierschaar zowel het appel a maxima als het appel a minima ongegrond en veroordelen ze Hue tot elf twaalfden van de proceskosten. Het resterende deel wordt gecompenseerd over beide partijen. De Raad van Vlaanderen hervormt op 11 maart 1690 het vonnis van de schepenen van Gedele in vierschaar en verklaart dat Guislaine Hue niet verplicht is om het issuerecht te betalen. Bovendien veroordeelt de Raad van Vlaanderen de schepenen van Gedele tot een boete van 30 gulden en Van Hecke tot de proceskosten van beide voorgaande instanties. De kosten van het proces voor de Raad van Vlaanderen zullen gedragen worden door zowel Hue als Van Hecke.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appelland tot de boete van frivool appel, tot de boete van rekestes civiel en tot de proceskosten.

Opmerking: Het appel a minima in tweede instantie handelde over de interesten. Louis Van Hecke wenste de betaling van de achterstallige interesten sinds het overlijden van Anna de Scheppere en niet enkel sinds het begin van het proces.

38.

Guilliam Langhendonck, als echtgenoot en voogd van Isabella Maria de Cordes, eiser

Jonkheer Robert Balthasar de Cordes, verweerder

Inv. nr. 969, f. 499-513

25 juni 1695

Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen te Heist-op-den-Berg, in uitvoering van een vonnis van 12 september 1693.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop. Over de betaling van de proceskosten wordt niets vermeld.

39.

Het brouwersambacht van Gent, geïntimeerden (en appellanden a minima)

De schepenen van de Keure van Gent, appellanden

Inv. nr. 969, f.514-549

4 juli 1695

Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van de controle op het brouwen van bier in de stad Gent. Het brouwersambacht meent dat de schepenen van Gent het brouwen van bier al te streng controleren en dat ze zich daarbij ook vaak laten leiden door willekeur.

Op 10 februari 1693 verklaart de Raad van Vlaanderen dat de brouwers het recht hebben om dubbel bruin bier te brouwen en daarvoor zo veel mout te gebruiken als hun goeddunkt, weliswaar met inachtnaam van een zeker minimum. Bovendien mogen ze daarvoor de prijs vragen die de kopers willen betalen en moeten ze slechts de accijnzen betalen die gelden voor alle andere bieren die binnen de stad Gent worden gebracht. Het vonnis van 3 juni 1650 blijft geldig waardoor zij zoveel kleine bieren mogen brouwen als ze willen. De proevers – aangesteld door de schepenen – mogen de bieren die zij slecht vinden in beslag nemen, maar vooraleer die naar de arme kloosters te zenden, moeten ze het bier tweemaal proeven in aanwezigheid van de brouwer en de herbergier. De rechten die de brouwer en de herbergier betaald hebben, moeten bij inbeslagname teruggegeven worden. De verzochte evocatie van de processen die nog hangende zijn voor de schepenen van de Keure van Gent naar de Raad van Vlaanderen wordt afgewezen. Ten slotte veroordeelt de Raad van Vlaanderen de schepenen van de Keure tot de helft van de proceskosten en compenseert de andere helft.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en wijst alle oorspronkelijke verzoeken van de geïntimeerden af. De brouwers en de herbergiers van wie de bieren in beslag genomen worden, krijgen wel het recht om daarover kort gehoord te worden. Ook wijst de Grote Raad alle grieven *a minima* af en wordt de geïntimeerde veroordeeld tot de boete van rekest civiel en tot zeven achtsten van de proceskosten; het resterende achtste wordt gecompenseerd.

Opmerking: In het appel *a minima* verzoeken de geïntimeerden om vrijgesteld te worden van de verplichting om hun bieren aan proevers te onderwerpen en hernieuwen zij hun verzoek tot evocatie.

40.

Frans Nuytens uit Gent, eiser

Marie Françoise de la Torre, barones van Meer en Overham, als voogdes van haar dochter jonkvrouw

Marie Josephe Gabriel Agnes du Bois, verweerster

Inv. nr. 969, f. 550-562

14 juli 1695

Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van een rente te Aalst, in uitvoering van een decreet van 22 januari 1689.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop. De proceskosten zullen worden afgetrokken van de verkoopsom.

41.

De proost van de abdij van Sint-Pieter te Gent, geïntimeerde

De schepenen van de Keure van Gent, zowel voor zichzelf als tussenkomend voor Guiliam Deurmael, commies van de 20ste penning te Gent, appellanten

Inv. nr. 969, f. 563-570

27 augustus 1695

Beroep uit Vlaanderen

Bevoegdheidsgeschil tussen de proost van de abdij van Sint-Pieter en de schepenen van de Keure van Gent over een personele actie ingesteld tegen een inwoner van de heerlijkheid van Sint-Pieter.

Op 11 juni 1693 verklaart de Raad van Vlaanderen dat Guilliam Deurmael het proces tegen Jan de Reu, inwoner van de heerlijkheid Sint-Pieter, niet had mogen instellen voor de schepenen van de Keure van Gent. De Raad van Vlaanderen veroordeelt de schepenen van de Keure tot de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellanten tot de boete van frivool appel, tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

42.

Antoon Vander Piet, president van de Raad van Vlaanderen, jonkheer Cornelis Sandelin, Bernard Van Overwaele, griffier bij de Raad van Vlaanderen, Geert Ranst en Philippe Antoine Papejans, advocaten bij de Raad van Vlaanderen, c.s., allen erfgenamen van Barbara Damman, geïntimeerden

De pastoor en de kerk- en armenmeesters van de Sint-Michielskerk te Gent, appellanten

Inv. nr. 969, f. 571-582

24 december 1695

Beroep uit Vlaanderen

Bevoegdheidsgeschil over het recht om te bepalen welke arme vrouw in de parochie van Sint-Michiels recht heeft op de jaarlijkse rente van 50 gulden, voorzien in het testament van Barbara Damman.

Op 5 januari 1694 verklaart de Raad van Vlaanderen dat de aanstelling door de kerk- en armenmeesters van de Sint-Michielskerk ongeldig is en dat niet alleen in dit geval maar ook in de toekomst het recht tot het bepalen van de begunstigde van de rente volledig toekomt aan de erfgenamen. De Raad van Vlaanderen veroordeelt de pastoor en de kerk- en armenmeesters van Sint-Michiels tot de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellanten tot de boete van frivool appel, tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten

43.

Marie Magdaleine de Pouillon, weduwe van Jan Remy, geïntimeerde (en appellante a minima)

De burgemeester en schepenen van Nieuwerkerken, appellanten

Jan Cousart, c.s., inwoners van Nieuwerkerken, appellanten

Inv. nr. 970, f. 1-16

11 februari 1696

Beroep uit Vlaanderen

Eerste zaak tussen Marie Magdaleine de Pouillon en de burgemeester en schepenen van Nieuwerkerken: betwisting van de belasting op het recht van korentiende in Nieuwerkerken dat Marie Magdaleine de Pouillon sinds 1677 heeft verworven. Tweede zaak tussen Marie Magdaleine de Pouillon en de inwoners van Nieuwerkerken: betwisting van de belasting op de landen die aan de korentiende onderworpen zijn. De inwoners vragen om deze te verminderen.

Op 9 juli 1695 veroordeelt de Raad van Vlaanderen de burgemeester en schepenen van Nieuwerkerken om de korentiende niet meer te belasten met ommestellingen. Bovendien kan Marie Magdaleine de Pouillon ook op geen andere manier verplicht worden om bij te dragen in de parochiekosten. De schepenbank van Nieuwerkerken moet ook de penningen die Marie Magdaleine reeds heeft betaald sinds het instellen van het proces teruggeven. Ten slotte veroordeelt de Raad van Vlaanderen de schepenbank van Nieuwerkerken tot de proceskosten. In de tweede zaak verklaart de Raad van Vlaanderen het verzoek van de inwoners van Nieuwerkerken om de belasting te verminderen ongegrond en veroordeelt hij hen tot de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen in de eerste zaak en veroordeelt de appellanten tot de boete van frivool appel en tot drie vierde van de proceskosten met compensatie van

één vierde. In het appel a minima verklaart de Grote Raad het verzoek van de geïntimeerde om terugbetaling te verkrijgen van alle belastingen sinds 1677 in plaats van sinds het instellen van de zaak in 1693 ongegrond. Ook in de tweede zaak bevestigt de Grote Raad het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt hij de appellanten tot de boete van frivool appel en tot de proceskosten.

Opmerking: De inwoners van Nieuwerkerken dienen hun verzoek in op het moment dat de eerste zaak hangende is bij de Raad van Vlaanderen.

44.

De procureur-generaal van de Grote Raad, eiser
Christophre Chauffmans, maître d'hôtel van de hertog van Bisaccia, gedaagde
Inv. nr. 970, f.17-19
24 maart 1696
Eerste aanleg

Uitvoeren van exploten via openbare omroeping na herhaaldelijk verstek van de gedaagde.

De Grote Raad staat toe dat de procureur-generaal de exploten uitvoert ondanks het verstek van de gedaagde.

45.

Het kapittel van de kathedraal van Sint-Rombout te Mechelen, eisers
Marie Constance Wils, weduwe van Jan Baptiste Cleymans, verweerder
Inv. nr. 970, f.20-28
9 juni 1696
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van een huis te Mechelen, in uitvoering van een ordonnantie van 18 april 1695.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en besluit dat de proceskosten zullen afgetrokken worden van de geconsigneerde verkoopsom.

46.

Frederic Huaert en Marie Vander Elst, inwoners van Lembeek, supplianten
De prins van Steenhuize, baron van Lembeek, tussenkomen voor Jacques Philippe Fontaine, baljuw van Lembeek, rescribenten.
Inv. nr. 970, f.29-38
19 mei 1696
Eerste aanleg – different

Betwisting betreffende de taal waarin een getuigenverhoor moet verlopen in een criminele zaak. De supplianten wensen dat hun getuigen à decharge worden verhoord in de taal die zij het beste verstaan, i.e. het Nederlands. Dit wordt geweigerd door de baljuw en prins van Steenhuize die willen dat de rechtspraak in Lembeek exclusief in het Frans verloopt. Bovendien willen de supplianten niet dat de baljuw bij de getuigenverhoren aanwezig is, omdat ze vrezen voor intimidatie van de getuigen.

De Grote Raad verklaart dat de burgemeester, schepenen en griffier van Lembeek moeten overgaan tot het horen van de getuigen volgens het intendit door de supplianten opgesteld en in de taal die de getuigen het beste spreken. De baljuw mag wel de eedafname van de getuigen bijwonen, maar niet bij de verhoren zelf aanwezig zijn. De Grote Raad veroordeelt de rescribenten tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

47.

Jacobus de Maere, erfgenaam van Pieter Andries, appellant
Pieter de Burghgraeve, geïntimeerde
Inv. nr. 970, f. 39-56
14 juli 1691 - 5 september 1696
Beroep uit Vlaanderen

Betwisting door Jacobus de Maere van zijn veroordeling bij verstek door de Raad van Vlaanderen om 2200 pond groot met interest volgens de 8ste penning te betalen ter liquidatie van 12 wisselbrieven, aangegaan door Pieter Andries. Concreet heeft het beroep bij de Grote Raad betrekking op vier verschillende vonnissen van de Raad van Vlaanderen: het eerste van 31 december 1685, het tweede van 3 augustus 1688, het derde van 11 oktober 1688 en het vierde van 15 februari 1689.

Op 31 december 1685 veroordeelt de Raad van Vlaanderen op verzoek van Pieter de Burghgraeve Jacobus de Maere, als mede-erfgenaam van Pieter Andries die borg stond voor Bartholomeus Van der Vijnckt, bij verstek tot de betaling van 2200 pond groot met interest volgens de 8ste penning ter liquidatie van 12 wisselbrieven. Wanneer het tot de uitvoering van het vonnis komt, zal Jacobus de Maere op 10 mei 1686 zelf een verzoek indienen bij de Raad van Vlaanderen met het argument dat hij slechts 1757 pond moet betalen en dat de interest op het bedrag beperkt is tot de 16de penning in plaats van de 8ste penning. Op 3 augustus 1688 verklaart de Raad van Vlaanderen dat Pieter de Burghgraeve de kosten van de geprotesteerde wisselbrieven niet moet betalen. Op 11 oktober 1688 wordt Jacobus de Maere veroordeeld tot het betalen van de kosten voor het protesteren van die wisselbrieven. Op 15 februari 1689 verklaart de Raad van Vlaanderen het verzoek van Jacobus de Maere om de schuld slechts te betalen met interest volgens de 16de penning in plaats van volgens de 8ste penning ongegrond en veroordeelt hem tot de proceskosten.

Op 14 juli 1691 verklaart de Grote Raad, wat betreft het eerste proces, dat Jacobus de Maere in beroep mag gaan tegen de vonnissen van de Raad van Vlaanderen van 31 december 1685, van 3 augustus 1688 en van 11 oktober 1688. De Grote Raad hervormt op 5 september 1696 het vonnis van de Raad van Vlaanderen in het tweede proces en verklaart dat de appellant slechts de 16de penning interest moet betalen op zijn schuld. Daarenboven dient hij de kosten van het opstellen, de provisie en het protest van de wisselbrieven en eventueel andere kosten, zoals makelaarskosten, gemaakt door de geïntimeerde, te betalen. De Grote Raad veroordeelt de partijen om de wisselbrieven te liquideren volgens het project van rekening door de geïntimeerde voorgelegd op 17 mei 1688. Ten slotte compenseert de Grote Raad het vierde overblijvende deel van de kosten evenals alle kosten gemaakt sinds 17 mei 1688.

48.

Pieter d'Hooghe, Adriaan Van Duijse, Gillis Baert, Pieter Van Goethem en Pieter Neijs, respectievelijk schepenen en griffier van de vierschaar van Vrasene en van Sint-Gillis-Waas, geïntimeerden.
Jonkheer Ferdinande Philippe Van Boonhem, hoogbaljuw van het Land van Waas en de leenmannen van het Land van Waas, appellanten
Inv. nr. 970, f. 57-82
11 januari 1698
Beroep uit Vlaanderen

Bevoegdheidsgeschil waarbij de schepenen en griffier van de vierschaar van Vrasene en Sint-Gillis-Waas beweren dat een zaak, waarin zij worden beticht van het afleggen van een valse getuigenis, voor de Raad van Vlaanderen moet worden gebracht en niet voor de leenmannen van het Land van Waas.

De Raad van Vlaanderen verklaart op 17 november 1696 de persoonlijke dagvaarding van de schepenen en griffier van de vierschaar door de leenmannen van het Land van Waas ongeldig en veroordeelt de hoogbaljuw en leenmannen tot de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellanten tot de boete van frivool appel, tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

Opmerking: Folio 73 en 74 moeten ingevoegd worden op folio 72v.

49.

François Jean Desiré, prins van Nassau, ridder van de orde van het Gulden Vlies, gouverneur en kapitein-generaal van het hertogdom Gelre en het graafschap Zutphen, en Philippe François de Varick, burggraaf van Brussel en kanselier van het hertogdom Gelre en het graafschap Zutphen, supplianten (en gedaagden).

De afgevaardigden van de edelen en steden, als vertegenwoordigers van de staten van het overkwartier van Gelre, rescribenten (en verzoekers van revisie)

Inv. nr. 970, f. 83-122

12 mei 1696 – 24 april 1697

Eerste aanleg – revisie

Betwisting van de jaarlijkse dotaties van de gouverneur en de kanselier van Gelre.

12 mei 1696. De Grote Raad veroordeelt de rescribenten om aan de supplianten de drie jaren achterstallige bijdrage van 3000 gulden en 200 patacons te betalen en om deze dotatie elk jaar te blijven betalen zolang het reglement van 20 december 1680 van kracht is. De rescribenten worden veroordeeld tot de proceskosten. 24 april 1697. De Grote Raad bevestigt het vonnis uit eerste aanleg en veroordeelt de verzoekers van revisie tot de boete van frivole revisie en tot de proceskosten.

Opmerking: Het verzoek van de supplianten wordt eerst ingediend bij de hertog van Beieren, gouverneur van de Nederlanden, en vervolgens via de Geheime Raad naar de Grote Raad gezonden.

50.

De schepenen van Lokeren, tussenkomen voor hun inwoners die schade hebben opgelopen door het foeragerende leger van de graaf van Hoorn, appellanten

De hoogbaljuw en hoofdschepenen van het Land van Waas, geïntimeerden

Inv. nr. 970, f. 123-130

30 april 1697

Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van de verplichting van de hoogbaljuw en hoofdschepenen van het Land van Waas om de inwoners van Lokeren te vergoeden voor de schade – geschat op 1689 gulden 13 stuivers en 15 groten – veroorzaakt door het leger van de graaf van Hoorn.

De Raad van Vlaanderen verklaart op 19 januari 1694 het verzoek tot schadevergoeding van de schepenen van Lokeren ongegrond en veroordeelt hen tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en beveelt de geïntimeerden om voor commissaris van de Grote Raad de gevraagde vergoeding te vereffenen, met interesten sinds het begin van de zaak [1693]. De Grote Raad veroordeelt de geïntimeerden tot de proceskosten van beide instanties.

51.

Adriaan de la Marche, pastoor van de parochie Wetteren, appellant

De burgemeester en schepenen van Wetteren, tussenkomen voor Gillis de Kerpel, ontvanger, en Pauwels Vanden Driessche, baljuw van Wetteren, geïntimeerden

Inv. nr. 970, f.131-146
25 mei 1697
Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van de plicht van de pastoor van Wetteren om bij te dragen in de lasten van de parochie met zijn pastorale tienden.

De Raad van Vlaanderen verklaart op 31 januari 1693 het verzoek van de pastoor van Wetteren om ontslagen te worden van bijdrage in de lasten van Wetteren ongegrond en veroordeelt hem tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en verklaart de sommatie tot betaling door de geïntimeerden ongegrond. De Grote Raad veroordeelt de geïntimeerden tot het vergoeden van de schade en tot het betalen van de proceskosten van beide instanties.

52.

Joris Van Aerde, cipier van de gevangenis van de Raad van Vlaanderen te Gent, geïntimeerde (en appellant a minima)

De vier leden en clerus van Vlaanderen, tussenkomend voor deurwaarder Vander Vichten van de Grote en de Geheime Raad, appellanten

Inv. nr. 970, f.147-154
13 juli 1697
Beroep uit Vlaanderen

Zijn deurwaarders verplicht om iemand die binnen een straal van vijf kilometer rond Gent woont en gevangen genomen wordt, naar de gevangenis van de Raad van Vlaanderen te brengen?

Op 19 september 1687 verklaart de Raad van Vlaanderen dat, in overeenstemming met het plakkaat van 12 december 1552 en met de artikelen 144 en 163 van de ordonnantie van de Raad van Vlaanderen van 1624, deurwaarder Vander Vichten de gevangene Lieven Van Temsche had moeten overbrengen naar de gevangenis van de Raad. De Raad van Vlaanderen beveelt alle deurwaarders in de toekomst hieraan te voldoen en veroordeelt de vier leden en clerus van Vlaanderen tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en verklaart de eis van de geïntimeerde om deze gevangene – en in het algemeen al wie binnen een straal van vijf kilometer rond Gent woont en gevangen genomen wordt – naar de gevangenis van de Raad van Vlaanderen te brengen ongegrond. De Grote Raad veroordeelt de geïntimeerde tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten van beide instanties.

Opmerking: In het appel a minima vraagt Joris Van Aerde een schadevergoeding.

53.

Philippe Goeman als ontvanger van de armengoederen van Pamel en Oudenaarde, eiser
Jonkheer Charles Joseph Van Ursel, verweerder

Inv. nr. 970, f. 155-166
17 oktober 1698
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van de heerlijkheid Diesvelt en van zes bunders land te Otegem, in uitvoering van een akkoord en transactie van 4 december 1686.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en besluit dat de proceskosten zullen worden afgehouden van de verkoopsom. De Grote Raad veroordeelt de opposanten Pieter en Richard de Cocq tot de kosten van hun verzet.

54.

Philippe Snijers en Jan Van Brussel, als voogd van de kinderen van Anna Theresia Snijers, reformanten

Guilliam Vanden Broeck, na zijn dood hervat door zijn weduwe Barbara Pichaerts, geïntimeerde

Inv. nr. 970, f.167-180

27 november 1697

Reformatie magistraat van Mechelen

Betwisting van het recht op de interesten volgens de 20ste penning op een rente van 1049 gulden en 19 stuivers op het huis en de brouwerij 'De Swaene' te Mechelen.

De schepenbank van Mechelen verklaart op 15 februari 1696 het verzoek van Philippe Snijers en Jan Van Brussel om twee derde van de interesten op de rente voor de periode tussen 23 november 1691 en 23 november 1693 te verkrijgen ongegrond en veroordeelt hen tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis en veroordeelt de geïntimeerde tot het betalen van de interest op de rente van 1049 gulden en 19 stuivers zoals vermeld in de akte van 24 juli 1679. De Grote Raad veroordeelt de geïntimeerde tot de proceskosten van beide instanties.

55.

Martine Boels, weduwe van jonkheer Cornelis Terlinden, eiser

Jan Vanden Berghe te Steenhuize, verweerder

Inv. nr. 970, f.181-186

24 december 1698

Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen te Steenhuize-Wijnhuize, in uitvoering van een vonnis van de Grote Raad van 23 november 1697.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en besluit dat de proceskosten zullen worden afgehouden van de verkoopsom.

56.

Marie en Odile Anne Heurart, zusters van wijlen Pierre Philibert Heurart, erfgenamen van de onroerende goederen uit zijn erfenis, geïntimeerden

Pierre Le Mede, als voogd van de minderjarige kinderen van wijlen Henri Le Mede, en wijlen Marguerite Constance Burlen, zijn echtgenote en weduwe van Pierre Philibert Heurart, erfgename van de roerende goederen uit zijn erfenis, appellant

Inv. nr. 970, f. 187-195

28 juni 1698

Beroep uit Namen

Kunnen erfgenamen van de onroerende goederen uit een nalatenschap aanspraak maken op de opbrengst van schuldbekentenissen? *In concreto* beweren Marie en Odile Anne Heurart dat ze recht hebben op de helft van de opbrengst van verschillende schuldbekentenissen aangegaan tijdens het huwelijk van Marguerite Constance Burlen en Pierre Philibert Heurart, ook al zijn zij enkel erfgenamen van de onroerende goederen van Heurart.

Op 2 december 1695 veroordeelt de Raad van Namen Pierre Le Mede tot het betalen van de helft van de opbrengst van verschillende rentes en schuldbekentenissen inclusief de achterstallen sinds het overlijden van Marguerite Constance Burlen. Marie en Odile Anne Heurart hebben weliswaar geen recht op de helft van een rente die enkel toebehoorde aan Marguerite Burlen en waarop haar echtgenoot geen aanspraken kon doen gelden. Odile Anne krijgt ook nog recht op een kwart van twee schuldbekentenissen waarop Marie geen recht heeft. Het vonnis maakt geen melding van de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Namen en veroordeelt de appellant tot de boete van frivool appel en tot de proceskosten.

Opmerking: Oorspronkelijk werd het proces ingeleid voor het soeverein baljuwschap van Namen. Het is echter vrijwel onmiddellijk – met instemming van beide partijen – geëvoceerd naar de Raad van Namen.

57.

Philippe Antoine, prins van Rubempré en Everberg, als tweede echtgenoot van Marie Anne Scholastica de Tymple de Brabant, weduwe van Guillaume Charles Frans de Bourgogne, graaf van Wakken, geïntimeerde (en appellant a minima en gedaagde in revisie)

Charles François Louis de Bourgogne, graaf van Wakken, zoon van Marie Anne Scholastica de Tymple de Brabant, appellant (en impetrant van revisie).

Inv. nr. 970, f.196-250

22 januari 1699 – 27 juni 1701

Derde instantie – Beroep uit Vlaanderen (schepenbank van het Brugse Vrije) en revisie

Betwisting van de erfenis van Guillaume Charles Frans de Bourgogne en voornamelijk van het gedeelte dat als douarie aan Marie Anne Scholastica de Tymple toekomt. Het huwelijkscontract voorziet immers in een vaste douarie van 8000 gulden per jaar, maar Charles François Louis de Bourgogne meent dat artikel 27 van het Eeuwig Edict – waarin wordt bepaald dat een douarie maximaal de helft van de opbrengsten van de onroerende goederen mag bedragen – hierop voorrang heeft.

Op 17 maart 1693 verklaart de schepenbank van het Land van het Brugse Vrije dat Charles François Louis de Bourgogne verplicht is om aan zijn moeder de helft van de inkomsten te betalen van de onroerende goederen die gelegen zijn onder de soevereiniteit van Spanje en daartoe een overzicht van de inkomsten voor te leggen. De zoon is wel alleen erfgenaam wat betreft de roerende goederen maar is verplicht om een vergoeding te betalen aan zijn moeder voor het stofferen van een kamer, een bepaling opgenomen in het huwelijkscontract. De roerende en onroerende goederen die door Marie Anne Scholastica in het huwelijk zijn ingebracht en verkocht of beschadigd zijn, zullen worden vervangen, mits het voorleggen van de oorspronkelijke rekeningen. Ten slotte wordt het verzoek van Charles François Louis de Bourgogne om een overzicht te krijgen van de kosten en inkomsten, gemaakt en verworven tijdens zijn minderjarigheid, afgewezen. De proceskosten worden gecompenseerd. De Raad van Vlaanderen hervormt op 14 januari 1697 het vonnis en veroordeelt Charles François Louis de Bourgogne om zijn moeder de achterstal van haar jaarlijkse douarie van 8000 gulden – die hij gedurende acht jaar niet heeft uitgekeerd – te betalen en dit met interest. De Raad van Vlaanderen bepaalt dat de prins van Rubempré dit vonnis niet ten uitvoer mag leggen op de onroerende goederen in het gebied onder het gezag van de Spaanse koning. Bovendien moet Charles François Louis de Bourgogne een overzicht geven van de inkomsten van zijn goederen sinds zijn meerderjarigheid indien de prins van Rubempré daarom verzoekt. Op alle andere punten blijft het vonnis van de schepenbank geldig. De Raad van Vlaanderen veroordeelt de schepenbank tot een boete van 30 carolusgulden en Charles François Louis de Bourgogne tot één derde van de proceskosten van beide instanties met compensatie van het resterende deel.

Op 22 januari 1699 bevestigt de Grote Raad het vonnis van de Raad van Vlaanderen wat betreft de douarie. Met betrekking tot het vervangen van de roerende goederen van Marie Anne Scholastica hervormt de Grote Raad het vonnis van de Raad van Vlaanderen en verklaart dat de goederen niet vervangen moeten worden, met uitzondering van diegene die verkocht zijn. Het appel a minima van de geïntimeerde – waarbij het vonnis van de Raad van Vlaanderen met betrekking tot de roerende goederen uit de erfenis wordt aangevochten – wordt ongegrond verklaard. De schulden evenals de achterstallige renten zullen worden geschrapt. De Grote Raad veroordeelt de appellant tot de helft van de boete van frivool appel, tot de boete van rekest civiel en tot een vierde van de proceskosten van alle instanties. De geïntimeerde wordt veroordeeld tot de boete van twee rekest civiel. De overige proceskosten worden gecompenseerd. Op 27 juni 1701 vonnist de Grote Raad in het proces in revisie dat er een fout is vastgesteld in het arrest van 22 januari 1699 met betrekking tot de douarie van 8000 gulden per jaar. De Grote Raad hervormt het arrest op dit punt en besluit om de douarie op een vast bedrag per jaar te stellen dat overeenkomt met de helft van de inkomsten van de onroerende goederen nagelaten door wijlen de graaf van Wakken. Totdat het juiste bedrag is vastgesteld dient de impetrant van revisie jaarlijks, en met terugwerkende kracht, 4000 gulden inclusief interesten als douarie te betalen. De Grote Raad verklaart de grieven a minima – geformuleerd tegen alle punten van het vonnis van 22 januari 1699 waarop de gedaagde ongelijk gekregen heeft – ongegrond. Ten slotte veroordeelt de Grote Raad de impetrant van revisie tot de kosten van de bijkomende raadsheren, met uitzondering van de kosten van vier dagen die tot laste van de gedaagde zullen zijn. De impetrant van revisie krijgt wel de geconsigneerde boete van frivole revisie terug. De gedaagde wordt veroordeeld tot de proceskosten van de revisie; de andere proceskosten worden gecompenseerd.

Opmerking: Oorspronkelijk liepen er twee verschillende processen tussen dezelfde partijen voor de schepenbank van het Brugse Vrije maar deze werden in de loop van 1689 samengevoegd.

58.

De burgemeesters en schepenen van de heerlijkheden Appels, Oudegem en Eegene, supplianten
De burgemeester en schepenen van Dendermonde, rescribenten
Inv. nr. 970, f. 251-262
20 maart 1699
Eerste aanleg – different

Betwisting van het aandeel dat de heerlijkheden Appels, Oudegem en Eegene moeten bijdragen in de lasten van Dendermonde. De supplianten zijn van mening dat hun vastgestelde bijdrage van 1900 gulden moet worden kwijtgescholden aangezien ze grote uitgaven hebben gehad tijdens de oorlog en nog bijkomende schade hebben geleden door foeragerende legers. De rescribenten daarentegen beweren dat de overeenkomst met de drie heerlijkheden over hun aandeel in de lasten moet herzien worden, in de zin dat ze moeten veroordeeld worden tot een grotere bijdrage.

De Grote Raad verklaart dat de drie heerlijkheden hun jaarlijkse aandeel moeten blijven bijdragen in de lasten van Dendermonde en geeft de rescribenten het recht om de overeenkomst over het aandeel van de heerlijkheden in de lasten te betwisten in een nieuw proces. De Grote Raad veroordeelt de supplianten tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

Opmerking: Het proces werd oorspronkelijk ingeleid bij de Geheime Raad, maar is doorgestuurd naar de Grote Raad om gevonnist te worden.

59.

De provisors van het aartsbisschoppelijk seminarie van Mechelen, eisers
Catharina Philippine de Coudenhove de Tongerle, verweerster
Inv. nr. 970, f.263-270
21 februari 1699
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van een huis te Mechelen, in uitvoering van een willige condemnatie van 26 september 1698.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerster tot de proceskosten.

60.

Henderick Wels, procureur van de Grote Raad, en zijn vrouw Anna Theresia Bureau, eisers
Michiel Heus en zijn vrouw Catharina Goyvaerts, verweerders
Inv. nr. 970, f.271-278
14 maart 1699
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen te Heist-op-den-Berg, in uitvoering van een willige condemnatie van 12 september 1698.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt Michiel Heus tot de proceskosten.

61.

Jan Van Volden, kanunnik van de kathedraal van Sint-Donaas te Brugge, deken in het kwartier van Gistel, samen met de pastoor, de hoofdman Pieter Weijtens, kerkmeester David Vander Haeghen en de parochianen van de parochie van Leffinge, geïntimeerden
Ridder Blondel van de Orde van Sint-Jan van Jeruzalem (Orde van Malta), commandeur van Slijpe en ridder Charles Antoine de Fourneau als agent-generaal van de Orde van Malta, tiendheffers te Leffinge, appellanten
Inv. nr. 970, f.279-297
3 september 1699
Beroep uit Vlaanderen

Moeten de ridders van Orde van Malta als tiendheffers in Leffinge bijdragen aan de reparatie van de kerk van Leffinge? Op 11 augustus 1692 heeft de Directie van de confiscaties in het kwartier van Vlaanderen immers geoordeeld dat de tiendheffers één derde van hun tienden moeten afstaan, maar de ridders van de Orde van Malta beweren dat dit vonnis niet op hen van toepassing is.

De Raad van Vlaanderen verklaart op 8 maart 1696 dat de sententie van de Directie van de confiscaties in het kwartier van Vlaanderen moet uitgevoerd worden en veroordeelt de ridders van de Orde van Malta tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en verklaart het verzoek van de geïntimeerden ongegrond. De Grote Raad veroordeelt de geïntimeerden tot de proceskosten van beide instanties.

Opmerking: Jan Van Volden c.s. zullen vervolgens een propositie van erreur indienen. De beslissing in de zaak in revisie is echter niet opgenomen in dit vonnis, maar wel in het vonnis van 21 november 1701 (cf. f. 592-601)

62.

François Quirijnsens Van Dult c.s., eisers
Catharine Hustin, weduwe van Jan Beke, verweerster
Inv. nr. 970, f.298-305
19 september 1699
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van een hoeve in de heerlijkheid ‘Ter Elst’, in uitvoering van een vonnis van de Raad van Vlaanderen van 30 juli 1694, bevestigd door een arrest van de Grote Raad van 21 mei 1695.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop. Over de proceskosten wordt niets vermeld.

63.

De deken en eed van het ambacht van de vrije draaiers en de waskaarsenmakers te Brugge, geïntimeerden (en appellanten a minima)

De deken en eed van het schrijnwerkersambacht te Brugge, appellanten

Inv. nr. 970, f.306-335

19 november 1699

Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van het recht om doodskisten te maken in Brugge.

Op 7 juli 1696 verklaart de Raad van Vlaanderen dat het ambacht van de draaiers en waskaarsenmakers als enige het recht heeft om doodskisten van zacht hout te maken; beide ambachten hebben het recht om doodskisten van hard hout te maken, met of zonder schaaf. De Raad van Vlaanderen compenseert de proceskosten over beide partijen.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en verklaart het appel a maxima ongegrond. Wat betreft het appel a minima verleent de Grote Raad de geïntimeerden het exclusieve recht om binnen de stad Brugge doodskisten te maken, zowel van hard als van zacht hout, zowel met als zonder schaaf. De Grote Raad veroordeelt de appellanten a maxima tot de boete van frivool appel, tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

Opmerking: Het ambacht van de draaiers en waskaarsenmakers had zich in eerste instantie gericht tot de Geheime Raad, maar de zaak wordt doorverwezen naar de Raad van Vlaanderen. De Grote Raad verbiedt de burgemeesters en schepenen van Brugge om – zoals zij van plan waren – in het proces tussen te komen.

64.

Jonkheer Antoine Vercauteren [Van Cauteren], heer van Nederbrakel en Parike, tussenkomen voor de burgemeester, schepenen en verschillende inwoners van Parike, appellant

Philippe Guillaume de Cassina, graaf van Wonsheim, baron van Boelare, tussenkomen voor Adriaan Pennynck, baljuw van Boelare, geïntimeerde.

Inv. nr. 970, f.336-367

27 januari 1700

Beroep uit Vlaanderen

Bevoegdheidsgeschil tussen de heer van Parike en de baron van Boelare met betrekking tot het recht om de wegen in Parike te schouwen. Tegelijkertijd vragen de burgemeester, schepenen en inwoners van Parike om de aanmaning, op last van de baljuw van Boelare, tot het betalen van verschillende boetes voor het slechte onderhoud van de wegen, ongeldig te verklaren.

Op 22 maart 1698 verklaart de Raad van Vlaanderen de aanmaning en de manier waarop ze gedaan is ongeldig. De Raad veroordeelt de baljuw van Boelare tot de helft van de kosten van het proces tot aan de tussenkomst van de baron Van Boelare en de heer van Nederbrakel en Parike, en compenseert de andere helft. De Raad van Vlaanderen verklaart eveneens dat de baron van Boelare de bevoegdheid heeft over het schouwen van de wegen in Parike en veroordeelt de heer van Nederbrakel en Parike tot de proceskosten sinds zijn tussenkomst.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen, veroordeelt de appellant tot de boete van frivool appel en tot de proceskosten.

65.

Anne Josine Le Poivre, weduwe van jonkheer Gerard de Villers, eiser
Jan Baptiste Coolman, advocaat van de Raad van Vlaanderen, met hem gevoegd Jacqueline Cecilie en Marie Jenne Coolman en Jan Hendrick Dhamere, advocaat van de Raad van Vlaanderen, verweerders
Inv. nr. 970, f.368-379
6 februari 1700
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van een huis in de Drapstraat te Gent, in uitvoering van twee vonnissen van 14 mei 1697.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerders tot de proceskosten.

66.

Anne Josine Le Poivre, weduwe van jonkheer Gerard de Villers, eiser
Jan Baptiste Coolman, advocaat van de Raad van Vlaanderen, met hem gevoegd Jacqueline Cecilie en Marie Jenne Coolman en Jan Hendrick Dhamere, advocaat van de Raad van Vlaanderen, verweerders
Inv. nr. 970, f.380-389
6 februari 1700
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van een aantal huizen te Gent, in uitvoering van twee vonnissen van 14 mei 1697.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerders tot de proceskosten.

67.

Robert Platteau, neef van wijlen Peter Le Plat, geïntimeerde
Lambertus Baerts, licentiaat in de godgeleerdheid, kanunnik en plebaan van Sint-Rombout te Mechelen, testamentuitvoerder van Peter Le Plat, reformant
Inv. nr. 970, f.390-405
3 april 1700
Reformatie magistraat van Mechelen

Betwisting van het recht om het testament van Peter Le Plat uit te voeren en te besluiten wie als begunstigde wordt aangeduid. *In concreto* beweert Robert Platteau dat Baerts hem als naaste verwant een overzicht moet geven van alle goederen en effecten in het sterfhuis van Le Plat en hem bovendien als belangrijkste erfgenaam moet aanwijzen. Le Plat heeft immers in zijn testament bepaald dat de opbrengsten uit zijn sterfhuis naar een aantal armen moeten gaan; Platteau beweert dat hij en zijn kinderen zelf arm zijn en dat hij dus als eerste recht heeft op het sterfhuis of althans een deel ervan. Hij wenst dan ook aangesteld te worden als testamentuitvoerder in plaats van Baerts.

Op 26 november 1698 verklaart de magistraat van Mechelen in een tussenvonnissen dat Robert Platteau het recht heeft om zijn vermeende armoede te bewijzen en beveelt Robert Baerts om een overzicht te geven van alle penningen die hij uit het sterfhuis ontvangen heeft en die er na aftrek van schulden en kosten nog overblijven. De magistraat veroordeelt Baerts om voorlopig 100 pattacons uit het sterfhuis

aan Robert Platteau te geven, die daarvoor geen waarborg moet stellen. Over de kosten zal later worden beslist.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de magistraat van Mechelen, verklaart dat de geïntimeerde geen rechten kan doen gelden op het sterfhuis van Le Plat en veroordeelt hem tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten van beide instanties.

Opmerking: De reformatie betreft hier een tussenvonnissen van de magistraat van Mechelen, niet het eindvonnis in de zaak.

68.

De graaf van Varo, gouverneur van de stad Venlo, de barones van Magny c.s., grondbezitters in de heerlijkheid Straelen, eisers

De abt en religieuzen van de abdij van Siegburg, als heren van Straelen, gedaagden

Inv. nr. 970, f.406-417

14 juli 1700

Eerste aanleg

Betwisting van het recht van weerkoop van de heerlijkheid Straelen. *In concreto* wensen verschillende grondbezitters in Straelen de heerlijkheid terug te kopen van de abdij van Siegburg nadat Straelen oorspronkelijk was verkocht om de oorlog te financieren. De gedaagden betwisten dit recht omdat zij menen dat Straelen altijd tot hun jurisdictie heeft behoord en er bovendien meerdere grondeigenaars in Straelen zijn die onder hun jurisdictie wensen te blijven.

De Grote Raad voegt beide processen samen en verklaart dat de eisers de heerlijkheid Straelen mogen terugkopen, op voorwaarde dat ze de grondbezitters die deze weerkoop niet wensen schadeloos stellen. De Grote Raad veroordeelt de gedaagden tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

Opmerking: Oorspronkelijk hadden de eisers het Hof van Gelre gevraagd om over te gaan tot de inbeslagname van de heerlijkheid Straelen, maar de gedaagden verzetten zich daartegen in een proces voor het Hof van Gelre. Dit is het tweede proces waarvan sprake in het vonnis van de Grote Raad. De eisers hebben zich vervolgens op 30 juli 1697 gericht tot de gouverneur van de Nederlanden, die de zaak heeft doorgestuurd naar de Geheime Raad. De Geheime Raad besluit vervolgens dat de eisers het proces mogen voeren ofwel voor het Hof van Gelre ofwel voor de Grote Raad. De eisers beslissen daarop om hun verzoek in te dienen bij de Grote Raad.

69.

De abdis van het klooster en hospitaal van de Bijloke te Gent, met haar gevoegd jonkheer Arnould Ysebrant, appellanten

Jonkheer Guilliam Deynaert, echtgenoot van de weduwe van Jacques Philips Van Beke, tussenkomend voor Joos Cochuit, zijn pachter, en Lieven Lammens, geïntimeerden

Inv. nr. 970, f.418-432

18 september 1700

Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van de omvang van de 'spillehille' tienden te Bassevelde, Boekhoute en Assenede. De abdis beweert dat deze tienden aan haar moeten worden betaald op voet van de 11de schoof terwijl Guilliam Deijnaert c.s. beweren dat zij deze slechts moeten bijdragen op voet van de 33ste schoof.

De Raad van Vlaanderen verklaart het verzoek van de abdis ongegrond en beveelt Guilliam Deijnaert om op de vruchten van twee lenen haar de tienden te betalen op voet van de 33ste schoof. De Raad veroordeelt de abdis tot een schadevergoeding en tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en beveelt de geïntimeerden om de tienden te betalen op voet van de 11de schoof. De Grote Raad veroordeelt hen om alle gederfde winsten sinds 1666 te vergoeden met daarbovenop de interesten sinds het begin van de zaak (1696). De geïntimeerden worden eveneens veroordeeld tot de proceskosten van beide instanties.

70.

Joseph de Corte, heer van Jonkershove, pensionaris van Brugge en voormalig baljuw van het leenhof en de heerlijkheid van Sint-Baafs, appellant
Philippus Erardus Van der Noodt, bisschop van Gent, geïntimeerde
Inv. nr. 970, f.433-448
18 november 1700
Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van de verantwoordelijkheid voor de openstaande rekening van de voormalige baljuw van het leenhof van Sint-Baafs te Gent. Is de huidige bisschop verplicht om de rekeningen van zijn voorganger te betalen?

De Raad van Vlaanderen verklaart op 14 oktober 1698 dat de huidige bisschop van Gent niet verantwoordelijk is voor de nog openstaande rekeningen van Joseph de Corte en veroordeelt de Corte tot vijftien zestienden van de proceskosten. Enkel wat betreft het zestigste artikel van het eerste kapittel uit zijn rekening in verband met de jacht, willigt de Raad van Vlaanderen het verzoek in en beveelt de bisschop van Gent om deze zaak verder te zetten. De bisschop wordt veroordeeld tot het vergoeden van de diensten die de baljuw in deze zaak al heeft gedaan en tot het betalen van het resterende zestiende van de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellant tot de boete van frivool appel, tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

71.

De burgemeester en schepenen van Oosterzele, geïntimeerden
De abt van Ename en de abdis van Vurste, geestelijke tiendheffers te Oosterzele, appellanten
Inv. nr. 970, f.449-474
27 november 1700
Beroep uit Vlaanderen

Zijn de geestelijke tiendheffers van Oosterzele verplicht om, gezien het groot aantal parochianen, een onderpastoor aan te stellen en hem van een jaarlijkse toelage te voorzien?

Op 17 juni 1692 beveelt de Raad van Vlaanderen – nadat verschillende pogingen om beide partijen tot een overeenkomst te brengen hebben gefaald – de tiendheffers om voorlopig een toelage van 36 pond per jaar te voorzien voor een onderpastoor. De Raad van Vlaanderen veroordeelt hen tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en verklaart dat de tiendheffers niet verplicht zijn om een onderpastoor te voorzien en daarvoor een toelage te betalen. De Grote Raad geeft de geïntimeerden wel het recht om een afzonderlijk proces tegen hun pastoor te beginnen. Daarmee komt ook een einde aan een eerder different voor de Raad van Vlaanderen tussen de tiendheffers en de pastoor, geëvoceerd naar de Grote Raad op 7 mei 1695. De Grote Raad veroordeelt de geïntimeerden tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten. De pastoor van Oosterzele wordt veroordeeld tot de proceskosten van het different.

72.

Jacques Co[u]lon, koopman uit Luik, geïntimeerde
De deken en eed van het smedenambacht te Brugge, appellanten
Inv. nr. 970, f.475-496
4 december 1700

Derde instantie – beroep uit Vlaanderen (Burgemeesters en schepenen van Brugge; Raad van Vlaanderen)

Heeft het smedenambacht te Brugge het recht om kennis te nemen van elk ijzer- of smeedwerk dat binnen de stad wordt gebracht en daarop tol te heffen?

Op 19 juli 1697 verklaren de burgemeesters en schepenen van Brugge het verzoek van Colon om zijn drie in beslag genomen wapens terug te krijgen ongegrond en veroordelen ze hem om de door het smedenambacht verzochte boete van 25 gulden evenals de proceskosten te betalen. De Raad van Vlaanderen hervormt op 25 oktober 1698 dit vonnis, verklaart de inbeslagname van de wapens ongegrond en beveelt de geïntimeerden die kosteloos terug te bezorgen. De Raad van Vlaanderen veroordeelt de schepenbank van Brugge tot een boete van 30 gulden, het smedenambacht tot de kosten van het proces voor burgemeesters en schepenen van Brugge en zowel de schepenbank van Brugge als het smedenambacht tot de kosten van het proces voor de Raad van Vlaanderen.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellanten tot de boete van frivool appel, tot de boete van rekestes civiel en tot de proceskosten.

73.

François de Rijcke, inwoner van Beveren, halfbroer en erfgenaam van wijlen Pieter de Vos, geïntimeerde
François Van Damme, advocaat te Hulst, c.s., erfgenamen van wijlen Pieter de Vos, appellanten
Inv. nr. 970, f.497-520
21 januari 1701
Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van het recht van François De Rijcke om als oudste feodale erfgenaam de door Pieter de Vos verworven lenen in het Land van Waas te erven, zonder dat hij daarvoor een koopschat moet betalen.

De Raad van Vlaanderen beveelt op 14 april 1699 François Van Damme c.s. om de bewuste lenen in het Land van Waas aan François De Rijcke te laten zonder betaling van een koopschat en veroordeelt hen tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en verklaart dat François De Rijcke niet het recht heeft om de lenen te verkrijgen zonder betaling van een koopschat. De Grote Raad veroordeelt De Rijcke tot de helft van de proceskosten van beide instanties en compenseert de andere helft.

74.

De ongeschoeide karmelieten te Brussel, eisers
Procopé François, graaf van Egmont en markies van Renty, en de hertog van Bisaccia, echtgenoot en voogd van Claire Angeline, geboren Egmont, erfgenamen van Charles Philippe de Croÿ hertog van Havre en van Renty, en van zijn zoon Philippe Eugene de Renty, gedaagden
Inv. nr. 970, f.521-530
22 februari 1701
Eerste aanleg

Zijn de erfgenamen van Charles Philippe de Croÿ verplicht om de ongeschoeide karmelieten voldoende financiering te verschaffen voor de wekelijkse missen, zoals voorzien in het testament van Charles Philippe de Croÿ en bevestigd door zijn zoon?

De Grote Raad beveelt de gedaagden om voor de ongeschoeide karmelieten voldoende middelen te voorzien voor de wekelijkse missen en om de reeds opgelopen achterstallen te vergoeden. De gedaagden worden veroordeeld tot de proceskosten.

Opmerking: In het vonnis wordt om onduidelijke reden herhaaldelijk melding gemaakt van slechts één 'gedaagde'.

75.

Jacques Pruvost, amman van Gent, hervat door respectievelijk Pieter Keyaerts en Jan François Van Aelsteyn, geïntimeerde

De schepenen van de Keure van Gent, tussenkomend voor jonkheer François Schoorman, Jan Daneels, Pieter Zoetaert, Philippe Antoine Papejans en Lucas Van Horn, secretarissen van de schepenen van de Keure van Gent, appellanten

Inv. nr. 970, f.531-539

18 maart 1701

Beroep uit Vlaanderen

Hebben de secretarissen van de schepenen van de Keure van Gent de bevoegdheid om schepenen te manen en eden af te nemen of komt deze jurisdictie uitsluitend toe aan de amman?

Op 8 augustus 1678 verklaart de Raad van Vlaanderen dat enkel de amman het recht heeft om te manen en eden af te nemen en dat de secretarissen in de toekomst deze bevoegdheid niet meer mogen uitoefenen. De Raad van Vlaanderen veroordeelt de secretarissen tot het vergoeden van de geleden schade en tot het betalen van de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellanten tot de boete van frivool appel, tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

76.

Het ambacht van de vrije viskopers te Gent, geïntimeerden

De weduwe van Lucas Van Zele c.s., mijnmeesters te Gent, appellanten

Inv. nr. 970, f.540-591

16 september 1701

Vierde instantie – Beroep uit Vlaanderen (Schepenen van de Keure van Gent in kamer; Schepenen van de Keure van Gent in vierschaar; Raad van Vlaanderen)

Betwisting van het recht dat het ambacht van de viskopers geniet volgens het privilege van 1540 om vis in te voeren uit alle zeehavens – zowel binnen als buiten Vlaanderen – en om die zelf te verkopen in de eigen kramen, zonder ze naar de vismijn te moeten brengen.

Op 21 april 1693 verklaren de schepenen van de Keure in kamer dat de viskopers niet het recht bezitten om de vis uit de zeehavens zelf te verkopen en veroordelen hen tot de proceskosten. De schepenen van de Keure in vierschaar bevestigen het vonnis en veroordelen het viskopersambacht tot de proceskosten. De Raad van Vlaanderen hervormt op 3 oktober 1699 het vonnis van de schepenen van de Keure en verklaart dat het viskopersambacht – overeenkomstig het privilege van 1540 – het recht heeft om in alle zeehavens zowel binnen als buiten Vlaanderen, alle soorten vis te kopen en die in de eigen kramen te verkopen. De viskopers mogen dit recht zelf uitoefenen of iemand van hun personeel afvaardigen, op voorwaarde dat zij de vis rechtstreeks van de visser kopen en niet met een tussenpersoon werken. De Raad van Vlaanderen veroordeelt de mijnmeesters om Alexander Van Loo

– lid van het viskopersambacht – de vissen terug te bezorgen die zij op 10 december 1691 van zijn kraam hebben gehaald of om hem hiervoor schadeloos te stellen. Ten slotte veroordeelt de Raad van Vlaanderen de mijnmeesters tot de proceskosten van alle instanties.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellanten tot de boete van frivool appel, tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

Opmerking: Reeds in 1693 gaan de mijnmeesters in beroep tegen een tussenvonniss van de Raad van Vlaanderen bij de Grote Raad. Deze bevestigt op 7 mei 1695 het bewuste tussenvonniss en verwijst de zaak ten gronde opnieuw naar de Raad van Vlaanderen

77.

Jan Van Volden, kanunnik van de kathedraal van Sint-Donaas te Brugge, deken in het kwartier van Gistel, samen met de pastoor, de hoofdman Pieter Weijtsens, kerkmeester David Vander Haeghen en de parochianen van de parochie van Leffinge, geïntimeerden (en impetranten van revisie)

Ridder Blondel van de Orde van Sint-Jan van Jeruzalem (Orde van Malta), commandeur van Slijpe en ridder Charles Antoine de Fourneau als agent-generaal van de orde van Malta, tiendheffers te Leffinge, appellanten (en gedaagden in revisie)

Inv. nr. 970, f.592-621

3 september 1699 – 21 november 1701

Beroep uit Vlaanderen - revisie

Moeten de ridders van Orde van Malta als tiendheffers in de parochie Leffinge bijdragen aan de reparatie van de kerk van Leffinge? Op 11 augustus 1692 heeft de Directie van de confiscaties in het kwartier van Vlaanderen geoordeeld dat de tiendheffers één derde van hun tienden moeten afstaan maar de ridders van de Orde van Malta beweren dat dit vonnis niet op hen van toepassing is.

Op 8 maart 1696 verklaart de Raad van Vlaanderen dat het vonnis van de Directie van de confiscaties in het kwartier van Vlaanderen moet uitgevoerd worden. De ridders van de Orde van Malta worden veroordeeld tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en verklaart het verzoek van de geïntimeerden voor de bijdrage ongegrond. De Grote Raad veroordeelt de geïntimeerden tot de proceskosten van beide instanties. Op 21 november 1701 hervormt de Grote Raad zijn vorige arrest in revisie en verklaart hij dat de tiendheffers verplicht zijn om bij te dragen tot het herstel van de kerk van Leffinge op grond van het plakkaat van 2 oktober 1613. De Grote Raad veroordeelt hen tot de boete van drie rekesten civiel, tot twee derde van de proceskosten van beide vorige instanties en compenseert het derde deel. Ook de proceskosten in revisie zijn ten laste van de tiendheffers, met uitzondering van de vergoedingen voor de bijzitters die de impetranten van revisie zullen betalen. Ten slotte verklaart de Grote Raad dat de impetranten van revisie de geconsigneerde boete van frivole revisie zullen terugkrijgen.

Opmerking: Dit arrest is bijna identiek aan dat met als datum 3 september 1699 (folio's 279-297 in het vonnisboek); in deze geëxtendeerde sententie is echter ook het proces in revisie opgenomen.

78.

Het brouwersambacht van Mechelen, supplianten

De magistraat van Mechelen, rescribenten

Inv. nr. 970, f.622-629

31 oktober 1701 [6 december 1701]

Eerste aanleg – different

Betwisting van de verplichting van het brouwersambacht van Mechelen om een eed af te leggen waarin zij, onder andere, verklaren zich aan bepaalde prijzen te houden.

De Grote Raad verklaart dat de supplianten verplicht zijn om de eed af te leggen volgens de bewoordingen voorgeschreven door de magistraat van Mechelen en veroordeelt hen tot de proceskosten.

Opmerking: Na het eigenlijke vonnis stelt de Grote Raad een commissaris aan om de rescribenten een aantal vragen te stellen over de bewuste eed. Zo ontstaat de discussie of de maximumprijzen voor het bier – niet meer dan 7,5 gulden per ton – ook gelden voor bier dat door particulieren wordt gebrouwen. De supplianten zien dat immers als oneerlijke concurrentie en vrezen dat zij volledig zullen verdwijnen. Op 6 december 1701 verklaart de Grote Raad dat de eed van toepassing is zowel op de professionele brouwers als op particulieren die hun eigen bier brouwen.

79.

De prior en religieuzen van de predikheren te Lier, supplianten
Jan Seghers, raadsheer van de Grote Raad, rescribent
Inv. nr. 970, f.630-637
24 december 1701
Eerste aanleg – different

Betwisting van de verplichting van Jan Seghers – als erfgenaam van de curator van het sterfhuis van Johanna Dingens – om te voorzien in een voldoende waarborg voor de betaling van een legaat aan de supplianten, toegewezen bij testament van Johanna Dingens. De rescribent dient een verzoek tot oorlof van hove in omdat – althans volgens hem – de supplianten telkens opnieuw proberen te procederen over dezelfde kwestie terwijl de zaak reeds beslist is met zijn aanbod van 30 augustus 1701

De Grote Raad beveelt Jan Seghers om zijn aanbod van 30 augustus 1701 na te komen en de achterstallen te vereffenen voor commissaris. De Grote Raad veroordeelt de supplianten tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

80.

Anna Lebit, weduwe van Philippe Clou c.s., woonachtig te Calais, appellanten
Jan Baptiste Wauters, woonachtig te Brugge, geïntimeerde
Inv. nr. 971, f.1-14
21 januari 1702
Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van een erfenis van goederen te Vladslo en Ramskapelle, nagelaten door Charles Merendre.

De Raad van Vlaanderen verklaart 19 april 1701 dat Anne Lebit c.s. geen rechten kunnen laten gelden op de goederen in Vladslo en Ramskapelle en veroordeelt hen tot de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellanten tot de boete van frivool appel en tot de proceskosten.

81.

Albertus Ghijs, als echtgenoot van Catharina Vander Haegen, erfgename van Sara Maes, appellant
Cornelis Van Hoorebeke, als echtgenoot van Johanna Vander Haegen en Jan Rijswijck, licentiaat in de geneeskunde, als echtgenoot van Marie Anne Van Cotthem, erfgenamen van Sara Maes, geïntimeerden

Inv. nr. 971, f.15-38

26 januari 1702

Vierde instantie – Beroep uit Vlaanderen (Schepenen van Gedele van Gent in kamer; Schepenen van Gedele van Gent in vierschaar; Raad van Vlaanderen)

Betwisting van de erfenis van Sara Maes. Albertus Ghijs beweert dat Cornelis Van Hoorebeke en Jan Rijswijck verplicht zijn om een staat van goed op te maken van het sterfhuis van Sara Maes. Van Hoorebeke en Rijswijck beweren dat zij daartoe niet verplicht zijn aangezien zij niet optreden als erfgenamen van Sara Maes, maar als ontvangers van giften onder levenden. Bovendien zou Sara Maes Albertus Ghijs en zijn vrouw onterfd hebben.

Op 8 januari 1689 verklaren de schepenen van Gedele in kamer dat Albertus Ghijs ongelijk heeft in zijn bewering dat Van Hoorebeke en Rijswijck optreden als erfgenamen van Sara Maes maar ze wijzen hem en zijn vrouw wel hun legitiem deel toe i.e. één negende van de goederen van Sara Maes. De schepenen van Gedele in kamer doen vooralsnog geen uitspraak over de giften onder levenden, maar staan Ghijs toe hun ongeldigheid te bewijzen. Ten slotte veroordelen de schepenen van Gedele Ghijs tot de proceskosten. Op 30 maart 1689 bevestigen de schepenen van Gedele in vierschaar het vonnis van de schepenen van Gedele in kamer en veroordelen Albertus Ghijs tot de proceskosten. De Raad van Vlaanderen verklaart op 14 december 1699 nogmaals dat in het legitieme deel van Albertus Ghijs ook de goederen, opgenomen in de giften onder levenden, zijn meegerekend en bevestigt het vonnis van de schepenen van Gedele. De Raad van Vlaanderen veroordeelt Ghijs tot 30 gulden als boete van frivole reformatie en tot de proceskosten, met uitzondering van de kosten van het different, ontstaan door het geschrift van salvatie van 7 januari 1699, die ten laste zijn van Van Hoorebeke en Rijswijck.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en verklaart de giften onder levenden en de onterving ongeldig. De geïntimeerden worden veroordeeld om de goederen van Sara Maes, inclusief het inkomen dat zij daaruit reeds verkregen hebben, op gelijke grond te delen met de appellant. De Grote Raad veroordeelt de geïntimeerden tot de boete van rekestes civiel en tot de proceskosten van alle instanties. De boete van frivole reformatie moet worden teruggegeven aan de appellant.

82.

Jonkheer Nicolaas François de Meulenaere, als echtgenoot en voogd van Marie de Carena, eiser Don Pedro de Thosse, zowel voor zichzelf als voor zijn broer Ambrosius de Thosse, jonkheer Ignace de Carena en zijn vrouw Susanne de Thosse en jonkheer Guiliam Bricquet als voogd van Isabelle de Thosse, verweerders

Inv. nr. 971, f.39-49

8 mei 1702

Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van het “Hof ten Eecken” en omliggende landen in Opwijk, in uitvoering van twee willige condemnaties van 1699.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt Guiliam Bricquet tot de proceskosten, met uitzondering van diegene gemaakt door Boudewijn Bricquet die hij zelf moet betalen.

Opmerking: Omwille van de beschadiging van een deel van folio 39 is het niet meer na te gaan van welk moment precies de willige condemnaties dateren.

83.

Jonkheer Antoine Alegambe, heer van Bazinghen, jonkheer Charles Alegambe, zowel voor zichzelf als voor zijn broer jonkheer Fredericq Philippe Alegambe en jonkheer Jaques Anselme de Draeck, zowel voor zichzelf als voor zijn schoonzus Françoise Alegambe, eisers (en appellanten tegen het vonnis van de Raad van Vlaanderen in het proces waarin het debat ontstaat)

Barones Anne Hermanne Vanderlinden, weduwe van François Joseph d'Oignies, als moeder en voogdes van hun kinderen baron François Florent Joseph en Alexandrine d'Oignies, verweerders (en geïntimeerden in het proces waarin het debat ontstaat)

Inv. nr. 971, f.50-55

3 juni 1702

Eerste aanleg – debat

Kan de weduwe van François Joseph d'Oignies verplicht worden om, in eigen naam en als voogd van haar kinderen, het proces in beroep tegen een vonnis van de Raad van Vlaanderen dat haar overleden echtgenoot begonnen was, verder te zetten? De geëxtendeerde sententie betreft een debat binnen een proces in beroep dat hangende is voor de Grote Raad, maar tijdelijk is opgeschort door het overlijden van de oorspronkelijke geïntimeerde.

De Grote Raad beveelt Anne Hermanne Vanderlinden om het proces verder te zetten, zowel in eigen naam als in haar hoedanigheid als voogd en moeder van haar kinderen. De naaste verwanten van de minderjarige kinderen van François Joseph d'Oignies worden verplicht om een voogd aan te stellen van vaderszijde die in hun naam het proces zal verder voeren. De Grote Raad veroordeelt de verweerders tot de proceskosten.

84.

Jean Henri de la Neuveforge, raadsheer van de keizerlijke rijksdag van Regensburg als echtgenoot van Gertrude de Bettenhoven, geïntimeerde

Jean Adam Pellot, luitenant provoost van Aarlen, appellant

Inv. nr. 971, f.56-62

5 september 1702

Beroep uit Luxemburg

Betwisting van een schuldvordering van 9600 'livres' of 3200 escus of pattacons, oorspronkelijk aangegaan tussen schuldeiser Jean Jacques de la Croix en schuldenaar Jean Adam Pellot. Charles Albert de Bettenhoven – vader van Gertrude de Bettenhove – had de schuldvordering overgenomen van Jean Jacques de la Croix, om ze vervolgens door te geven aan zijn dochter. De la Neuveforge – als echtgenoot van Gertrude de Bettenhove – beweert dat Pellot verplicht is interesten te betalen, wat door Pellot betwist wordt.

Op 15 oktober 1701 verklaart de Raad van Luxemburg dat Jean Adam Pellot verplicht is om de jaarlijkse rente van 600 pond tournois van de jaren 1696 tot en met 1701 te betalen en deze som jaarlijks te blijven uitkeren tot de afbetaling van het volledige bedrag, weliswaar met aftrek van de reeds betaalde sommen aan de oorspronkelijke schuldeiser Jean Jacques de la Croix en anderen.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Luxemburg, beveelt de appellant om zijn aanbod van 27 april 1700 na te komen en het volledige bedrag – met aftrek van de sommen die reeds betaald zijn – zonder interest terug te betalen aan de geïntimeerde. De Grote Raad veroordeelt de geïntimeerde tot de proceskosten van beide instanties.

85.

Jean Alexandre Vanderlinden, kanunnik van het kapittel van Sint-Rombout te Mechelen, François Vanderlinden, advocaat bij de Grote Raad en Marcq Joseph Vanderlinden, allen erfgenamen van kanunnik Josse Joseph Vanderlinden, eisers

Philippe François Baesbanck, na zijn overlijden hervat door zijn weduwe Catharine Walrave, gedaagde
Inv. nr. 971, f.63-66
23 december 1702
Eerste aanleg

Betwisting van de aanspraken van Philippe François Baesbanck op een rente die – naar hij beweert – aan hem is verkocht door Josse Joseph Vanderlinden.

De Grote Raad verklaart dat er geen sprake is van een verkoop van de rente en veroordeelt de gedaagde tot de proceskosten.

86.

De proost, baljuw en schepenen van de heerlijkheid Sint-Pieter te Gent, geïntimeerden
De schepenen van de Keure van Gent, appellanten
Inv. nr. 971, f.67-76
17 februari 1703
Beroep uit Vlaanderen

Bevoegdheidsgeschil tussen de schepenen van de heerlijkheid Sint-Pieter en de schepenen van de Keure van Gent over de berechting van een misdadiger – niet-poorter van Gent – gevangen genomen binnen de jurisdictie van de heerlijkheid Sint-Pieter door de officieren van de Keure van Gent.

Op 3 februari 1699 verklaart de Raad van Vlaanderen dat – op bevel van de landvoogd – de berechting van de verdachte, die in militaire dienst is geweest, zal gebeuren door de auditeur van Oost-Vlaanderen. De Raad van Vlaanderen oordeelt wel dat, indien het hier niet om een ex-soldaat was gegaan, de proost, baljuw en schepenen van Sint-Pieter terecht het renvooi hadden verzocht en veroordeelt de schepenen van de Keure van Gent tot de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellanten tot de boete van frivool appel en tot de proceskosten.

87.

De burgemeesters en schepenen van Brugge, appellanten
De deken en eed van de kruidhal te Brugge, geïntimeerden
Inv. nr. 971, f.77-82
3 maart 1703
Beroep uit Vlaanderen

Is het vonnis van 9 december 1701, uitgesproken door de schepenbank van Brugge in een proces tussen de fruithandelaars en de kruidenhandelaars, een tussenvonnis en is de schepenbank bijgevolg verplicht om slechts een kopie van het dossier voor behandeling in beroep aan de Raad van Vlaanderen te sturen? Of gaat het hier een om een definitief vonnis en moet de schepenbank de Raad van Vlaanderen het originele dossier bezorgen?

De Raad van Vlaanderen verklaart op 13 juli 1702 dat de burgemeesters en schepenen van Brugge een uitstel van drie weken krijgen om een reglement op te stellen, zoals vermeld in hun vonnis van 9 december 1701. Intussen wordt de tenuitvoerlegging van het vonnis van de Raad van Vlaanderen van 3 maart 1702 – waarin werd voorzien in het verwerven van het originele dossier – opgeschort. Na afloop van deze termijn, dient de schepenbank van Brugge het originele dossier naar de Raad van Vlaanderen te sturen. Indien de schepenbank hieraan niet voldoet, staat de Raad van Vlaanderen de deken en eed van de kruidhal toe om het vonnis van 3 maart 1702 ten uitvoer te laten leggen. Tenslotte veroordeelt de Raad de burgemeesters en schepenen van Brugge tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en geeft de appellanten de mogelijkheid om op kosten van de geïntimeerden een kopie van het procesdossier naar de Raad van Vlaanderen te sturen. De tenuitvoerlegging van het vonnis van 3 maart 1702 wordt ongeldig verklaard. De Grote Raad veroordeelt de geïntimeerden tot de proceskosten van beide instanties.

88.

Jean Pierre Christijn, heer van Schriek en Grootlo, secretaris van de Raad van Brabant, eiser
Catharine Harou, weduwe van Joseph de le Corbier, deurwaarder bij de Raad van Brabant, verweerster
Inv. nr. 971, f.83-91
24 december 1703
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van een huis in Mechelen genaamd de 'Spaanschen Casacq', in uitvoering van een willige condemnatie van 15 maart 1702.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerster tot de proceskosten.

89.

De hertog en prins van Bournonville, suppliant
De graaf van Coupigny, rescribent
Inv. nr. 971, f.92-113
2 mei 1703
Eerste aanleg – different

Betwisting van de geldigheid van een fideicommiss op roerende goederen van wijlen de hertog en prins van Bournonville. Volgens de graaf van Coupigny, schoonzoon van de overledene, heeft de oorlog een einde gemaakt aan het fideicommiss en zijn zijn vrouw en haar zuster de rechtmatige eigenaars van de goederen.

De Grote Raad beveelt de rescribent om de goederen waarop een fideicommiss rust terug te geven aan de suppliant of – indien ze reeds verkocht zijn – hun waarde in geld te betalen. De Grote Raad veroordeelt de rescribent tot de proceskosten.

Opmerking: De zaak wordt ingeleid voor de Geheime Raad, maar gevonnist door de Grote Raad.

90.

De pastoor en kerkmeesters van de parochie Petegem bij Oudenaarde, appellanten
De abdis van het Sint-Clara klooster, genoemd klooster van Beaulieu, te Petegem, tiendheffer in deze parochie, geïntimeerde
Inv. nr. 971, f.114-131
9 mei 1703
Beroep uit Vlaanderen

Is de abdis van Sint-Clara als tiendheffer verplicht om bij te dragen in de kosten van de herstellingswerken aan de sacristie van de kerk van Petegem?

Op 16 september 1701 verklaart de Raad van Vlaanderen dat de abdis van Sint-Clara niet verplicht is om bij te dragen in de kosten van de herstellingswerken. De Raad van Vlaanderen geeft de abdis de gelegenheid om een overzicht te geven van alle kosten voor de herstellingswerken die zij tijdens het proces heeft gemaakt en zal hierover later een oordeel vellen. De pastoor en kerkmeesters van

Petegem worden veroordeeld tot drie vierde van de proceskosten; over het vierde deel wordt later een uitspraak gedaan.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en beveelt de geïntimeerde om bij te dragen in de herstellingswerken, in verhouding tot de tienden die zij heft, op grond van het plakkaat van de aartshertogen van 2 oktober 1613. De Grote Raad veroordeelt de geïntimeerde tot de proceskosten van beide instanties.

91.

Marie Josephine Barbe d'Hallewin, hertogin weduwe van Havre en Croÿ, als moeder en voogdes van haar zoon de hertog van Havre en Croÿ, suppliante

Willem-Albert, baron van Grysperre en van Gooik, raadsheer bij de Raad van State en kanselier van [de Raad van] Brabant, en de prins de Spinola de Vergaigne, rescribenten.

Inv. nr. 971, f.132-159

26 mei 1703

Eerste aanleg – different

Betwisting tussen beide partijen van het recht van voorrang op de penningen geconsigneerd in de griffie van de Grote Raad door de ontvanger van de heerlijkheden Vloesberg en Lessen.

De Grote Raad verleent de rescribenten het recht van voorrang op de inkomsten van Vloesberg en Lessen voor hun jaarlijkse rente van 2000 gulden. De Grote Raad veroordeelt de suppliante tot de boete van rekest civiel en tot twee derde van de proceskosten. Het resterende derde deel wordt gecompenseerd.

92.

Guillaume Laurent, procureur te Doornik, voor zichzelf en als curator van de goederen van wijlen Michel Platteau, en Martin Smet, burger van Doornik, voor zichzelf en als curator van het sterfhuis van de heer van Lendele, eisers

Guillaume Antoine de Vulder, heer van Dudzele, verweerder

Inv. nr. 971, f.160-175

18 juni 1703

Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van de heerlijkheden Grammene en Emsrode-ten-Eede, in uitvoering van een arrest van 23 november 1678 en van een vonnis van 14 mei 1701.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder tot de proceskosten.

93.

Marie Jolente de Marotte, voogdes van de kinderen nagelaten door dame de Calenelle, Louis François de Marotte, heer van Acos, en Gilles Antoine de Marotte, appellanten

Emilia Pijcke, weduwe van de baron van Erpe-Mere en wettelijke voogdes van hun zoon, geïntimeerde

Inv. nr. 971, f.176-183

18 augustus 1703

Beroep leenhof van Vloesberg en Elzele

Betwisting van een jaarlijkse rente van 160 gulden op de heerlijkheid Hubermont.

Op 8 april 1673 verklaart het leenhof van Vloesberg en Elzele de aanspraken van de Marotte evenals de inbeslagname van Hubermont ongegrond. Het leenhof veroordeelt hen tot het vergoeden van de schade en tot het betalen van de proceskosten.

De Grote Raad verklaart het beroep nietig en spreekt recht met een nieuw vonnis. Daarin besluit de Grote Raad dat de inbeslagname van de heerlijkheid en de opbrengsten ervan terecht is gebeurd, met het oog op het terugvorderen van de achterstallen van de al vervallen en nog te vervallen rente.

94.

Agnes de Clairon, weduwe van Charles Lopes Gallo, baron de Quincy, als moeder en voogdes van Henri Bernard Lopes Gallo, suppliante

Gaspard de Gourcy, baron van Male, rescribent

Inv. nr. 971, f.184-203

26 oktober 1703

Eerste aanleg – different

Betwisting van het recht van *mayorazgo* zoals bepaald in het testament van 1 oktober 1570, opgesteld door de voorouder van beide partijen, Jean Lopes Gallo. De rescribent meent dat in Vlaanderen het *mayorazgo* geen rechtskracht meer heeft sinds het Eeuwig Edict van 1611.

De Grote Raad wijst de heerlijkheid Voormezele toe aan de suppliante en beveelt beide partijen om voor commissaris te verschijnen voor wat hun andere aanspraken betreft. De Grote Raad veroordeelt de rescribent tot één achtste van de proceskosten; over het overige deel zal later een uitspraak worden gedaan.

95.

De deken en het kapittel van Sint-Donaas te Brugge, geïntimeerden

De burgemeesters en schepenen van Brugge, appellanten

Inv. nr. 971, f.204-217

21 november 1703

Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van de jaarlijkse bijdrage van 36 ponden groten Vlaams die de burgemeesters en schepenen van Brugge moeten betalen aan het kapittel van Sint-Donaas en die ze sinds augustus 1697 niet meer uitgekeerd hebben. Volgens de schepenbank van Brugge gaat het om een bijdrage van de pachters van de wijnaccijnzen die enkel geldt omdat het kapittel van Sint-Donaas geen wijn schenkt aan wereldlijke personen. Volgens het kapittel zijn deze twee kwesties niet met elkaar verbonden.

Op 28 april 1702 verklaart de Raad van Vlaanderen dat de burgemeesters en schepenen van Brugge verplicht zijn om het kapittel een jaarlijkse bijdrage van 36 pond te betalen. Bovendien zijn ze ook verplicht om de schade te vergoeden, het kapittel 180 ponden groten Vlaams te geven ter compensatie van de achterstallen ontstaan sinds augustus 1697 en worden ze veroordeeld tot een boete van 3 pond Parisis ten gunste van de vorst. Hiermee komt dan eveneens een einde aan het appel tegen het vonnis van commissaris. De Raad van Vlaanderen compenseert de proceskosten tot aan het vonnis van 15 januari 1699 en veroordeelt de schepenbank van Brugge tot de proceskosten die sindsdien zijn gemaakt. Ten slotte mogen de burgemeesters en schepenen van Brugge het recht blijven uitoefenen om het kapittel te beletten om in hun kantine wijn en bier te verkopen aan wereldlijke personen.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellanten tot de boete van frivool appel, tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

Opmerking: In eerste instantie veroordeelt een commissaris in een debat ontstaan tijdens het eigenlijke proces de burgemeesters en schepenen van Brugge tot de betaling van de reeds achterstallige som van

72 ponden groten, verschuldigd sinds augustus 1697. De schepenbank van Brugge gaat hiertegen in beroep en uiteindelijk wordt besloten om deze zaak samen met de hoofdzaak te behandelen.

96.

De burgemeester, schepenen en inwoners van Ruiselede, geïntimeerden
De abt van de abdij van Sint-Bertijns te Sint-Omaars, tiendheffer te Ruiselede, appellant
Inv. nr. 971, f.218-229
24 december 1703
Beroep uit Vlaanderen

Moet de tiendheffer te Ruiselede bijdragen in het onderhoud van een onderpastoor en een nieuwe tiendklok voorzien?

Op 30 oktober 1700 verklaart de Raad van Vlaanderen dat de abt van Sint-Bertijns verplicht is om jaarlijks een som van 40 ponden groot te betalen voor het onderhoud van de onderpastoor en om de parochie van een tiendklok te voorzien. De Raad van Vlaanderen voordeelt de abt tot de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen voor wat betreft het onderhoud van de onderpastoor en geeft de mogelijkheid aan de abt van Sint-Bertijns om een gedeelte van de som te verhalen op zijn mede-tiendheffers. De Grote Raad hervormt het vonnis voor wat betreft de tiendklok en verklaart dat de appellant niet verplicht is om deze te leveren. De Grote Raad veroordeelt de appellant tot de helft van de boete van frivool appel en tot één derde van de proceskosten van beide instanties; het resterende deel wordt gecompenseerd over beide partijen.

97.

De hertogin van Arenberg en Aarschot, als voogdes van haar minderjarige zoon de hertog van Aarschot, ridder van het Gulden Vlies, appellante
Michiel Marissal, geïntimeerde
Inv. nr. 971, f.230-235
24 december 1703
Derde instantie – Beroep uit Vlaanderen (Commissaris Raad van Vlaanderen; Raad van Vlaanderen)

Betwisting van een verzoek tot oorlof van hove. De hertogin van Aarschot meent dat de Raad van Vlaanderen niet bevoegd is om over haar zoon te oordelen, gezien zijn status als ridder van het Gulden Vlies. Het gaat hier om een debat binnen het eigenlijke proces tussen Marissal als eiser en Arenberg als verweerster.

Op 30 oktober 1699 verklaart de commissaris bij de Raad van Vlaanderen het verzoek tot oorlof van hove ongegrond. Op 28 mei 1700 bevestigt de Raad van Vlaanderen het vonnis van commissaris en veroordeelt hij de hertogin van Aarschot tot de boete van frivool appel en tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en verleent de appellante het verzochte oorlof van hove. De Grote Raad veroordeelt de geïntimeerde tot de proceskosten van beide instanties. De ontvanger van de exploit van de Raad van Vlaanderen wordt verplicht om de appellante de boete van frivool appel terug te betalen.

98.

Jonkheer Jean Philippe Arazola d'Ognate, raadsheer van de Rekenkamer
Jean Alexandre Roose in opdracht van de markies de Montpillian en curator van Michel Frans d'Ognate, de hertog Vander Berge de Leminge, don Lorenzo del Marmol en jonkheer Happart, gehuwd met Marie Anne d'Ognate
Inv. nr. 971, f.236-246

5 januari 1704
Willige condemnatie

Overeenkomst tussen beide partijen over een spijkerrente (korenrente).

De Grote Raad bekrachtigt de willige condemnatie.

99.

Philips Vanderdonckt, koster van Zegelsem [Brakel] met hem gevoegd de pastoor, meier en schepenen van Zegelsem, appellanten

De abt van de Sint-Pietersabdij van Lobbes, tiendheffer te Zegelsem, geïntimeerde.

Inv. nr. 971, f.247-256

12 januari 1704

Beroep uit Vlaanderen

Is de abt van Lobbes verplicht om de koster van Zegelsem een jaarlijkse wedde te betalen?

Op 15 september 1695 verklaart de Raad van Vlaanderen dat de abt van Lobbes – zoals hij zelf heeft aangeboden – de collatie van de kosterij van Zegelsem krijgt en zelf een koster moet zoeken die wel tevreden is met de bestaande inkomsten. De Raad veroordeelt Philips Vanderdonckt en zijn medegevoegden tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en verklaart dat de geïntimeerde verplicht is om jaarlijks 6 pond groot bij te dragen in het salaris van de koster en dit met terugwerkende kracht sinds het inleiden van de zaak [1691]. De Grote Raad veroordeelt de geïntimeerde tot de proceskosten van beide instanties.

100.

Jan de Termer, schipper uit Zoutleeuw, suppliant

Guilliam Vandewinckel, priester en procurator van het klooster van Hanswijk te Mechelen, rescribent

Inv. nr. 971, f.257-260

22 augustus 1704

Eerste aanleg – different

Kan iemand gedwongen worden om zichzelf of zijn naaste familieleden te beschuldigen? Deze vraag stelt zich in het kader van het verzoek van de suppliant om de rescribent te dwingen om als getuige te verschijnen voor de rechter van domeinen en confiscaties te Mechelen in verband met twee pakketten verboden goederen, bestemd voor Vandewinckel, die op het schip van De Termer in beslag genomen zijn.

De Grote Raad verklaart dat de rescribent niet kan gedwongen worden om voor de rechter van domeinen en confiscaties te getuigen en veroordeelt de suppliant tot de proceskosten.

Opmerking: Het proces werd oorspronkelijk ingesteld voor de Koninklijke Raad maar wordt doorverwezen naar de Grote Raad.

101.

Peter de Lauw c.s., pachters van de tarwe-accijns te Mechelen, geïntimeerden

Jan Wouters, deken van het molenaarsambacht te Mechelen, met hem gevoegd de andere dekens, oudsten en suppoosten van het molenaarsambacht, reformanten

Inv. nr. 971, f.261-270

8 oktober 1704

Reformatie magistraat van Mechelen

Betwisting van het recht van de pachters van de tarwe-accijns om accijns te heffen op het molster – i.e. de hoeveelheid meel die een molenaar uit de zak mag nemen van hen die het maalloon niet in geld betalen – van de tarwe van ‘vrije’ personen.

Op 16 juni 1703 verklaart de magistraat van Mechelen dat de molenaars verplicht zijn om accijns te betalen op het molster van de tarwe van ‘vrije’ personen volgens de voorwaarden van de pachtovereenkomst. De magistraat veroordeelt Peter de Lauw en het molenaarsambacht tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de magistraat van Mechelen en verklaart dat de geïntimeerden geen recht hebben om de desbetreffende accijns te heffen en veroordeelt hen tot de proceskosten van beide instanties.

102.

Jan en Marie Claire de Leeuw c.s., kinderen en erfgenamen van Hendrik de Leeuw, eisers
Joris Bogaerts, verweerder
Inv. nr. 971, f.271-276
9 februari 1704
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen te Hever, in uitvoering van een vonnis van de magistraat van Mechelen van 21 oktober 1692, bevestigd door een arrest van de Grote Raad van 30 april 1694.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder tot de proceskosten.

103.

Jan Michiel Locquet, burggraaf van Hombeek en schout van Mechelen, tussenkomend voor jonkheer Michiel François Van Rey, luitenant-schout van Mechelen, suppliant
De magistraat van Mechelen, rescribent
Inv. nr. 971, f.277-288
14 maart 1705
Eerste aanleg – different

Betwisting van de bevoegdheid van de luitenant-schout om een crimineel proces te voeren voor de magistraat van Mechelen bij afwezigheid van de schout.

De Grote Raad verklaart de stelling van de magistraat van Mechelen dat enkel de schout zelf bevoegd is om een crimineel proces te voeren ongegrond en veroordeelt de rescribent tot de proceskosten.

104.

Marguerite Van Colen, weduwe van Jonkheer Jan Hellinx, eiser
Anne Vanden Abeele, weduwe van Guiliam d’Hollandere, verweester
Inv. nr. 971, f.289-297
9 mei 1705
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen te Moerzeke, in uitvoering van een willige condemnatie van 12 juli 1704.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerster tot de proceskosten.

Opmerking: Folio 295 moet ingevoegd worden op folio 294 verso.

105.

Claude Catharine de Rivieren, geboren gravin van Aarschot, weduwe van graaf van Gronsfeldt, eiser
De erfgenamen van Eustache Charles de Salmier, baron de Hosdent, verweerders

Inv. nr. 971, f.298-307

30 mei 1705

Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van de heerlijkheid Ville-en-Hesbaye, in uitvoering van een vonnis van 24 november 1662.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en compenseert de kosten ontstaan tussen de eiser en één van de tegenstanders van de gerechtelijke verkoop, Marie Anne de Brabant. Over de proceskosten wordt niets vermeld.

106.

Jonkheer Antoine Alegambe en jonkheer [Jacques] Anselme de Draeck, voogden van de minderjarige kinderen van wijlen jonkheer Philips Jacques Alegambe, geïntimeerden

Joos Vander Linden, baljuw van de heerlijkheid Wissegem en Christiaan Craeijenest, ontvanger van de graaf van Ursel, appellanten

Inv. nr. 971, f.308-328

30 mei 1705

Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van het recht van voorrang op de opbrengst van de verkoop van een aantal goederen te Wissegem en Wondelgem. Joos Vander Linden en Christiaan Craeijenest beweren dat zij het voorrecht hebben om het markgeld, dat de oorspronkelijke eigenaar van de goederen hen verplicht was te betalen, op de geconsigneerde penningen te verhalen.

Op 28 februari 1697 verklaart de Raad van Vlaanderen dat Joos Vander Linden en Christiaan Craeijenest geen recht van voorrang hebben en veroordeelt hen tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en verklaart dat het markgeld aan de appellanten moet betaald worden met aftrek van de kateilen. De Grote Raad beveelt dat op deze manier zal overgegaan worden tot de liquidatie van het decreet en veroordeelt de geïntimeerden tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten van beide instanties.

107.

Maarschalk Trincy, kapitein van de cavalerie, suppliant

Antoine François Duhot, heer van Flesquières, raadsheer van de Raad van Financiën, rescribent

Inv. nr. 971, f.329-335

14 juli 1705

Eerste aanleg – different

Betwisting van de geldigheid van een wisselbrief ter waarde van 200 gouden munten, als betaling van speelschulden.

De Grote Raad verklaart dat de wisselbrief ongeldig is en de eis van de suppliant tot terugbetaling bijgevolg ongegrond. De Grote Raad veroordeelt de suppliant tot de proceskosten.

108.

Thomas François du Bois de Fienne, heer van Drogenbos, voorheen cavaleriekapitein in dienst van de vorst, oudste zoon van wijlen Jean Alexandre du Bois de Fienne, met hem gevoegd zijn broers Guillaume en Jean Baptiste du Bois en zijn zus Marie du Bois, supplianten

Jonkheer Jean Jacques d'Escauvelle, voor zijn vrouw Claudine de Coespelt, weduwe van Jean Guillaume du Bois, oom van de supplianten, rescribent

Inv. nr. 971, f.336-362

10 oktober 1705

Eerste aanleg – different

Betwisting van de goederen nagelaten door wijlen Jean Guillaume du Bois in het Land van Luxemburg. Thomas François du Bois de Fienne is van oordeel dat deze goederen door zijn grootvader belast zijn met een fideicommiss en dat ze aan hem toekomen als oudste zoon van de oudste zoon aangezien het huwelijk van Claudine de Coespelt met Jean Guillaume du Bois kinderloos gebleven is.

De Grote Raad beschikt dat de echtgenote van de rescribent als weduwe van Jean Guillaume du Bois het eigendom behoudt van het kasteel of de woonplaats van wijlen Jean Guillaume du Bois evenals het vruchtgebruik van de helft van de heerlijkheden van Bohan en Mambre, van het leengoed du Bois en van andere goederen in het Land van Luxemburg nagelaten door de eerste echtgenoot van Claudine de Coespelt. De Grote Raad beveelt de rescribent om ten gunste van de supplianten afstand te doen van de andere helft van de genoemde heerlijkheden en goederen en de opbrengsten sinds het overlijden van Jean Guillaume du Bois terug te betalen. De Grote Raad veroordeelt de rescribent tot het vergoeden van de schade, inclusief deze veroorzaakt door het vellen van bomen, en tot het betalen van de proceskosten.

Opmerking: Dit proces heeft een lange voorgeschiedenis, beginnende bij een proces aangespannen door Joseph du Bois – één van de jongere broers van Thomas François du Bois de Fienne – bij de Raad van Luxemburg tegen Jean Jacques d'Escauvelle met het oog op het terugkrijgen van de goederen in het Land van Luxemburg. De Raad van Luxemburg stelt Joseph du Bois in het gelijk waarop d'Escauvelle in beroep gaat bij het Parlement van Metz, dat bij arrest van 14 juli 1696 het vonnis van de Raad van Luxemburg vernietigt en de aanspraken van Joseph du Bois ongegrond verklaart. Joseph du Bois had echter gehandeld buiten medeweten van zowel zijn oudste broer – die op dat moment in de oorlog tegen Frankrijk vocht – als van zijn andere broers en zus. Daardoor meent de suppliant dat hij nu de zaak voor de Grote Raad kan brengen: hij had immers geen weet van de eerdere rechtszaken van zijn broer en bovendien had zijn broer niet het recht om dit proces te voeren aangezien hij niet de oudste zoon is.

109.

Michiel Reviere, brouwer te Brugge en de deken, eed en vrije suppoosten van het brouwersambacht van Brugge, geïntimeerden

[Louis Van Crombrughe, heffer van accijns op het groot bier van Brugge]; Jan Elbo, pachter van de accijnzen op de grote en vreemde bieren te Brugge, appellant

Inv. nr. 971, f.363-383

6 februari 1706

Derde instantie – Beroep uit Vlaanderen (Burgemeesters en schepenen van Brugge; Raad van Vlaanderen)

Betwisting van de heffing van de accijnzen op bier gebrouwen te Brugge. Het brouwersambacht beweert dat de pachter van de bieraccijns verplicht is om elke maand een staat over te maken aan de brouwers, zowel wanneer ze te weinig als wanneer ze te veel bier hebben gebrouwen. Daarbij mag hij de tekorten en de overschotten niet maand per maand bekijken maar moet hij ze gezamenlijk beschouwen, zodat een tekort in de ene maand gecompenseerd wordt door een overschot in de andere

maand en de brouwers geen extra accijnzen moeten betalen indien ze op jaarbasis voldoende bier hebben gebrouwen.

In eerste aanleg zijn er twee verschillende rekesten, één van Michiel Reviers tegen Louis Van Crombrughe en één van het brouwersambacht tegen Jan Elbo. Deze twee rekesten worden bij het behandelen van het beroep voor de Raad van Vlaanderen samengevoegd. Op 7 januari 1701 verklaren de burgemeesters en schepenen van Brugge het verzoek van Michiel Riviers om vrijgesteld te worden van een boete voor de tekorten in de maanden april en mei, ongegrond en veroordelen hem tot de proceskosten. Op 7 september 1701 verklaren de burgemeesters en schepenen van Brugge het verzoek van de deken, eed en vrije suppoosten van het brouwersambacht om de tekorten en overschotten jaarlijks en niet maandelijks te bekijken ongegrond, en veroordelen hen tot de proceskosten. Op 26 mei 1703 hervormt de Raad van Vlaanderen, wat betreft het verzoek van Reviers, het vonnis van de burgemeesters en schepenen van Brugge en verklaart de tenuitvoerlegging van de boete ongegrond. De Raad veroordeelt de burgemeesters en schepenen van Brugge tot een boete van 30 gulden en Louis Van Crombrughe tot de proceskosten van beide instanties. Wat betreft het tweede rekest, hervormt de Raad van Vlaanderen het vonnis van burgemeesters en schepenen van Brugge en beveelt Jan Elbo om aan de brouwers maandelijks een staat over te maken en hen in geval van een tekort te belasten en in geval van overschot te ontlasten van de belasting. De Raad van Vlaanderen veroordeelt de burgemeesters en schepenen van Brugge tot een boete van 30 gulden en Jan Elbo tot de proceskosten van beide instanties.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellant tot de boete van frivool appel, tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

Opmerking: In de appelzaak voor de Grote Raad treedt enkel Jan Elbo op als appellant, vandaar dat Louis Van Crombrughe bij de opsomming van de partijen tussen haken staat.

110.

Jonkheer Claude Antoine Gillard, gehuwd met jonkvrouw Marie Anne Hoste, dochter van wijlen advocaat Philippus Hoste, eisers

Jonkheer François Vande Kerckhoven, als voogd van de minderjarige kinderen van wijlen advocaat Philippus Hoste en van zijn vrouw Isabelle Van Driel, verweerders

Inv. nr. 971, f.384-397

10 maart 1706

Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen te Temse en te Bazel [Kruibeke], in uitvoering van een afrekening van 25 januari 1698.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerders tot de proceskosten.

Opmerking: Folio 397 volgt op folio 394. Folio's 395-396 zijn verbalen.

111.

Pieter Pardaens, Pieter de Bilde en François Maegherman, inwoners van Boelare, geïntimeerden

De leenmannen van het land en de baronie van Boelare, met hen gevoegd G. de Cassina, baron van Boelare, appellanten

Inv. nr. 971, f.398-407

12 april 1706

Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van de onpartijdigheid van de baljuw en van de leenmannen van Boelare in het proces tegen Pieter Pardaens c.s.. Die laatsten verzoeken dan ook om het proces door te sturen naar advocaten voor advies en om de leenmannen te verplichten dit advies in hun vonnis te volgen.

Op 4 oktober 1703 verklaart de Raad van Vlaanderen dat advocaten zullen worden aangesteld om advies te geven en veroordeelt de baron en leenmannen van Boelare tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en verklaart dat de appellanten het recht hebben om zelf advocaten aan te stellen om hen in het proces te adviseren. Tegelijkertijd krijgen de geïntimeerden de mogelijkheid om die advocaten te wraken. De Grote Raad veroordeelt de geïntimeerden tot de proceskosten van beide instanties.

112.

Jacques, burggraaf van Bruneau, baron van Boelez, schatbewaarder van de orde van het Gulden Vlies, eiser

Eusèbe de Saccy, als echtgenoot en voogd van Charlotte Thérèse de Marievoorde, verweerder

Inv. nr. 971, f.408-415

17 april 1706

Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen te Destelbergen, in uitvoering van een willige condemnatie voor de Geheime Raad van 3 maart 1702.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder tot de proceskosten.

113.

Jacques, burggraaf van Bruneau, baron van Boelez, schatbewaarder van de orde van het Gulden Vlies, eiser

Eusèbe de Saccy, als echtgenoot en voogd van Charlotte Thérèse de Marievoorde, verweerder

Inv. nr. 971, f.416-423

17 april 1706

Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van renten te Gent, in uitvoering van een willige condemnatie voor de Geheime Raad van 3 maart 1702.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder tot de proceskosten.

114.

Cornil Wils, Henri Moors, Maximilien Ambrosy en André Aertsens, gevolmachtigden van de schuldeisers van wijlen Claude Richardot, prins van Steenhuize, eisers

Jacques Philippe de Fontaine, testamentuitvoerder van de prins van Steenhuize, verweerder

Inv. nr. 971, f.424-431

14 juli 1706

Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van de heerlijkheid Tombreu, in uitvoering van een overeenkomst van 9 maart 1705.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder in zijn functie van testamentuitvoerder tot de proceskosten.

115.

Cornil Wils, Henri Moors, Maximilien Ambrosy en André Aertsens, gevolmachtigden van de schuldeisers van wijlen Claude Richardot, prins van Steenhuize, eisers
Jacques Philippe de Fontaine, testamentuitvoerder van de prins van Steenhuize, verweerder
Inv. nr. 971, f.432-443
14 juli 1706
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van de heerlijkheden Overbeke te Kooigem, Lassus en Bruière, in uitvoering van een overeenkomst van 9 maart 1705.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder in zijn functie van testamentuitvoerder tot de proceskosten.

116.

Cornil Wils, Henri Moors, Maximilien Ambrosy en André Aertsens, gevolmachtigden van de schuldeisers van wijlen Claude Richardot, prins van Steenhuize, eisers
Jacques Philippe de Fontaine, testamentuitvoerder van de prins van Steenhuize, verweerder
Inv. nr. 971, f.444-457
14 juli 1706
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van de heerlijkheden Tiltenhove, genoemd Gruithuisen, en Arzele, ressorterend onder de jurisdictie van het leenhof van het Kasteel van Kortrijk, in uitvoering van een overeenkomst van 9 maart 1705.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder in zijn functie van testamentuitvoerder tot de proceskosten.

117.

Cornil Wils, Henri Moors, Maximilien Ambrosy en André Aertsens, gevolmachtigden van de schuldeisers van wijlen Claude Richardot, prins van Steenhuize, eisers
Jacques Philippe de Fontaine, testamentuitvoerder van de prins van Steenhuize, verweerder
Inv. nr. 971, f.458-474
14 juli 1706
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van de heerlijkheden Tiltenhove, genoemd Gruithuisen, en Arzele, ressorterend onder de jurisdictie van het leenhof van het Kasteel van Kortrijk, in uitvoering van een overeenkomst van 9 maart 1705.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder in zijn functie van testamentuitvoerder tot de proceskosten.

Opmerking: Folio 471 volgt op folio 468

118.

Cornil Wils, Henri Moors, Maximilien Ambrosy en André Aertsens, gevolmachtigden van de schuldeisers van wijlen Claude Richardot, prins van Steenhuize, eisers
Jacques Philippe de Fontaine, testamentuitvoerder van de prins van Steenhuize, verweerder
Inv. nr. 971, f.475-486

14 juli 1706
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van de heerlijkheid Berchem bij Oudenaarde, in uitvoering van een overeenkomst van 9 maart 1705.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder in zijn functie van testamentuitvoerder tot de proceskosten.

119.

Cornil Wils, Henri Moors, Maximilien Ambrosy en André Aertsens, gevolmachtigden van de schuldeisers van wijlen Claude Richardot, prins van Steenhuize, eisers
Jacques Philippe de Fontaine, testamentuitvoerder van de prins van Steenhuize, verweerder
Inv. nr. 971, f.487-496
14 juli 1706
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van de heerlijkheid Dottenijs, in uitvoering van een overeenkomst van 9 maart 1705.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder in zijn functie van testamentuitvoerder tot de proceskosten.

120.

Cornil Wils, Henri Moors, Maximilien Ambrosy en André Aertsens, gevolmachtigden van de schuldeisers van wijlen Claude Richardot, prins van Steenhuize, eisers
Jacques Philippe de Fontaine, testamentuitvoerder van de prins van Steenhuize, verweerder
Inv. nr. 971, f.497-508
14 juli 1706
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van de heerlijkheden Heestert en Boekem, in uitvoering van een overeenkomst van 9 maart 1705.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder in zijn functie van testamentuitvoerder tot de proceskosten.

121.

Boudewijn d'Heere en Charles Robijn, parochiepriesters te Kaprijke, appellanten
De deken en het kathedraalkapittel van Doornik, tiendheffers te Kaprijke, geïntimeerden
Inv. nr. 971, f.509-520
4 december 1706
Beroep uit Vlaanderen

Is het kathedraalkapittel van Doornik als tiendheffer te Kaprijke verplicht om een groter aandeel van de tienden of een bijkomende wedde te voorzien voor de parochiepriesters van Kaprijke ter aanvulling van hun huidige – volgens de parochiepriesters ontoereikende – inkomen?

Op 7 februari 1704 verklaart de Raad van Vlaanderen dat de tiendheffers niet verplicht zijn om de parochiepriesters van Kaprijke een bijkomend inkomen te verschaffen en veroordelen Boudewijn D'Heere en Charles Robijn tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en verklaart dat de geïntimeerden samen met de andere tiendheffers, in verhouding tot hun aandeel in de tienden van Kaprijke, de appellanten jaarlijks 15 ponden groot moeten betalen met terugwerkende kracht vanaf het begin van het proces als aanvulling van het huidige inkomen. De Grote Raad veroordeelt de geïntimeerden tot de proceskosten van beide instanties.

Opmerking: De deken en het kathedraalkapittel van Doornik zijn niet de enige tiendheffers te Kaprijke, ook de prelaat van Sint-Pieter te Gent en de abdis van Flines heffen er tienden. Het kapittel van Doornik lijkt echter de enige tiendheffer te zijn die zich officieel in het proces als verweerder en appellant opstelt.

122.

Paschasius Hasaert, procureur bij de Grote Raad, eiser
Jan Doli[e]slaegher, heer van Tollieu, verweerder
Inv. nr. 971, f.521-526
21 mei 1707
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen te Machelen [bij Deinze], in uitvoering van een 'acte sallaris' van 21 oktober 1702.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder tot de proceskosten.

123.

Paschasius Hasaert, procureur bij de Grote Raad, eiser
Jan Doli[e]slaegher, heer van Tollieu, verweerder
Inv. nr. 971, f.527-532
21 mei 1707
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen te Deinze, in uitvoering van een 'acte sallaris' van 21 oktober 1703.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder tot de proceskosten.

124.

Jacques, burggraaf van Bruneau, baron van Boelez, schatbewaarder van de orde van het Gulden Vlies, eiser
Eusebe de Saccy, als echtgenoot en voogd van Charlotte Thérèse de Marievoorde, verweerder
Inv. nr. 971, f.533-538
21 mei 1707
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen en effecten te Oostkamp en Waardamme, in uitvoering van een afrekening van 18 juni 1705.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder tot de proceskosten.

125.

Jacques, burggraaf van Bruneau, baron van Boelez, schatbewaarder van de orde van het Gulden Vlies, eiser

Eusèbe de Saccy, als echtgenoot en voogd van Charlotte Thérèse de Marievoorde, verweerder

Inv. nr. 971, f.539-544

21 mei 1707

Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen en effecten te Oostkamp, Waardamme, Nieuwenhove, Houtsche en Buskens, in uitvoering van een afrekening van 18 juni 1705.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder tot de proceskosten.

126.

Marguerite Van Colen [Kolen], weduwe van jonkheer Jan Hellinx, eiser

Jacques Niclaes Zeghers [Seghers], licentiaat in de rechten, verweerder

Inv. nr. 971, f.545-556

28 mei 1707

Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen in de heerlijkheid Grembergen, in uitvoering van een willige condemnatie van 18 april 1701.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder tot de proceskosten.

127.

De abdis van Maagdendale, tiendheffer (van een derde van de tienden) in de parochie Etikhove, geïntimeerde

De abt van Liessies, tiendheffer (van een derde van de tienden) in de parochie Etikhove, appellant

Inv. nr. 971, f.557-572

27 augustus 1707

Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van de plicht van de abdis van Maagdendale om met haar derde deel evenveel in de tienden bij te dragen tot de toelagen voor de pastoor, onderpastoor en koster van Etikhove als de abt van Liessies. Zij meent immers dat haar derde deel oorspronkelijk in wereldlijke handen was en dat het de geestelijke tiendheffers zijn die in de eerste plaats verantwoordelijk zijn voor het verzorgen van de genoemde toelagen.

Op 23 juli 1706 verklaart de Raad van Vlaanderen dat in de eerste plaats de abt van Liessies verantwoordelijk is voor het betalen van de toelagen van de pastoor, onderpastoor en koster van Etikhove. De abdis van Maagdendale is wel verplicht om haar inkomen uit de novaaltienden bij te dragen op voorwaarde dat de prelaat haar ontslaat van de jaarlijkse belasting van dertien halsters graan die zij daarop betaalt. Bovendien dient de abdis, zoals ze zelf heeft voorgesteld, de toelagen van de pastoor, onderpastoor en koster aan te vullen indien er een tekort is. De Raad van Vlaanderen beveelt de abt om alles wat de abdis reeds betaald heeft aan toelagen sinds 23 december 1700 terug te betalen en veroordeelt hem tot de proceskosten, weliswaar met compensatie van de kosten van de debatten die zijn beslist met het tussentijdse vonnis van 20 februari 1702.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en verklaart dat de geïntimeerde evenveel verantwoordelijk is voor de toelagen van de pastoor van Etikhove als de appellant. De Grote Raad veroordeelt haar tot de proceskosten van beide instanties.

Opmerking: In eerste instantie dient de prelaat een verzoek in tot oorlof van hove. Dit verzoek wordt afgewezen door twee vonnissen van de Raad van Vlaanderen – het eerste op 14 december 1701, het tweede op 20 februari 1702 – en in appel door het arrest van de Grote Raad van 29 april 1703.

128.

De prioeres van het klooster van Sion te Oudenaarde, eiser
De parteniers en eigenaars van de watermolens van Oudenaarde, verweerders
Inv. nr. 971, f.573-590
28 november 1707
Evocatie

Zijn de watermolens van Oudenaarde banmolens of heeft de prioeres van het klooster van Sion het recht om haar graan te laten malen in haar eigen molen? De pachters en eigenaars van de watermolens van Oudenaarde hebben haar wagen, twee paarden en 13 zakken meel die zij in haar eigen molen buiten Oudenaarde had laten malen, in beslag genomen onder het voorwendsel dat zij het banrecht bezitten.

De Grote Raad besluit dat de zakken meel in beslag genomen blijven ten voordele van de verweerders en veroordeelt de eiser om hen drie ponden Parisis te betalen. Ten slotte veroordeelt de Grote Raad haar tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

Opmerking: Oorspronkelijk werd het proces ingeleid voor de burgemeesters en schepenen van de stad Oudenaarde. Op 18 juli 1705 werd de zaak met instemming van beide partijen geëvoceerd naar de Grote Raad.

129.

De procureur-generaal van de Grote Raad, eiser
Robert Baltasar Frarin, veroordeelde in een strafproces, verweerder
Inv. nr. 971, f.591-600
9 december 1707
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen te Vrasene, in uitvoering van een vonnis van 7 augustus 1702.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop. In het vonnis wordt niets vermeld over de proceskosten.

130.

Cornil Wils, Henri Moors, Maximilien Ambrosy en André Aertsens, gevolmachtigden van de schuldeisers van wijlen Claude Richardot, prins van Steenhuize, eisers
Jacques Philippe de Fontaine, testamentuitvoerder van de prins van Steenhuize, verweerder
Inv. nr. 971, f.601-614
14 juli 1706
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van de heerlijkheden Muncken, Avelgem, Waarmaarde en Otegem, in uitvoering van een overeenkomst van 9 maart 1705.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder in zijn functie van testamentuitvoerder tot de proceskosten.

131.

Cornil Wils, Henri Moors, Maximilien Ambrosy en André Aertsens, gevolmachtigden van de schuldeisers van wijlen Claude Richardot, prins van Steenhuize, eisers
Jacques Philippe de Fontaine, testamentuitvoerder van de prins van Steenhuize, verweerder
Inv. nr. 971, f.615-626
[31 maart 1708]
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van de heerlijkheden Heestert en Boekem, in uitvoering van een overeenkomst van 9 maart 1705.

Opmerking: Deze sententie van decreet is onvolledig – er is geen vonnis en er zijn geen uitvoeringsbesluiten – en lijkt verder de exacte kopie te zijn van folio's 497-508. De bijgeschreven datum verwijst vermoedelijk naar de datum van de executorialen, niet naar de datum van het vonnis zelf.

132.

Jan Baptiste Van der Meeren, eiser
Philippe Mintaert, voor de aartsbisschop van Mechelen en zijn aartsdiaken, gedaagde
Inv. nr. 971, f.627-632
31 maart 1708
Eerste aanleg

Betwisting van het benoemingsrecht in de parochie Hombeek, waarbij zowel eiser als gedaagde beweren dat zij zijn aangesteld tot pastoor.

De Grote Raad verklaart dat de aanstelling van Van der Meeren in de parochie Hombeek behouden blijft en dat hij mag blijven genieten van de daarmee samenhangende inkomsten en opbrengsten. De Grote Raad veroordeelt de gedaagde tot de proceskosten.

133.

Ferdinand L'Allemand, in functie van ontvanger van de exploten van de Grote Raad, eiser
Jacques Rohart, pastoor in Heestert, c.s., verweerders
Inv. nr. 971, f.633-638
26 mei 1708
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen te Moen, in uitvoering van een arrest van 17 januari 1705 waarbij de verweerders veroordeeld zijn tot de betaling van een boete van frivool appel.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerders tot de proceskosten.

134.

Jonkheer Jan François Stalins, optredend namens de erfgenamen van jonkheer Pieter Stalins, en Arnout Van den Kerckhove, advocaat bij de Raad van Vlaanderen, supplianten
Charles Damman, burggraaf van Oombergen, c.s., rescribenten
Inv. nr. 971, f.639-658
10 november 1708
Eerste aanleg – different

Betwisting van de schade, opgelopen door de supplianten, door de uitzetting uit het bezit van twee derden van de tienden van Kaaster ten gunste van de abt van Corbie, zoals bepaald bij vonnis van het Parlement van Doornik van 12 november 1672. Deze twee derde van de tienden waren in 1577 te goeder trouw verkocht door een voorouder van de rescribenten, hoewel hij daar blijkbaar geen rechten op had.

De Grote Raad verklaart dat de rescribenten hun aanbod moeten nakomen om de supplianten de verkoopprijs van twee derde van de tienden, verkocht door hun voorouder in 1577, terug te betalen, samen met de interesten en schadevergoeding zoals die vastgesteld zijn door het vonnis van de Grote Raad van 25 oktober 1704 en met de interesten op die twee sommen sinds 17 juni 1702. Daarvan wordt weliswaar de reeds betaalde som van 523 ponden en twee schellingen groten afgetrokken. De Grote Raad beveelt beide partijen om voor commissaris overeen te komen welke prijs in 1577 voor de tienden is betaald en daartoe zullen de eisers al hun documenten voorleggen. Ook zullen zij over al hun andere vorderingen voor commissaris een overeenkomst bereiken. In tussentijd zullen de rescribenten de supplianten onder waarborg reeds een som van 1200 pond groot sterk geld betalen. De Grote Raad verklaart alle andere eisen van de supplianten ongegrond en veroordeelt hen tot de boete van rekestes civiel en tot drie vierde van de proceskosten. Het resterende vierde deel wordt gecompenseerd over beide partijen.

Opmerking: Op het laatste folio achteraan staat geschreven: “redressé en revision le ... 1710”. Een eventuele geëxtendeerde sententie van deze revisie is echter niet in één van de vonnisboeken opgenomen.

135.

Pieter François Geens, advocaat bij de Grote Raad, eigenaar van de polder van Kallo, suppliant
Jacques François de Coutte, graaf van Groesbeek, rescribent
Inv. nr. 971, f.659-668
7 maart 1709
Eerste aanleg – different

Is de suppliant als eigenaar van de polder van Kallo persoonlijk verantwoordelijk voor de schulden van de poldergemeenschap? Kallo heeft immers een openstaande schuld van meer dan 100 000 gulden, waarvoor de rescribent de suppliant als eigenaar van de polder heeft laten arresteren.

De Grote Raad verklaart het protest van de suppliant tegen zijn arrestatie ongegrond en veroordeelt hem tot de proceskosten.

136.

Laurent de Haze, voor zichzelf en als erfgenaam van zijn broer Pierre de Haze, eiser
Adrien Hellemans, substituut procureur-generaal van de Grote Raad, verweerder
Inv. nr. 971, f.669-674
7 september 1709
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van een huis te Mechelen, in uitvoering van een willige condemnatie van 21 juni 1706.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder tot de proceskosten.

137.

De dekens, bestuurders en suppoosten van het huidenvettersambacht van Mechelen, geïntimeerden
Jacobus Vande Camp, handelaar in goudleer te Mechelen, reformant
Inv. nr. 972, f.1-28
31 maart 1710
Reformatie magistratuur van Mechelen

Betwisting van het monopolie van het huidenvettersambacht van Mechelen op het bewerken van
huiden. Het ambacht heeft kalfsvellen en gereedschap – aangetroffen in het huis van Jacobus vande
Camp – in beslag genomen en in bewaring gehouden en wil dat vande Camp veroordeeld wordt tot de
vastgestelde boete van 25 gulden.

De schepenbank van Mechelen verklaart op 14 september 1709 dat het beslag op de goederen
rechtmatig is uitgevoerd en bevestigt het exclusieve recht van het huidenvettersambacht op het
bewerken van huiden. De schepenbank staat Jacobus vande Camp toe om de huiden, waarvan hij
onder ede verklaart ze *‘ten onderen of in coop te hebben’* zelf te bewerken. De schepenbank verklaart
het verzoek van het huidenvettersambacht tot confiscatie en het opleggen van een boete ongegrond.
Jacobus vande Camp wordt veroordeeld tot het betalen van de proceskosten sinds het tussentijdse
vonnis van 5 september 1708; de resterende kosten worden gecompenseerd.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de schepenbank van Mechelen en verklaart de inbeslagname
van de vellen en het gereedschap van de reformant ongegrond en veroordeelt de geïntimeerden om
deze terug te geven. De Grote Raad staat de reformant als handelaar in goudleer toe om de vellen voor
eigen gebruik zelf te bewerken. De geïntimeerden worden veroordeeld tot de boete van rekest civiel en
tot de proceskosten van beide instanties.

138.

Thomas Philippe d’Alsace, graaf van Bossu, proost van het kathedraalkapittel van Gent, suppliant (en
verweerder in revisie)
Marcq T’Serstevens, Pierre Slevens, de erfgenamen van de weduwe van Jean François Baudier c.s.,
rescribenten (en verzoekers van revisie)
Inv. nr. 972, f.29-46
22 juni 1709 - 14 mei 1710
Eerste aanleg – revisie

Is de toelage die Thomas Philippe d’Alsace bij testament van zijn ouders toegewezen is op de
inkomsten van de heerlijkheid Liedekerke verbonden aan de persoon van zijn oudste broer, aan wie
zijn ouders de heerlijkheid hebben nagelaten, of aan de heerlijkheid Liedekerke zelf? *In concreto* is de
vraag of de rescribenten als nieuwe eigenaars van de heerlijkheid Liedekerke verplicht zijn om deze
toelage uit te betalen of dat de suppliant moet proberen om deze toelage te verkrijgen van zijn oudste
broer.

Op 22 juni 1709 beveelt de Grote Raad de rescribenten om aan de suppliant zijn toelage van 600
gulden te betalen uit de inkomsten van Liedekerke en dit jaarlijks te herhalen. De rescribenten worden
veroordeeld tot de proceskosten. De Grote Raad bevestigt op 14 mei 1710 het arrest en veroordeelt de
verzoekers van revisie tot de boete van frivole revisie en tot de proceskosten.

139.

De burgemeester en schepenen van Kortrijk, tussenkomend voor François Mattelaere, stadsknaap van
Kortrijk, supplianten
De proost, burgemeester en schepenen van Harelbeke, rescribenten
Inv. nr. 972, f.47-88
23 februari 1711

Eerste aanleg – different

Zijn de burgemeester en schepenen van Harelbeke verplicht om te gehoorzamen aan brieven van inhibitie van de burgemeester en schepenen van Kortrijk? Deze vraag wordt gesteld naar aanleiding van de aanhouding door de baljuw van Harelbeke van François Mattelaere terwijl die brieven van inhibitie wilde betekenen.

De Grote Raad verklaart de aanhouding van François Mattelaere nietig en beveelt de rescribenten om hem een schadevergoeding te betalen. Bovendien zijn ze verplicht om te gehoorzamen aan de brieven van inhibitie van de supplianten, conform de Concessio Carolina van 4 november 1540, het interpretatiedecreet van 1545 en de decreten van Albrecht en Isabella van 1616 en 1617, zoals vermeld in het different. De Grote Raad veroordeelt de rescribenten in hun persoonlijke naam tot een boete van 60 pond en tot de proceskosten.

140.

François Joseph Van Ertborn, advocaat bij de Grote Raad, en zijn vrouw Isabella Mols, eisers
George Joseph d'Ittre de Caestre, heer van Ravestijn, weduwnaar van wijlen Susanne Van Halmale, zowel in zijn eigen naam als in hoedanigheid van voogd van zijn minderjarige kinderen, verweerder
Inv. nr. 972, f.89-96
26 september 1711
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen te Mechelen, in uitvoering van een willige condemnatie van 5 mei 1710.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop. In het vonnis wordt niets vermeld over de proceskosten.

141.

De schepenen van de parochie Stekene, geïntimeerden
De bisschop van Doornik, de deken en het kapittel van Doornik en de abdij van Boudelo uit Gent, allen tiendheffers te Stekene, appellanten
Inv. nr. 972, f.97-106
5 november 1711
Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van de verplichting van de tiendheffers in de parochie Stekene om een nieuwe tiendklok te leveren en van het recht om daarvoor het materiaal van de oude, gebarsten klok te gebruiken.

Op 27 juni 1710 verklaart de Raad van Vlaanderen dat de tiendheffers verplicht zijn om elk in verhouding tot hun tienden een bijdrage te leveren tot een nieuwe tiendklok en die te laten ophangen in de klokkentoren van Stekene. Hierbij mogen ze geen gebruik maken van het materiaal van de gebarsten klok. De Raad van Vlaanderen veroordeelt de tiendheffers tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en verklaart dat de appellanten hun aanbod van 8 februari 1710 moeten nakomen en, elk in verhouding tot hun aandeel in de tienden, moeten bijdragen tot de tiendklok. De geïntimeerden zijn echter verplicht om zelf het materiaal voor de klok te leveren. De Grote Raad veroordeelt de geïntimeerden tot de kosten van beide instanties.

142.

Mattheus Verhuyck, eiser
Antoon Van Herdeghem, gedaagde

Inv. nr. 972, f.107-112
4 juni 1712
Eerste aanleg

Betwisting van de uitvoering van een willige condemnatie van 28 juli 1711. Deze willige condemnatie gaat terug op een contract, afgesloten op 13 mei 1700, tussen de voorouder van Mattheus Verhuyck en de vorige eigenaar van het huis van Antoon Van Herdeghem. Het contract bepaalt dat de eiser een deel van de moerasgrond tussen beider huizen afstaat op voorwaarde dat de waterafvoer van zijn huis over deze grond mag blijven stromen. De gedaagde meent echter dat deze willige condemnatie geen waarde meer heeft omdat hij niet de erfgenaam is van de vorige eigenaar van zijn huis en omdat de eiser een bijkomende 'illegale' afwatering heeft gecreëerd die niet in het contract vermeld staat.

De Grote Raad verklaart dat de willige condemnatie moet uitgevoerd worden en dat de gedaagde verplicht is om toe te staan dat de afwatering van zowel de kamer als de winkel van de eiser over de moerasgrond stroomt. De gedaagde wordt veroordeeld tot de proceskosten.

143.

Franciscus Van Coppenolle, zoon en erfgenaam van Franciscus Van Coppenolle, geïntimeerde
Jonkheer Franciscus Joseph de Castro, hoogschepen van het Land van Waas, in naam van zijn vrouw,
appellant

Inv. nr. 972, f.113-136
15 september 1712
Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van het testament van Franciscus van Coppenolle en meer bepaald van het advies dat beide partijen hebben ingewonnen van advocaten van de Raad van Vlaanderen over het fideicommiss dat zou rusten op de goederen van Van Coppenolle in Vlaanderen. Volgens de advocaten is slechts één derde van de goederen in het Land van Waas en in Gent onderworpen aan het fideicommiss. Hoewel beide partijen beloofd hadden zich aan het advies van advocaten te onderwerpen, zal Franciscus van Coppenolle het advies toch bestrijden.

Op 12 maart 1704 vernietigt de Raad van Vlaanderen het advies van de advocaten. De Raad verklaart dat de erfenisregeling ongeldig is wat betreft de onroerende goederen in Vlaanderen en veroordeelt Franciscus Joseph de Castro tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en verklaart dat de overeenkomst na advies van advocaten van 26 juni 1702 moet uitgevoerd worden. De Grote Raad veroordeelt de geïntimeerde tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten van beide instanties.

144.

Pierre Van Goethem, griffier van de heerlijkheid Moerzeke
Hiacinthe Flora de Fayol, weduwe van Philippe Van Bouvekercke, voormalig heer van Moerzeke

Inv. nr. 972, f.137-140
10 maart 1713
Willige condemnatie

Willige condemnatie waarbij Pierre Van Goethem zich borg stelt voor Joseph de Bouvekercke.

De Grote Raad bekrachtigt de willige condemnatie.

145.

Jonkheer Jeroen François de Tsestich, heer van Genvilles
Jonkheer Engelbert de Tsestich, heer van Ophem
Inv. nr. 972, f.141-146
11 mei 1713
Willige condemnatie

Willige condemnatie waarbij beide partijen zich laten veroordelen tot de uitvoering van een notariële akte.

De Grote Raad bekrachtigt de willige condemnatie.

146.

Laureys [de] Boeije, eiser
Adriaan Broeckaert en Marius Van Schoote als voogden van de minderjarige wezen van Jan Suy en Anne Broeckaert, verweerders
Inv. nr. 972, f.147-156
3 juni 1713
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen te Kieldrecht, in uitvoering van een ordonnantie van 8 augustus 1711 en van een veroordeling tot proceskosten van 6 november 1711.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop. Over de proceskosten wordt niets vermeld.

147.

Jonkheer Charles Louis Vander Meeren, heer van Claissenairs als echtgenoot van N. Vereijcken, barones van Boulez, burggravin weduwe van Bruneau, eiser
Philippe Migrode [Megrode] de Liedermans, burggraaf van Bansthove, als echtgenoot van Charlotte Thérèse de Marievoorde, verweerder
Inv. nr. 972, f.157-164
13 juni 1713
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van verschillende renten, in uitvoering van een vonnis van 9 januari 1712.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder tot de proceskosten.

148.

De schuldeisers van het sterfhuis van Philippe Guilliam Van Zuijlen, baron van Erpe, heer van Hoogmosscher en Mosscher-ambacht, eisers
Theodore Olimpe de Salmier, kanunnikes van Andenne, zowel voor zichzelf als voor haar minderjarige broer Charles Thomas de Salmier, baron van Hosdent, en Florence de Berbisson, allen erfgenamen van Philippe Guilliam van Zuijlen, verweerders
Inv. nr. 972, f.165-174
26 augustus 1713
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van de heerlijkheden Hoogmosscher en Mosscher-ambacht [nabij Izegem], in uitvoering van een beschikking op rekest van 12 januari 1705.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt Charles Thomas de Salmier en Florence de Berbisson tot de proceskosten.

149.

De schuldeisers van het sterfhuis van Philippe Guilliam Van Zuijlen, baron van Erpe, heer van Hoogmosscher en Mosscher-ambacht, eisers

Theodore Olimpe de Salmier, kanunnikes van Andenne, zowel voor zichzelf als voor haar minderjarige broer Charles Thomas de Salmier, baron van Hosdent, en Florence de Berbisson, allen erfgenamen van Philippe Guilliam van Zuijlen, verweerders

Inv. nr. 972, f.175-182

26 augustus 1713

Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen te Ronse, Elzele en Vloesberg, in uitvoering van de beschikking op rekest van 12 januari 1705.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt Charles Thomas de Salmier en Florence de Berbisson tot de proceskosten.

150.

De armenmeesters van Oosteeklo, appellanten

De armenmeesters van Lembeke, geïntimeerden

Inv. nr. 972, f.183-192

14 november 1713

Derde instantie – Beroep uit Vlaanderen (Commissaris Raad van Vlaanderen; Raad van Vlaanderen)

Zijn de armenmeesters van Oosteeklo dan wel de armenmeesters van Lembeke verantwoordelijk voor het onderhoud van een minderjarige wees? De wees woont momenteel in Oosteeklo, maar de armenmeesters menen dat hij onder de wereldlijke jurisdictie van Lembeke valt.

De commissaris van de Raad van Vlaanderen verklaart op 27 juni 1710 dat de armenmeesters van Lembeke verantwoordelijk zijn voor het onderhoud van de minderjarige wees. De commissaris beveelt echter ook de armenmeesters van Oosteeklo om het deel van de aalmoezen en van de broden, uitgedeeld op begrafenissen, waarvan zij oordelen dat ze afkomstig zijn van parochianen uit Lembeke, aan deze parochie af te staan. De proceskosten worden gecompenseerd. Op 24 oktober 1711 verklaart de Raad van Vlaanderen bij nieuw vonnis dat de armenmeesters van Oosteeklo moeten instaan voor het onderhoud van de minderjarige wees; ze worden eveneens veroordeeld tot de proceskosten. Ze krijgen evenwel het “recht” om te procederen tegen de baljuw en wethouders van Lembeke indien zij menen dat deze laatsten hun plicht niet hebben gedaan zoals voorgeschreven in de plakkatens.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en wijst het onderhoud van de minderjarige wees toe aan de geïntimeerden. De Grote Raad veroordeelt hen tot het vergoeden van de schade geleden door de appellanten en tot het betalen van de proceskosten van de drie instanties.

151.

Jonkheer Jan Waepenaert, c.s., eisers

Charles Thomas de Salmier, baron van Hosdent en Florence de Berbisson, erfgenamen van Philippe Guilliam Van Zuijlen, baron van Erpe, verweerders

Inv. nr. 972, f.193-226

23 december 1713

Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van de heerlijkheid Erpe, in uitvoering van een sententie van 8 juni 1709.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerders tot de proceskosten.

Opmerking: Na folio 197 volgt folio 218. Daartussen bevinden zich de verslagen van deurwaarder.

152.

Johan Van Wissekercke, heer van Pellenberg, voor zijn minderjarige zoon Jacob Van Wissekercke
Jonkheer Philips Charles Van Eijnatten, heer van Schoonhove en zijn zusters

Inv. nr. 972, f.227-230

29 januari 1714

Willige condemnatie

Willige condemnatie waarbij Philips Charles van Eijnattten zich laat veroordelen tot de uitvoering van een notariële akte.

De Grote Raad bekrachtigt de willige condemnatie.

153.

De burgemeesters en schepenen van Brugge, tussenkomen voor Pieter Jan Emmery en Joos de
Grouwe, pachters van de bieraccijns en poorters van Brugge, appellanten

De provoosten en gezworenen van de thesaurie van Brugge, tussenkomen voor hun suppoost
François de Waele, geïntimeerden

Inv. nr. 972, f.231-242

24 maart 1714

Beroep uit Vlaanderen

Kunnen Pieter Jan Emmery en Joos de Grouwe als pachters van de bieraccijns te Brugge en als
poorters van de stad rechtstreeks gedagvaard worden voor de Raad van Vlaanderen of is de
schepenbank van Brugge in eerste aanleg voor hen bevoegd?

De Raad van Vlaanderen wijst op 19 november 1711 het verzoek tot renvooi van Emmery en de
Grouwe af en beveelt hen verder te procederen voor de Raad. De burgemeesters en schepenen van
Brugge evenals Emmery en de Grouwe worden veroordeeld tot de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellanten tot de
boete van frivool appel, tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

154.

Cornelis Provost, pastoor, en de burgemeester en schepenen van Egem, geïntimeerden

Marie Françoise de Boodt, vrouw van Lissewege, weduwe van jonkheer Antoine Voet, wereldlijke
tiendheffer te Egem, appellante

Inv. nr. 972, f.243-251

18 augustus 1714

Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van de verplichting van Marie Françoise de Boodt om als wereldlijke tiendheffer bij te
dragen tot het onderhoud van de pastoor en de koster en tot het herstel van de kerk van Egem, bij
gebrek aan voldoende inkomsten uit de geestelijke tienden.

Op 5 oktober 1709 besluit de Raad van Vlaanderen bij tussenvonnissen dat de partijen moeten verschijnen voor commissaris om verduidelijking te geven over een aantal punten. In de instructie voor commissaris wordt bepaald dat, indien er niet meer geestelijke tienden zijn dan degene door de pastoor eerder vermeld, de wereldlijke tiendheffer een bijdrage moet leveren aan de parochie van Egem.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en verklaart dat de wereldlijke tiendheffer niet verplicht kan worden om een bijdrage te leveren tot het onderhoud van pastoor en kosten of tot het herstel van de kerk. De Grote Raad veroordeelt de geïntimeerden tot de proceskosten van beide instanties.

155.

De hertog van Sagan, prins van Lobkowitz, ridder van het Gulden Vlies, Jan François de Biseau de Leusdal, priester, en jonkheer Charles Lambert de Biseau de Leusdal, advocaat bij de Raad van Brabant, eisers

Jan François, prins van Nassau, ridder van het Gulden Vlies en gouverneur van Gelderland, en Guillaume Hyacinthe van Nassau Siegen, verweerders

Inv. nr. 972, f.252-269

6 oktober 1714

Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van de heerlijkheden Kwaremont en Ruijn, in uitvoering van een rekening gesloten voor commissaris van de Grote Raad van 6 mei 1709 en van een vonnis van 16 februari 1709.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt Guillaume Hyacinthe van Nassau Siegen tot de proceskosten.

156.

Anna Catharine Van Bornem, eiser

Jonkheer Dominic de Draeck, verweerder

Inv. nr. 972, f.270-277

10 februari 1716

Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van een rente, in uitvoering van een rekening gemaakt voor een commissaris van de surintendantie van de militaire justitie van 17 mei 1715

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder tot de proceskosten.

157.

Joannes Van Homberghen, zijn vrouw Marie Vermeulen en haar broer Antonius Vermeulen, eisers

Mathias Leonard en zijn vrouw Marie Vanden Brouck, verweerders

Inv. nr. 972, f.278-287

12 september 1716

Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van twee huizen en bijhorende gronden te Mechelen, in uitvoering van een willige condemnatie van 5 juli 1715.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerders tot de proceskosten.

158.

De karmelietessen van Brugge, eisers

De gevolmachtigde van de schuldeisers van wijlen Claude Richardot, prins van Steenhuize en Jacques Philippe de Fontaine, testamentuitvoerder van de prins van Steenhuize, verweerders

Inv. nr. 972, f.288-299

28 januari 1717

Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van het leen en de heerlijkheid Nieuwgoed te Kerkhove, in uitvoering van een beslissing door commissaris ten verbale van 4 juni 1714.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop. De proceskosten zullen afgehouden worden van de verkoopsom.

159.

Anne Sersanders, weduwe van jonkheer Ferdinand Dhane en grootmoeder van Angeline de Forbes, na haar dood hervat door jonkheer Jacques Bernard Coppieters, heer van Hollebeek, voogd van Angeline de Forbes, geïntimeerde

Marc Antoine de Preudhomme d'Hailly, burggraaf van Nieuwpoort, echtgenoot en voogd van Antoinette Alexandrine d'Oignies de Courieres, met hem gevoegd de hoogpointers en vrijschepenen van de kasselrij Kortrijk, appellanten

Inv. nr. 972, f.300-311

29 januari 1718

Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van het recht van Anne Sersanders om erkend te worden als nauwe verwante van Angeline de Forbes en op die manier het naastingrecht te verkrijgen op de heerlijkheid Hames in Kanegem.

Op 8 februari 1714 verklaart de Raad van Vlaanderen dat Anne Sersanders het naastingrecht heeft op de heerlijkheid Hames en dat Preudhomme Dailly de geleden schade moet vergoeden, op voorwaarde dat Sersanders haar verantwoordelijkheid als nauwe verwante ter harte neemt. De Raad van Vlaanderen veroordeelt Preudhomme Dailly tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen zonder de voeging van de hoogpointers en vrijschepenen van de kasselrij Kortrijk in acht te nemen en verklaart dat Anne Sersanders geen naastingrecht heeft. De Grote Raad veroordeelt de geïntimeerde tot de boete van rekest civiel en tot twee derde van de proceskosten van beide instanties.

Opmerking: De hoogpointers en vrijschepenen van de kasselrij Kortrijk voegen zich slechts in de loop van de appelprocedure.

160.

Jan Pieter Bosschaert, inwoner van Antwerpen, eiser

Cornelis de Wolf, inwoner van Dendermonde, zowel voor zichzelf als in functie van voogd van zijn kinderen, verweerder

Inv. nr. 972, f.312-321

24 december 1718

Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van twee huizen te Dendermonde, in uitvoering van een willige condemnatie van 18 augustus 1714.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder tot de proceskosten.

161.

Antoine Sebastiaan Leerse, eiser
Jeroen [Jeronimus] Leemans en zijn vrouw Maria Verhaeg[h]t, verweerders
Inv. nr. 972, f.322-326
19 augustus 1719
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van een huis met bijbehorende grond te Mechelen, in uitvoering van een willige condemnatie van 6 februari 1719.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerders tot de proceskosten.

162.

Jan Vander Burght, advocaat bij het Hof van Holland, c.s., eisers
[Claude] Albert Florent de Jauche [de Mastaing], graaf van Kruishoutem, verweerder
Inv. nr. 972, f.327-336
14 juli 1719
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van de parochie Kachtem en de heerlijkheid Rhodes, in uitvoering van een arrest van 10 februari 1714.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder tot de proceskosten.

163.

De hoogpointers en vrijschepenen van de kasselrij Kortrijk, appellanten
Jacobus Geerts, pastoor van de parochie Wielsbeke, geïntimeerde
Inv. nr. 972, f.337-359
7 december 1719
Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van het verzoek tot renvooi van een proces, aanhangig gemaakt voor de Raad van Vlaanderen, naar de hoogpointers en vrijschepenen van de kasselrij Kortrijk.

De Raad van Vlaanderen wijst op 4 maart 1712 het verzoek tot renvooi af en beveelt beide partijen om hun initiële proces verder te zetten voor commissaris. De Raad van Vlaanderen veroordeelt de hoogpointers en vrijschepenen van de kasselrij Kortrijk tot de kosten van het debat.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen, wijst de appellanten het gevraagde renvooi toe en veroordeelt de geïntimeerde tot de proceskosten van beide instanties.

Opmerking: Folio's 349-356 zijn een kopie van folio's 337-347. Folio 348 volgt op folio 356. Folio 357 volgt op folio 348.

164.

De Raad voor het tijdelijke beheer van de erfenis van wijlen Willem III, koning van Groot-Brittannië, tussenkomenend voor jonkheer Dominicq François de la Haye, baljuw van de stad en kasselrij Waasten en speciale procureur bij de Raad, en de voogden van Willem Karel Hendrik Friso, prins van Oranje-Nassau, geïntimeerden c.q. supplianten

Louis de Gand, prins van Isenghien en van Namen, c.s., appellanten c.q. rescribenten
Inv. nr. 972, f.360-419
20 april 1718 – 16 maart 1720
Beroep uit Vlaanderen – Eerste aanleg

Betwisting van de eigendom van de stad en kasselrij Waasten en de heerlijkheden Kimmel en Wulvergem. Louis de Gand heeft deze kasselrij en heerlijkheden in zijn bezit genomen en er zijn eigen vertegenwoordigers aangesteld, terwijl Dominicq François de la Haye meent dat ze tot de erfenis van wijlen Willem III van Engeland behoren en dat de Gand er bijgevolg geen rechten op kan doen gelden. Vooraleer de zaak ten gronde wordt behandeld, eist Louis de Gand het bewijs dat de la Haye effectief de bevoegdheid heeft om deze zaak aanhangig te maken. Het tussenvonniss van de Raad van Vlaanderen heeft betrekking op dit verzoek. De Gand gaat tegen dit vonnis van de Raad van Vlaanderen in beroep bij de Grote Raad, die vervolgens zowel het appel tegen het tussenvonniss zal behandelen als de eerste aanleg zaak.

Op 15 september 1714 verklaart de Raad van Vlaanderen bij tussenvonniss dat Louis de Gand ten gronde moet antwoorden op de eis van de la Haye.

De Grote Raad vernietigt op 20 april 1718 het beroep en velt een nieuw vonnis. Daarin wordt besloten dat de la Haye voldoende zijn bevoegdheid als eiser heeft bewezen en hij wordt bevolen om de zaak ten gronde verder te voeren voor de Grote Raad. De Grote Raad compenseert de kosten, met uitzondering van de kosten van het rapport, die de la Haye moet betalen. Op 16 maart 1720 beveelt de Grote Raad, vooraleer een uitspraak te doen over het huidige proces, de partijen verder te procederen in het different dat oorspronkelijk was ingeleid op 23 september 1640 voor de Geheime Raad en vervolgens verwezen naar de Grote Raad op 19 juli 1672. In tussentijd wijst de Grote Raad – zoals bepaald in het decreet van het Parlement van Doornik van 26 juni 1682 – voorlopig de landen en heerlijkheden van Waasten toe aan de rescribent, zonder betaling van een borg. Over de proceskosten doet de Grote Raad alsnog geen uitspraak.

Opmerking: In de zaak die oorspronkelijk aanhangig was gemaakt voor de Raad van Vlaanderen trad enkel de la Haye als eiser op. Pas in de beroepszaak en de behandeling van de eerste aanleg zaak voor de Grote Raad hebben de andere eisers zich gevoegd.

165.

Guillaume Laurent en Martijn de Smet, eisers
Jonkheer Guillaume Antoine de Vulder, verweerder
Inv. nr. 972, f.420-433
21 februari 1721
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van de heerlijkheid Maalbroek te Machelen (bij Deinze), in uitvoering van een veroordeling tot de proceskosten van 3 november 1703.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder tot de proceskosten.

166.

Jonkheer Christiaan Van Roosendaal, heer van Bouwel en jonkheer Balthasar Van Roosendaal, eisers
De gravin van Hermale, de gravin van Le Roeulx, de hertogin van Croy als moeder en voogdes van Ferdinande Gaston Joseph, hertog van Croy, en Marie Philippine van Croy, markiezin van Trazegnies, eveneens voogdes van de hertog van Croy, verweerders
Inv. nr. 972, f.434-445
15 maart 1721
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van de heerlijkheden Uitbergen en Overmere, in uitvoering van een decreet van 20 januari 1720.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de hertogin van Croy en de markiezin van Trazegnies tot de proceskosten.

167.

Het kapittel van de Sint-Romboutskathedraal te Mechelen, eisers
Jean Gaspar Charles, inwoner van Mechelen, verweerder
Inv. nr. 972, f.446-463
24 mei 1721
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van een huis te Mechelen, in uitvoering van een willige condemnatie van 21 juli 1702.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder tot de proceskosten.

168.

Jonkheer Pierre Lambert de la Rue, heer van Hulplanche, en Philippe François Vander Noot, graaf van Duras, c.s., eisers
Onbekend
Inv. nr. 972, f.464-480
14 augustus 1721
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop, in uitvoering van een transactie van 18 januari 1719, van de baronie Wange, toebehorend aan wijlen Antoine Vander Gracht.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop. Over de proceskosten wordt niets vermeld.

169.

De prelaat en religieuzen van de abdij Ten Duinen, tussenkomen voor de landheren van de parochies in het noordkwartier van het Brugse Vrije, appellanten
De burgemeesters en schepenen van het Brugse Vrije, tussenkomen voor François de Lede, Jan Philips, Cornelis Focquedey en Quinten Weijds, geïntimeerden
Inv. nr. 972, f.481-508
14 augustus 1721
Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van het recht van de burgemeesters en schepenen van het Brugse Vrije om extra belastingen te heffen op de schaapsdrift. Volgens de religieuzen van de abdij Ten Duinen bezitten ze daarvoor niet het vereiste octrooi.

Op 15 oktober 1716 verklaart de Raad van Vlaanderen dat de burgemeesters en schepenen van het Brugse Vrije de extra belasting rechtmatig hebben geïnd. De religieuzen van Ten Duinen worden veroordeeld tot de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellanten tot de proceskosten. Over de boete van frivool appel wordt niets vermeld.

Opmerking: De zaak wordt oorspronkelijk ingeleid voor de Raad van State, maar onmiddellijk verwezen naar de Raad van Vlaanderen.

170.

Prins Willem Hendrik van Oranje-Nassau, suppliant
Marguerite Isabelle de Merode, gravin van Middelburg, weduwe van Isenghien, rescribente
Inv. nr. 972, f.509-558
10 september 1721
Eerste aanleg – different

Betwisting van de geldigheid van een transactie afgesloten op 31 maart 1662 tussen de voogden van prins Willem Hendrik van Oranje-Nassau en Marguerite Isabelle van Merode. De transactie was het resultaat van een proces voor het Leenhof van Brabant waarin beide partijen elkaar de eigendom van verschillende heerlijkheden en rentes betwistten. De rechtszaak werd gewonnen door de rescribente, waarop de voogden van de prins van Oranje-Nassau – zijn moeder en grootmoeder – een overeenkomst afsloten om het vonnis uit te voeren, bestaande uit de betaling van 600 000 gulden verspreid over verschillende termijnen. Aangezien deze betaling niet werd uitgevoerd, is de rescribente overgegaan tot de gedwongen gerechtelijke verkoop van verschillende goederen van de prins van Oranje-Nassau. Deze laatste wenst nu dat de transactie van 31 maart 1662 ongeldig wordt verklaard en dat hij alsnog het recht krijgt om in revisie te gaan tegen het vonnis van het Leenhof van Brabant.

De Grote Raad wijst het verzoek van de suppliant af en veroordeelt hem tot de proceskosten.

Opmerking: De zaak werd oorspronkelijk ingeleid voor de Geheime Raad bij rekest van 23 september 1670. Op 19 juli 1672 stuurde de Geheime Raad deze zaak – waarin op dat moment reeds gefourneerd was – naar de Grote Raad. Deze laatste heeft pas op 10 september 1721 het vonnis geveld.

171.

Jonkheer Joannes Adrianus de Witte, heer van Levergem en Doorn, eiser
Pieter de Witte en Livine de Witte, verweerders
Inv. nr. 972, f.559-564
17 oktober 1721
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen te Lokeren, in uitvoering van een willige condemnatie van 20 december 1717.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerders tot de proceskosten.

172.

Adriaan Smeulders, burger van Mechelen, suppliant
De magistraat van Mechelen, rescribent
Inv. nr. 972, f.565-569
25 oktober 1721
Eerste aanleg – different

Geeft de politieke ordonnantie van 1 september 1710 de magistraat van Mechelen het recht om een biervergunning te weigeren aan Adriaan Smeulders, die een nieuwe herberg wenst te openen en daarvoor de nodige accijnzen wil betalen?

De Grote Raad van Mechelen verklaart het verzoek van de suppliant om een vergunning te verkrijgen tegen het oordeel van de stad Mechelen ongegrond en veroordeelt hem tot de proceskosten.

173.

De prelaat en religieuzen van de Sint-Pietersabdij te Lo, appellanten
Wulfangus Verelst, hoofdman, en de inwoners van Lo, geïntimeerden
Inv. nr. 972, f.570-601
12 februari 1722
Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van de gedeeltelijke belastingvrijstelling waarvan de prelaat en religieuzen van de Sint-Pietersabdij te Lo beweren te kunnen genieten.

De Raad van Vlaanderen verklaart op 28 maart 1721 dat de religieuzen van de Sint-Pietersabdij geen gedeeltelijke belastingvrijstelling hebben op hun gronden in Lo en veroordeelt hen tot de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellanten tot de boete van frivool appel, tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

174.

De pastoor, burgemeester, schepenen en kerkmeesters van de parochie Melden, geïntimeerden
De proost, deken en het kathedraalkapittel van Kamerijk, tiendheffers in de parochie Melden, appellanten
Inv. nr. 972, f.602-609
14 februari 1722
Beroep uit Vlaanderen

Welk deel van de inkomsten uit de tienden moet het kathedraalkapittel van Kamerijk, als tiendheffer in de parochie Melden, afstaan voor het herstel van de kerk?

Op 28 juni 1719 verplicht de Raad van Vlaanderen de tienheffers om twee jaren op zes de inkomsten uit de tienden af te staan voor het herstel van de kerk, zonder aftrek van de toelage voor de pastoor en de koster. Indien de tiendheffers daaraan niet voldoen, zal de Raad voldoende effecten en penningen van de tiendheffers overdragen aan de burgemeester en schepenen van Melden om daarop hun kosten te verhalen. De Raad van Vlaanderen veroordeelt het kathedraalkapittel van Kamerijk tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en verklaart dat de appellanten hun aanbod van 13 juli 1718 moeten nakomen en twee jaren op zes de inkomsten van de tienden moeten afstaan voor het herstel van de kerk, met aftrek van de totaliteit van de toelage voor pastoor en koster voor zes jaren. De Grote Raad veroordeelt de geïntimeerden tot de proceskosten van beide instanties.

175.

Michel Frans Ruzette, licentiaat in de rechten en baljuw van de heerlijkheid Ogy, eiser
De deken, proost en het kathedraalkapittel van Kamerijk, gedaagden
Inv. nr. 972, f.610-633
28 maart 1722
Eerste aanleg

Betwisting van de bevoegdheid van het kathedraalkapittel van Kamerijk om Ruzette te ontslaan als baljuw van de heerlijkheid Ogy.

De Grote Raad verklaart dat het ontslag rechtmatig is gebeurd en veroordeelt de eiser tot de proceskosten.

176.

Henri du Chemin, eiser
Renier Servais en zijn vrouw Anne Kerschen, verweerders
Inv. nr. 972, f.634-685
3 juli 1722
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen te Luxemburg, in uitvoering van een vonnis van 4 juni 1718.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en besluit dat de proceskosten zullen worden afgehouden van de verkoopsom.

177.

De erfgenamen van Henry de Goblinus, kanunnik van Sint-Goedele te Brussel, en van barones van Harscamps de Marliere, eisers
Jean, graaf de Glimes, burggraaf van Geldenaken, heer van Hollebeke, als vader en voogd van zijn oudste zoon, na zijn dood hervat door advocaat Jacques de Milan, curator van de goederen van Jean de Glimes, verweerder.
Inv. nr. 972, f.686-707
24 juli 1722
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van de heerlijkheid Hollebeke, in uitvoering van een vonnis van de Raad van Brabant van 14 maart 1691 en in verderzetting van een reeds eerder begonnen tenuitvoerlegging.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt Jacques de Milan in zijn functie van curator tot de proceskosten.

178.

Douairière-gravin van Bokhoven, na haar dood hervat door haar zoon Charles Van Immerseel, graaf van Bokhoven, eiser
Jean Alphonse de Gand, prins van Isenghien en Namen, na zijn dood hervat door zijn zoon Louis de Gand, prins van Isenghien, verweerder
Inv. nr 972, f.708-719
14 augustus 1722
Eerste aanleg

Betwisting van het recht van de eiser op achterstallige renten uit het sterfhuis van wijlen Marguerite Isabelle de Merode, gravin van Isenghien.

De Grote Raad van Mechelen verklaart dat de eiser geen recht heeft op de achterstallig renten en veroordeelt hem tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

Opmerking: Dit eerste-aanlegproces is eigenlijk een verbaal binnen het kader van een ander proces waarbij de verweerder als oorspronkelijke eiser brieven van beneficie van inventaris vraagt.

179.

Jean Guille, Pierre Abinet en Henri Leboutte, inwoners van Fanzel, appellanten
Antoine Werner Lejeune [Verner Le Joeune], schepen van het hooggerechtshof van Durbuy en erfelijk burgemeester van Fanzel, geïntimeerde
Inv. nr. 972, f.720-733
12 november 1722
Beroep uit Luxemburg

Betwisting van het recht van Lejeune om als erfelijk burgemeester van Fanzel een troep schapen af te zonderen van de gemeenschappelijke kudde. Lejeune meent dat hij als heer van Fanzel de lage justitie bezit, wat betwist wordt door de inwoners van Fanzel.

Op 8 augustus 1721 verklaart de Raad van Luxemburg dat Lejeune niet verplicht kan worden om zijn troep schapen opnieuw bij de gemeenschappelijke kudde te voegen. De Raad van Luxemburg veroordeelt Guille, Abinet en Leboutte tot de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Luxemburg en veroordeelt de appellanten tot de boete van frivool appel en tot de proceskosten.

180.

Charles Augustin graaf van Grobbendonk, suppliant
Antoine Werner Lejeune [Weirner Lejeusne], schepen van het hooggerechtshof van Durbuy en erfelijk burgemeester van Fanzel, rescribent
Inv. nr. 972, f.734-741
12 november 1722
Eerste aanleg – different

Betwisting van het verzoek tot evocatie van een rechtszaak, ingeleid door de graaf van Grobbendonk voor de Raad van Luxemburg, naar de Grote Raad.

De Grote Raad wijst het verzoek tot evocatie af en veroordeelt de suppliant tot de proceskosten.

Opmerking: De oorspronkelijke rechtszaak voor de Raad van Luxemburg hangt nauw samen met het vorige proces, aanhangig gemaakt door de inwoners van Fanzel. In dat proces had Antoine Lejeune immers ter verdediging aangevoerd dat hij – als heer van Fanzel – het recht heeft om een kudde schapen af te zonderen van de gemeenschappelijke kudde. De supplianten daarentegen, betwistten zijn rechten als heer van Fanzel en argumenteerden dat de graaf van Grobbendonk als heer van Durbuy ook heer van Fanzel was. De graaf van Grobbendonk stelde vervolgens voor de Raad van Luxemburg een rechtszaak in om zichzelf te laten erkennen als heer van Fanzel. Aangezien beide rechtszaken een gelijkaardig onderwerp hebben, wil hij ze laten samenvoegen. Wanneer echter de zaak van de inwoners van Fanzel voortijdig wordt beslist door de Raad van Luxemburg, vraagt de graaf van Grobbendonk evocatie van zijn zaak naar de Grote Raad van Mechelen om daar samen met het appel van de inwoners van Fanzel behandeld te worden.

181.

Jonkvrouw Isabella Clara Bosschaert, eiser
Jonkheer Hieronimus Vander Zaen, verweerder
Inv. nr. 972, f.742-757
13 november 1722
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen te Mechelen, in uitvoering van een willige condemnatie van 22 juni 1718.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder tot de proceskosten.

182.

Pieter de Hautpré, procureur bij de Grote Raad, eiser
Elisabeth Sas, weduwe van wijlen Jan Baptiste Geerts, verweerster
Inv. nr. 973, f.1-18
14 augustus 1723
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen te Waasmunster, in uitvoering van een decreet van 6 augustus 1722.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerster tot de proceskosten.

Opmerking: Folio's 10 en 11 moeten bovenaan folio 9 verso ingevoegd worden. Folio 12 volgt vervolgens op folio 9 verso.

183.

Guillaume Emmels, eiser
Theodore Kerschen, verweerder
Inv. nr. 973, f.19-26
10 juli 1723
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen te Aarlen, in uitvoering van een arrest van 22 november 1721.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder tot de proceskosten.

184.

N. Bosschaert, weduwe van Joannes Adrianus de Witte, heer van Levergem en Doorn, amman van de stad en het kwartier van Antwerpen, eiser
Jenneken de Coster, weduwe van wijlen Adriaan Rijckaert, Jacobus Elinck en zijn vrouw Jenneken Rijckaert, verweerders
Inv. nr. 973, f.27-46
16 augustus 1723
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen te Vrasene, in uitvoering van een willige condemnatie voor de Grote Raad van 4 juli 1722.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerders tot de proceskosten.

Opmerking: Folio 38 volgt op folio 36, folio 37 is blanco. Folio 43 volgt op folio 40, folio's 41-42 zijn verbalen.

185.

Clement Michot, koopman te Brugge, met hem gevoegd de deken en ambacht van de fustijnhal van Brugge, beiden gemachtigd door de magistraat van Brugge, geïntimeerden
De schepenen van de Keure van de Gent, tussenkomen voor de ontvanger en de boekhouder van het pontgeld te Gent, appellanten
Inv. nr. 973, f.47-72

5 februari 1724
Beroep uit Vlaanderen

Heeft de stad Gent het recht om een belasting – in de vorm van pontgeld – te heffen op stukken bombazijn die door kooplieden van Brugge naar Gent worden gestuurd? Gent meent dat het hier niet om een productiebelasting gaat – wat verboden is bij het plakkaat van 1 april 1699 – maar om een consumptiebelasting.

Op 5 mei [1721] verklaart de Raad van Vlaanderen dat de schepenen van de Keure van Gent niet het recht hebben om pontgeld te heffen op ingevoerde lakens uit Brugge. De Raad van Vlaanderen veroordeelt hen tot de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellanten tot de boete van frivoool appel, tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

Opmerking: Het vonnis zelf vermeldt als datum van de sententie *a qua* 5 mei 1722. Dit is echter onmogelijk aangezien de zaak op de rol van de Grote Raad komt op 21 juni 1721. Vermoedelijk is de juiste datum van de sententie *a qua* dan ook 5 mei 1721.

186.

Carolus Franciscus de Gardin, kanunnik van het kathedraalkapittel van Sint-Donaas te Brugge, geïntimeerde

Henricus Josephus [Van Susteren], bisschop van Brugge, Ludovicus baron de Dougnies, deken, en verscheidene kanunniken van het kathedraalkapittel van Sint-Donaas, appellanten

Inv. nr. 973, f.73-84

22 maart 1724

Beroep uit Vlaanderen

Zijn de huidige kanunniken van Sint-Donaas verplicht om het proces – oorspronkelijk tegen hen begonnen door de Gardin op 6 november 1706 – te hervatten en in de zaak te fourneren, ook al is een groot deel van de toenmalige leden van het kapittel overleden?

Op 3 december 1722 verklaart de Raad van Vlaanderen de peremptoire exceptie ingeroepen door de kanunniken van Sint-Donaas ongegrond. De Raad van Vlaanderen gelast de kanunniken om te antwoorden op de conclusies genomen door de Gardin in het proces ingeleid in 1706 en veroordeelt hen tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen, verklaart dat de geïntimeerde niet het recht heeft om het vorige proces tegen het kapittel van Sint-Donaas te hervatten en veroordeelt de geïntimeerde tot proceskosten van beide instanties.

187.

Louis Grand Henry, kanunnik van het bisdom Luik, geïntimeerde

Jean Gerardi, kanunnik van het bisdom Luik, appellant

Inv. nr. 973, f.85-130

23 juni 1724

Beroep uit Luxemburg

Betwisting van het benoemingsrecht in de parochie Bertogne: zowel Henry als Gerardi beweren dat zij rechtmatig zijn aangesteld tot pastoor.

Op 5 juli 1719 wijst de Raad van Luxemburg voorlopig en met betaling van een waarborg Louis Grand Henry aan als pastoor van Bertogne.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Luxemburg en veroordeelt de appellant tot de boete van frivool appel en tot de proceskosten.

188.

Don Diego de Ruytter, eiser
Jonkheer Frans Locquet Van Hombeek, verweerder
Inv. nr. 973, f.131-150
24 november 1724
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen te Leest, in uitvoering van een willige condemnatie voor de Raad van Brabant van 11 oktober 1720.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder tot de proceskosten.

Opmerking: Folio's 131-133 moeten ingevoegd worden op folio 134. Folio's 143-148 zijn blanco.

189.

Jan Frans Wiellaert, eiser
Conraad Constantin Vander Bruggen, verweerder
Inv. nr. 973, f.151-167
27 oktober 1725
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van de heerlijkheid 'Ten Hautte' te Ingelmunster, in uitvoering van twee veroordelingen tot de proceskosten door de Raad van Vlaanderen van 11 september 1716 en 12 juni 1717.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder tot de proceskosten.

Opmerking: Folio 158 moet ingevoegd worden op folio 159 onderaan. Folio's 162-164 zijn blanco.

190.

Anne Catherine Speix, weduwe van N. Thilman, en N. Barré, heer van Oekene, erfgenaam en vertegenwoordiger van Hélène Tissen, weduwe van Jacques Speix, eisers
André de Souret en zijn vrouw Marie Elisabeth Foulon, verweerders
Inv. nr. 973, f.168-178
3 november 1725
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen te Etalle, in uitvoering van een arrest van 12 oktober 1722.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerders tot de proceskosten.

191.

Ignace Joseph de l'Epee, kanunnik van de kathedraal van Doornik, gemachtigde van de prins van Chimay, suppliant

Marie Claire Le Capellier, weduwe van Gillis François Errembaut, rescribente
Inv. nr. 973, f.179-210
9 april 1726
Eerste aanleg – different

Betwisting van de interpretatie van een arrest van 11 maart 1719. Volgens de suppliant bepaalt het arrest dat door consignatie van 9000 gulden bij de griffie van de Grote Raad, met interest sinds de originele verkoop van 11 april 1664, de heerlijkheden Dudzele en Ten Hecke opnieuw eigendom van de prins van Chimay worden. De rescribente meent dat het arrest de suppliant verplicht om ofwel deze 9000 gulden te consigneren ofwel om de heerlijkheden van Dudzele en Ten Hecke te ontlasten van alle rentes, ter vergoeding van de 9000 gulden die de voorouder van haar echtgenoot aan de voorouder van de prins van Chimay heeft betaald voor de originele aankoop van Dudzele en Ten Hecke. Aangezien Errembaut de heerlijkheden een tweede maal heeft moeten kopen door de verschillende aanspraken van schuldeisers, ditmaal voor een som van 5200 gulden inclusief de rentes die de heerlijkheden belasten, is de consignatie van de 9000 gulden slechts de vergoeding van een som geld die de prins van Chimay onrechtmatig heeft verkregen voor Dudzele en Ten Hecke. Er kan dan ook geen sprake van zijn dat hij opnieuw eigenaar zou worden van deze heerlijkheden; het gaat hier louter om het aflossen van een lang uitstaande schuld.

De Grote Raad verklaart de interpretatie van de suppliant van het arrest van 11 maart 1719 onontvankelijk. De Raad ontslaat hem wel van de waarborg die hij moet leveren omdat Errembaut uit het bezit van de heerlijkheden is gezet, op voorwaarde dat hij 5200 gulden consigneert bij de griffie van het leenhof van de Burg van Brugge inclusief de interesten sinds het vonnis van dit leenhof van 14 december 1680; de Grote Raad doet dit echter zonder uitspraak te doen over alle andere aanspraken van de rescribent. De Grote Raad veroordeelt de suppliant tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

192.

Maria Catharina Schoofs, weduwe van advocaat Verdonck, eiser
Adrianus Bollaert, secretaris van de Geheime Raad, verweerder
Inv. nr. 973, f.211-238
27 mei 1726
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen te Harelbeke, Meulebeke, Nieuwenhove en Tielt, in uitvoering van twee willige condemnaties van 10 juni 1722 en van 3 maart 1724, respectievelijk door de Raad van Brabant en door de Grote Raad.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder tot de proceskosten.

193.

Bertrand de Bay, procureur bij de Grote Raad, eiser
Jonkheer Louis Frans de Bombelles, heer van Breux, verweerder
Inv. nr. 973, f.239-246
8 juni 1726
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen te Jamoigne, in uitvoering van een akte van 7 maart 1723.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder tot de proceskosten.

194.

De pointers, bestuurders en inwoners van de parochie Neerwaasten, geïntimeerden
De abt en religieuzen van de Sint-Bertijnsabdij te Sint-Omaars, tiendheffers te Neerwaasten,
appellanten
Inv. nr. 973, f.247-268
20 september 1726
Beroep uit Vlaanderen

Welk deel van de inkomsten moeten de abt en religieuzen van de Sint-Bertijnsabdij als tiendheffers te Neerwaasten afstaan voor het herstel van de kerk en welke van deze herstellingen moeten worden beschouwd als noodzakelijk en welke als 'luxe-uitgaven'? Voor deze laatste zijn de inwoners van Neerwaasten immers zelf verantwoordelijk.

Op 10 juli 1724 verklaart de Raad van Vlaanderen dat de abt en religieuzen van Sint-Bertijn verplicht zijn om de herstelling van de kerk van Neerwaasten te betalen, met uitzondering van de werken aan de torenspits die de inwoners van de parochie zelf moeten bekostigen. Ook zijn de tiendheffers verplicht om de liturgische gewaden te financieren die de bisschop van Ieper bij zijn bezoek aan Neerwaasten als noodzakelijk beschouwt. Indien de abt en de religieuzen weigeren hieraan te voldoen, dan krijgen de inwoners van de parochie van Neerwaasten het recht om hun kosten te verhalen op alle reeds in 1722 in beslag genomen goederen van de abdij gelegen binnen het ressort van de Raad van Vlaanderen, tenzij de tiendheffers verkiezen om twee jaren op zes hun inkomsten uit de tienden af te staan. De Raad van Vlaanderen veroordeelt de tiendheffers tot de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellanten tot de boete van frivool appel en tot de proceskosten.

Opmerking: Folio 248 moet halfweg folio 249 ingevoegd worden

195.

Hubert Collart en Jean Nemy, gevolmachtigden van de inwoners van de heerlijkheid Saint-Hubert, supplianten
De abt en religieuzen van de abdij van Saint-Hubert, rescribenten
Inv. nr. 973, f.269-280
24 oktober 1726
Eerste aanleg – different

Zijn de abt en religieuzen van Saint-Hubert als belastingheffers in de heerlijkheid Saint-Hubert verplicht om de som van 3000 schilden te betalen waartoe de supplianten veroordeeld zijn in een eerder proces? De abt en religieuzen zijn in het oorspronkelijke proces tussengekomen en de supplianten menen dan ook dat zij verantwoordelijk zijn voor de betaling van de 3000 schilden, zeker gezien de belastingen die ze opleggen aan de inwoners van Saint-Hubert.

De Grote Raad verklaart dat de rescribenten niet verplicht zijn om de 3000 schilden te betalen en veroordeelt de supplianten tot de proceskosten.

196.

Marie Albertine, geboren gravin van Berlo, barones van Redinc[k]hoven, weduwe van wijlen baron Jean Erneste van Raville, eiser
Lothaire Frederic, baron van Raville, verweerder
Inv. nr. 973, f.281-339
10 januari 1727
Eerste aanleg

Is de verweerder als erfgenaam van wijlen Jean Erneste van Raville en als nieuwe eigenaar van de heerlijkheid Dalenbroek verplicht om op te treden in de rechtszaak die baron d'Horion heeft aangespannen tegen wijlen Jean Erneste van Raville in verband met een vergoeding voor de aankoop van de heerlijkheid Dalenbroek? De eiser meent dat in een transactie met Lothaire Frederic van Raville is vastgelegd dat zij gevrijwaard is van alle juridische acties in verband met Dalenbroek.

De Grote Raad verklaart dat de eiser verantwoordelijk is voor de rechtszaak in verband met Dalenbroek en beveelt dat zij de verweerder moet vrijwaren tegen de vorderingen van baron d'Horion. De Grote Raad veroordeelt haar tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

197.

Joseph de la Bassarderie, deken en kanunnik van de kathedraal van Doornik, als voogd van Pierre Marie Ferdinand, graaf van Sparre, met hem gevoegd de procureur-generaal van de Grote Raad, impetrant (van open brieven van maintenance)

Marguerite Cuvelier, weduwe van Antoine d'Ayasasa, als moeder en voogd van Ferdinand Henry d'Ayasasa, gedaagde

Inv. nr. 973, f.320-355

10 februari 1727

Eerste aanleg

Betwisting van het benoemingsrecht voor een kanunniksprebende in de kathedraal van Doornik: zowel de eiser als de verweerder beweren dat zij rechtmatig zijn aangesteld.

De Grote Raad verklaart dat de impetrant onterecht open brieven van maintenance heeft verzocht en bevestigt het recht van de gedaagde op de kanunniksprebende. De Grote Raad veroordeelt de impetrant tot een schadevergoeding en tot de proceskosten.

198.

Louis Joseph de Coppin, heer van Beausaint, als echtgenoot van Marie Françoise Catherine de Cassal, dochter uit het eerste huwelijk van wijlen François Antoine de Cassal, geïntimeerde

Charles Oger de Cassal, aartsdiaken van Namen, als voogd van de minderjarige kinderen uit het tweede huwelijk van wijlen François Antoine de Cassal, appellant

Inv. nr. 973, f.356-363

18 februari 1727

Beroep uit Luxemburg

Betwisting van een bepaling in het testament van wijlen François Antoine de Cassal van 28 november 1713 die Marie Françoise de Cassal een legaat van 4000 schilden nalaat.

Op 16 november 1725 verklaart de Raad van Luxemburg dat Charles Oger de Cassal verplicht is om het legaat van 4000 schilden te betalen, met de interest daarop sinds het overlijden van François Antoine de Cassal [1719]. De Raad van Luxemburg veroordeelt Charles Oger de Cassal tot de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Luxemburg en veroordeelt de appellant tot de boete van frivool appel en tot de proceskosten.

199.

Joannes Baptiste Wolfs, pastoor, en de baljuw, burgemeester, schepenen en armenmeesters van Oosterzele, appellanten

Adriaan Schelin, pastoor, en de burgemeester, schepenen en armenmeesters van Balegem, Normaldus Clercq, pastoor, en de burgemeester, schepenen en armenmeesters van Scheldewindeke, geïntimeerden

Inv. nr. 973, f.364-395
31 mei 1727
Beroep uit Vlaanderen

Zijn de armenmeesters van Oosterzele, dan wel de armenmeesters van Balegem of van Scheldewindeke verantwoordelijk voor het onderhoud van de zwakzinnige wees Pieter d'Hoovaert? D'Hoovaert heeft weliswaar het grootste deel van zijn leven in Oosterzele gewoond, maar zijn vader is gestorven in Scheldewindeke en hijzelf is geboren in Balegem.

Op 23 juni 1719 verklaart de Raad van Vlaanderen dat Oosterzele moet bijdragen tot het onderhoud van Pieter d'Hoovaert. De pastoor, baljuw, burgemeester, schepenen en armenmeesters van Oosterzele worden veroordeeld tot de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellanten tot de boete van frivool appel en tot de proceskosten.

200.

De inwoners van Freux, geïntimeerden
De abt en de religieuzen van Saint-Hubert, appellanten
Inv. nr. 973, f.396-503
14 augustus 1727
Beroep uit Luxemburg

Hebben de abt en religieuzen van Saint-Hubert het recht om bomen te kappen in het bos van Freux zonder toestemming van de inwoners van Freux? Hiermee samenhangend wordt de vraag behandeld wie eigenaar is van het bos: de inwoners van Freux of de abdij van Saint-Hubert?

De Raad van Luxemburg verklaart op 16 april 1712 dat de abdij van Saint-Hubert niet gerechtigd is om zonder toestemming bomen om te hakken in de gemene bossen van Freux en geeft de inwoners van Freux het recht om de som geld – geconsigneerd bij de Raad van Luxemburg na verkoop van de gekapte bomen – te lichten en deze te gebruiken ten voordele van hun gemeenschap; hiervan moeten ze binnen de maand bewijs leveren. Beide partijen worden verplicht zich te houden aan het algemene bosreglement van 1617. De abt en religieuzen van Saint-Hubert moeten – zoals bepaald in het reglement – in de toekomst de inwoners van Freux aangeven welke bomen ze nodig hebben voor het onderhoud van hun abdij. De abdij van Saint-Hubert krijgt bovendien het recht om – afhankelijk van de omstandigheden – 6 of 12 varkens in de bossen te zetten. Ten slotte veroordeelt de Raad van Luxemburg de abt en religieuzen van Saint-Hubert tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Luxemburg en verklaart dat de inwoners van Freux niet het recht hebben om de abdij van Saint-Hubert te verbieden bomen om te hakken. De Grote Raad veroordeelt de geïntimeerden tot de proceskosten van beide instanties.

Opmerking: Oorspronkelijk waren de abt en religieuzen van Saint-Hubert in beroep gegaan tegen het vonnis van de Raad van Luxemburg bij de Raad van Namen. Tijdens de Oostenrijkse Successie-oorlog waren Namen en Luxemburg enerzijds en Mechelen anderzijds een tijdlang in verschillende handen, waardoor in 1711 werd besloten dat de Raden van Luxemburg en Namen voor zolang als nodig als elkaars beroepshoven zouden fungeren. Nadat in 1714 de Grote Raad opnieuw fungeerde als beroepsrechtbank voor Namen en Luxemburg, verzocht de abt van Saint-Hubert evocatie naar de Grote Raad.

201.

De burgemeester en schepenen van Koolskamp, geïntimeerden
De burgemeester en schepenen van de heerlijkheid Paussche en Vijversche, appellanten

Inv. nr. 973, f.504-513
24 december 1727
Beroep uit Vlaanderen

Zijn de burgemeester en schepenen van de heerlijkheid Pausse en Vijversche – die een enclave vormt binnen Koolskamp en ook bijdraagt in de lasten – verplicht om de inkomsten die ze sinds 1694 verkregen hebben uit de verkoop en verpachting van land en bossen evenredig te delen met de burgemeester en schepenen van Koolskamp?

De Raad van Vlaanderen verklaart op 18 januari 1719 dat de burgemeester en schepenen van Koolskamp recht hebben op de helft van de inkomsten uit verpachtingen en verkopen gedaan door de burgemeester en schepenen van Pausse en Vijversche vanaf 1694 tot 1717, als bijdrage in de kosten van Koolskamp. De Raad van Vlaanderen beveelt beide partijen om voor commissaris tot een afrekening te komen. De schepenbank van Pausse en Vijversche is verplicht om daartoe alle betrokken documenten acht dagen op voorhand te consigneren. Ten slotte veroordeelt de Raad van Vlaanderen de burgemeester en schepenen van Pausse en Vijversche tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en verklaart dat de geïntimeerden geen recht hebben op de helft van de inkomsten van de verkochte en verpachte landen en bossen. De Grote Raad veroordeelt de geïntimeerden tot de proceskosten van beide instanties.

Opmerking: Folio's 512 en 513 moeten ingevoegd worden op folio 510. Het arrest van de Grote Raad is te vinden op folio 511.

202.

De pastoor en kerkmeesters van Sint-Pieter te Mechelen als beheerders van het Sint-Juliaansgasthuis, eisers

Joannes Bogaerts, secretaris van de Grote Raad, als borg en principaal van Ferdinandus Adriani, verweerder

Inv. nr. 973, f.514-531
24 december 1727
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van een huis in de Hanswijkstraat te Mechelen, in uitvoering van een willige condemnatie van 13 augustus 1726.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop.

Opmerking: Het deel van het vonnis waarbij de verweerder wordt veroordeeld tot de proceskosten is om onduidelijke redenen doorstreept.

203.

De burgemeester en schepenen van Brugge, geïntimeerden

De burgemeester en schepenen van Nieuwpoort, appellanten

Inv. nr. 973, f.532-593
24 december 1727
Beroep uit Vlaanderen

Zijn de burgemeester en schepenen van Brugge bevoegd als hoofdrechtters voor de burgemeester en schepenen van Nieuwpoort? *In concreto* weigert de schepenbank van Nieuwpoort de stukken van het proces tussen Charles Albert Triest en Cornelis de Nayere over te maken aan de vierschaar van Brugge, hoewel Triest verzocht heeft om ten hoofde te gaan naar Brugge.

Op 17 januari 1720 beveelt de Raad van Vlaanderen de schepenbank van Nieuwpoort om de stukken van het proces over te dragen aan de vierschaar van Brugge zodat deze een hoofdvonnissen kan vellen. De Raad van Vlaanderen veroordeelt de burgemeester en schepenen van Nieuwpoort tot de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellanten tot de boete van frivool appel, tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

204.

De deken en onderdekens van de kamer van kunsten en ambachten van Doornik, tussenkomen voor de deken en het ambacht van de speldenmakers van Doornik, geïntimeerden

Joseph Le Comte en Philippe du Boucquet, garen- en bandverkopers te Doornik, met hen gevoegd de directeurs van de kamer van koophandel, appellanten

Inv. nr. 973, f.594-620

24 december 1727

Derde instantie – beroep uit Vlaanderen (De provoost en gezworenen van Doornik; Raad van Vlaanderen)

Betwisting van het verzoek tot renvooi naar de kamer van kunsten en ambachten van een proces aanhangig gemaakt voor de provoost en gezworenen van Doornik.

De provoost en gezworenen van Doornik verwijzen op 5 december 1721 de zaak naar de kamer van kunsten en ambachten en veroordelen Joseph Le Comte c.s. tot de proceskosten. Op 3 oktober 1722 bevestigt de Raad van Vlaanderen het vonnis van de provoost en gezworenen van Doornik. De appellanten worden veroordeeld tot de boete van frivool appel en tot de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen maar vermeldt uitdrukkelijk dat de appellanten voor de kamer van kunsten en ambachten hun principale zaak mogen voorleggen. De Grote Raad veroordeelt de appellanten tot de boete van frivool appel, tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

Opmerking: De oorspronkelijke zaak heeft te maken met het – al dan niet onterecht – wegnemen van een aantal dozen spelden uit het huis van Le Comte en du Bocquet door het speldenmakersambacht, onder het voorwendsel dat deze dozen niet het gewone waarmerk dragen. De zaak wordt ingeleid door Joseph Le Comte en Philippe du Bocquet bij de provoost en gezworenen van Doornik waarop de verweerders onmiddellijk een verzoek tot renvooi indienen.

205.

Louis Hauderoy, handelaar in gouden en zilveren biezen te Parijs, suppliant

Antoine Henry, graaf d'Oignies en Mastaing, in functie van voogd van zijn nicht gravin de Coupignies, gedaagde

Inv. nr. 973, f.621-624

10 januari 1728

Eerste aanleg – different

Betwisting van een schuldvordering van 2138 pond en tien stuivers met interest ten laste van wijlen graaf de Coupignies.

De Grote Raad verklaart de schuldvordering van Hauderoy ongegrond en veroordeelt hem tot de proceskosten.

206.

Henri Auguste de Vignacourt, graaf van La Roche, geïntimeerde
De magistraat van Namen, tussenkomen voor Jean Piret, sergeant van de 'Haute cour' van Namen, appellanten
Inv. nr. 973, f.625-634
15 januari 1728
Beroep uit Namen

Is de magistraat van Namen verplicht om het origineel octrooi van 1699 met het register van landerijen en het filiatierregister van Namen te consigneren bij de griffie van de Raad van Namen als bewijsstukken in een proces voor de Raad van Namen?

De Raad van Namen beveelt op 14 maart 1726 de magistraat van Namen om het origineel octrooi van 18 februari 1699 en de andere gevraagde documenten gedurende twee weken te consigneren bij de griffie van de Raad van Namen en veroordeelt de magistraat tot de kosten van het debat.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Namen en verplicht de magistraat van Namen om – zoals aangeboden – de gevraagde documenten ter inzage bij de eigen griffie te leggen. De Grote Raad veroordeelt de geïntimeerde tot de kosten van het debat in eerste instantie en tot de kosten van het appel.

Opmerking: Dit vonnis is niet het eindvonnis in de oorspronkelijke rechtszaak – waarvan het onderwerp onbekend is – maar wel het vonnis in het debat dat bij de behandeling van de hoofdzaak is ontstaan.

207.

De procureur-generaal van Doornik, zowel voor zichzelf als voor de provoost en gezworenen van Doornik, appellanten
Louis Frans Errembaut en zijn vrouw Marie Louise Delfosse, jonkheer Louis Theodore de Sourdeau, raadsheer pensionaris van Namen, Michel Joseph Lamoral de Mullet, heer van Royez, c.s., geïntimeerden
Inv. nr. 974, f.1-56
8 februari 1729
Beroep uit Vlaanderen (Provoost en gezworenen van Doornik; Raad van Vlaanderen)

Betwisting van de bevoegdheid van de provoost en gezworenen van Doornik om een crimineel onderzoek in te stellen naar de vermeende ontvoering en het gedwongen huwelijk van de minderjarige wees Louise Jeanne Albertine de Bargibant. Het verzoek om dit crimineel proces te voeren was afkomstig van één van de voogden van de minderjarige wees, jonkheer Jean François Desenfans de Bassecourt, die meende dat zij als amper dertienjarige door haar moeder gedwongen werd tot een huwelijk met Louis Theodore de Sourdeau. Haar moeder en stiefvader beweren echter dat Desenfans het huwelijk enkel wil tegenhouden omdat hij dan de administratie over het sterfhuis van de overleden vader van het meisje verliest en rekenschap moet afleggen van zijn beheer.

Op 25 oktober 1721 achten de provoost en gezworenen van Doornik het bewezen dat Marie Louise Delfosse, ondanks het verzet van de voogden, haar dochter heeft gedwongen om te huwen met Louis Theodore de Sourdeau, haar daartoe ontvoerd heeft uit het klooster en met een koets naar Kortrijk is gereden om het huwelijk te laten voltrekken. De provoost en gezworenen van Doornik veroordelen bij verstek Marie Louise Delfosse tot een blaam en tot een boete van 1000 schilden en Michel Joseph Lamoral de Mullet tot een boete van 50 schilden voor zijn medewerking bij de ontvoering. De oudere broer van Mullet, de koetsier en de kamerheer van Louis Frans Errembaut worden vrijgesproken. De procureur-generaal krijgt de opdracht om een onderzoek in te stellen naar Louis Frans Errembaut en Louis Theodore de Sourdeau. Ten slotte worden Marie Louise Delfosse en Michel Joseph Lamoral de Mullet veroordeeld tot de proceskosten. Op 3 december 1723 beslist de Raad van Vlaanderen dat de

procureur-generaal en de provoost en gezwoeren van Doornik moeten antwoorden op het debat dat intussen is ontstaan in verband met hun bevoegdheid en eventuele partijdigheid in deze zaak. Over de kosten zal in het definitieve vonnis worden beslist.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en verklaart dat appel tegen het vonnis van de provoost en schepenen van Doornik niet mogelijk is. De Grote Raad geeft de geïntimeerden de mogelijkheid om – indien ze dat wensen – zich in de gevangenis aan te bieden om hun verstek te zuiveren en veroordeelt hen tot de proceskosten van beide instanties.

Opmerking: Het proces begint als een crimineel proces: de provoost en de schepenen van Doornik geven – na een klacht van Jean François Desenfans – de procureur-generaal de opdracht om een crimineel onderzoek in te stellen naar de ‘ontvoering’ en het huwelijk van de minderjarige wees Louise Jeanne Albertine de Bargibant, dochter uit het eerste huwelijk van Marie Louise Delfosse. De gedaagden komen geen enkele keer opdagen en worden vervolgens veroordeeld bij verstek. Daarop verzoeken de gedaagden de Grote Raad om hen de mogelijkheid te geven tegen dit crimineel vonnis te appelleren bij de Raad van Vlaanderen, mét opschorting van de uitvoering van het vonnis; ze beweren immers dat het niet eens om een crimineel proces gaat. De Grote Raad staat dit doe bij decreet van 30 oktober 1721. Tijdens het proces voor de Raad van Vlaanderen dienen de appellanten opnieuw een verzoek in bij de Grote Raad, ditmaal om een debat te mogen voeren over de bevoegdheid en de partijdigheid van de provoost en schepenen van Doornik. Daarop geeft de Grote Raad hen brieven van rekest civiel. Bij vonnis van 3 december 1723 interineert de Raad van Vlaanderen deze brieven van rekest civiel en beveelt de procureur-generaal om daarop te antwoorden. Het is tegen dit vonnis van de Raad van Vlaanderen – dat dus geen betrekking heeft op de eigenlijke zaak maar wel op de vraag of de provoost en schepenen al dan niet bevoegd en partijdig zijn – dat de procureur-generaal van Doornik in beroep gaat.

208.

Richard Le Comte, surintendant-generaal van de Bergen van Barmhartigheid van de Nederlanden, eiser

Alouisius du Mortier, gewezen surintendant van de Berg van Barmhartigheid te Brugge en zijn minderjarige kinderen als erfgenamen van hun moeder Anna du Mortier, verweerders

Inv. nr. 974, f.57-88

10 april 1729

Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen en renten te Brugge, in uitvoering van de arresten van 24 december 1725 en van 14 augustus 1726.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerders tot de proceskosten. De eiser wordt veroordeeld om de proceskosten te betalen van het proces ingesteld door kanunnik de L’Epée, één van de tegenstanders van de gerechtelijke verkoop.

209.

Joannes Bernardus de Villegas, proost van de collegiale kerk van Onze-Lieve-Vrouw te Brugge en collator van het ambt van ontvanger van de dis van deze kerk, appellant

De dismeesters en kanunniken van het kapittel van de collegiale kerk van Onze-Lieve-Vrouw te Brugge, geïntimeerden

Inv. nr. 974, f.89-108

27 oktober 1729

Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van de bewoordingen van de eed die de nieuw aangestelde ontvanger van de dis van de Onze-Lieve-Vrouwekerk te Brugge moet afleggen. De kanunniken en dismeesters willen dat de nieuwe ontvanger in zijn eed verklaart dat hij niet heeft betaald voor zijn ambt.

Op 9 maart 1729 verklaart de Raad van Vlaanderen dat de kanunniken en dismeesters hun aanbod moeten nakomen om de nieuw aangestelde ontvanger tot zijn ambt toe te laten op voorwaarde dat hij de eed aflegt zoals die in de plakaten is voorzien, en dus mét de verklaring dat hij niet heeft betaald voor zijn ambt. De Raad van Vlaanderen veroordeelt de Villegas tot de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellant tot de boete van frivool appel, tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

210.

Ignatius Ramont uit Gent, appellant
Rochus Hamerlinck, koopman te Gent, geïntimeerde
Inv. nr. 974, f.109-112
27 januari 1730
Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van de verplichting om een rente van 4 pond per jaar te betalen. Hamerlinck beweert dat hij geen erfgenaam is van de persoon die de rente oorspronkelijk heeft afgesloten en dat de overeenkomst, gesloten tussen inmiddels overleden verwanten van beide partijen, niet kan overgedragen worden op hun nakomelingen.

De Raad van Vlaanderen verklaart op 13 februari 1728 dat Ramont geen recht heeft om de jaarlijkse rente te eisen van Hamerlinck en veroordeelt Ramont tot de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellant tot de boete van frivool appel en tot de proceskosten.

211.

François Ignatius de Saint Omer, heer van Wissche, Terdegem en Loberge, na zijn dood opgevolgd door François Louis de Beaufort, heer van Mondicourt en Charles Antoine de Beaufort, mede namens hun zus Isabelle Dorothée, appellanten
Albert Adriaan François Joseph du Chastel, graaf van Petrieu, geïntimeerde
Inv. nr. 974, f.113-182
18 februari 1730
Vierde instantie – Beroep uit Vlaanderen (Schepenen van Gedele in kamer van Gent; Schepenen van Gedele in vierschaar van Gent; Raad van Vlaanderen)

Betwisting van de erfenis van Jan Albrecht Vander Gracht, heer van Boulengien l'Ecluse, van wie François de Saint Omer en Albert du Chastel erfgenamen zijn van respectievelijk vaders- en moederszijde. *In concreto* betwist de Saint Omer de aanspraak van du Chastel op ofwel een derde van de erfenis ofwel de erkenning van de schenking onder levenden uit 1714.

De schepenen van Gedele in kamer verklaren op 21 januari 1716 de aanspraken van du Chastel op één derde van de erfenis ongegrond en veroordelen hem tot de proceskosten. Eveneens wordt besloten dat beide partijen voor een particuliere instantie tot een overeenkomst dienen te komen in verband met de schenking onder levenden. Op 15 november 1719 hervormen de schepenen van Gedele in vierschaar het vonnis van de schepenen van Gedele in kamer. Ze verklaren hierbij dat de Saint Omer een derde van de erfenis moet afstaan aan du Chastel tenzij hij liever de schenking onder levenden erkent. Du Chastel wordt verplicht om zijn keuze binnen de drie weken bekend te maken; de Saint Omer wordt veroordeeld tot een schadevergoeding en tot het betalen van de proceskosten van de instantie voor de

schepenen van Gedele in vierschaar. De proceskosten voor de schepenen van Gedele in kamer worden gecompenseerd. De Raad van Vlaanderen bevestigt op 11 december 1721 het vonnis van de schepenen in vierschaar en veroordeelt de Saint Omer tot de boete van frivool appel en tot de proceskosten.

De Grote Raad van Mechelen vernietigt het appel en wijst recht met een nieuw vonnis. Daarin bevestigt de Grote Raad het vonnis van de schepenen van Gedele in kamer en veroordeelt de geïntimeerde tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten van alle instanties.

212.

De abt van de abdij van Sint-Pieter te Gent en Charles Schockaert, ontvanger van deze abdij, geïntimeerden

Jan Baptiste de Smit [Smidt of Smet], advocaat bij de Raad van Vlaanderen, appellant

Inv. nr. 974, f.183-231

13 maart 1730

Beroep uit Vlaanderen

Welke rechtbank – de Raad van Vlaanderen of het opperleenhof van Sint-Pieter – is bevoegd om de reformatie van een vonnis van de schepenen van de heerlijkheid, roede en vierschaar van Sint-Pieter te behandelen? Terwijl in deze zaak wordt geprocedeerd, verzoekt de Smit in een gelijkaardige zaak tegen Charles Schockaert om reformatie tegen een vonnis van de schepenbank van Zwijnaarde bij de Raad van Vlaanderen. Dit leidt tot een debat in november 1727 waarin de abt van Sint-Pieter opnieuw oorlof van hove vraagt en verzoekt om beide zaken samen te oordelen.

De Raad van Vlaanderen verwijst op 18 maart 1728 de reformatie tegen het vonnis van de schepenen van de heerlijkheid van Sint-Pieter naar het opperleenhof van Sint-Pieter en veroordeelt de Smit tot de proceskosten. In de kwestie van het debat van november 1727 verklaart de Raad van Vlaanderen het verzoek tot oorlof van hove gegrond; de Smit wordt veroordeeld tot de kosten van het debat.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellant tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

213.

Jean de Suenne, burger van Namen, als vertegenwoordiger van Marie Jacob, geïntimeerde

De proost, deken en het kapittel van de kathedraal van Saint-Aubain te Namen, appellanten

Inv. nr. 974, f.232-267

17 maart 1731

Beroep uit Namen

Betwisting van een rente die oorspronkelijk door Nicolas Philippe de Wespın moest betaald worden aan Marie Françoise Wauthier, van wie Marie Jacob de erfgename is. Aangezien de huizen die als onderpand voor deze rente dienen nu in handen zijn van het kathedraalkapittel van Saint-Aubain, is de vraag of de proost en deken verplicht zijn om de canons van de rente verder te betalen en dit vanaf het jaar 1725.

Op 20 februari 1728 verklaart de Raad van Namen dat het kapittel verplicht is om de canons van de rente van 75 gulden te betalen voor de jaren 1725 tot en met 1727, op straffe van inbeslagname van het onderpand. Het kapittel wordt veroordeeld tot de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Namen en veroordeelt de appellanten tot de boete van frivool appel en tot de proceskosten.

214.

De burgemeester en schepenen van het ambacht en de baronie van Maldegem, geïntimeerden
De burgemeester en schepenen van de stad en het ambacht van Boekhoute, appellanten
Inv. nr. 974, f.268-283
14 augustus 1731
Beroep uit Vlaanderen

Bevoegdheidsgeschil tussen de burgemeester en schepenen van Maldegem en de burgemeester en schepenen van Boekhoute met betrekking tot het recht om kennis te nemen van de staat van goed van het sterfhuis van Nicolaas Matthijs.

De Raad van Vlaanderen wijst op 7 mei 1728 de kennis van de staat van goed toe aan de burgemeester en schepenen van Maldegem en veroordeelt de burgemeester en schepenen van Boekhoute tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen, wijst de kennis van de staat van goed toe aan de appellanten en veroordeelt de geïntimeerden tot een schadevergoeding en tot de proceskosten van beide instanties.

215.

Abigaël Nuyts, weduwe van Jan Frans de Raedt, heer van Kerkem, eiser
Jaspar de la Vallée, curator van het sterfhuis van Maria Fourmentrau, weduwe van Jan de Prets, verweerder
Inv. nr. 974, f.284-314
12 mei 1731
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen te Bavikhove, in uitvoering van een arrest van de Grote Raad van 31 juli 1726.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder in zijn functie van curator tot de proceskosten.

Opmerking: Folio's 298-303 zijn blanco

216.

De hoofdman, pointers en regeerders van de parochie Langemark en de baljuw, burgemeester en schepenen van de heerlijkheid Cleve, geïntimeerden (en gedaagden)
De prior en religieuzen van de abdij van Voormezele, de prior en de religieuzen van de abdij van Anchin en de kanunniken van Sint-Maarten en Terwaan in de kathedraal van Ieper, tiendheffers in de parochie Langemark, appellanten (en verzoekers van revisie)
Inv. nr. 974, f.314-371
19 juli 1729 – 26 november 1731
Beroep uit Vlaanderen – revisie

Zijn de abdij van Voormezele, de abdij van Anchin en de kanunniken van de kathedraal van Ieper als tiendheffers in de parochie Langemark verplicht om de schade aan de kerk van Langemark te herstellen?

Op 16 maart 1723 verplicht de Raad van Vlaanderen de tiendheffers tot het herstellen van de kerk en tot het betalen van een schadevergoeding. De Raad van Vlaanderen veroordeelt de tiendheffers tot de proceskosten, maar compenseert de kosten van het debat ontstaan sinds het tussenvonnissen van 15 mei 1721.

De Grote Raad bevestigt op 16 juli 1729 het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellanten tot de boete van frivool appel, tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten. Op 26 november 1731 wijst de Grote Raad de propositie van erreur af. De prior en religieuzen van de abdij van Voormezele worden veroordeeld tot de boete van frivole revisie en tot de proceskosten.

217.

Gille, baron van Kerkem en zijn vrouw, samen met N. Huygens, eerste officiaal van de Raad van Brabant, aangesteld door de Raad van Brabant als voogd van de minderjarige kinderen van Joseph Helman, eisers

De graaf van Egmont, prins van Gavre, gedaagde

Inv. nr. 974, f.372-407

4 maart 1732

Eerste aanleg

Geschil omtrent een lening van 650 louis d'or, verstrekt door wijlen Maarschalk Trincy, erflater van de eisers, aan wijlen Procope François, graaf van Egmont, oom van de gedaagde. De huidige graaf van Egmont beweert dat hij van de erfenis van Procope François enkel die goederen heeft aanvaard waarop een fideicommiss rust.

De Grote Raad verklaart dat de eisers de 650 louis d'or, vermeld in de schuldbekentenis van 21 maart 1706, niet mogen verhalen op de goederen vermeld in het testament van 30 mei 1680. Alvorens te beslissen over de status van schuldenaar van de gedaagde, beveelt de Grote Raad de eisers om in een aparte instantie de vrij beschikbare roerende of onroerende goederen te preciseren die de gedaagde geërfd zou hebben van Procope François en geeft de gedaagde de mogelijkheid om zich hiertegen te verweren. Ten slotte veroordeelt de Grote Raad de eisers tot twee derde van de proceskosten. Over het resterende derde wordt later beslist.

218.

Marie Albert, weduwe van Antoine Belleville, eiser

Pierre en Jean Gardes en Martin en Dorothée Giltay, verweerders

Inv. nr. 974, f.408-419

5 april 1732

Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen te Marche-en-Famenne, in uitvoering van een vonnis van 19 juli 1729.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt Jean Gardes en Dorothée Giltay tot de proceskosten.

219.

Jonkheer Jean Baptiste de Boisleau, heer van Vien, kapitein in dienst van de keurvorst van Keulen, eiser

Isabelle Lucie de Villegas, weduwe van Louis Gallo Salamanca, heer van Montjardin, verweerster

Inv. nr. 974, f.420-439

15 november 1732

Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van de heerlijkheid Montjardin, in uitvoering van vonnissen van de Raad van Luxemburg van 27 januari 1707 en 12 april 1720 en van een arrest van de Grote Raad van 15 januari 1724.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerster tot de proceskosten.

220.

De hoogbaljuw en hoofdschepenen van het Land van Waas, geïntimeerden
Guilliam Jan d'Hanens uit Vrasene, advocaat bij de Raad van Vlaanderen, appellant
Inv. nr. 974, f.440-461
21 februari 1733
Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van het verzoek tot renvooi van een proces in reformatie tegen een vonnis van de leenmannen en de schepenen van de vierschaar van Vrasene. Guilliam Jan d'Hanens heeft zijn verzoek tot reformatie ingediend bij de Raad van Vlaanderen, maar de hoofdschepenen van het Land van Waas menen dat de zaak hen toekomt.

Op 11 december 1731 verwijst de Raad van Vlaanderen het proces in reformatie naar de hoofdschepenbank van het Land van Waas. Guilliam Jan d'Hanens wordt veroordeeld tot de helft van de proceskosten; de resterende helft wordt gecompenseerd over beide partijen.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellant tot de boete van frivool appel, tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten

221.

Abraham Isaaq, curator te Ieper, met hem gevoegd de voogd en schepenen van Ieper, appellanten
Paulus Leuridan c.s., schuldeisers van Jan Baptiste Baelde, geïntimeerden
Inv. nr. 974, f.462-505
11 juli 1733
Derde instantie – Beroep uit Vlaanderen (Voogd en schepenen van Ieper; Raad van Vlaanderen)

Betwisting van het monopolie dat Abraham Isaaq in Ieper beweert te bezitten op de verkoop van goederen, achtergelaten door schuldenaars. Paulus Leuridan heeft zelf de goederen van de schuldenaar Jan Baptiste Baelde verkocht en de opbrengst daarvan onder de schuldeisers verdeeld, in plaats van dit over te laten aan Isaaq.

Op 9 juni 1728 verklaren de voogd en schepenen van Ieper dat Isaaq het alleenrecht bezit op de verkoop van goederen, achtergelaten door schuldenaars in Ieper. Leuridan c.s. worden veroordeeld tot de proceskosten. De Raad van Vlaanderen hervormt op 1 april 1730 het vonnis van de voogd en schepenen van Ieper en verklaart dat Isaaq geen recht had om de verkoop van de goederen van Baelde op te eisen. Leuridan c.s. moeten wel – zoals ze zelf aangeboden hebben – Isaaq vrijwaren van een mogelijke klacht door een eventueel nog onbekende schuldeiser van Baelde die niet bij de verdeling van de goederen was betrokken. De Raad van Vlaanderen veroordeelt de voogd en schepenen van Ieper tot een boete van 30 gulden en Isaaq tot de proceskosten van beide instanties.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellant tot de boete van frivool appel en tot de proceskosten.

Opmerking: In het proces voor de Raad van Vlaanderen heeft de procureur-generaal van Vlaanderen zich gevoegd met Paulus Leuridan c.s.. De voogd en schepenen van Ieper voegen zich in derde instantie met Abraham Isaaq.

222.

Jeanne Beyer, weduwe van Henri Henriquet, heer van Boulogne, in tweede huwelijk met graaf Joseph van Corswarem Looz, eiser
Nicolas Morisot, verweerder
Inv. nr. 974, f.506-515
3 augustus 1733

Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen in de stad Luxemburg, in uitvoering van een vonnis van 28 november 1731.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder tot de proceskosten.

223.

De kloosterzusters van het hospitaal 'Le Grond' te Luxemburg, eisers van decreet van rouwkoop Alexise Warckx, weduwe van Henri du Chemin, verweerster

Inv. nr. 974, f.516-543

4 augustus 1725 – 24 november 1733

Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop, in uitvoering van een ordonnantie van 9 februari 1724, van een huis te Luxemburg. Het huis werd oorspronkelijk gekocht door wijlen Henry Duchemin in het kader van de gerechtelijke verkoop van de goederen van wijlen Renier Servais en zijn vrouw Anne Kerschen. Na het overlijden van haar echtgenoot kan de weduwe van Henry Duchemin de lasten die op het huis rusten ten voordele van de kloosterzusters niet meer dragen, waardoor het opnieuw als rouwkoop wordt verkocht.

Op 4 augustus 1725 bevestigt de Grote Raad de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweester tot het consigneren van het verschil tussen de oorspronkelijke koopsom en de rouwkoop, tot het vergoeden van de geleden schade en tot de proceskosten. Nadat een nieuwe koper is gevonden voor het huis van wijlen Renier Servais, dient de weduwe van Henry Duchemin een verzoek in om de verkoop te laten plaatsvinden onder dezelfde voorwaarden als toen haar echtgenoot het huis kocht en zoals gepreciseerd in de ordonnantie van 21 juli 1722. Op 24 november 1733 wijst de Grote Raad haar verzoek af en veroordeelt haar tot het vergoeden van de schade en tot de proceskosten.

Opmerking: Folio 529 volgt op folio 520. Folio's 521-528 zijn de verballen in de zaak.

224.

Jonkheer Guiliam Joseph Vandermeere, heer van de baronie van Boutersem, eiser

Claude Albert Florent de Jauche de Mastaing, graaf van Kruishoutem en zijn vrouw Catharina du Carlier, verweerders

Inv. nr. 974, f.544-581

23 januari 1734

Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van de heerlijkheden Kruishoutem en Ayshove, in uitvoering van een willige condemnatie van 4 juli 1731.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerders tot de proceskosten.

Opmerking: Folio 580 volgt op folio 573

225.

Peter Angilis, Jan de Cuninck, Joannes Perneel, Pieter d'Heedene c.s., burgemeester en schepenen van het Land van het Brugse Vrije, tussenkomend voor de baljuw, burgemeester en schepenen van de heerlijkheid Beveren en Onlede [bij Roeselare], appellanten

De abt van Sint-Maarten te Doornik, tussenkomen voor Jaspar Maas, koopman te Izegem en tiendpachter, geïntimeerde
Inv. nr. 974, f.582-589
19 februari 1734
Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van de bevoegdheid van de Raad van Vlaanderen als appelrechter tegen vonnissen van de burgemeester en schepenen van de heerlijkheid Beveren en Onlede. De schepenen van het Brugse Vrije menen immers dat zij bevoegd zijn als appelrechter.

Op 7 september 1731 verklaart de Raad van Vlaanderen zichzelf bevoegd als appelrechter tegen de vonnissen van de schepenbank van Beveren en Onlede. De kosten van zowel het proces voor de schepenbank als voor de Raad van Vlaanderen worden gecompenseerd.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en verwijst het proces in beroep naar de schepenbank van het Brugse Vrije. De Grote Raad veroordeelt de geïntimeerde tot de proceskosten van beide instanties.

Opmerking 1: Het proces begint eigenlijk als een klacht van Peter Angilis c.s. bij de schepenbank van de heerlijkheid Beveren en Onlede tegen Jaspar Maas. De abt van Sint-Maarten verzoekt daarbij renvooi naar de Raad van Vlaanderen, wat wordt afgewezen door de schepenbank van Beveren en Onlede. Tegen dat vonnis gaat de abt in beroep bij de Raad van Vlaanderen. Dit beroep wordt vervolgens gecontesteerd door de oorspronkelijke eisers samen met de schepenen van het Brugse Vrije. Die laatste menen immers dat zij bevoegd zijn om kennis te nemen van appels tegen vonnissen van de schepenbank van Beveren en Onlede. Het is slechts over deze laatste zaak dat de Raad van Vlaanderen en de Grote Raad uitspraak doen.

Opmerking 2: Folio 583 volgt niet onmiddellijk op folio 582, maar dient halfweg folio 584 ingevoegd te worden.

226.

De burgemeesters en schepenen van het Brugse Vrije, tussenkomen voor de Weeskamer van het Brugse Vrije, geïntimeerden
De schepenen van Gedele van Gent, appellanten
Inv. nr. 974, f.590-612
24 juli 1734
Beroep uit Vlaanderen

Bevoegdheidsgeschil tussen de burgemeesters en schepenen van het Brugse Vrije en de schepenen van Gedele van Gent met betrekking tot het recht kennis te nemen van de staat van goed van het sterfhuis van Jacques d'Overloope.

De Raad van Vlaanderen wijst op 16 november 1725 de kennis van de staat van goed toe aan de weeskamer van het Brugse Vrije en veroordeelt de schepenen van Gedele van Gent tot de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellanten tot de boete van frivol appel en tot de proceskosten.

Opmerking: De oorspronkelijke eiser in de zaak voor de Raad van Vlaanderen was Philippe Joseph de Beer. Hij diende een verzoek in bij de Raad van Vlaanderen om te bepalen bij welke van beide instanties hij de staat van goed van het sterfhuis van Jacques d'Overloope moest indienen.

227.

Maximilien Emanuel, prins van Hoorn, suppliant
Catharine Françoise Dijedeghem, kanunnikes van Denain, rescribente
Inv. nr. 974, f.613-620
23 oktober 1734
Eerste aanleg – different

Is de prins van Hoorn verplicht om het volledige bedrag van de rapportgelden te betalen of slechts die helft waartoe hij veroordeeld is? In een vorig proces voor de Grote Raad tussen beide partijen is de prins van Hoorn bij arrest van 14 augustus 1734 samen met zijn medeverweerder veroordeeld tot het terugbetalen van de rapportgelden die de rescribente had geconsigneerd voor de aanvang van het proces. De rescribente weigert om minder dan het volledige bedrag dat zij geconsigneerd heeft te aanvaarden van de suppliant en dreigt met een gedwongen tenuitvoerlegging.

De Grote Raad verklaart dat de suppliant slechts verantwoordelijk is voor de helft van het bedrag waartoe hij samen met zijn medeverweerder veroordeeld is. De rescribente wordt veroordeeld tot het vergoeden van de schade en tot het betalen van de kosten van het different.

228.

Martin, graaf van Degenfeld, eiser
Marie Diane, gravin van Zoeteren, verweester
Inv. nr. 974, f.621-636
17 april 1734
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van de helft van de heerlijkheid Messancy en van vijf zesden van de heerlijkheid Bertrange, in uitvoering van een arrest van de Grote Raad van 6 mei 1733.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en voordeelt de verweester tot de proceskosten.

229.

Martin, graaf van Degenfeld, eiser
Marie Diane, gravin van Zoeteren, verweester
Inv. nr. 974, f.637-656
17 april 1734
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van de helft van de heerlijkheid Rollé en van een vierde van de heerlijkheid Chêne, in uitvoering van een arrest van de Grote Raad van 6 mei 1733.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweester tot de proceskosten.

230.

De burgemeester en schepenen van Ursel, geïntimeerden
De burgemeester en schepenen van Oostwinkel, appellanten
Inv. nr. 974, f.657-678
14 november 1735
Beroep uit Vlaanderen

Bevoegdheidsgeschil tussen de burgemeester en schepenen van Ursel en de burgemeester en schepenen van Oostwinkel met betrekking tot het recht om kennis te nemen van de staat van goed van het sterfhuis van wijlen Anna Sandra, vrouw van Adriaan Van Nieuwerburgh.

Op 25 september 1730 wijst de Raad van Vlaanderen de kennis van de staat van goed toe aan de burgemeester en schepenen van Ursel. De burgemeester en schepenen van Oostwinkel worden veroordeeld tot de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellanten tot de boete van frivool appel, tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

231.

De schepenen van de Keure van Gent, tussenkomend voor Peter Tuytscaver, koopman en meelmolenaar te Gent, appellanten

Ferdinand[us] Schelfhaut, kapelaan van de Onze-Lieve-Vrouw Sint-Pieterskerk te Gent, geïntimeerde.

Inv. nr. 975, f.1-12

19 mei 1736

Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van het verzoek tot renvooi van een proces, aanhangig gemaakt voor de Raad van Vlaanderen, naar de schepenen van de Keure van Gent.

Op 14 oktober 1734 wijst de Raad van Vlaanderen het verzoek tot renvooi af en veroordeelt de schepenen van de Keure en Peter Tuytscaver tot de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellanten tot de boete van frivool appel, tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

Opmerking: Er ontbreekt een folio tussen folio 5 en 6 en één tussen folio 6 en 7.

232.

De burgemeester en schepenen van de heerlijkheid van de Walsen, kerk en parochie van Beernem, tussenkomend voor Joannes Vande Wiele, griffier van de Walsen in Beernem en van de parochie Oedelem, appellanten

Carel Saelens, baljuw van het ambacht en de heerlijkheid Oostkamp, geïntimeerde

Inv. nr. 975, f.13-18

19 mei 1736

Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van het verzoek tot renvooi van een proces, aanhangig gemaakt voor de Raad van Vlaanderen, naar de schepenbank van de Walsen in Beernem.

Op 16 juli 1735 wijst de Raad van Vlaanderen het verzoek tot renvooi af en veroordeelt de burgemeester en schepenen van de Walsen evenals Joannes vande Wiele tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen, verwijst het proces naar de schepenbank van de Walsen in Beernem en veroordeelt de geïntimeerde tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten van beide instanties.

233.

Het ambacht van de schrijnwerkers te Namen, tussenkomend voor Nicolas Cabareau, lid van dat ambacht, geïntimeerden

Het ambacht van de timmerlieden, schaliedekkers en bruggenbouwers te Namen, appellanten
Inv. nr. 975, f.19-146
23 juni 1736
Beroep uit Namen

Betwisting van het recht om trappen te maken in Namen. Het ambacht van de timmerlieden meent dat het volgens zijn charter beschikt over het monopolie op het maken van trappen.

Op 17 maart 1730 verklaart de Raad van Namen de aanmaning door het ambacht van de timmerlieden aan Nicolas Cabareau om een boete te betalen voor het maken van een trap, ongegrond en veroordeelt het ambacht tot de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Namen en veroordeelt de appellanten tot de boete van frivool appel, tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

234.

Nicolas Morisot, eiser
De weduwe van Bernard Cleyn [Klein], verweerster
Inv. nr. 975, f.147-160
17 oktober 1736
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van enkele onroerende goederen van wijlen Bernard Cleyn in de stad Luxemburg, in uitvoering van een arrest van 18 januari 1732.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerster tot de proceskosten.

235.

De hoofdman, pointers en zettters van Ichtegem in het Brugse Vrije, appellanten
De bisschop van Brugge, tiendheffer te Ichtegem, geïntimeerde
Inv. nr. 975, f.161-184
1 februari 1737
Beroep uit Vlaanderen

Welk deel van de inkomsten uit de tienden moet de bisschop van Brugge als tiendheffer te Ichtegem afstaan voor het herstel van de kerk en de pastorie van Ichtegem?

Op 22 maart 1736 verklaart de Raad van Vlaanderen dat de bisschop zijn aanbod van 10 januari 1736 moet nakomen en twee jaren op zes de inkomsten van de tienden moet afstaan voor de herstelling van de kerk, weliswaar met aftrek van alle kosten en lasten die op de tienden rusten. De Raad van Vlaanderen veroordeelt de supplianten tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en beveelt de geïntimeerde om de kerk van Ichtegem behoorlijk te herstellen, tenzij hij verkiest om daarvoor twee jaren van zes van de inkomsten van de tienden af te staan. Hiervan mag hij echter noch van het geheel van de inkomsten van zes jaren noch van de inkomsten van twee jaren enige uitgaven reeds gedaan of nog te doen aan de pastorie aftrekken. De Grote Raad veroordeelt de geïntimeerde tot het vergoeden van de geleden schade, tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten van beide instanties.

236.

Philippe Antoon Van Meldert, meier van Ronse, appellant
De burgemeester en schepenen van Ronse, geïntimeerden

Inv. nr. 975, f.185-206
6 februari 1737
Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van de bevoegdheden van de meier van Ronse. Niet alleen wil hij maanheer zijn van de schepenbank, maar ook rechter zijn in alle zaken waarin hij geen partij is. Bovendien wil hij aanwezig zijn bij de ijking van de gewichten in Ronse en bij het schouwen van de wegen.

De Raad van Vlaanderen verklaart op 16 mei 1732 dat de meier geen enkele bevoegdheid heeft als rechter. Wat betreft zijn aanwezigheid bij de ijking van de gewichten en de controle van de wegen, is er voor de schepenbank van Ronse naar eigen zeggen geen probleem. De Raad van Vlaanderen beveelt de schepenbank dan ook om zijn aanwezigheid daarbij toe te laten. Tot slot veroordeelt de Raad van Vlaanderen de meier tot de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellant tot de boete van frivool appel, tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

237.

Christophre Martin, graaf van Degenfeld, eiser
Marie Diane, gravin van Zoeteren, na haar dood hervat door Craft Guillaume, graaf van Oettingen, haar erfgenaam en vertegenwoordiger, verweerder
Inv. nr. 975, f.207-216
13 april 1737
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van de helft van het huis 'Schomburg' en de helft van een tuin in Rollinger in de provincie Luxemburg, in uitvoering van een arrest van 6 mei 1733.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder tot de proceskosten.

238.

De pater procurator van de kartuizerinnen van Brugge, gecommitteerd directeur van het "Sint-Trudo ledeken" [waterloop] tussenkomend voor Philippe Judocus Dauw, ontvanger van het "Sint Trudo ledeken", appellant
Pieter Manaut, Guilliam Allaert en Andries de Vlieghere, respectievelijk hoofdmannen en ontvanger van de heerlijkheid Gemeene Weiden in Assebroek, geïntimeerden
Inv. nr. 975, f.217-250
11 mei 1737
Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van de verplichting van de hoofdmannen en ontvanger van de heerlijkheid Gemeene Weiden om watergeschoten te betalen aan de ontvanger van het Sint Trudo ledeken. Volgens de pater procurator van de kartuizerinnen van Brugge zijn ze verplicht om achterstallige watergeschoten te betalen sinds 1673. De hoofdmannen en de ontvanger van Gemeene Weiden daarentegen zijn van mening dat de zaak verjaard is.

Op 18 december 1734 verklaart de Raad van Vlaanderen de conclusies van beide partijen ongegrond. De Raad van Vlaanderen veroordeelt Philippe Judocus Dauw als oorspronkelijke eiser tot twee derde van de proceskosten en compenseert het resterende derde.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellant tot de boete van frivool appel, tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

239.

Catharine Vande Zande, kokkin in het huis van de baron van Gottignies, suppliant

De magistraat van Mechelen, tussenkomend voor Laurent Van der Meeren, jonkheer Henri Jean Baptiste Vanderlaen de Lassus, Augustin Vlemincx, Claude Joseph Sotteau en Charles Joseph Huens, respectievelijk burgemeester, schepenen, pensionaris en griffier van de stad Mechelen, gedaagden

Inv. nr. 975, f.251-264

26 juli 1737

Eerste aanleg – different

Betwisting van de behandeling waaraan Catharine vande Zande is onderworpen door de burgemeester, schepenen, pensionaris en griffier van de stad Mechelen in een onderzoek naar de moord op een pasgeboren baby. Volgens Vande Zande is ze gedwongen tot een fysiek onderzoek door vroedvrouwen zonder enige voorgaande vorm van ondervraging, wat heeft geleid tot een aantasting van haar eerbaarheid. Daarom vraagt ze een schadevergoeding en een openbare verklaring van de gedaagden dat haar gedrag onberispelijk is en dat ze volledig onschuldig is aan de misdaad waarvan ze wordt beticht.

De Grote Raad verklaart dat Catharine vande Zande geen reden heeft om zich te beklagen en veroordeelt haar tot de proceskosten, weliswaar met compensatie van de nog openstaande kosten van het tussenvonnissen van 17 januari 1736. De Grote Raad verplicht de magistraat van Mechelen om haar kosteloos een kopie te bezorgen van het verslag van de vroedvrouwen.

240.

Prins Alexandre van Chimay, suppliant

Jean Albert Van Everbroeck, advocaat bij de Grote Raad van Mechelen, curator van het sterfhuis van de graven Charles en Louis van Egmont, ter vervanging van secretaris de Broyer, bij hem gevoegd Procopie Marie Pignatelli graaf van Egmont, prins van Gavre en van het Heilig Roomse Rijk, schuldeisers van het sterfhuis van de graven Charles en Louis van Egmont, rescribenten

Inv. nr. 975, f.265-272

22 mei 1738

Eerste aanleg – different

Betwisting van de lichte van een som geld die Alexandre van Chimay, in uitvoering van de vonnissen van 24 december 1712 en 8 juni 1737, heeft geconsigneerd bij de Grote Raad van Mechelen. De rescribenten beweren immers dat ze de som niet zomaar kunnen lichten – en daarmee de suppliant ontslaan van zijn schuld – aangezien er ook nog andere schuldeisers met aanspraken zijn.

De Grote Raad verklaart dat de partijen hun onderlinge overeenkomst moeten nakomen. De prins van Chimay heeft met name van alle andere schuldeisers een verklaring verkregen dat de rescribenten recht hebben op de som geld die zij willen lichten.

241.

Henri Deville c.s., erfgenamen van Dieudonné Lejeune, weduwe van Jacques Deville, eisers

Pierre Schaudheyd, verweerder

Inv. nr. 975, f.273-286

28 juni 1738

Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van verschillende goederen te Durbuy in de parochies Borlon, Petit-Somme en Heyd, in uitvoering van een arrest van 8 augustus 1732.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder tot de proceskosten.

242.

Jonkheer Guiliam Antoine Damerin, heer van Hoflande, zowel voor zichzelf als voor zijn mede-erfgenamen van kanunnik Petrus Franciscus Zannequin, overleden poorter van de stad Ieper, appellant Michiel Pijpe Vraem, voogd van Joseph Louis en Marie Peternelle Zannequin, minderjarige wezen van jonkheer Louis Charles Zannequin en legatarissen van de roerende goederen van kanunnik Petrus Franciscus Zannequin, geïntimeerden

Inv. nr. 975, f.308-335 (kopie van f.287-307)

4 oktober 1738

Vierde instantie – Beroep uit Vlaanderen (Weeskamer van Ieper; Schepenbank van Ieper; Raad van Vlaanderen)

Betwisting van de testamentaire bepalingen omtrent de roerende goederen uit de erfenis van kanunnik Zannequin. Het testament bepaalt dat alle roerende goederen aan Joseph Louis en Marie Peternelle Zannequin toekomen. Damerin meent echter dat volgens de Ieperse costumen Zannequin slechts één derde van zijn roerende goederen kon nalaten aan zijn neef en nicht.

Op 8 maart 1736 verklaart de weeskamer van Ieper dat het testament van kanunnik Zannequin geldig is en moet worden uitgevoerd. De weeskamer veroordeelt Damerin c.s. tot de proceskosten. De schepenbank van Ieper hervormt het vonnis op 18 mei [1736] en besluit dat slechts één derde van de roerende goederen uit de erfenis van kanunnik Zannequin aan Joseph Louis en Marie Peternelle toekomen. De schepenbank veroordeelt hun voogd tot de proceskosten van beide instanties. De Raad van Vlaanderen hervormt het vonnis van de schepenbank van Ieper op 13 november 1736 en bevestigt het vonnis van de weeskamer van Ieper. De schepenbank wordt veroordeeld tot een boete van 30 gulden en Damerin tot de kosten van het proces voor zowel de schepenbank van Ieper als voor de Raad van Vlaanderen.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellant tot de boete van frivool appel en tot de proceskosten.

Opmerking: De geëxtendeerde sententie vermeldt als datum van het vonnis van de schepenbank van Ieper 18 mei 1738. Dit is echter onmogelijk gezien het appel bij de Raad van Vlaanderen reeds op 13 november 1736 wordt beslist.

243.

De hoofdschepenen van het Land van Waas, tussenkomend voor Joannes du Verger en Jan Verstraeten, respectievelijk stadhouder en meier van Vrasene en Sint-Gillis-Waas, Laurijs Van Pijvelde, stadhouder van Kemzeke en Ferdinand Marchand, meier van Stekene, appellanten Ignatius en Josine Van Gothem, Marie de Cock, weduwe van Anthony Van Gothem en Peter Janssens, geïntimeerden

Inv. nr. 975, f.336-372

6 februari 1739

Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van het verzoek tot renvooi van 3 verschillende rechtszaken, aanhangig gemaakt voor de Raad van Vlaanderen, naar de vierschaar van het Land van Waas.

De Raad van Vlaanderen wijst op 5 oktober 1735 het verzoek tot renvooi af en verplicht de stadhouder en meier van Vrasene, de stadhouder van Kemzeke en de meier van Stekene om voor de Raad van Vlaanderen te antwoorden op de conclusies van de tegenpartij. De Raad van Vlaanderen veroordeelt hen evenals de hoofdschepenen van het Land van Waas tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en verwijst de oorspronkelijke drie rechtszaken naar de vierschaar van het Land van Waas. De Grote Raad veroordeelt de geïntimeerden tot de proceskosten van beide instanties.

Opmerking: Oorspronkelijk waren er drie rechtszaken, elk met een sterk gelijkend onderwerp, aangespannen door drie verschillende partijen. Nadat de schepenen van het Land van Waas in elk van deze drie processen een verzoek tot renvooi hadden ingediend, heeft de Raad van Vlaanderen ze samengevoegd en als één proces behandeld.

244.

Ignatius Van Goethem, licentiaat in de beide rechten, baljuw van Zalegem en Meerdonk, suppliant
De abten van Sint-Pieter en Boudelo en het kathedraalkapittel van Doornik, rescribenten
Inv. nr. 975, f.373-390
24 december 1740
Eerste aanleg – different

Betwisting van de uitvoering van een arrest van de Grote Raad van 18 november 1724. Volgens de suppliant is het arrest niet op hem van toepassing aangezien wijlen zijn broer Joannes Van Goethem het proces dat aanleiding heeft gegeven tot het arrest, zonder zijn medeweten of toestemming heeft gevoerd.

De Grote Raad verklaart dat het arrest moet uitgevoerd worden en veroordeelt de suppliant tot de proceskosten.

245.

Gerard de Witte, c.s., eisers
Joanna Theresia de Duysschere, weduwe van Daniël Van Haecken, verweerster
Inv. nr. 975, f.391-405
11 februari 1741
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van verschillende goederen in de stad Brugge, in uitvoering van een overeenkomst tussen beide partijen van 14 april 1739.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerster tot de kosten van haar verzet en tot de proceskosten.

246.

Jaques Cornelis c.s., eisers
De weduwe en erfgenamen van Jaques Croquet, verweerders
Inv. nr. 975, f. 406-427
20 mei 1741
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van verschillende goederen te Kortrijk en omstreken, in uitvoering van een arrest van de Grote Raad van 4 juni 1740.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerders tot de proceskosten.

247.

De deken en het kapittel van de collegiale kerk van Sint-Pieter in Rijsel, tiendheffers te Wervik, appellanten

Pierre Warhop, pastoor van Wervik, geïntimeerde
Inv. nr. 975, f.428-449
29 januari 1742
Beroep uit Vlaanderen

Is het kapittel van Sint-Pieter in Rijsel als tiendheffer dan wel de pastoor van Wervik verantwoordelijk voor het betalen van een tweede onderpastoor?

De Raad van Vlaanderen verklaart op 16 oktober 1740 dat de pastoor van Wervik – zoals hij zelf heeft voorgesteld – samen met de andere tiendheffers *a rato* van zijn tiende moet bijdragen tot het onderhoud van de tweede onderpastoor. Het kapittel van Sint-Pieter te Rijsel wordt veroordeeld tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en verklaart dat de geïntimeerde verplicht is om in te staan voor de appellanten in het proces tegen de burgemeester, schepenen, pointers en inwoners van Wervik met betrekking tot het onderhoud van de onderpastoor, tenzij hij liever het aanbod aanvaardt om in ruil voor het afstaan van de inkomsten van zijn priesterambt 500 gulden per jaar te ontvangen of om zijn inkomsten te laten schatten. De Grote Raad veroordeelt de pastoor tot het vergoeden van de schade en tot het betalen van de proceskosten van beide instanties.

Opmerking: De deken en het kapittel van Sint-Pieter in Rijsel zijn reeds als verweerders betrokken in een rechtszaak voor de Raad van Vlaanderen met de burgemeester, schepenen, pointers en inwoners van Wervik over de toelage van de onderpastoor. Het eerste deel van het vonnis van de Grote Raad heeft betrekking op dit proces.

248.

Gerard Norbert de Robiano, in functie van griffier en ontvanger van de Grote Raad van Mechelen, eiser
Jacques Philippe Le Senne voor zijn vrouw Jeanne Thérèse Cuvelier en Jean François Fouret, verweerders
Inv. nr. 975, f.450-457
8 mei 1742
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen in Pipaix ter betaling van rapportgelden verschuldigd aan de Grote Raad, in uitvoering van een arrest van 15 april 1740.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerders tot de proceskosten.

249.

De burgemeester en schepenen van Tielt, tussenkomen voor Joanna Clara Van Santvoorde, weduwe van de heer Jacques de Caigny, overleden burgemeester en poorter van de stad Tielt, geïntimeerden
De weeskamer van de stad en kasselrij Kortrijk, appellant
Inv. nr. 975, f.458-491
24 december 1742
Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van de verplichting van Joanna Clara Van Santvoorde om te betalen voor de registratie van de staat van goed van het sterfhuis van haar overleden echtgenoot aan de weeskamer van Tielt en aan de weeskamer van Kortrijk.

De Raad van Vlaanderen verklaart op 9 juni 1734 dat de aanmaning door de weeskamer van Kortrijk tot betaling van de registratie van de staat van goed ongegrond is en veroordeelt de weeskamer tot de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellant tot de boete van frivool appel, tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

250.

De abt van de Onze-Lieve-Vrouwabdij van Orval, eiser
Pierre Machuray, curator van de onbeheerde nalatenschap van wijlen Catharine Salomon, verweerder
Inv. nr. 975, f.492-507
24 december 1743
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van de onroerende goederen van wijlen Catharine Salomon te Neufchâteau, in uitvoering van de arresten van 17 oktober 1722, 27 oktober 1740, 28 november 1740 en 29 december 1740.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder tot de proceskosten.

251.

Catherine en Elisabeth Thierry uit Orchimont, supplianten
Pierre Joseph Renson, smid uit Dinant, zowel voor zichzelf als voor zijn mede-erfgenamen, rescribent
Inv. nr. 975, f.508-517
23 januari 1744
Eerste aanleg – different

Geschil omtrent de voorwaarden bij de liquidatie van een rente voor commissaris van de Grote Raad.

De Grote Raad verklaart dat beide partijen voor commissaris moeten overgaan tot liquidatie van vijf achtsten van de rente op grond van de overdracht van 13 juli 1700 en overeenkomstig het voorstel van de supplianten. De Grote Raad veroordeelt de rescribent tot de proceskosten.

252.

De proost, deken en het kapittel van Sint-Rombouts te Mechelen, tiendheffers in het kwartier van de stad Mechelen genaamd 'Pennepoel en Scheperswijde', impetranten van brieven van maintenue
Petrus Peeters, pastoor van het groot begijnhof en J.B. Baert, Anna Van Lier, Clara Christina Scheppers en Helena Maria Vanden Eeckart, grootmeesteressen van het groot begijnhof van de stad Mechelen, gedaagden
Inv. nr. 975, f.518-553
4 maart 1744
Eerste aanleg

Betwisting van het recht van de impetranten om tienden te heffen in het kwartier 'Pennepoel en Scheperswijde' te Mechelen.

De partijen komen tot een onderlinge overeenkomst die wordt bekrachtigd door de Grote Raad.

253.

Jonkheer Claude de Ceelles d'Awant, woonachtig te Vaulx lez Nouville, zowel voor zichzelf als voor de mede-pretendenten van de erfenis van Jeanne Marie d'Arumont, suppliant

De abdis van het klooster van Sint-Clara in Echternach, rescribente

Inv. nr. 975, f.554-559

21 oktober 1745

Eerste aanleg – different

Kan het klooster van Sint-Clara als een dodehandsinstelling de onroerende goederen erven die Jeanne Marie d'Arumont – zowel via een gift tijdens haar leven als bij testament – aan de religieuzen heeft nagelaten?

De Grote Raad verklaart dat de bepalingen met betrekking tot de onroerende goederen in het testament van Jeanne Marie d'Arumont evenals de gift tijdens haar leven ongeldig zijn en beveelt de rescribente om ervan afstand te doen ten voordele van de suppliant. De Grote Raad veroordeelt de rescribente tot het terugbetalen van alle opbrengsten sinds het overlijden van Jeanne Marie d'Arumont en tot het betalen van de proceskosten.

Opmerking: Het different werd oorspronkelijk ingeleid voor de Raad van Luxemburg, maar nadat beide partijen zich tot keizerin Maria Theresia hadden gericht, werd de zaak naar de Grote Raad verwezen.

254.

Bernard Grosfils, handelaar te Verviers, eiser

Gaspar Remaclly, pastoor van Salm, verweerder

Inv. nr. 975, f.560-567

29 maart 1749

Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen te Vielsalm, in uitvoering van een arrest van 14 augustus 1744.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder tot de proceskosten.

255.

De deken, meesters, gezworenen en suppoosten van het vrije en geoctrooieerde bakkersambacht te Aalst, geïntimeerden

De burgemeester en schepenen van Aalst, appellanten

Inv. nr. 976, f. 1-13

28 april 1750

Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van de verplichting tot consignatie van het origineel octrooi dat de heffing van de accijnzen op meel en brood bepaalt. Het bakkersambacht verzoekt deze consignatie in het kader van een rechtszaak die het voor de schepenbank van Aalst voert tegen Philips Siron, pachter van de broodaccijnzen. De schepenbank wil dit origineel octrooi gedurende een periode ter beschikking stellen van het bakkersambacht, maar dan wel enkel op kosten van deze laatste.

De Raad van Vlaanderen verklaart op 29 januari 1749 het verzoek van het bakkersambacht gegrond en verplicht de burgemeester en schepenen van Aalst om onder eed en voor een periode van drie weken het origineel octrooi, evenals andere privileges die betrekking hebben op de accijnzen op brood, te consigner. Ten slotte veroordeelt de Raad van Vlaanderen de burgemeester en schepenen van Aalst tot de kosten.

De Grote Raad vernietigt het appel en spreekt recht met een nieuw vonnis. Hierin verklaart de Raad dat de appellanten de geïntimeerden inzicht moeten geven in het origineel octrooi en alle daaropvolgende bepalingen met betrekking tot de accijnzen op het brood. Eveneens zijn de appellanten verplicht om hun aanbod van 16 december 1747 na te komen om de griffie het octrooi te laten zoeken en het gedurende drie weken ter beschikking te stellen van het bakkersambacht op voorwaarde dat het de kosten draagt. Ten slotte veroordeelt de Grote Raad de geïntimeerden tot de kosten van het appel; de kosten van de eerste instantie worden gecompenseerd over beide partijen.

256.

De erfgenamen van wijlen Jan Baptiste Van Maele, eisers
Paulus Josephus Le Roi, verweerder
Inv. nr. 976, f. 14-23
24 december 1749
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van de heerlijkheid Ter Elst te Melsele, in uitvoering van een vonnis van de Raad van Brabant van 31 oktober 1725.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder tot de proceskosten.

257.

De burgemeesters en schepenen van Brugge, tussenkomen voor de weeskamer van Brugge, geïntimeerden
De schepenen van Gedele van Gent, appellanten
Inv. nr. 976, f. 24-31
12 juni 1750
Beroep uit Vlaanderen

Bevoegdheidsgeschil tussen de burgemeesters en schepenen van Brugge en de schepenen van Gedele van Gent over het recht om kennis te nemen van de staat van goed van het sterfhuis van Marie Joanne Masson, geboren poorteres van Gent, weduwe van jonkheer Albert Joseph Wouters, geboren poorter van Brugge.

De Raad van Vlaanderen verklaart op 13 februari 1740 dat de kennis van de staat van goed toekomt aan de weeskamer van Brugge en veroordeelt de schepenen van Gedele van Gent tot de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellanten tot de boete van frivool appel en tot de proceskosten.

Opmerking: De oorspronkelijke eiser in de zaak voor de Raad van Vlaanderen was jonkheer Albert Joseph Wouters, weduwnaar van Marie Joanne Masson. Hij had een verzoek ingediend bij de Raad van Vlaanderen om te bepalen bij welke van beide instanties hij de staat van goed van het sterfhuis van zijn vrouw moest indienen.

258.

De priores en hospitaalzusters van het Koninklijk Hospitaal te Menen, eisers
Charles Joseph Thomas, graaf van Clauwez, verweerder
Inv. nr. 976, f. 32-39
14 augustus 1750
Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van het leengoed genaamd Ten Bierman te Geluwe, in uitvoering van een arrest van de Grote Raad van 10 maart 1744.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder tot de proceskosten.

259.

Jonkheer Philippe Michel en Albertine Michel, weduwe van Andreas Tahon, bij leven raadsheer in de Raad van Vlaanderen, appellanten

Jonkheer Jan Baptiste Michel, broer van de appellanten en griffier in de Raad van Vlaanderen, na zijn overlijden in 1744 opgevolgd door zijn weduwe Anne Catherine de Kimpe, geïntimeerde

Inv. nr. 976, f. 40-75

10 december 1750

Derde instantie – Beroep uit Vlaanderen (Reformatie schepenen van Gedele in vierschaar van Gent; Raad van Vlaanderen)

Betwisting van de geldigheid van een akte, opgesteld op 6 april 1732, tussen Jan Baptiste Michel en zijn in 1740 overleden broer Maximiliaan Ignace Michel, kanunnik van Sint Baafs. Deze akte stipuleert dat alle goederen van de kanunnik en van Jan Baptiste Michel gemeenschappelijk zijn en dat ze bij overlijden integraal overgaan naar de langstlevende.

Op 17 oktober 1742 oordelen de schepenen van Gedele van Gent in een tussenvonnis dat beide partijen bepaalde artikels van hun geheime advertenties aan elkaar moeten voorleggen en daarop antwoorden. Tegen dit vonnis gaan Philippe en Albertine Michel in reformatie bij de Raad van Vlaanderen waarbij met wederzijdse instemming van partijen wordt besloten dat de Raad van Vlaanderen de zaak ten gronde zal oordelen. Op 1 april 1743 verklaart de Raad van Vlaanderen de akte van 6 april 1732 geldig en veroordeelt Philippe en Albertine Michel tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en verklaart de akte ongeldig. De Grote Raad verplicht de geïntimeerde om de erfenis te delen met de appellanten, inclusief de winsten sinds de dood van kanunnik Michel. Ten slotte veroordeelt de Grote Raad de geïntimeerde tot het vergoeden van alle geleden schade, tot de boete van drie rekestes civiel en tot het betalen van de proceskosten van de drie instanties.

Opmerking: Oorspronkelijk was het proces ingeleid bij de Raad van Vlaanderen, maar met instemming van beide partijen werd het overgebracht naar de schepenen van Gedele in vierschaar. Na het tussenvonnis van de schepenen besluiten beide partijen dat de Raad van Vlaanderen het hele proces zal oordelen.

260.

J.B. Van Schoor, burger en koopman te Brussel, zowel voor zichzelf als namens zijn moeder, eiser Robert Happaert, raadsheer van de Grote Raad van Mechelen, verweerder

Inv. nr. 976, f.76-93

22 december 1750

Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen in de kasselrij Veurne, in uitvoering van een vonnis van de Grote Raad van 16 november 1741.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerder tot de proceskosten.

Opmerking: De sententie vermeldt dat het hier gaat over goederen van Happaerts vrouw, Marie Justine Isabelle Bervoet, dochter van raadsheer Juste Jacques Bervoet.

261.

De baron van Gottignies, heer van Gestel, suppliant
De magistraat van de stad en de provincie Mechelen, rescribent
Inv. nr. 976, f.94-113
24 december 1750
Eerste aanleg – different

Jurisdictiegeschil met betrekking tot de bevoegdheid van de magistraat van Mechelen om de burgemeester van Gestel aan te manen tot het betalen van oorlogslasten.

De Grote Raad vernietigt de aanmaning van 28 februari 1747, verbiedt de rescribent om in de toekomst in Gestel nog dergelijke vorderingen uit te voeren en veroordeelt de magistraat tot de proceskosten.

262.

Norbert Van Rijsschot, koopman te Gent, c.s., geïntimeerden
De oppervoogden van de stad en kasselrij Oudenaarde, appellanten
Inv. nr. 976, f. 114-209
7 november 1753
Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van het issuerecht. Concreet wordt de vraag gesteld of Catharina de Smet, poorteres van Gent, door haar huwelijk met Jan Frans de Rombaut poorteres van Oudenaarde is geworden en of bijgevolg de erfgenamen, als poorters van Gent, verplicht zijn om de staat van goed van het sterfhuis over te leveren en issuerecht aan de stad Oudenaarde te betalen.

Op 14 september 1743 verklaart de Raad van Vlaanderen dat Catharina De Smet door haar huwelijk met Jan Frans de Rombaut geen poorteres is geworden van de stad Oudenaarde en dat haar erfgenamen in Gent dan ook niet kunnen verplicht worden tot het betalen van het issuerecht. De Raad veroordeelt de oppervoogden van de stad en kasselrij van Oudenaarde tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en verplicht de geïntimeerden om de staat van goed van het sterfhuis voor te leggen zodat de oppervoogden van Oudenaarde het issuerecht kunnen vaststellen. De Grote Raad veroordeelt de geïntimeerden tot de boetes van rekest civiel en tot de proceskosten van beide instanties.

263.

De weesheren van Kortrijk en Jan François Hopsomer als tweede echtgenoot van Bernarde Sophie de Meulenaere, weduwe van meester Arnout [Jacobus Arnoldus] Van den Kerckhove, geïntimeerden
De schepenen van Gedele van Gent, appellanten
Inv. nr. 976, f.210-251
22 maart 1755
Beroep uit Vlaanderen

Bevoegdheidsgeschil met betrekking tot het recht kennis te nemen van de staat van goed van het sterfhuis van Jacobus Arnoldus Van den Kerckhove.

De Raad van Vlaanderen wijst op 12 december 1750 de kennis van de staat van goed toe aan de weesheren van Kortrijk en veroordeelt de schepenen van Gedele van Gent tot de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellanten tot de boete van frivool appel, tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

Opmerking: In eerste aanleg treedt Bernarde Sophie de Meulenaere en vanaf 1749 haar tweede echtgenoot Jan François Hopsomer op als suppliant, terwijl zowel de schepenen van Gedele van Gent als de weesheren van Kortrijk verweerders zijn. Deze twee zullen in een debat voor commissaris elkaar het recht betwisten om de staat van goed te kennen.

264.

De burgemeester en schepenen van Kortrijk, appellanten

Meester Jan Remy de Bisschop, secretaris van de schepenen van Gedele van Gent, zowel voor zichzelf als voor de mede-erfgenamen van Susanna Maria de Smet, weduwe van Remi Albert du Laury, en Marie Louise van Overwaelen, weduwe van wijlen raadsheer van de Raad van Vlaanderen Cesar Elbo, allen erfgenamen van jonkheer Henry Joseph Moenyn, geïntimeerden

Inv. nr. 976, f. 252-271

12 april 1755

Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van het issuerecht. De Bisschop c.s. beweren dat zij geen issuerecht aan Kortrijk moeten betalen aangezien de overledenen poorters van Gent waren.

Op 1 maart 1753 verklaart de Raad van Vlaanderen dat de erfgenamen van Moenyn niet verplicht zijn om het issuerecht te betalen aan Kortrijk. De burgemeester en schepenen van Kortrijk worden veroordeeld tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen, beveelt de geïntimeerden om elk *a rato* hun aandeel in de erfenis het issuerecht te betalen, inclusief opgelopen interesten, en om de staat van goed van het sterfhuis over te leveren aan de appellanten. De Grote Raad veroordeelt de geïntimeerden tot het betalen van de proceskosten van beide instanties.

265.

Mattheus de Mey en Joseph Capelle, issuemeesters van Hooglede, en Jan Baptiste Ghijselen, geïntimeerden

De burgemeester en schepenen van de heerlijkheid Hagenbroek, appellanten

Inv. nr. 976, f. 272-311

7 juni 1755

Beroep uit Vlaanderen

Bevoegdheidsgeschil met betrekking tot het recht kennis te nemen van de staat van goed van het sterfhuis van Joanne Thérèse Mestdagh, overleden vrouw van Jan Baptiste Ghijselen.

De Raad van Vlaanderen wijst op 29 juli 1743 de kennis van de staat van goed toe aan de issuemeesters van Hooglede en veroordeelt de burgemeester en schepenen van Hagenbroek tot de proceskosten, met inbegrip van die van het proces oorspronkelijk ingesteld door Jan Baptiste Ghijselen.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en wijst de kennis van de staat van goed toe aan de appellanten. De Grote Raad veroordeelt de geïntimeerden tot een schadevergoeding en tot de proceskosten van beide instanties.

Opmerking: In eerste aanleg treedt Jan Baptiste Ghijselen op als suppliant terwijl zowel de issuemeesters van Hooglede als de burgemeester en schepenen van Hagenbroek rescribenten zijn. Deze twee zullen in een debat voor commissaris elkaar het recht betwisten om de staat van goed te kennen.

266.

De burgemeesters, schepenen en inwoners van de heerlijkheden Weert, Nederweert en Wessem, supplianten

De deken en het kapittel van Sint-Servaas te Maastricht, tiendheffers te Weert, rescribenten

Inv. nr. 976, f. 312-333

28 mei 1757

Eerste aanleg – different

Betwisting van de bijdrage die het kapittel van Maastricht, de kapelannen en reguliere kanunniken van Weert, Nederweert en Wessem evenals de prins van Chimay, heer van deze landen, als tiendheffers moeten leveren in de publieke lasten.

De Grote Raad verklaart dat de tiendheffers niet verplicht zijn om bij te dragen tot de publieke lasten en veroordeelt de supplianten tot de proceskosten.

267.

Maximiliaan Pieter Jacobus en Anne Marie de Jonckheere, weduwe van François Glorie, eisers

Pieter Bauters, deurwaarder van de Raad van Vlaanderen en Marie Angeline de Jonckheere, verweerders

Inv. nr. 976, f.334-351

9 december 1758

Eerste aanleg

Sententie van decreet. Gedwongen gerechtelijke verkoop van goederen in het graafschap Rumbeke, in uitvoering van een ordonnantie van de Grote Raad van 23 juli 1757.

De Grote Raad bekrachtigt de gerechtelijke verkoop en veroordeelt de verweerders tot de proceskosten.

268.

De artes-faculteit van de universiteit van Leuven, tussenkomen voor Jean Pierre Smouts, meester in de artes en baccalaureus in de theologie aan de universiteit van Leuven, geïntimeerden (en appellanten a minima)

De proostin, deken en het kapittel van Andenne, tussenkomen voor Gilles Malherbe, priester, appellanten

Inv. nr. 976, f.352-435

29 maart 1760

Beroep uit Namen

Bevoegdheidsgeschil met betrekking tot het benoemingsrecht in de parochie Thines.

De Raad van Namen bevestigt op 28 april 1757 de aanstelling van Jean Pierre Smouts als nieuwe pastoor in Thines en veroordeelt Gilles Malherbe en het kapittel van Andenne tot een schadevergoeding en tot de proceskosten. De procureur van het kapittel wordt veroordeeld tot een boete van 3 gulden voor het overtreden van de ordonnantie van 5 april 1699.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Namen, verklaart de vordering van Jean Pierre Smouts ongegrond, wijst hiermee het appel a minima af en veroordeelt Smouts tot de kosten van deze instantie. De Grote Raad veroordeelt de geïntimeerden tot de boete van rekest civiel en tot de kosten van het proces in beroep.

Opmerking 1: In eerste instantie is enkel Jean Pierre Smouts suppliant, de Leuvense universiteit voegt zich slechts in beroep.

Opmerking 2: Het appel a minima handelt over de veroordeling tot de kosten en tot het vergoeden van de schade. Smouts wil met dit appel a minima verkrijgen dat beide partijen hoofdelijk worden veroordeeld.

269.

Jean Baptiste de Batty, priester, baccalaureus in de theologie aan de universiteit van Leuven, impetrant van brieven van maintenue

Jean Baptiste Hellin, priester van het bisdom Kamerijk, verweerder

Inv. nr. 976, f. 436-441

21 april 1762

Eerste aanleg

Bevoegdheidsgeschil met betrekking tot het benoemingsrecht in de parochie Maulde, waarbij zowel eiser als verweerder beweren dat zij aangesteld zijn tot pastoor.

De Grote Raad verklaart de vordering van de eiser gegrond en besluit dat hij zijn functie als pastoor in Maulde verder mag opnemen. De verweerder wordt veroordeeld tot het vergoeden van de geleden schade, tot de boetes van rekest civiel en tot de proceskosten.

270.

Carel Van Deventer, als vader van zijn minderjarige zoon Jan Ferdinand Van Deventer, geïntimeerde François de Vooght, burgemeester van Brugge, appelland

Inv. nr. 976, f.442-447

29 mei 1762

Beroep uit Vlaanderen

Kan een officier die *ex officio* handelt aansprakelijk worden gesteld voor de kosten van het proces? Concreet had Isabelle Claesman Jan Ferdinand Van Deventer beschuldigd van diefstal. Vervolgens had François de Vooght *ex officio* als aanklager een proces ingeleid bij de schepbank van Brugge, die Van Deventer had vrijgesproken en Claesman veroordeeld tot het vergoeden van de schade en tot het betalen van de proceskosten. Daarop was de kersverse echtgenoot van Claesman – Charles d’Hondt – tegen deze uitspraak in reformatie gegaan bij de Raad van Vlaanderen omdat hij meende dat Claesman slechts verlikster was en geen eiser en dus niet verantwoordelijk gesteld kon worden voor de kosten. Van Deventer wil nu echter dat de burgemeester zich garant stelt voor het vergoeden van de proceskosten van de zaak in reformatie.

Op 30 juli 1761 veroordeelt de Raad van Vlaanderen de burgemeester van Brugge om de zoon van de verweerder te vergoeden voor de proceskosten van de zaak in reformatie en voor de kosten van de huidige zaak. Ook moet de Vooght zonder uitstel het proces in reformatie voor de Raad van Vlaanderen verderzetten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen, verklaart het verzoek van de geïntimeerde ongegrond en veroordeelt hem tot de proceskosten van beide instanties.

271.

De burgemeesters en schepenen van Brugge, appellanten

De burgemeester en schepenen van Gistel, geïntimeerden

Inv. nr. 976, f.448-463

10 maart 1763

Beroep uit Vlaanderen

Bevoegdheidsgeschil tussen de schepenbank van Brugge en de schepenbank van Gistel met betrekking tot het recht kennis te nemen van de staat van goed van Victoria Van Hoorne, overleden vrouw van Joannes Cappelle

Op 24 april 1762 wijst de Raad van Vlaanderen de kennis van de staat van goed toe aan de burgemeester en schepenen van Gistel en veroordeelt de burgemeesters en schepenen van Brugge tot het vergoeden van de schade geleden door zowel Joannes Cappelle als door de burgemeester en schepenen van Gistel en tot het betalen van de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen, wijst de kennis van de staat van goed toe aan de appellanten en veroordeelt de geïntimeerden tot het vergoeden van de schade geleden door de appellanten en tot de proceskosten van beide instanties. De Grote Raad doet echter geen uitspraak over het decreet van 24 september 1692 [handelend over de voorwaarden voor het poorterschap], maar staat de geïntimeerden toe om, indien zij menen dat zij daarbij nog belang hebben, zich tot de overheid te richten.

Opmerking: In eerste aanleg treedt alleen Joannes Cappelle op als suppliant terwijl zowel de burgemeesters en schepenen van Brugge als de burgemeester en schepenen van Gistel verweerders zijn. Deze zullen in een debat voor commissaris elkaar het recht om de staat van goed te kennen bestwisten.

272.

Jean Baptiste Klein, priester in het bisdom Luik en meester in de artes van de universiteit van Leuven, geïntimeerde

Jean New, priester in het bisdom Trier, appellant

Inv. nr. 976, f. 464-475

21 januari 1764

Beroep uit Luxemburg

Betwisting van het benoemingsrecht in de parochie Manderen, waarbij zowel eiser als verweerder beweren dat zij zijn aangesteld tot pastoor.

Op 29 juli 1761 verklaart de Raad van Luxemburg dat Klein rechtmatig is aangesteld tot pastoor in Manderen en veroordeelt Jean New tot het vergoeden van de geleden schade en tot het betalen van de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Luxemburg en veroordeelt de appellant tot de boete van frivool appel, tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

273.

Jean Etienne Li[e]ffring, klerk van het bisdom Trier, magister in de artes van de universiteit van Leuven, geïntimeerde

Guillaume Braun, priester in het bisdom Trier, appellant

Inv. nr. 976, f. 476-497

5 oktober 1767

Beroep uit Luxemburg

Betwisting van het benoemingsrecht in de parochie Flaxweiler, waarbij zowel eiser als verweerder beweren dat zij zijn aangesteld tot pastoor.

Op 1 juni 1761 verklaart de Raad van Luxemburg dat Lieffring rechtmatig is aangesteld tot pastoor in Flaxweiler. De Raad oordeelt dat Guillaume Braun de tienden die hij als waarnemend pastoor tijdens het proces heeft gekregen voor het dorp Mensdorff, moet afstaan aan Lieffring of daarvan behoorlijk

rekenschap moet geven. De Raad van Luxemburg heft de inbeslagname van de opbrengsten van Flaweil, uitgevoerd voor het begin van het proces, op en veroordeelt Braun tot het vergoeden van de schade en tot het betalen van de proceskosten.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Luxemburg en veroordeelt de appellant tot de boete van frivool appel, tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten.

274.

Jan du Bois, herbergier te Kortrijk-Buiten, en Gillis Minnaert en Lambert Rogiers, herbergiers te Kuurne, hervat door hun respectieve erfgenamen Petrus, Joannes Josephus en Marie Thérèse du Bois en Philippe Rogiers, geïntimeerden

De burgemeester en schepenen van de stad Kortrijk, tussenkomen voor de ontvanger van de stad Kortrijk Pieter Eyckman, appellanten

Inv. nr. 976, f.498-515

24 december 1767

Beroep uit Vlaanderen

Zijn de herbergiers van Kortrijk Buiten en Kuurne verplicht om de accijnzen op wijn en bier te betalen aan de stad of aan de kasselrij Kortrijk?

Op 7 maart 1766 verklaart de Raad van Vlaanderen dat de burgemeester en schepenen van de stad Kortrijk en de hoogpointers en schepenen van de kasselrij Kortrijk onderling in een rechtszaak moeten uitmaken wie het recht heeft om de accijnzen te heffen. De Raad van Vlaanderen veroordeelt de burgemeester en schepenen van Kortrijk tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de geïntimeerden tot het betalen van de accijnzen aan de ontvanger van de stad Kortrijk, tot het vergoeden van de schade en tot het betalen van de proceskosten van beide instanties. De Grote Raad geeft de geïntimeerden het recht om in de zaak van de accijnzen van de kasselrij Kortrijk verder te procederen, zoals het hen goeddunkt.

Opmerking: Tijdens het proces voor de Raad van Vlaanderen dienen de herbergiers van Kortrijk Buiten en Kuurne een verzoek in om de stad en de kasselrij Kortrijk in een onderling proces te laten uitmaken wie van beiden het recht heeft om de accijnzen op bier en wijn te heffen. Het vonnis van de Raad van Vlaanderen heeft betrekking op dit verzoek.

275.

De burgemeester en schepenen van Dendermonde, tussenkomen voor procureur Ignatius Van Vergelo c.s. en alle poorters van Dendermonde, appellanten

Jan Baptiste de Smet, als echtgenoot van Josephine Tuypens uit Ninove, Pieter Antoon Roman als echtgenoot van Anne Marie Tuypens en Joseph François de Turck, beiden uit Schorisse in het Land van Aalst, geïntimeerden

Inv. nr. 976, f.516-523

7 januari 1768

Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van het verzoek tot renvooi van een proces, aanhangig gemaakt voor de Raad van Vlaanderen, naar de schepenbank van Dendermonde.

De Raad van Vlaanderen verklaart op 24 januari 1767 het verzoek tot renvooi ongegrond en veroordeelt de burgemeester en schepenen van Dendermonde evenals Ignatius Van Vergelo c.s. tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen, verwijst de oorspronkelijke rechtszaak naar de schepenbank van Dendermonde en veroordeelt de geïntimeerden tot de proceskosten van beide instanties.

276.

Eugenius Hamilton en Franciscus Jacobus Florisone als voogd van Marie Theresia Staessen, erfgenamen van Pieter Franciscus Staessen, supplianten

Broeder Judocus Stevens, cellebroeder te Brugge, Antonius en Ludovicus Verhulst en Jacobus Henricus Suvée, schuldeisers van Joanne Verhulst, weduwe van Leonardus Barthel, zowel voor zichzelf als voor de andere schuldeisers, met hen gevoegd de burgemeester en schepenen van Brugge, rescribenten

Inv. nr. 976, f.514-537

26 maart 1768

Eerste aanleg – different

Betwisting tussen de verschillende schuldeisers over de preferentie die zij genieten op de in beslag genomen goederen van Johanna Verhulst, weduwe van Leonardus Barthel, poorteres te Brugge. De supplianten menen dat zij als eerste recht hebben op de goederen om terugbetaling te verkrijgen aangezien zij een arrest hebben van de Grote Raad, die hoger staat in de hiërarchie dan de magistraat van Brugge. Tijdens het proces wordt al een aantal goederen openbaar verkocht om aan hun schuldvordering te voldoen.

De Grote Raad verklaart dat de supplianten geen voorkeur hebben en verwijst hen met hun verzoek naar de schepenbank van Brugge om daar hun zaak te vervolgen. De Grote Raad veroordeelt hen tot het betalen van de schade geleden door de openbare verkoop en tot de proceskosten.

277.

Ferdinand de Coninck, koopman te Gent, geïntimeerde

Judocus Bombeke, meester timmerman te Gent, appellant

Inv. nr. 976, f.538-543

7 april 1770

Vierde instantie – Beroep uit Vlaanderen (Schepenen van de Keure van Gent in kamer; Schepenen van de Keure van Gent in vierschaar; Raad van Vlaanderen)

Betwisting van een bevel tot ontruiming van een huis in de Drapstraat te Gent.

Op 1 juli 1766 verklaren de schepenen van de Keure in kamer dat Ferdinand de Coninck geen recht heeft om zijn huurder Bombeke uit het huis te zetten; de Coninck wordt veroordeeld tot de proceskosten. De schepenen van de Keure in vierschaar bevestigen op 10 november 1766 het vonnis van de schepenen van de Keure in kamer en veroordelen de Coninck tot de proceskosten. Op 10 juni 1760 hervormt de Raad van Vlaanderen het vonnis van de schepenen van de Keure. Judocus Bombeke wordt veroordeeld tot een schadevergoeding en tot de proceskosten van de drie instanties. De schepenen van de Keure van Gent worden veroordeeld tot een boete van 30 gulden.

De Grote Raad bevestigt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en veroordeelt de appellant tot de boete van frivool appel en tot de proceskosten.

278.

De burgemeester en schepenen van het ambacht en de baronie van Maldegem, geïntimeerden

De burgemeester en schepenen van de stad, keure en vrijheid van Eeklo, appellanten

Inv. nr. 976, f.544-563

10 november 1768

Beroep uit Vlaanderen

Bevoegdheidsgeschil met betrekking tot het recht kennis te nemen van de staat van goed van het sterfhuis van Jan François de Brabander.

Op 20 december 1765 verklaart de Raad van Vlaanderen dat de kennis van de staat van goed toekomt aan de burgemeester en schepenen van Maldegem; de burgemeester en schepenen van Eeklo worden veroordeeld tot de proceskosten.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en wijst de kennis van de staat van goed toe aan de appellanten. De Grote Raad veroordeelt de geïntimeerden tot de proceskosten van beide instanties, inclusief deze van het oorspronkelijke proces ingesteld door Cornelis Van Killeghem en François Mijs.

Opmerking: De oorspronkelijke eisers in de zaak voor de Raad van Vlaanderen waren Cornelis Van Killeghem, testamentuitvoerder en François Mijs, beëdigd landmeter en notaris te Asse. Zij hadden een verzoek ingediend bij de Raad van Vlaanderen om te bepalen bij welke instantie zij de staat van goed moesten indienen.

279.

Joannes Baptiste Vander Beken, licentiaat in de theologie van de universiteit van Leuven, appellant
Nicolaas Delbeke, geïntimeerde
Inv. nr. 976, f.564-587
1 oktober 1771
Beroep uit Vlaanderen

Betwisting van het benoemingsrecht in de parochie Bellegem, waarbij zowel de eiser als de verweerder beweren dat zij zijn aangesteld tot pastoor.

De Raad van Vlaanderen verklaart op 17 november 1770 dat Joannes Baptiste binnen de drie weken moet antwoorden op de 'points d'office' van 14 september 1770 en voordeelt hem tot de kosten van het debat.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en verklaart dat de appellant rechtmatig is aangesteld als pastoor in Bellegem. De geïntimeerde wordt veroordeeld om de appellant ofwel via een minnelijke schikking ofwel voor commissaris de opbrengsten en het inkomen van de parochie te bezorgen evenals eventuele schade te vergoeden. De Grote Raad veroordeelt de geïntimeerde tot de boete van rekest civiel en tot de proceskosten van beide instanties.

Opmerking: Binnen het proces voor de Raad van Vlaanderen was een debat ontstaan voor commissaris, waarbij Vander Beken het bestaan moest bewijzen van het zogenaamde 'beneficie Ramon'. Hij meent echter dat het aan Delbeke is om te bewijzen dat dit beneficie niet meer bestaat, waarop de Raad van Vlaanderen Vander Beken veroordeelt om toch te antwoorden op de voorgelegde vragen ter verduidelijking. Het is tegen dit tussenvonnissen dat hij in beroep gaat bij de Grote Raad.

280.

Jan Baptiste baron van Heems, onderbaljuw van de stad Gent, appellant
De deken en eed van de practizijnen van de Raad van Vlaanderen, tussenkomen voor François Joseph Aernout, procureur en suppoost van de Raad van Vlaanderen, originele betrokkene, geïntimeerden
Inv. nr. 976, f.588-594
8 februari 1772
Beroep uit Vlaanderen

Is de onderbaljuw van Gent bevoegd om François Joseph Aernout voor de Raad van Vlaanderen te dagen in verband met een ordonnantie van de stad Gent van 21 augustus 1764? Binnen dit proces ontstaat een debat omtrent de vraag of de deken en eed van de practisijnen van de Raad van Vlaanderen mogen tussenkomen voor François Joseph Aernout.

Op 22 september 1770 verklaart de Raad van Vlaanderen dat de onderbaljuw van Gent niet bevoegd is in deze zaak waarmee ook de kwestie van het debat gevonnist is. De Raad van Vlaanderen veroordeelt de onderbaljuw tot de proceskosten evenals tot de kosten van het debat.

De Grote Raad hervormt het vonnis van de Raad van Vlaanderen en beveelt François Joseph Aernout om zelf het proces tegen de onderbaljuw te voeren, niet voor de Raad van Vlaanderen maar voor de Grote Raad. De Grote Raad veroordeelt de eed en de deken van de practisijnen tot de kosten van het debat, tot de kosten van het rapport opgesteld in de Raad van Vlaanderen en tot de kosten van het proces voor de Raad van Vlaanderen.

Persoons –en plaatsnamenindex

A

AALST, 13, 34, 40, 255, 275
AARLEN, 84, 183
AARSCHOT, hertog van, 97; Claude
Catharine de Rivieren, gravin van, 105
ABINET, Pierre, 179
ACOS, heer van. *Zie* DE MAROTTE, Louis
François
ADRIANI, Ferdinandus, 202
AERNOUT, François Joseph, 280
AERTSENS, André, 114, 115, 116, 117, 118,
119, 120, 130, 131
ALBERT, Marie, 218
ALEGAMBE, Antoine, 83, 106; Charles, 83;
Françoise, 83; Fredericq Philippe, 83;
Philips-Jacques, 106
ALLAERT, Guiliam, 238
AMBROSY, Maximilien, 114, 115, 116, 117,
118, 119, 120, 130, 131
ANDENNE, 268
ANDRIES, Pieter, 47
ANGILIS, Peter, 225
ANTWERPEN, 160
APPELS, 58
ARENBERG, graaf van, 5
ARENBERG EN AARSCHOT, hertogin van,
97
ARAZOLA D’OGNATE, Jean Philippe, 98
ARZELE (BIJ KORTRIJK), 116, 117
ASSEBROEK, 238
ASSENEDE, 69
AUBLAIN, burggraaf van. *Zie* GROESBEEK,
Jacob graaf van
AUCHIN, 216
AVELGEM, 130

B

BAARLAND, 6
BAELDE, Jan Baptiste, 221
BAERT, Gillis, 48; J.B., 252
BAERTS, Lambertus, 67
BAESBANCK, Philippe François, 8, 85

BALEGEM, 199
BANSTHOVE, burggraaf van. *Zie* MIGRODE
DE LIEDERMANS, Philippe
BARRE, N, 190
BARTHEL, Leonardus, 276
BASSEVELDE, 69
BAUDIER, Jean François, 138
BAUTERS, Pieter, 267
BAUWENS, Jan Baptiste, 30
BAVIKHOVE, 215
BAZEL (BIJ KRUIBEKE), 110
BAZINGHEN, heer van. *Zie* ALEGAMBE,
Antoine
BEAUSAIN, heer van. *Zie* DE COPPIN,
Louis Joseph
BEERNEM, 232
BEKE, Jan, 62
BELLEGEM, 279
BELLEVILLE, Antoine, 218
BERCHEM (BIJ OUDENAARDE), 118
BERLO, Marie Albertine gravin van, 196
BERTOGNE, 187
BERTRANGE, 228
BERVOET, Juste Jacques, 260; Marie Justine
Isabelle, 260
BETHUNE, 37
BEVEREN (WAAS), 73
BEVEREN EN ONLEDE (BIJ
ROESELARE), 225
BEYER, Jeanne, 222
BISACCIA, hertog van, 44, 74
BLANKENBERGE, 2
BLOEMENDALE, heer van. *Zie* DE
VILLEGAS, Jan Baptiste
BLONDEL, ridder, 77
BOEIJE, Laureys, 146
BOEKEM, 120, 131
BOEKHOUTE, 69, 214
BOELARE, 111
BOELARE, 64; baron van. *Zie* DE CASSINA,
G; *Zie* DE CASSINA, Philippe Guillaume
BOELS, Martine, 55
BOGAERTS, Joannes, 202; Joris, 102
BOHAN, 108

BOKHOVEN, graaf van. *Zie* VAN
 IMMERSEEL, Charles; gravin van, 178
 BOLLAERT, Adrianus, 192
 BOMBEKE, Judocus, 277
 BORLON, 241
 BOSSCHAERT, Isabella Clara, 181; Jan
 Pieter, 160; N, 184
 BOSSU, graaf van. *Zie* D'ALSACE, Thomas
 Philippe
 BOULENGIEN L'ECLUSE, heer van. *Zie*
 VANDER GRACHT, Jan Albrecht
 BOULEZ, barones van. *Zie* VEREIJCKEN,
 N.; baron van. *Zie* BRUNEAU, Jacques
 BOULOGNE, heer van. *Zie* HENRIQUET,
 Henri
 BOURNONVILLE, hertog en prins van, 89
 BOUTERSEM, heer van. *Zie*
 VANDERMEERE, Guillian Joseph
 BOUWEL, heer van. *Zie* VAN
 ROOSENDAAL, Christiaan
 BRAKEL, 13
 BRAUN, Guillaume, 273
 BREUX, heer van. *Zie* DE BOMBELLES,
 Louis Frans
 BRICQUET, Boudewijn, 82; Guillian, 82
 BROECKAERT, Adriaan, 146; Anne, 146
 BRUGGE, 3, 11, 32, 61, 63, 70, 72, 77, 80, 87,
 95, 109, 153, 158, 185, 203, 208, 209, 238,
 245, 257, 270, 271, 276
 BRUGSE VRIJE, 2, 57, 169, 225, 226, 235
 BRUIERE, 115
 BRUNEAU, Jacques, burggraaf van, 112, 113,
 124, 125; burggravin-weduwe van. *Zie*
 VEREIJCKEN, N.
 BRUSSEL, 16, 30, 74, 260; burggraaf van. *Zie*
 DE VARICK, Philippe François
 BURCHT, heer van. *Zie* DE CARENA, Ignace
 BUREAU, Anna Theresia, 60
 BURLIN, Marguerite Constance, 56
 BURST-BAMBRUGGE, 34
 BUSKENS, 125

C

CABAREAU, Nicolas, 233
 CALAIS, 80
 CAPELLE, Joseph, 265
 CAPPELLE, Joannes, 271
 CERINCX, Elisabeth, 12
 CHARLES, Jean Gaspar, 167
 CHAUFFMANS, Christophre, 44

CHÈNE, 229
 CHIMAY, Alexandre prins van, 240; prins
 van, 191, 266; prinses van. *Zie* DE
 CARDENAS, Marie
 CHRISTIANI, Leonard, 12
 CHRISTIJN, Jean Pierre, 88
 CLAESMAN, Isabelle, 270
 CLAISSENAIRS, heer van. *Zie* VANDER
 MEEREN, Charles Louis
 CLAUWEZ, Charles Joseph Thomas, graaf
 van, 258
 CLERCQ, Normaldus, 199
 CLEVE, 216
 CLEYMANS, Jan Baptiste, 45
 CLEYN, Bernard, 234
 CLOU, Philippe, 80
 CO[U]LON, Jacques, 72
 COCHUIT, Joos, 69
 COLLART, Hubert, 195
 COOLMAN, Baudewijn Guillian, 29; Claire
 Françoise, 29; Jacqueline Cecilie, 29, 65,
 66; Jan Baptiste, 29, 65, 66; Marie Jenne,
 29, 65, 66; procureur, 29
 COPPIETERS, Jacques Bernard, 159
 CORBIE, 134
 CORNELIS, Jacques, 246
 CORSWAREM LOOZ, Joseph graaf van, 222
 COUPIGNY, graaf van, 89
 COURTOIS, Thomas, 20
 COUSART, Jan, 43
 CRAEIJENEST, Christiaan, 106
 CROQUET, Jacques, 246
 CROY, Ferdinande Gaston Joseph hertog van,
 166; hertogin van, 166; Marie Philippine
 van, 166
 CUVELIER, Jeanne Thérèse, 248; Marguerite,
 197

D

DALENBROEK, 196
 D'ALSACE, Thomas Philippe, 138
 DAMERIN, Guillian Antoine, 242
 DAMMAN, Barbara, 42; Charles, 134
 DANEELS, Jan, 17, 75
 D'ARIMONT, Jeanne Marie, 253
 DAUW, Philippe Judocus, 238
 D'AYASASA, Antoine, 197; Ferdinand
 Henry, 197
 DE BACKER, Elisabeth, 25

DE BAETS, N., 1
 DE BAILLENCOURT, François, 3; Jean François, 3
 DE BARGIBANT, Louise Jeanne Albertine, 207
 DE BATTY, Jean Baptiste, 269
 DE BAY, Bertrand, 193
 DE BEAUFORT, Charles Antoine, 211; François Louis, 211; Isabelle Dorothée, 211
 DE BEER, Philippe Joseph, 226
 DE BERBISSON, Florence, 148, 149, 151
 DE BETTENHOVEN, Charles Albert, 84; Gertrude, 84
 DE BILDE, Pieter, 111
 DE BISEAU DE LEUSDAL; Charles Lambert, 155; Jan François, 155
 DE BISSCHOP, Jan Remy, 264
 DE BOEIJE, Laureys. *Zie* BOEIJE, Laureys
 DE BOISLEAU, Jean Baptiste, 219
 DE BOMBELLES, Louis Frans, 193
 DE BOODT, Marie Françoise, 154
 DE BOURGOGNE, Charles François Louis, 57; Guillaume Charles Frans, 57
 DE BRABANDER, François, 278
 DE BRABANT, Marie Anne, 105
 DE BROYER, secretaris, 240
 DE BURGHGRAEVE, Pieter, 47
 DE CAIGNY, Jacques, 249
 DE CALENELLE, dame, 93
 DE CARDENAS, Marie, 7
 DE CARENA, Ignace, 19, 82; Marie, 82
 DE CASSAL, Charles Oger, 198; François Antoine, 198; Marie Françoise Catherine, 198
 DE CASSINA, G., 111; Philippe Guillaume, 64
 DE CASTRO, Franciscus Joseph, 143
 DE CEELLES D'AWANT, Claude, 253
 DE CLAIRON, Agnes, 94
 DE COCK, Marie, 243
 DE COCQ, Pieter, 53; Richard, 53
 DE COESPELT, Claudine, 108
 DE CONINCK, Ferdinand, 277
 DE COPPIN, Louis Joseph, 198
 DE CORDES, Isabella Maria, 38; Robert Balthasar, 38
 DE CORTE, Joseph, 70
 DE COSTER, Jenneken, 184
 DE COUDENHOVE DE TONGERLE, Catharina Philippine, 59
 DE COUPIGNIES, graaf, 205; gravin van, 205
 DE COUTTE, Jacques François, 135
 DE CROY, Charles Philippe, 74
 DE CUNINCK, Jan, 225
 DE DRAECK, Dominic, 156; Jacques Anselme, 83, 106
 DE DRIJVER, Cornelis, 33
 DE DUYSSCHERE, Joanna Theresia, 245
 DE FAYOL, Hiacinthe Flora, 144
 DE FONTAINE, Jacques Philippe, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 130, 131, 158
 DE FORBES, Angeline, 159
 DE FOURNEAU, Charles Antoine, 8, 61, 77
 DE GAND, Jean-Alphonse, 178; Louis, 164, 178
 DE GARDIN, Carolus Franciscus, 186
 DEGENFELD, Martin graaf van, 228, 229, 237;
 DE GOBLINUS, Henry, 177
 DE GOURCY, Gaspard, 94
 DE GROUWE, Joos, 153
 DE GRUTTERE, Fereolus, 9
 DE HAUTPRE, Pieter, 182
 DE HAZE, Laurent, 136; Pierre, 136
 DE HUBERT, Antoon, 14
 DEINZE, 123
 DE JAUCHE DE MASTAING, Claude Albert Florent, 162, 224
 DE JONCKHEERE, Anne Marie, 267; Marie Angeline, 267
 DE KERPEL, Gillis, 51
 DE KIMPE, Anne Catherine, 259
 DE LA BASSARDERIE, Joseph, 197
 DE LA CROIX, Jean Jacques, 84
 DE LA HAYE, Dominicq François, 164
 DE LA MARCHE, Adriaan, 51
 DE LA NEUVEFORGE, Jean Henri, 84
 DE LA PUEBLA, Lorenzo Ulloa Zuniga y Velasco, graaf, 7
 DE LA RUE, Pierre Lambert, 168
 DE LA TORRE, Marie Françoise, 40
 DE LAUW, Peter, 101
 DE LA VALLEE, Jaspas, 215
 DELBEKE, Nicolaas, 279
 DE LE CORBIER, Joseph, 88
 DE LEDE, François, 169

DE LEEUW, Hendrik, 102; Jan, 102; Marie Claire, 102
 DE L'EPEE, Ignace Joseph, 191, 208
 DELFOSSE, Marie Louise, 207
 DEL MARMOL, Lorenzo, 5, 7; 98
 DE MAERE, Jacobus, 47
 DE MARIEVOORDE, Charlotte Thérèse, 112, 113, 124, 125, 147
 DE MARIGNAULT, Jan, 14
 DE MAROTTE, Gilles Antoine, 93; Louis François, 93; Marie Jolente, 93
 D'EMBISE, Jenne, 15
 DE MEERBEKE, Bartholomé, 15
 DE MERODE, Marguerite Isabelle, 170, 178
 DE MEULENAERE, Bernarde Sophie, 263; Nicolaas François, 82
 DE MEY, Mattheus, 265
 DE MILAN, Jacques, 177
 DE MONTPELLIAN, markies, 98
 DE MULLET, Michel Joseph Lamoral, 207
 DE MUNCK, Joannes, 33
 DENAIN, 227
 DE NAYERE, Cornelis, 203
 DENDERMONDE, 58, 160, 275
 DE POUILLON, Marie Magdaleine, 43
 DE PRETS, Jan, 215
 DE PREUDHOMME d'HAILLY, Marc Antoine, 159
 DE RAEDT, Jan Frans, 215
 DE RENTY, Philippe Eugene, 74
 DE REU, Jan, 41
 DE RIJCKE, François, 73
 DE ROBAIX, Jean François, 23
 DE ROBIANO, Gerard Norbert, 248
 DE ROMBAUT, Jan Frans, 262
 DE RUYTTER, Diego, 188
 DE SACCY, Eusebe, 112, 113, 124, 125
 DE SALMIER, Charles Thomas, 148, 149, 151; Eustache Charles, 105; Theodore Olimpe, 148, 149
 D'ESCAUVELLE, Jean Jacques, 108
 DE SCHEPPER, Anna, 37
 DESENFANS DE BASSECOURT, Jean François, 207
 DE SMET, Catharina, 262; Jan Baptiste, 275; Martijn, 165; Susanna Maria, 264
 DE SMIT [SMIDT of SMET], Jan Baptiste, 212
 DE SOURDEAU, Louis Theodore, 207
 DE SOURET, André, 190
 DE SPINOLA DE VERGAIGNE, prins, 91
 DE SAINT OMER, François Ignatius, 211
 DESTELBERGEN, 112
 DE SUENNE, Jean, 213
 DE TERMER, Jan, 100
 DE THOSSE, Ambrosius, 82; Isabelle, 82; Pedro, 82; Susanne, 82
 DE TSESTICH, Engelbert, 145; Jeroen François, 145
 DE TURCK, Joseph François, 275
 DE TYMPLE DE BRABANT, Marie Anne Scholastica, 57
 DEURMAEL, Guilliam, 41
 DE VARICK, Philippe François, 49
 DE VENDELE, Jacob, 11
 DE VIGNACOURT, Henri Auguste, 206
 DEVILLE, Henri, 241; Jacques, 241
 DE VILLEGAS, Isabelle Lucie, 219; Jan Baptiste, 32; Joannes Bernardus, 209
 DE VILLERS, Gerard, 29, 65, 66
 DE VliegHER, Jacques, 35
 DE VliegHERE, Andries, 238
 DE VOOGHT, François, 270
 DE VOS, Pieter, 73
 DE VULDER, Guillaume Antoine, 92, 165
 DE WAELE, François, 153
 DE WESPIN, Nicolas Philippe, 213
 DE WITTE, Gerard, 245; Joannes Adrianus, 171, 184; Livine, 171; Pieter, 171
 DE WOLF, Cornelis, 160
 DEYNAERT, Guilliam, 69
 D'HALLEWIN, Marie Josephine Barbe, 91
 DHAMERE, Jan Hendrick, 29, 65, 66
 D'HAMMEL, Jan Baptiste, 16
 DHANE, Ferdinand, 159
 D'HANENS, Guilliam Jan, 220
 D'HEEDENE, Pieter, 225
 D'HEERE, Boudewijn, 121
 D'HEYNE, Passchier, 28
 D'HOLLANDERE, Guilliam, 104
 D'HONDT, Charles, 270
 D'HOOGHE, Pieter, 48
 D'HOOVAERT, Pieter, 199
 D'HORION, baron, 196
 DIESVELT, 53
 DIJEDEGHEM, Catharine Françoise, 227
 DINANT, 251

DINGENS, Johanna, 79
 D'ITTRE DE CAESTRE, George Joseph, 140
 D'OGNATE, Marie-Anne, 98; Michel Frans, 98
 D'OIGNIES, (Antoinette) Alexandrine, 83, 159; François Florent Joseph, 83; François Joseph, 83
 D'OIGNIES EN MASTAING, graaf van, 205
 DOLI[E]SLAEGHER, Jan, 122, 123
 DOORN, heer van. *Zie* DE WITTE, Joannes Adrianus
 DOORNIK, 92, 121, 141, 197, 204, 207, 225, 244
 DOTTENIJS, 119
 DOUGNIES, Ludovicus baron de, 186
 D'OVERLOOPE, Jacques, 226
 DROGENBOS, heer van. *Zie* DU BOIS DE FIENNE, Thomas François
 DU BOIS, Guillaume, 108; Jan, 274; Jean Baptiste, 108; Jean Guillaume, 108; Joannes Josephus, 274; Joseph, 108; Marie, 108; Marie Josephe Gabriel Agnes, 40; Marie Thérèse, 274; Petrus, 274
 DU BOIS DE FIENNE, Jean Alexandre, 108; Thomas François, 108
 DU BOUCQUET, Philippe, 204
 DU CARLIER, Catharina, 224
 DU CHASTEL, Albert Adriaan François Joseph, 211
 DU CHEMIN, Henri, 176, 223
 DUDZELE, 191; heer van. *Zie* DE VULDER Guillaume Antoine
 DUHOT, Antoine François, 107
 DUJARDIN, Philippe, 5
 DU LAURY, Remi Albert, 264
 DU MORTIER, Alouisius, 208; Anna, 208
 DURAS, graaf van. *Zie* VANDER NOOT, Philippe François
 DURBUY, 179, 180, 241
 DU VERGER, Joannes, 243

E

ECHTERNACH, 253
 EEGENE, 58
 EEKLO, 278
 EENAME, 71
 EGEM, 154
 EGMONT, Charles graaf van, 240; Claire Angeline, 74; graaf van, 217; Louis graaf

van, 240; Procope François graaf van, 74, 217; Procope Marie Pignatelli graaf van, 240
 ELBO, Jan, 109; Cesar, 264;
 ELINCK, Jacobus, 184
 ELZELE, 149
 EMMELS, Guillaume, 183
 EMMERY, Pieter Jan, 153
 EMSRODE-TEN-EEDE, 92
 ERPE, 151; baron van, 149, *Zie* VAN ZUIJLEN, Philippe Guilliam
 ERPE-MERE, baron van, 93
 ERREMBAUT, Gillis François, 191; Louis Frans, 207
 ETALLE, 190
 ETIKHOVE, 127
 EYCKMAN, Pieter, 274

F

FANZEL, 179
 FLAXWEILER, 273
 FLESQUIERES, heer van. *Zie* DUHOT, Antoine François
 FLINES, 121
 FLORISONE, Franciscus Jacobus, 276
 FOCQUEDEY, Cornelis, 169
 FONTAINE, Jacques Philippe, 46
 FOPPENS, Pieter, 25
 FOULON, Marie Elisabeth, 190
 FOURET, Jean François, 248
 FOURMENTRAU, Maria, 215
 FRARIN, Robert Baltasar, 129
 FRESNAY, baron de. *Zie* D'HAMMEL, Jan Baptiste
 FREUX, 200

G

GARDES, Jean, 218; Pierre, 218
 GAVRE, prins van. *Zie* EGMONT, Procope Marie Pignatelli graaf van; *Zie* EGMONT, graaf van
 GEENS, Pieter François, 135
 GEERTS, Jacobus, 163; Jan Baptiste, 182
 GELDENAKEN, burggraaf van. *Zie* GLIMES, Jean graaf de
 GELRE, 49
 GELUWE, 258

GENT, 1, 8, 14, 17, 32, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 52, 65, 66, 69, 75, 76, 81, 86, 113, 121, 138, 141, 143, 185, 212, 226, 231, 257, 259, 262, 263, 264, 277, 280

GENVILLES, heer van. *Zie* DE TSESTICH, Jeroen François

GERAARDSBERGEN, 9, 13

GERARDI, Jean, 187

GESTEL, 261; heer van. *Zie* GOTTIGNIES, baron van

GHIJS, Albertus, 81

GHIJSELEN, Jan Baptiste, 265

GILLARD, Claude Antoine, 110

GILTAY, Dorothée, 218; Martin, 218

GISTEL, 61, 77, 271

GLIMES, Jean graaf de, 177

GLORIE, François, 267

GOEMAN, Philippe, 53

GOOIK, baron van. *Zie* GRYSPPERRE, Willem Albert baron van

GORIS, Balthasar, 30

GOTTIGNIES, baron van, 239, 261

GOUBAU, Johanna Maria, 16; Marguerite Françoise, 16; Theresia Catharina, 16

GOYVAERTS, Catharina, 60

GRAMMENE, 92

GREMBERGEN, 126

GROBBENDONK, Charles Augustin graaf van, 180

GROESBEEK, graaf van. *Zie* DE COUTTE, Jacques François; Jacob graaf van, 6

GRONSFELDT, graaf van, 105

GROOT-BRITTANNIE, koning van. *Zie* Willem III

GROOTLO, heer van. *Zie* CHRISTIJN, Jean Pierre

GROSFILS, Bernard, 254

GRUITHUISEN. *Zie* TILTENHOVE

GRYSPPERRE, Willem Albert baron van, 91

GUILLE, Jean, 179

GUYOT, Daniël, 20

H

HAGENBROEK, 265

HAMERLINCK, Rochus, 210

HAMES (KANEGEM), 159

HAMILTON, Eugenius, 276

HAPPAERT, Robert, 260

HAPPART, jonkheer, 98

HARELBEKE, 139, 192

HAROU, Catharine, 88

HARSCAMPS DE MARLIERE, barones van, 177

HASAERT, Paschasius, 122, 123

HAUDEROY, Louis, 205

HAVRE, hertog van. *Zie* DE CROY, Charles Philippe

HAVRE EN CROY, hertog van, 91; hertogin-weduwe van. *Zie* D'HALLEWIN, Marie Josephine Barbe

HEEMS, Jan Baptiste baron van, 280

HEESTERT, 120, 131, 133

HEIST-OP-DEN-BERG, 38, 60

HELLEMANS, Adrien, 136

HELLIN, Jean Baptiste, 269

HELLINCX, Jan, 19, 104, 126

HELMAN, Joseph, 217

HENRIQUET, Henri, 222

HENRY, Louis Grand, 187

HERCKELBAUDT, Jan Baptiste, 4

HERMALE, gravin van, 166

HEURART, Marie, 56; Odile Anne, 56; Pierre Philibert, 56

HEUS, Michiel, 60

HEVER, 102

HEYD, 241

HILLEGHEM, Anna, 12; Joos, 12; Pieter, 12

HOEDEKENSKERKE, 6

HOFLANDE, heer van. *Zie* DAMERIN, Guilliam Antoine

HOLLEBEEK, heer van. *Zie* COPPIETERS, Jacques Bernard

HOLLEBEKE, 177; heer van. *Zie* GLIMES, Jean graaf de

HOMBEEK, 23, 132; burggraaf van. *Zie* LOCQUET, Jan Michiel

HOOGLEDE, 265

HOOGMOSSCHER (BIJ IZEGEM), 148

HOOGMOSSCHER EN MOSSCHER-AMBACHT, heer van, 149. *Zie* VAN ZUIJLEN, Philippe Guilliam

HOORN, graaf van, 50; Maximilien Emanuel prins van, 227

HOPSOMER, Jan François, 263

HOSDENT, baron van. *Zie* DE SALMIER, Eustache Charles; baron van, 149, 151. *Zie* DE SALMIER, Charles Thomas

HOSTE, Marie Anne, 110; Philippus, 110
HOUTSCHE, 125
HUAERT, Frederic, 46
HUBERMONT, 93
HUE, Guislaine Françoise, 37
HUENS, Charles Joseph, 239
HULPLANCHE, heer van. *Zie* DE LA RUE,
Pierre Lambert
HULST, 73
HUSTIN, Catharine, 62
HUYGENS, N., 217

I

ICHTEGEM, 235
IDEGEM, heer van. *Zie* DE GRUTTERE,
Fereolus
IEPER, 216, 221, 242
ISAAQ, Abraham, 221
ISENGHIEN, gravin van. *Zie* DE MERODE,
Marguerite Isabelle; prins van. *Zie* DE
GAND, Jean Alphonse. *Zie* DE GAND,
Louis
IZEGEM, 225

J

JACOB, Marie, 213
JACOBUS, Maximiliaan Pieter, 267
JAMOIGNE, 193
JANSSENS, Peter, 243
JONKERSHOVE, heer van. *Zie* DE CORTE,
Joseph

K

KAASTER, 134
KACHTEM, 162
KALLO, 135
KAMERIJK, 174, 175, 269
KAPRIJKE, 121
KEMMEL, 164
KEMZEKE, 243
KERKEM, Gille, baron van, 217; heer van. *Zie*
DE RAEDT, Jan Frans
KERSCHEN, Anne, 176, 223; Theodore, 183
KEYAERTS, Pieter, 75
KIELDRECHT, 146
KLEIN, Jean Baptiste, 272; Bernard. *Zie*
CLEYN, Bernard
KOOLSKAMP, 201
KORTRIJK, 139, 163, 246, 249, 263, 264, 274

KORTRIJK BUITEN, 274
KRUIBEKE, 19
KRUISSHOUTEM, 224; graaf van. *Zie* DE
JAUCHE DE MASTAING, Claude Albert
Florent
KUURNE, 274
KWAREMONT, 155

L

L'ALLEMAND, Ferdinand, 133
LAMMENS, Lieven, 69
LANGEMARK, 216
LANGHENDONCK, Guillian, 38
LA ROCHE, graaf van. *Zie* DE
VIGNACOURT, Henri Auguste
LASSUS, 115
LAURENT, Guillaume, 92, 165
LEBIT, Anna, 80
LE BOEUF, François, 4; Philippe, 4
LEBOUTTE, Henri, 179
LE CAPELLIER, Marie Claire, 191
LE COMTE, Joseph, 204; Richard, 208
LEEMANDS, Jacques François, 20
LEEMANS, Jeroen, 161
LEERSE, Antoine Sebastiaan, 161
LEEST, 23, 188
LEFFINGE, 61, 77
LEJEUNE, Antoine Werner, 179, 180;
Dieudonné, 241
LE JOEUNE, Antoine Verner. *Zie* LEJEUNE,
Antoine Werner
LEMBEEK, 46; baron van. *Zie*
STEENHUIZE, prins van
LEMBEKE, 150
LE MEDE, Henri, 56; Pierre, 56
LENDELE, heer van, 92
LEONARD, Mathias, 157
LE PLAT, Peter, 67
LE POIVRE, Anne Josine, 29, 65, 66
LE ROIJ, Paulus Josephus, 256
LE ROEULX, gravin van, 166
LE SENNE, Jacques Philippe, 248
LESSEN, 91
LEURIDAN, Paulus, 221
LEUVEN, 268, 269, 272, 273
LEVERGEM, heer van. *Zie* DE WITTE,
Joannes Adrianus
LI[E]FFRING, Jean Etienne, 273
LIBAU, Catharine, 30

LIEDEKERKE, 138
 LIER, 79
 LIESSIES, 127
 LIJNCK, Dominicq, 26; Jacques, 26
 LISSEWEGE, vrouw van, 154
 LO, 173
 LOBBES, 99
 LOBERGE, heer van. *Zie* DE SAINT OMER,
 François Ignatius
 LOBKOWITZ, prins van. *Zie* SAGAN, hertog
 van
 LOCQUET, Jan Michiel, 103
 LOKEREN, 50, 171
 LOPES GALLO, Charles, 94; Henri Bernard,
 94; Jean, 94
 LOTIJNS, Louis, 3
 LUIK, 72, 187, 272; Land van, 6
 LUXEMBURG, 84, 176, 179, 187, 198, 200,
 222, 223, 234, 237, 272, 273; Land van, 108

M

MAAGDENDALE, 127
 MAALBROEK (MACHELEN BIJ DEINZE),
 165
 MAAS, Jaspar, 225
 MAASTRICHT, 266
 MACHELEN (BIJ DEINZE), 122
 MACHURAY, Pierre, 250
 MAEGHERMAN, François, 111
 MAEILLE, Jacobus, 31
 MAES, Sara, 81
 MAGNY, barones van, 68
 MALDEGEM, 214, 278
 MALE, baron van. *Zie* DE GOURCY, Gaspard
 MALHERBE, Gilles, 268
 MAMBRE, 108
 MANAUT, Pieter, 238
 MANDEREN, 272
 MARCHAND, Ferdinand, 243
 MARCHE-EN-FAMENNE, 218
 MARIENSART, baron de, 16
 MARISSAL, Michiel, 97
 MASSON, Marie Joanne, 257
 MATTELAERE, François, 139
 MATTHIJS, Nicolaas, 214
 MAULDE, 269
 MECHELEN, 10, 15, 18, 23, 24, 25, 27, 33,
 45, 54, 59, 67, 78, 85, 88, 100, 101, 103,

136, 137, 140, 157, 161, 167, 172, 181, 202,
 239, 252, 261
 MEER, barones van. *Zie* DE LA TORRE,
 Marie Françoise
 MEERDONK, 244
 MELDEN, 31, 174; barones van. *Zie* VAN
 DER HEYDEN DE LA BRUYERE,
 Barbara Antoinette Augustine
 MELIS, Jan, 14
 MELSELE, 256
 MENEN, 258
 MENSdorFF, 273
 MERENDRE, Charles, 80
 MESSANCY, 228
 MESTDAGH, Joanne Thérèse, 265
 MEULEBEKE, 192
 MICHEL, Albertine, 259; Jan Baptiste, 259;
 Maximiliaan Ignace, 259; Philippe, 259
 MICHOT, Clement, 185
 MIDDELBURG, gravin van. *Zie* DE
 MERODE, Marguerite Isabelle
 MIGRODE [MEGRODE] DE
 LIEDERMANS, Philippe, 147
 MIJS, François, 278
 MINNAERT, Gillis, 274
 MINTAERT, Philippe, 132
 MOEN, 133
 MOENYN, Henry Joseph, 264
 MOERBEKE, 35
 MOERZEKE, 104, 144; heer van. *Zie* VAN
 BOUVEKERCKE, Philippe
 MOESKROEN, graaf van, 5
 MOLS, Isabella, 140
 MONDICOURT, heer van. *Zie* DE
 BEAUFORT, François Louis
 MONTJARDIN, 219; heer van. *Zie*
 SALAMANCA, Louis Gallo
 MOORS, Henri, 114, 115, 116, 117, 118, 119,
 120, 130, 131
 MORISOT, Nicolas, 222, 234
 MOSSCHER-AMBACHT (BIJ IZEGEM),
 148
 MUNCKEN, 130
 MUTLOUW, Robert, 26

N

NAMEN, 56, 206, 213, 233, 268; prins van.
Zie DE GAND, Jean Alphonse, *Zie* DE
 GAND, Louis

NASSAU, François Jean Desiré prins van, 49;
Jan François prins van, 155; Willem van, 14
NASSAU SIEGEN, Guillaume Hyacinthe van,
155
NEDERBRAKEL, 13; heer van. *Zie* VAN
CAUTEREN, Antoine
NEDERWEERT, 266
NEERWAASTEN, 194
NEIJS, Pieter, 48
NEMY, Jean, 195
NEUFCHÂTEAU, 250
NEW, Jean, 272
NIEUWENHOVE, 125, 192
NIEUWERKERKEN, 43
NIEUWGOED (KERKHOVE), 158
NIEUWPOORT, 203; burggraaf van. *Zie* DE
PREUDHOMME DAILLY, Marc Antoine
NINOVE, 275
NONCLE, Jan, 1
NUKERKE, 31; barones van. *Zie* VAN DER
HEYDEN DE LA BRUYERE, Barbara
Antoinette Augustine
NUYTENS, Frans, 40
NUYTS, Abigaël, 215

O

OEDELEM, 232
ODIJK, heer van. *Zie* NASSAU, Willem van
OEKENE, heer van. *Zie* BARRE, N.
OETTINGEN, Craft Guillaume graaf van, 237
OGY, 175
OOMBERGEN, burggraaf van. *Zie*
DAMMAN, Charles
OOSTAKKER, 17
OOSTEEKLO, 150
OOSTENDE, 26, 30
OOSTERZELE, 71, 199
OOSTKAMP, 124, 125, 232
OOSTWINKEL, 230
OPHEM, heer van. *Zie* DE TSESTICH,
Engelbert
OPWIJK, 82
ORANJE NASSAU, Willem Hendrik prins
van, 164, 170
ORCHIMONT, 251
ORVAL, 250
OTEGEM, 53, 130
OUDEGEM, 58
OUDENAARDE, 53, 128, 262

OVERBEKE (TE KOOIGEM), 115
OVERHAM, barones van. *Zie* DE LA
TORRE, Marie Françoise
OVERMERE, 166

P

PAMEL, 53
PANSIUS, Jacques, 24
PAPEJANS, Philippe Antoine, 42, 75; Philippe
Dominic, 1
PARDAENS, Pieter, 111
PARIJS, 205
PARIKE, 64; heer van. *Zie* VERCAUTEREN,
Antoine
PAUSSCHE EN VIJVERSCHE, 201
PAUWELS, Joos, 37
PEETERS, Petrus, 252
PELLENBERG, heer van. *Zie* VAN
WISSEKERCKE, Johan
PELLOT, Jean Adam, 84
PENNEPOEL EN SCHEPERSWIJDE, 252
PENNYNCK, Adriaan, 64
PERNEEL, Joannes, 225
PETEGEM (BIJ OUDENAARDE), 90
PETIT-SOMME, 241
PETRIEU, graaf van. *Zie* DU CHASTEL,
Albert Adriaan François Joseph
PHILIPS, Jan, 169
PICHAERTS, Barbara, 54
PIJCKE, Emilia, 93
PIPAIX, 248
PIRET, Jean, 206
PLATTEAU, Michel, 92; Robert, 67
PROVOST, Cornelis, 154
PRUVOST, Jacques, 75

Q

QUINCY, baron de. *Zie* LOPES GALLO,
Charles
QUIRIJNSSENS VAN DULT, François, 62

R

RAES, Adriaan, 11
RAMONT, Ignatius, 210
RAMSKAPELLE, 80
RANST, Geert, 42
RAVESTIJN, heer van. *Zie* D'ITTRE DE
CAESTRE, George Joseph

RAVILLE, Jean Erneste baron van, 196;
 Lothaire Frederic baron van, 196
 REDINC[K]HOVEN, barones van. *Zie*
 BERLO, Marie Albertine gravin van
 REMACLY, Gaspar, 254
 REMY, Jan, 43
 RENSON, Pierre Joseph, 251
 RENTY, hertog van. *Zie* DE CROY, Charles
 Philippe; markies van. *Zie* EGMONT,
 Procope François graaf van
 REVIERS, Michiel, 109
 RHODES, 162
 RICHARDOT, Claude, 114, 115, 116, 117,
 118, 119, 120, 130, 131, 158
 RIJCKAERT, Adriaan, 184; Hendrik, 35;
 Jenneken, 184
 RIJSEL, 247
 RIJSWIJCK, Jan, 81
 ROBBROECK, Jacob, 27
 ROBIJN, Charles, 121
 ROGIERS, Lambert, 274; Philippe, 274
 ROHART, Jacques, 133
 ROLLE, 229
 ROLLINGER, 237
 ROMAN, Pieter Antoon, 275
 RONSE, 149, 236
 ROOSE, Jean Alexandre, 98
 ROYEZ, heer van. *Zie* DE MULLET, Michel
 Joseph Lamoral
 RUBEMPRE EN EVERBERG, Philippe
 Antoine, prins van, 57
 RUIEN, 155
 RUISELEDE, 96
 RUMBEKE, 267
 RUPELMONDE, graaf van, 6
 RUZETTE, Michel Frans, 175

S

SAELENS, Carel, 232
 SAGAN, hertog van, 155
 SAINT-HUBERT, 195, 200
 SALAMANCA, Louis Gallo, 219
 SALM, 254
 SALOMON, Catharine, 250
 SANDELIN, Cornelis, 42
 SANDRA, Anna, 230
 SAS, Elisabeth, 182
 SCHAUDHEYD, Pierre, 241
 SCHELDEWINDEKE, 199

SCHELFAUT, Ferdinand[us], 231
 SCHELIN, Adriaan, 199
 SCHEPPERS, Clara Christina, 252
 SCHOCKAERT, Charles, 212
 SCHOOF, Maria Catharina, 192
 SCHOONHOVE, heer van. *Zie* VAN
 EIJNATTEN, Philips Charles
 SCHOORMAN, François, 75
 SCHORISSE (BIJ OUDENAARDE), 275
 SCHRIEK, heer van. *Zie* CHRISTIJN, Jean
 Pierre
 SEGHERS, Jan, 79; Jacques Nicolaes. *Zie*
 ZEGHERS, Jacques Nicolaes
 SERSANDERS, Anne, 159
 SERVAIS, Renier, 176, 223
 SETH, Jan, 36
 SIEGBURG, 68
 SINT-BAAFS, 17
 SINT-GILLIS-WAAS, 48, 243
 SINT-MARTENS-LIERDE, heer van. *Zie*
 VAN PUTTEN, Vincent
 SINT-OMAARS, 96, 194
 SIRON, Philips, 255
 SLEVENS, Pierre, 138
 SLIJPE, 61, 77
 SMET, Martin, 92
 SMEULDERS, Adriaan, 172
 SMOUTS, Jean Pierre, 268
 SNIJERS, Anna Theresia, 54; Isabelle Clare,
 24; Jan Baptiste, 24; kanunnik Jan Baptiste,
 24; Philippe, 54
 SOTTEAU, Claude Joseph, 239
 SPARRE, Pierre Marie Ferdinand graaf van,
 197
 SPEIX, Anne Catherine, 190; Jacques, 190
 STAESSEN, Marie Theresia, 276; Pieter
 Franciscus, 276
 STALINS, Jan François, 134; Pieter, 134
 STEENHUIZE, 55; prins van, 46. *Zie*
 RICHARDOT, Claude
 STEENHUIZE-WIJNHUIZE, 55
 STEKENE, 141, 243
 STEVENS, Judocus, 276
 STRAELEN, 68
 SUVÉE, Jacobus Henricus, 276
 SUY, Jan, 146

T

TAHON, Andreas, 259

TEMSE, 110
 TEN BIERMAN, 258
 TEN HAUTTE (INGELMUNSTER), 189
 TEN HECKE, 191
 TERDEGEM, heer van. *Zie* DE ST. OMER,
 François Ignatius
 TER ELST, 62, 256
 TERLINDEN, Cornelis, 55
 THIERRY, Catherine, 251; Elisabeth, 251
 THILMAN, N., 190
 THINES, 268
 TIELT, 192, 249
 TILTENHOVE (BIJ KORTRIJK), 116, 117
 TISSEN, Hélène, 190
 TOLLIEU, heer van. *Zie*
 DOLI[E]SLAEGHER, Jan
 TOMBREU, 114
 TRAZEGNIES, markiezin van. *Zie* CROY,
 Marie Philippine van
 TRIER, 272, 273
 TRIEST, Charles Albert, 203
 TRINCY, Maarschalk, 107, 217
 TRUXSES ZU WOLFEGG, Marie Anne
 Eusebe gravin van, 6
 T'SERSTEVENS, Marcq, 138
 T'SERWOUTERS, Charles Guillaume, 15;
 Charles Robert, 15; Christiaan, 15; Cornelia,
 15
 TUYPENS, Anne Marie, 275; Josephine, 275
 TUYTSCAVER, Peter, 231

U

UITBERGEN, 166
 URSEL, 230; graaf van, 106

V

VALENCIENNES, 25
 VAN AELSTEYN, Jan François, 75
 VAN AERDE, Joris, 52
 VAN ATTEVOORT, Jacobus, 33
 VAN BEKE, Jacques Philips, 69
 VAN BENEDEN, Catharina, 9
 VAN BOONHEM, Ferdinande Philippe, 48
 VAN BORNEM, Anna Catharine, 156
 VAN BOUVEKERCKE, Philippe, 144
 VAN BRUSSEL, Jan, 54
 VAN CAUTEREN, Antoine, 13, 64
 VAN COLLEN, Louis, 19; Marguerite, 104, 126

VAN COPPENOLLE, Franciscus (I), 143;
 Franciscus (II), 143
 VAN COTTHEM, Marie Anne, 81
 VAN CROMBRUGGHE, Louis, 109
 VAN DAELE, Jan, 21, 22
 VAN DAMME, François, 73
 VANDE CAMP, Jacobus, 137
 VANDE KERCKHOVEN, François, 110
 VANDEN ABEELE, Anne, 104
 VANDEN BERGHE, Jan, 55
 VAN DEN BOGAERDE, Andries, 32
 VANDEN BROECK, Guiliam, 54
 VANDEN BROUCK, Marie, 157
 VANDEN DRIESSCHE, Pauwels, 51
 VANDEN EECKAERT, Helena Maria, 252
 VAN DEN KERCKHOVE, Arnout, 134;
 Jacobus Arnoldus, 263
 VANDEN WIJNGAERDE, Josse, 34
 VANDER BEKEN, Joannes Baptiste, 279
 VANDER BERGE DE LEMINGE, hertog, 98
 VANDER BRUGGEN, Conraad Constantin,
 189
 VANDER BURGHT, Jan, 162
 VANDERDONCKT, Philips, 99
 VANDER ELST, Marie, 46
 VANDER GRACHT, Antoine, 168; Jan
 Albrecht, 211
 VANDER HAEGEN, Catharina, 81; Johanna,
 81
 VANDER HAEGHEN, David, 61, 77
 VAN DER HEYDEN DE LA BRUYERE,
 Barbara Antoinette Augustine, 31; Caspar,
 31
 VANDERLAEN DE LASSUS, Henri Jean
 Baptiste, 239
 VANDERLINDEN, Anne Hermanne, 83;
 François, 85; Jean Alexandre, 85; Josse
 Joseph, 85; Marcq Joseph, 85
 VANDER LINDEN, Joos, 106
 VANDERMEERE, Guiliam Joseph, 224
 VANDER MEEREN, Charles Louis, 147
 VAN DER MEEREN, Jan Baptiste, 132;
 Laurent, 239
 VAN DER NOODT, Philippus Erardus, 70
 VANDER NOOT, Philippe François, 168
 VANDER PIET, Antoon, 42
 VANDER STRICHT, Filips, 37
 VANDER VICHTEN, deurwaarder, 52
 VAN DER VIJNCKT, Bartholomeus, 47

VANDER ZAEN, Hieronimus, 181
 VAN DEVENTER, Carel, 270; Jan Ferdinand, 270
 VANDE WIELE, Joannes, 232
 VANDEWINCKEL, Guiliam, 100
 VANDE ZANDE, Catharine, 239
 VAN DRIEL, Isabelle, 110
 VAN DUIJSE, Adriaan, 48
 VAN DUN, Pieter, 10
 VAN EECKHAUTE, Melchior, 9
 VAN EIJNATTEN, Philips Charles, 152
 VAN ERTBORN, François Joseph, 140
 VAN EVERBROECK, Jean Albert, 240
 VAN GOETHEM, Anthony, 243; Ignatius, 243, 244; Joannes, 244; Josine, 243; Pierre, 144; Pieter, 48
 VAN HAECKEN, Daniël, 245
 VAN HALMALE, Susanne, 140
 VAN HECKE, Louis, 37
 VAN HERDEGHEM, Antoon, 142
 VAN HOMBEEK, Frans Locquet, 188
 VAN HOMBERGHEN, Joannes, 157
 VAN HOOREBEKE, Cornelis, 81
 VAN HOORNE, Victoria, 271
 VAN HORN, Lucas, 75
 VAN HUELE, François, 21, 22
 VAN IMMERSEEL, Charles, 178
 VAN KILLEGHEM, Cornelis, 278
 VAN KOLEN, Marguerite. *Zie* VAN COLEN, Marguerite
 VAN LIER, Anna, 252
 VAN LOO, Alexander, 76
 VAN MAELE, Jan Baptiste, 256
 VAN MELDERT, Philippe Antoon, 236
 VAN NIEUWENHUYSEN, Peter, 18
 VAN NIEUWERBURGH, Adriaan, 230
 VAN NUFLEN, Cornelis, 14; Gerard, 14
 VAN OVERWAELE, Bernard, 22, 42
 VAN OVERWAELEN, Marie Louise, 264
 VAN PIJVELDE, Laurijs, 243
 VAN PUTTEN, Vincent, 28
 VAN REY, Michiel François, 103
 VAN RIJSSCHOT, Norbert, 262
 VAN ROOSENDAAL, Balthasar, 166; Christiaan, 166
 VAN SANTVOORDE, Joanna Clara, 249
 VAN SCHOOR, J.B., 260
 VAN SCHOOTE, Marius, 146
 VAN SUSTEREN, Henricus Josephus, 186
 VAN TEMSCHE, Lieven, 52
 VAN URSEL, Charles Joseph, 53
 VAN VERGELLO, Ignatius, 275
 VAN VOLDEN, Jan, 61, 77
 VAN WACHTENDONCK, Catharina, 16
 VAN WISSEKERCKE, Jacob, 152; Johan, 152
 VAN ZELE, Lucas, 76
 VAN ZUIJLEN, Philippe Guiliam, 148, 149, 151
 VARO, graaf van, 68
 VAULX LEZ NOUVILLE, 253
 VENLO, 68
 VERBIEST, Elisabet, 15
 VERCAUTEREN, Antoine, 64. *Zie* VAN CAUTEREN, Antoine
 VERDONCK, advocaat, 192
 VEREIJCKEN, N., 147
 VERELST, Wulfangus, 173
 VERHAEG[H]T, Maria, 161
 VERHULST, Antonius, 276; Joanne, 276; Ludovicus, 276
 VERHUYCK, Mattheus, 142
 VERMEULEN, Antonius, 157; Marie, 157
 VERSTRAETEN, Jan, 243
 VERVIERS, 254
 VEURNE, 260
 VIELSALM, 254
 VIEN, heer van. *Zie* DE BOISLEAU, Jean Baptiste
 VILLE-EN-HESBAYE, 105
 VLAANDEREN, 1, 2, 4, 8, 11, 13, 14, 16, 17, 21, 22, 26, 28, 30, 31, 32, 35, 36, 37, 39, 41, 42, 43, 47, 48, 50, 51, 52, 57, 61, 63, 64, 69, 70, 71, 72, 73, 75, 76, 77, 80, 81, 86, 87, 90, 95, 96, 97, 99, 106, 109, 111, 121, 127, 141, 143, 150, 153, 154, 159, 163, 164, 169, 173, 174, 185, 186, 194, 199, 201, 203, 204, 207, 210, 211, 212, 214, 216, 220, 221, 225, 226, 230, 231, 232, 235, 236, 242, 243, 247, 249, 255, 257, 259, 262, 263, 264, 265, 270, 271, 274, 275, 277, 278, 279, 280
 VLADSLO, 80
 VLEMINCX, Augustin, 239
 VLOESBERG, 91, 149
 VOET, Antoine, 154
 VOORMEZELE, 94, 216
 VRAEM, Michiel Pijpe, 242

VRASENE, 12, 48, 129, 184, 220, 243
VURSTE, 71

W

WAARDAMME, 124, 125
WAARMAARDE, 130
WAAS, Land van, 48, 50, 73, 143, 220, 243
WAASMUNSTER, 182
WAASTEN, 164
WAEPENAERT, Jan, 151
WAKKEN, graaf van. *Zie* DE BOURGOGNE,
Charles François Louis, *Zie* DE
BOURGOGNE, Guillaume Charles Frans
WALRAVE, Catharine, 85
WALSCHAERTS, Jan, 18
WALSEN, 232
WANGE, 168
WARCKX, Alexise, 223
WARHOP, Pierre, 247
WATERVLIET, heer van. *Zie* LE BOEUF,
François
WAUTERS, Jan-Baptiste, 80
WAUTHIER, Marie Françoise, 213
WEERT, 266
WEIJDS, Quinten, 169
WEIJTENS, Pieter, 61, 77
WELS, Henderick, 60
WEMMELING, 6
WERVIK, 247
WESSEM, 266
WETTEREN, 51
WICART, Bernard, 25; Louis, 25; Pieter, 25

WIELLAERT, Jan Frans, 189
WILLEM III, 164
WILS, Cornil, 114, 115, 116, 117, 118, 119,
120, 130, 131; Marie Constance, 45
WISSCHE, heer van. *Zie* DE ST. OMER,
François Ignatius
WISSEGEM, 106
WOLFS, Joannes Baptiste, 199
WONDELGEM, 106
WONSHEIM, graaf van. *Zie* DE CASSINA,
Philippe Guillaume
WOUTERS, Albert Joseph, 257; Catharina,
10; Jan, 101
WULVERGEM, 164

Y

YSEBRANT, Arnould, 69

Z

ZAAMSLAG, 14
ZALEGEM, 244
ZANNEQUIN, Joseph Louis, 242; Louis
Charles, 242; Marie Peternelle, 242; Petrus
Franciscus, 242
ZEGELSEM, 99
ZEGHERS, Jacques Niclaes, 126
ZOETAERT, Pieter, 75
ZOETEREN, Marie Diane gravin van, 228,
229, 237
ZOUTLEEuw, 100
ZUTPHEN, 49
ZWIJNAARDE, 212

ISBN 978-90-5746-579-6

